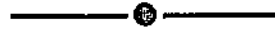


T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ



23 üncü Birleşim
30 . 11 . 2000 Perşembe



İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	503
II.- GELEN KÂĞITLAR	504
III.- YOKLAMALAR	505,506
IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	506
A) GÜNDEMĐĐŐ KONUŞMALAR	506:514
1.- Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, yurda kaçak çay sokanlarca Türk çayına karşı başlatılmak istenen karalama kampanyasına ilişkin gündemdiŐi konuşması ve Devlet Bakanı Rüşüti Kâzım Yücelen'in cevabı	506:511
2.- İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, özel hayata ve hatta inanç ve ibadet hürriyetine tecavüz edildiği iddiasıyla gündemdiŐi konuşması	511:512
3.- Giresun Milletvekili Hasan Akgün'ün, Giresun'da Topal Osman AĞanın heykelinin dikilmesi tartışmalarına ilişkin gündemdiŐi konuşması	512:514
B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ	514:516
1. - Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 31 arkadaşının, Ağrı ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/164)	514:516

V. – ÖNERİLER	516
<i>A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ</i>	<i>516:518</i>
1.- Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ilişkin Danışma Kurulu önerileri	516:518
VI. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	518,543
1.- Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/650, 1/679) (S. Sayısı : 517)	518
2.- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433)	518:519
3.- İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlıksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili İşlay Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S. Sayısı: 527)	519:543,543:615
VII. – AÇIKLAMALAR VE SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR	543
1.- Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, MHP Grubu adına konuşan Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, ileri sürmüş olduğu görüşlerden farklı görüşleri kendisine atfettiği iddiasıyla konuşması	543
VIII. – SORULAR VE CEVAPLAR	615
<i>A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI</i>	<i>615:633</i>
1.- Adana Milletvekili Ali Gören'in, sağlık hizmetlerine ve sağlık personeline ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Osman Durmuş'un cevabı (7/2726)	615:619
2.- İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, İstanbul'da dağıtım yapan AKTAŞ Elektrik AŞ hakkındaki iddialara ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı M.Cumhur Ersümer'in cevabı (7/2837)	619:621
3.- İçel Milletvekili Akif Serin'in, yapılan genel nüfus sayımına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Tunca Toskay'ın cevabı (7/2840)	622:627
4.- Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, elektrik maliyetini yükselten faktörlere ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı M.Cumhur Ersümer'in cevabı (7/2862)	627:631
5.- Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, İSDEMİR'in özelleştirilmesine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/2864)	631:633

I. – GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM genel Kurulu saat 13.00'te açılarak dört oturum yaptı.

Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz, Antepfıstığı üreticilerinin üretim ve pazarlama aşamasındaki sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Murat Sökmenoğlu, dış politikadaki gelişmelere;

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İzmir Milletvekili İşılay Saygın'ın, mimar ve mühendislerin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı Hasan Gemici cevap verdi.

Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, (6/881) esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi Genel Kurulun bilgisine sunuldu; sözlü sorunun geri verildiği açıklandı.

Fazilet Partisi Grubu adına, Grup Başkanvekilleri Kahramanmaraş Milletvekili Ayni Doğan ve Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu'nun, sekiz yıllık zorunlu kesintisiz temel eğitim uygulaması konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/163) okundu; önerenin gündemde yerini alacağı ve öngörülmesinin, sırası geldiğinde yapılacağı bildirildi.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı A. Mesut Yılmaz'ın, Belçika'ya yaptığı resmi ziyarete, İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın da iştirak etmesinin uygun görülmüş olduğuna ilişkin Başbakanlık tezkeresi kabul edildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay Başkanlığının 1999 Mali Yılı Kesinhesabına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu Raporu Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1 inci sırasında yer alan, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurt Dışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporunun (1/53) (S. Sayısı : 433),

2 nci sırasında yer alan, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının (1/650, 1/679) (S. Sayısı : 517);

Görüşmeleri komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından ertelendi;

3 üncü sırasında yer alan, 3414 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının (1/639) (S. Sayısı : 428),

4 üncü sırasında yer alan, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 47 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin (2/527) (S. Sayısı : 494);

Görüşmeleri tamamlanarak, kabul edilip, kanunlaştıkları açıklandı.

ANAP Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Beyhan Aslan ile,

DSP Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tömen;

Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, konuşmasında, Partilerinin Genel Başkanlarına sataştığı iddiasıyla birer konuşma yaptılar.

Alınan karar gereğince, 30 Kasım 2000 Perşembe günü saat 13.00'te toplanmak üzere, birleşime 23.02'de son verildi.

Ali İhsan
Başkanvekili

Burhan Orhan
Bursa
Kâtip Üye

Sebahattin Karakelle
Erzincan
Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR**30.11.2000 PERŞEMBE****No : 40****Sözlü Soru Önergisi**

1. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Türk vatandaşlığından çıkanlara ve vatandaşlığa alınanlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1103) (Başkanlığa geliş tarihi : 30.11.2000)

Yazılı Soru Önergeleri

1. - İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, banka yolsuzluklarına karışan bürokratlara ve alınacak yeni önlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3103) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.11.2000)

2. - Bursa Milletvekili Orhan Şen'in, TEDAŞ ve TEAŞ'a devredilen işletmelerde çalışan personelin durumuna ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/3104) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.11.2000)

3. - Bursa Milletvekili Orhan Şen'in, Çayırdan Orta Anadolu Linyit İşletmelerinin TEAŞ'a devrine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/3105) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.11.2000)

4. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, SPK'dan ayrılıp finans piyasasında görev alanlara ilişkin Devlet Bakanından (Recep Önal) yazılı soru önergesi (7/3106) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.11.2000)

5. - Tekirdağ Milletvekili Nihan İlgün'ün, Çorlu Huzurevi inşaatı projesine ilişkin Devlet Bakanından (Hasan Gemici) yazılı soru önergesi (7/3107) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.11.2000)

6. - Konya Milletvekili Hüseyin Arı'nın, Başbakanlık Takip Kuruluna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3108) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.11.2000)

7. - Tekirdağ Milletvekili Nihan İlgün'ün, ham ve rafine ayçiçek yağı işletme ve ithalatına ilişkin Devlet Bakanından (Tunca Toskay) yazılı soru önergesi (7/3109) (Başkanlığa geliş tarihi : 29.11.2000)

Meclis Araştırması Önergisi

1. - Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 31 arkadaşının, Ağrı İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/164) (Başkanlığa geliş tarihi : 28.11.2000)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.00

30 Kasım 2000 Perşembe

BAŞKAN: Başkanvekili Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER: Sebahattin KARAKELLE (Erzincan), Burhan ORHAN (Bursa)**

BAŞKAN Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23 üncü Birleşimini açıyorum.

III. - Y O K L A M A

BAŞKAN - Elektronik cihazla yoklama yapacağım.

Yoklama için 5 dakikalık süre vereceğim.

Sayın milletvekillerinin, oy düğmelerine basarak burada bulduklarını bildirmelerini; bu süre içerisinde elektronik sisteme giremeyen arkadaşımız olur ise, teknik personelden yardım istemelerini; buna rağmen sisteme giremeyen arkadaşımız olursa, belirtilen süre içerisinde yoklama pusulalarını Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayısına ulaşamamıştır.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Saat 13.30'a kadar ara verelim Sayın Başkan.

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Saat 13.30'da toplanalım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Saat 13.30'da toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 13.07

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.30

BAŞKAN: Başkanvekili Ali İLİKSOY**KATİP ÜYELER: Sebahattin KARAKELLE (Erzincan), Burhan ORHAN (Bursa)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23 üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III. - Y O K L A M A

BAŞKAN - Elektronik cihazla yoklama yapacağız.

Yoklama için 3 dakikalık süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen arkadaşlarımız olursa, teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen, giremeyen arkadaşımız olursa, yine, teknik personel vasıtasıyla, yoklama pusulalarını belirlenen süre içerisinde Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayımız vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç arkadaşımıza gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, yurda kaçak çay sokanlarca, Türk çayına karşı başlatılmak istenen karalama kampanyası hakkında söz isteyen Rize Milletvekili Sayın Ahmet Kabil'e aittir. (Alkışlar)

Buyuru Sayın Kabil.

Süreniz 5 dakikadır.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1.- Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, yurda kaçak çay sokanlarca Türk çayına karşı başlatılmak istenen karalama kampanyasına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı

AHMET KABİL(Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çeşitli yollarla yurda kaçak çay sokanlarca, Türk çayına karşı başlatılmak istenen karalama kampanyası hakkında Yüce Meclise ve dinleyenlere bilgi sunmak için söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, 16 Şubat 2000 tarihinde yine bu kürsüden, Türkiye'ye kaçak yollarla ve zati eşya kapsamı çerçevesinde zirai ilaç artığı ihtiva eden sağlığa zararlı çay girdiğini ve bunun mutlaka önlenmesi gerektiğini ifade etmiştim. İlgili sayın bakanlar, sürekli takip etmek suretiyle, büyük oranda bu yolla giren çayları engellemişlerdir. Kendilerine teşekkür ediyorum.

Dolayısıyla, sağlığa zararlı katkı maddesi ihtiva eden bu çayları yurt dışından 20 sente alıp, 1,5-2 dolara satanların ve kaçakçıların işi bozulmuştur. Bu kaçakçıların yapacakları tek şey, Türk çayının satışını engelleyip, sağlığa zararlı kaçak çayı cazip hale getirmektir.

16 Kasım 2000 tarihinde, bazı basın organlarında tamamen uydurma, maksatlı, Türk çayındaki bakır oranının yüksek olduğunu iddia eden, bilimsellikten uzak, bir doçentin beyanlarına rastladık. Bu uydurma tespit, Türk çayını üreten 210 000 üretici ailenin, yaklaşık 1,5 milyon insanın, emeğini ve ekmeğini kaçakçılara peşkeş çeken bir zihniyetin ürünüdür.

Atalarımızın dediği gibi, biri kuyuya taş attı, kırk kişi bu taşı çıkarmaya çalışıyor. Türk çayıyla ilgili Türkiye'de en kapsamlı araştırma, modern laboratuvarlarda Profesör Doktor Sayın Burhan Kaçar ve ekibi tarafından yapılmıştır. Bu hocamız da, sayın doçentin beyanlarının aksine, değişik 28 ülkede yapılan araştırmalara uygun olarak, ziraî ilaç artışı ve katkı maddesi ihtiva etmeyen en faydalı çayın Türk çayı olduğunu tespit etmiştir.

Sayın milletvekilleri, yıllardır Çay-Kurumunun, Çay Araştırma Enstitüsünde, Türkiye'de çok az bulunan, gelişmiş teknoloji ve atomik absorpsiyon cihazı bulunan laboratuvarlarda, gıda mühendislerince ve tecrübeli kimyagerler vasıtasıyla, çay analizleri muntazaman yapılmaktadır.

Yurtdışına ihraç edilen çaylar, tahlil raporlarıyla birlikte ihraç edilir. Bugüne kadar Çay-Kurumunun çay ihraç ettiği, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Almanya, Hollanda, Japonya başta olmak üzere 28 gelişmiş ülke, ülkelere giren çayları, her seferinde, kendi modern laboratuvarlarında tahlil etmelerine rağmen böyle bir bulguya rastlamamışlardır.

Yine, değişik üniversitelerde, çayla ilgili tez hazırlayan onlarca kişi, böyle bir bulguya rastlamadıkları halde, bir ilçede meslek yüksekokulundaki bir doçentin, ne kadar yeterli olduğunu bilmediğimiz, kendi laboratuvarlarında yaptığını iddia ettiği böyle, maksatlı bir tahlile kim inanır?!

Bu, acemice ve cahilce bir iddiadır. Bu şahsa, kendi çalıştığı üniversitelerden bile tepkiler devam etmektedir. Burada, aynı üniversiteden Sayın Bekâroğlu, mahalli televizyonlarda, bu şahsın tespitlerine katılmadığını ifade etmiştir.

Dünyada, Türkiye dışında çay yetiştiren birçok ülkede, sıcak iklim dolayısıyla çaylarda bulunan böceklerle mücadele için ziraî ilaç kullanılmaktadır. İmalat safhasında bu böcek ve ilaç artıklarının arındırılması mümkün değildir. Zaman zaman gelişmiş ülkelerin laboratuvarlarında yapılan araştırmalarda, dünyada sağlığa zararlı ziraî ilaç artışı, renk ve koku için ilave katkı maddesi bulunmayan çayların Türk çayı ve Gürcistan çayı olduğu tespit edilmiştir.

Bu hususta, Amerika Birleşik Devletlerinde, üç ayda bir, bilim adamlarınca, beslenme uzmanlarına yönelik yayımlanan Becel Sağlık Bülteninde yaptıkları araştırmaların neticeleri ve katkı maddesi ihtiva etmeyen çayların kalbe faydalarını defalarca yazmışlardır. Bu tespitler de her yıl Türk basınında yer almaktadır. 11 Mayıs 1999 ve 22 Kasım 2000 tarihli Hürriyet Gazetesi ile 1 Haziran 1999 tarihli Sabah Gazetesinin kupürleri elimdedir. Bu kupürlerde "Kalbin koruyucusu:Çay. Eğer çok fazla çay içiyorsanız, kalp krizi riskiniz azalıyor demektir. Amerika'da yapılan bir araştırma, çayın içindeki antioksidan maddelerin kalp krizi riskini azalttığını ortaya koyuyor. Çay içenlerin kalp krizi geçirme risklerinin yüzde 46 oranında azaldığı görülmüş." Kim diyor bunu; Amerika bilim adamları heyeti diyor, doçent değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 1 dakika içinde toparlayınız efendim.

AHMET KABİL (Devamla) Yine, 1 Haziran 1999 tarihli Sabah Gazetesinde aynı şeyler tekrar ediliyor, bilim adamlarının tespitleri tekrar ediliyor ve "Çayını iç, kalbine iyi bak!" deniliyor, bunu gazete diyor.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Rize çayı değil, Artvin çayı...

AHMET KABİL (Devamla) - Yine, geçen hafta, Hürriyet Gazetesinde, kalp krizi geçirenlerle ilgili yapılan bir araştırmada, bilim adamlarınca tavsiye edilen; "yine en iyisi çay içmek." Tabii, bu kadar beyandan sonra, bir doçentin maksatlı bir ifadesine kimsenin inanmayacağını ümit ediyorum.

Sözlerime son verirken, ben de, dinleyen herkese, bilim adamlarının ifadelerini tekrar ediyor ve "Türk çayı iç, kalbini artık düşünme" diyor; Yüce Meclisi ve Başkanı saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kabil.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize)- Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun efendim.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Sayın Başkan, konuşmada ismim geçti; konuyla ilgili birkaç cümle söylemek istiyorum.

BAŞKAN - Aleyhinde mi geçti efendim?

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Aleyhimde değil efendim.

BAŞKAN - Yani, lehte konuşma olmaz ki, lehte niye söz verelim?!

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Efendim, konuyla ilgili birkaç cümle söyleyebilir miyim teyiden; böyle bir gelenek var, böyle bir âdet var.

BAŞKAN - Yok efendim, âdet yok da; siz buyurun...

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Yani, izin verin, birkaç cümle...

BAŞKAN - İki cümleyle, tabii...

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Kabil'e teşekkür ediyorum; gerçekten, çok önemli bir konuyu gündeme getirdiler. 200 000 üretici ailenin, yaklaşık 2 milyon insanın ekmeğiyle oynanıyor. Bu araştırma, onaltı yıl evvel bir tez olarak yapılmıştır ve son derece ilkel araçlarla yapılan bir çalışmadır. Halbuki, Çay-Kurun atomik absorpsiyon cihazı var ve bu cihazla düzenli çay ölçümleri yapılmaktadır. Bu ölçümlerin hiçbirinde, çayda bakır oranı, dünya standartlarının üstüne çıkmamıştır. Sayın Kabil'in belirttiği şeylere katılıyorum; gerçekten, bu arkadaşımızın yapmış olduğu bu yayın, yurda kaçak çay getirenleri destekleyen bir yayındır; dolayısıyla, bunu kınıyoruz. Gerçekten, Türk çaycılığı öldürülmek istenmektedir. Burada ciddi bir sorun var, burada devlete -Sayın Bakanımız sayıyorum cevap verecektir- düşün, yurda kaçak çay girişini önlemek, çay ithalatıyla ilgili birtakım tedbirleri almaktır. Yoksa, Doğu Karadenizde, sadece çayda geçinen 200 000 ailenin ekmeğiyle oynanmış olmaktadır.

Arz ederim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Yanıt verecek misiniz Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANI RÜŞTÜ KÂZİM YÜCELEN (İçel) - Evet.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANI RÜŞTÜ KÂZİM YÜCELEN (İçel) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Rize Milletvekilimiz Sayın Ahmet Kabil'in gündem dışı konuşması üzerine söz almış bulunuyorum; konuşmama başlamadan önce hepimize saygılar sunuyorum. Özellikle, konuyu gündeme getiren Ahmet Kabil'e ve katkıda bulunan Sayın Bekâroğlu'na teşekkürlerimi arz ediyorum.

Arkadaşlarımın da belirttiği gibi, son günlerde bazı gazete ve televizyonlarda çıkan haberlerde, Türk çayında, bakır oranının, kiloda 12 ilâ 20 miligram olması gerekirken, 100 miligram olduğu ve insan sağlığına zararlı olduğu yönünde açıklamalar yer almıştır.

Ülkemizde, çay sektöründe, gelişen teknolojiye ve tüketici taleplerine paralel olarak belirlenen uluslararası standartlara uygun şekilde üretim yapma hedeflenmektedir. Çay-Kur, faaliyete geçtiği

yıldan beri, insan sağlığına uygun kuru çay üretme yönünde çaba sarf etmektedir. 1985 yılından itibaren, çay teknolojisinde yenileme ve modernizasyon çalışmaları sürdürülmektedir. Modernizasyonda temel amaç, tüketici beklentilerine uygun, kaliteli ve hijyenik ortamlarda kuru çay üretimini temin etmektir.

Belirlenen bu amaç doğrultusunda, bronz malzemeden imal edilmiş üretim makine ve ekipmanları, gıda tüzüğüne ve insan sağlığına uygun bir metal olan krom-nikel alaşımın malzemeyele değiştirme çalışmaları yapılmakta, üretilen çaylara bakır bulaşması önlenmektedir.

Çay-Kur, Çay Araştırma Enstitüsünde, gelişmiş teknoloji içinde yer alan atomik absorpsiyon cihazıyla ürettiği çayların gerekli kimyasal analizlerini düzenli olarak yapmaktadır. Yapılan ölçümlerde, özellikle bakır, demir, alüminyum değerleri, uluslararası kuruluşların belirlediği sınır değerler içinde yer almaktadır. Bu durum, çaydaki bakır miktarının sağlık yönünden sakıncasının olmadığı göstermektedir.

Basın yayın organlarında bu konuda son günlerde yer alan haber ve açıklamalar doğru değildir.

İnsan sağlığını ilgilendiren bilimsel veriler, bilim kurullarınca tartışılmalı, onaylanmalı ve gerektiği takdirde, zaman geçirilmeden, önce ilgili kuruluşlarla iribata geçilmelidir. Basın yoluyla doğruluğu ispatlanmamış bilgilerin kamuoyuna duyurulması, bilim insanına yakışmayan bir davranış olduğu gibi, hiçbir ilmi dayanağı da bulunmamaktadır.

1985-1986 yıllarında, Çay-Kur, Karadeniz Teknik Üniversitesiyle teknik alanda ortak çalışma ve işbirliği içine girmiş; ancak, bugüne kadar, araştırmayla ilgili olarak Çay-Kur'a bir rapor sunulmadığı gibi, çalışmalar da sonuçlandırılmamıştır. Kaçak çaylarla mücadele ettiğimiz son yıllarda, Türk çayında normalin 5 katı bakır bulunduğu ve yabancı çaylarla harmanlama yapılarak tüketilmesinin sağlıklı olduğu iddia edilerek, çay üreticisine, çay tüketicisine ve tüm sektöre darbe vurulmak istenilmiştir.

Türk çaylarının yabancı çaylarla harman edilmesi önerisi ise oldukça düşündürüktür. Bu ifade, yabancı menşeli çaylara gösterilmiş bir adrestir.

Türk çayının, diğer üretici ülkelerde üretilen çaylardaki bakır kapsamından daha fazla olduğuna ilişkin, bugün, bilimsel, kesin veriler mevcut değildir. Çayın gübrelenmesi, çayın biyokimyası ve işleme teknolojisi konularında Türkiye'de en kapsamlı araştırmalar Çay-Kur ve üniversitelerimizde yapılmaktadır. Türk çayında yapılan bakır analizlerinde saptanan değerlerin diğer çay üreticisi ve tüketicisi ülkelerin çay analiz değerleriyle karşılaştırıldığında, uluslararası gıda standardı değerlerinin sınırları içinde kaldığı tespit edilmiştir.

Bugün, dünyada çay üreten ülkeler arasında, çayın tarımında kimyasal ilaç, üretiminde katkı maddesi kullanmayan iki ülkeden biri Türkiye'dir. Çay-Kur, her yıl, Amerika, İngiltere, Almanya, Hollanda, Japonya başta olmak üzere, 28 ülkeye çay ihraç etmektedir. Söz konusu bu ülkelere bugün kadar, sağlık açısından hiçbir olumsuz rapor Çay-Kura intikal etmemiştir.

Son yıllarda ve hatta son günlerde, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere birçok ülkeden, çayın sağlığa olumlu etkileri konusunda haberler yayınlanmaktadır. Bu yayınlarda, çayın, kalp krizi ve kanser riskini azalttığı, kolesterolü düşürdüğü, konsantrasyonu ve hafızayı güçlendirdiği, damar sertliğini giderdiği belirtilmektedir.

Biz, Çay-Kurun çayını özellikle pazarlarken, diğer çaylarla laboratuarda analiz edilmesini ve eğer bizim değerlerimizde bir düşüklük olursa, bizim çayımızın alınmamasını kendimiz istemek-

teyiz. Bugüne kadar da, çok şüktür, bütün analizlerde, Çay-Kurun çayının insan sağlığına en faydalı çay olduğu bu raporlarla da doğrulanmıştır.

Sayın milletvekilleri, çay sektörünün son yıllarda karşı karşıya kaldığı en önemli sorun, arkadaşlarımızın da biraz önce belirttiği gibi, ülkemize giren yabancı menşeli çayların giderek artması sebebiyle iç pazardaki daralmadır.

Yabancı menşeli çaylar, ülkemize dört şekilde girmektedir: Doğu ve Güneydoğu Anadolu ille-
rimizden sınır ticareti yoluyla. Zâti eşya muafiyeti yoluyla; bunun da büyük bir bölümü Kuzey
Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üzerinden gelmekteydi. İthalat yoluyla. Sınır illerimizden, doğrudan
doğruya, kaçakçılık yoluyla.

Yapılan araştırmalara göre, ülkemize giren yabancı menşeli çayların büyük çoğunluğu, daha
önce sınır ticareti yoluyla girmektedir. Bazı kişi ve firmalar, sınır illeri valiliklerine çay ithali
konusunda talepte bulunmakta ve talepler, sınır il değerlendirme kurullarında incelenerek, ihtiyaç
maddesi olduğuna karar verildikten sonra çay ithaline izin verilmektedir. Bu şekilde ithaline izin
verilen çaylar, ihtiyacın çok üzerinde miktarlarda -yılıda 20-25 bin ton kadar- yurda sokulmaktaydı.

55 inci hükümet döneminde, yine, Çay-Kurdu sorumlu bir Bakan olarak bu konu üzerine has-
sasiyetle eğildim. 23.12.1998'de aldığımız 12254 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla, çayın sınır
ticaretine izin yetkisi, valilik il değerlendirme kurullarından alınarak, Dış Ticaret Müsteşarlığı İthalat
Genel Müdürlüğüne verilmiş ve böylece çay, ithali serbest mallar listesinden çıkarılmıştır.

Ülkemize giren yabancı menşeli çayların diğer büyük bir bölümünü, 15 ila 20 bin tonunu,
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden zâti eşya muafiyeti kapsamında getirilen çaylar oluşturmak-
taydı. Bir yolcu için 1 500 mark tutarındaki muafiyetin önemli bir bölümünün son birkaç yıldır çay
ticareti amacıyla kötüye kullanıldığı tespit edilmiş ve bunun üzerine konuyla ilgili yönetmelik de
11.8.1999'da değişiklik yapılarak, çay, yolcu beraberinde getirilen zâti eşya muafiyeti kapsamından
çıkartılmıştır. Böylece, yılda 15-20 bin ton çayın yurda girmesi önlenmiştir.

Çayın, serbest piyasa ekonomisi gereği, ithalat rejimi kapsamında ithal edilmesi mümkündür;
ancak, diğer tarım ve sanayi ürünlerinde olduğu gibi, çayın da, borsalarda oluşan gerçek değerinin
üzerinden vergilendirilerek ithal edilmesi gerekmektedir. Ancak, çay, sınır ticareti kapsamından
çıkartıldıktan sonra, normal ithalat rejimi dışında, gerçek değerinin altında beyan üzerinden, 20 sent
gibi düşük fiyatlarla vergilendirilmek suretiyle, çay ithal edildiği görülmüş ve bu konuda yeni bir
düzenleme yapılması için ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulmuştur.

Gümrüklerden sorumlu Bakanımız, bu konuda, gümrüklere yazdığı bir yazıyla, çayın gerçek
bedeli üzerinden ithal edilmesine müsaade edilmesini istemiştir; ancak, bunun, zannediyorum Dış
Ticaret Müsteşarlığınca çıkarılacak bir tebliğle de takviye edilmesi gerekmektedir. Bu konudaki
çalışmalar devam etmektedir. Herhalde, son günlerde çıkarılan bu söylentilerin temelinde yatan da,
yine, sınırdan illegal yollarla giren çayın Türk pazarında tüketilmesi hedeflenmektedir.

Yabancı menşeli çaylarla böylesine yoğun bir mücadele verdiğimiz ve büyük ölçüde yasal
olmayan yollardan ülkemize çay girişini önlediğimiz bu dönemde, bazı basın ve yayın organların-
da yer alan bu gerçek dışı haber ve açıklamaların bir tek gayesi olabilir; o da, yerli üretimi baltala-
yarak, yabancı menşeli çayların Türk pazarında tutunmasını sağlayabilmektir. Ulusal menfaat-
larımızla örtüşmeyen bu çabaların boşuna olduğunu belirtmek istiyorum. Vatandaşlarımız, gönül
rahatlığıyla Türk çayını içsinler ve bilsinler ki, Çay-Kurun ürettiği mamuller, Türk gıda kodeksine
ve dünya standartlarına uygun bir çaydır. Bu konuda, hiç kimsenin, hiçbir şüphe duymadan, Türk
çayını tüketmeye devam etmesini, 57 nci hükümetin bir Bakanı olarak, hükümet adına, gönül

rahatlığı içerisinde, tüm vatandaşlarımıza tavsiye ediyorum. Bu konuda çıkarılan hiçbir söylene, hiç kimse inanmasın diye, tekraren buradan duyurup, hepinize saygılarımı sunuyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Gündem dışı ikinci söz, özel hayatın saygılığı hakkında söz isteyen, İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre'ye aittir.

Buyurun Sayın Emre. (FP sıralarından alkışlar)

Efendim, konuşma süreniz 5 dakikadır.

2.- İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, özel hayata ve hatta inanç ve ibadet hürriyetine tecavüz edildiği iddiasıyla gündem dışı konuşması

SÜLEYMAN ARİF EMRE (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Son günlerde ortaya çıkan bazı olaylar, memur kıyımı bahanesiyle vatandaşlarımızın özel hayatı ve aile hayatının mahremiyetine ve hatta, inanç ve ibadet hürriyetlerine tecavüz edildiğini göstermiştir.

Bilindiği gibi, her vatandaşın evi, içerisinde rahat edeceği, bedenini ve ruhunu dinlendireceği mekân olarak yasal dokunulmazlığa sahiptir. Bütün medeni ülkelerde bu böyledir. Bizde de, bu konu, Anayasamızın 20 nci maddesinde yer alan "Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz." hükümleriyle ifade olunmuştur.

Hal böyle iken, basına yansıyan bazı müfettiş raporlarından, bu temel hakkın pervasızca çiğnendiğine şahit oluyoruz. Raporlara göre, hâkimlerden biri, evinde, ilâhi kaseti dinliyormuş; eşi, hanım arkadaşlarını başka bir odada ağırlıyormuş; diğer bir hâkim ise, Cuma ve teravi namazlarına gidiyormuş.

Görüldüğü gibi, bu isnat edilen fiiller, müteaddiyin her vatandaşın Anayasadan doğan tabii, meşru ibadet hakkını kullanması ve dininin gereğini evinde yaşaması gibi hallerden maduttur, suç teşkil etmesi mümkün değildir. Ortada, ayrıca başkaca bir suç isnadı da bulunmadığına göre, bu fiiller, laikliğe de aykırı olmadığı gibi, ayrıca, din ve vicdan hürriyetlerini teminat altına alan Anayasanın 24 üncü maddesinin de koruması altına alınmıştır. Zira, bu maddede kimse, dini inanç ve ibadetlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve ibadetlerinden dolayı kınanamaz, suçlanamaz hükmü vardır. Halbuki, mezkûr raporlarda, kınamanın da ötesinde suçlama yapılıyor, Anayasanın bu hükümleri açıkça ihlal ediliyor; üstelik, kişilerin meslekî istikballerinin söndürülmesi isteniyor. Bu raporu düzenleyenler, kendilerinin, hem suçlu hem de güçlü durumda olduklarından bile habersizdir; çünkü, Türk Ceza Kanununun 175 inci maddesinin üçüncü fıkrası, bir kimseyi dini inançlarından dolayı kınayan, tahkir ve tezyif eden kimsenin, altı aydan bir seneye kadar hapsedilmesini öngörmektedir.

Henüz kıyım kanunu çıkmadan böyle davranılması, kanun çıktıktan sonra çok büyük bir kıyım operasyonunun ilk sinyalleri olarak gözüküyor. Bu kanunun çıkmasına, Yüce Meclisimizin asla izin vermeyeceğine inanıyorum. Zira, ortaçağda bile, din ve vicdan hürriyetine ve insan haklarına bugünün medenî sayılan ülkelerinden daha fazla hayat hakkı tanıyan bu asil milletin çocukları, böyle bir uygulamaya layık değildir. Bu tarz yaklaşımlar, asırlarca idaresi altında yaşayan çeşitli milletlere dini inançlarından dolayı asla baskı yapmayan bu faziletli millete karşı, haysiyet kırıcı bir

harekettir. Meclisimiz, böyle olduğu için, bu tasarımı daha önce kabul etmemiş; Cumhurbaşkanımız ise, kanun kuvvetindeki karamameleri imzalamamıştır. Bu raporlarla dinî inancı ve ibadet hakları kınananlar, tezyif edilenler, bu milletin yüzde 98'ini teşkil eden aslı unsurdur. Bu bakımdan, bu kıyım teşebbüsü, devlet-millet kaynaşmasına karşı da yıkıcı bir girişimdir. Şayet, dinimizin, normal inanç ve ibadetleri kınanan, hafife alınan, hatta suç sayılan bir din olarak nitelendirilmesine izin verirsek, yeni nesillerimize, İslam ahlak ve faziletlerini kabul ettirmemize ve aşlamamıza da imkân kalmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun efendim, 1 dakika içinde toparlayınız.

SÜLEYMAN ARİF EMRE (Devamla) - Şehitleri şehit, gazileri gazi yapan ruh ve imanı, nesillerden nesillere, asırlardan asırlara taşıyamayız. Oysaki, istiklal ve istikbalimizin korunması buna bağlıdır.

Bu kıyım tasarısındaki yaklaşım, dinimizin toplum içerisindeki önemini kabul etmeyen, yerini kabul etmeyen bir zihniyetin ürünüdür. Devletimizin kurucusu Atatürk, asla böyle düşünmemiş, tam tersine, Diyanet İşleri Başkanlığına, bir resmî kuruluş olarak Anayasada yer vererek, dine gösterdiği ehemmiyeti ortaya koymuştur. "Biz, hepimiz, Müslümanız, dinimizin emirlerini öğrenmek zorundayız; öğreneceğimiz bir yer varsa, o da okuldur" demiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN ARİF EMRE (Devamla) - Din öğrenimine, ibadet ve inanç hürriyetlerine resmen destek vermiştir. Ayrıca "dinimiz, akla, ilme, fenne, tekniğe en uygun dindir. Bunun içindir ki, en üstün din olmuştur" sözleri de ona aittir.

Yüce Meclisimizin, bu konudaki kanunu reddedeğine inanıyor, hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı konuşmaya yanıt verecek Sayın Bakan?.. Yok.

Gündem dışı üçüncü söz, Giresun'da Topal Osman Ağa'nın heykelinin dikilmesi tartışmaları hakkında söz isteyen Giresun Milletvekili Hasan Akgün'e aittir.

Buyurun Sayın Akgün. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

3.- *Giresun Milletvekili Hasan Akgün'ün, Giresun'da Topal Osman Ağanın heykelinin dikilmesi tartışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması*

HASAN AKGÜN (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Giresun'un milli kahramanı Topal Osman Ağa'nın son günlerde heykelinin dikilmesi tartışmaları hakkında gündem dışı söz almış bulunuyorum.

Siz değerli milletvekili arkadaşlarım, televizyonları başında bizleri izleyen başta Giresunlu hemşerilerim olmak üzere, tüm yurttaşlarımızın ramazan ayını kutluyor, saygıyla selamlıyorum.

Osman Ağa, Giresun'da ticaretle uğraşırken 1912 yılında Balkan Savaşı başlamış, babası askerlik bedelini ödediği halde, o, gönüllü bir birlik oluşturarak savaşa katılmıştır. Başarılarından dolayı yarbaylık rütbesine kadar yükselmiştir. Bu savaşlarda sağ ayağından ağır bir şekilde yaralanmış, tedavisinden sonra gazi unvanını alarak Giresun'a geri dönmüştür. Birinci Dünya Savaşına katılmış, Ruslara karşı Batum ve Harşı'ta çarpışmıştır. Osman Ağa'nın gönüllü taburu, Rusların Harşı'ta

Çayını geçmesine mâni olmuş, Tirebolu'nun işgalini önlemiştir. Birinci Dünya Savaşındaki bu birliğin adı Teşkilat-ı Mahsusa Alayı idi.

Eylül 1920'de, Giresun gençlerinden oluşan Giresun Gönüllü Taburunu kurmuştur. Bu tabur, ilk önce doğuda Ermeni saldırılarına karşı savunmada görev almıştır. Osman Ağa 12 Kasım 1920'de Ankara gelerek tekrar Atatürk ile buluşmuş, onu korumak için önce yanındaki on kişiyi, daha sonra da Giresun'dan topladığı yüz kişilik muhafız grubunu Ankara'ya göndermiştir. Atatürk'ün ilk muhafız birliği de bu şekilde kurulmuştur.

Giresun Müdafaa-i Milliye Başkanı ve Belediye Başkanı sıfatıyla Kasım 1920'de Ankara'ya gitmiş, gerekli emirleri aldıktan sonra, 12 Ocak 1921 tarihinde 42 nci ve 47 nci Gönüllü Alayların kurulması çalışmalarına başlamıştır.

Gönüllü Alayıyla birlikte Ankara'ya vardığı zaman kendisini karşılayan milletvekillerine yaptığı konuşmada "ben, bu millet uğruna bacağımyı kaybettim. Düşmanı denize dökmünceye kadar, icap ederse sedye üstünde muharebe edeceğime alayımlla birlikte yemin ediyorum" diyerek, yüreğinde nasıl bir vatan sevgisi bulunduğunu açık bir şekilde göstermiştir.

Giresun Alayları Ankara'ya vardıklarında Ankara hemen hemen boşalmıştı. Polatlı işlerine kadar sokulmuş olan Yunan kuvvetlerinin topları hemen hemen duyuluyordu.

Mart 1921'deki Koçgiri ayaklanması, Topal Osman Ağa komutasındaki 47 nci Gönüllü Alayın büyük katkılarıyla bastırılmıştır. Çorum, Merzifon, Tokat, Ordu ve Samsun havafisindeki ihanet içindeki Rum ve Ermeni çetelerini tamamen ortadan kaldıran Osman Ağa, komutasındaki Alayıyla birlikte Sakarya Savaşına katılmıştır. Bu arada, 42 nci Alay, Tirebolulu Binbaşı Hüseyin Avni Bey komutasında bu savaşta büyük kahramanlıklar göstermiş, Taşlıtepe sırtlarını kanlarının son damlasına kadar korumuşlardır. Bu Alayın tamamını şehit veren Osman Ağa, Mangaltepe sırtlarında büyük bir mücadele ve kahramanlık göstermiştir. 42 nci ve 47 nci Alaylarla, takriben 6 000 kişi gittikleri Mangaltepe'den 400 kişi dönmüşlerdir.

Sakarya'nın en tehlikeli dakikalarının yaşandığı bir sırada, Mustafa Kemal Paşa'nın süngü taarruzları istediği zaman, Mustafa Kemal Paşa'ya sorarlar, "Giresun Alayının süngüsü yok ki" diye anımsatırlar. Mustafa Kemal Paşa, "onların bellerinde Giresun bıçağı var, yeter o" diye cevap verir. Ulu Önder'in bu sözleri, Giresun uşaklarına ne kadar güvendiğinin temelini oluşturmaktadır.

Dünya Savaşında, Kafkas cephesinde büyük yararlılıklar gösteren Topal Osman, tamamı sivil halktan oluşan 47 nci Gönüllü Alayla bölgedeki hain Rum çetelerini sindirir. Kurtuluş Savaşında Sakarya-Dumlupınar cephelerinde savaşan Osman Ağa, Atatürk'le olan birlikteliğini savaş sonrasında da sürdürmüştü ve her zaman, Mustafa Kemal Paşa'ya ve yürütmekte olduğu davaya bağlı kaldığını kanıtlamıştır.

Savaştan kısa bir süre sonra Trabzon milletvekili Ali Şükrü Beyin ölümünden sorumlu tutulmuş, 2 Nisan 1923'te çıkan bir çatışmada, henüz 40 yaşındayken vefat etmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; halkın ve özellikle Giresunluların gönlünde taht kuran Osman Ağa'nın heykelinin, son günlerde, kamuoyunda pek benimsenmeyen, hatta haklarında olumsuz düşünceler oluşan, amacı ve niyeti belli olmayan bazı kişiler tarafından yaptırılacağı ve Giresun'a diktirileceği tartışmaları gündemdedir.

Bu tavır, Giresun Halkına bir iyiniyet mesajı mıdır, yoksa belli bir kitleye vefa borcu mudur? Bu durum, bölge insanın aklında bazı soru işaretleri bıraktığı gibi, değişik spekülasyonlara da neden olmaktadır.

Osman Ağa, herhangi bir skandalla ilişkilendirilmesi mümkün olmayan, vatanseverliğiyle tarihe mal olmuş bir kişiliktir. Giresun insanı, Osman Ağasının heykelini, gerektiğinde altından yaptırtmasını bilecek yüceliktedir.

Biz, Giresunlular olarak, Topal Osman Ağa'nın geç kalmış itibar fidesinin gerçekleştirilmesini talep ediyoruz. Zaten, Topal Osman Ağa, halkımızın gönlünde taht kurmuş ve anıtlaşmış bir kişiliktir. Başka amaçlar için, Osman Ağa'nın tarihsel kişiliğinin kullanılmasına Giresun Halkı izin vermeyecektir. Giresun Halkına bu konuda anlayış göstermenizi rica ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Gündem dışı konuşmalar tamamlanmıştır.

Sayın milletvekilleri, Başkanlığım Genel Kurula diğer sunuşları vardır.

Bir Meclis araştırması önergesi vardır; okutuyorum:

B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1. - Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 31 arkadaşının, Ağrı İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/164)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ağrı İlinin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal açıdan kalkınma ve gelişmesini engelleyen nedenlerin araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasamızın 98 inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla, 28.11.2000.

1. Nidai Seven (Ağrı)
2. Abbas Bozyel (İğdır)
3. İsmail Köse (Erzurum)
4. Mehmet Şandır (Hatay)
5. Mustafa Yaman (Giresun)
6. Mehmet Telek (Afyon)
7. Abdurrahman Küçük (Ankara)
8. Mehmet Kaya (Kahramanmaraş)
9. İbrahim Halil Oral (Bilis)
10. Hasan Basri Üstünbaş (Kayseri)
11. Abdülkadir Akcan (Afyon)
12. Cemal Enginyurt (Ordu)
13. Yusuf Kırkpınar (İzmir)
14. Bekir Ongun (Aydın)
15. Nesrin Ünal (Antalya)
16. Nail Çelebi (Trabzon)

17. Hakkı Duran (Çankırı)
18. Mustafa Gül (Elazığ)
19. Namık Hakan Durhan (Malatya)
20. Mesut Türker (Yozgat)
21. Basri Coşkun (Malatya)
22. Sedat Çevik (Ankara)
23. Bozkurt Yaşar Özüttürk (İstanbul)
24. Mehmet Hanifi Tiryaki (Gaziantep)
25. Hasari Güler (Adıyaman)
26. Müjdat Kayayerli (Afyon)
27. Mehmet Serdaroğlu (Kastamonu)
28. Hidayet Kılınç (İçel)
29. Ali Gebeş (Konya)
30. Ersoy Özcan (Bolu)
31. Hasan Kaya (Konya)
32. Osman Fevzi Zihnioğlu (Sakarya)

Gerekeç:

Ağrı, hudut şehri olarak, tarih boyunca, doğudan Anadolu'ya geçmekte olan boylar için batıya açılan kapı olmakla beraber, ayrıca, Türk cumhuriyetleri ile ilkemiz arasında köprü vazifesini gören bir ilimizdir.

Turizm bakımından çok önemli özellikler taşıyan İshak Paşa Sarayı, Aznavur Tepe, Girik Tepe, Kan Kalesi, Toprak Kale, Balık Gölü, Diyadin Kaplıcaları, Meteor Çukuru ve bunun gibi tarihi eserlere sahip olan Ağrı ilinin, ne yazık ki, bu potansiyeli yeterince değerlendirilmediğinden ve geçmiş dönemde de terör olaylarının kol gezmesi, turizm sektörüne büyük bir darbe vurmuştur.

Ağrı insanının geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılık, gerek son yıllarda uygulanan yanlış politikalar ve gerekse terör belasından dolayı yaylalar ve meralar boş kalmış, âdeta, hayvancılık, bölgede yok olmuştur.

Yeterli sanayi bulunmaması, devlet yatırımlarının az oluşu, özel sektörün bölgeye rağbet etmemesi, Ağrı halkının gittikçe fakirleşmesine ve metropol şehirlerine göç etmesine neden olmuştur.

580 köyü bulunan ve sekiz aylık kış dönemi geçiren Ağrı'nın birçok köy yollarının devamlı karla kapalı olması, mevcut olan bir kısım yolların kullanılamaz durumda olması sebebiyle, ulaşım, yeterince sağlanamamaktadır. Bir kısım köylerin de içmesularının bulunmaması nedeniyle, 21 inci Yüzyılda, halen, hayvanların sırtında su taşımaktadırlar.

Yüzde 74,1'i kuru tarım alanı, yüzde 19,3'ü fiilen sulanan arazi, yüzde 6,6'sı sulanabilir olmak üzere toplam 335 000 hektar arazisi bulunan Ağrı, 1993 yılından beri ihalesi yapılan Yazıcı Barajı ödenek yetersizliğinden şantiyesi durmuş; Musun Ovası, Diyadin, Doğubayazıt ve Taşlıçay İlçelerini sulayacak Murat Barajı ise henüz programa alınmamış; bu sebeple boşa akan Murat Nehri "Allah rızası için beni değerlendirin" yalvarışlarıyla karşı karşıya kalmıştır.

Patnos ikinci merhale, Şekeroba Barajı ile Şeryan Deresi Projesi ve Nadırşah, Karahalit Barajlarının henüz bir yol almamış olması, Ağrı İlinin tarım ve hayvancılığı için büyük bir kayıp olmuştur. Çiftçilikten başka bir geçim kaynağı olmayan çiftçi ise, Ziraat Bankasından almış olduğu borçları nasıl ödeyeceğini kara kara düşünmektedir.

Ağrı İlinde sanayiinin gelişmemesi, yeterince fabrika ve istihdam sağlayıcı işyerlerinin olmayışı, gün geçtikçe işsizler ordusu zincirine yeni bir halka daha eklenmektedir. İşsiz kalan insanlar, kahvehane köşelerinde okey masalarını tercih etmekte ya da yıkıcı ve bölücü terör örgütlerinin ağna düşmektedirler.

Diğer taraftan, Ağrı İlinin ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan kalkınmasına en büyük katkı yapacak olan Ağrı Dağı Üniversitesinin henüz kanunlaşmamış olmasıdır. 15 Temmuz 1999 tarihinde kanun teklifi verilen ve doğrudan TBMM Genel Kurul gündemine alınan üniversite kanununun bir an önce çıkması, Ağrı ekonomisine büyük bir canlılık kazandıracaktır.

Erzurum İline bağlı Horasan İlçesine kadar gelmiş olan devlet demiryolunun, Eleşkirt, Ağrı, Taşlıçay, Diyadin, Doğubayazıt, Gürbulak ve İran bağlantılı demiryolu, Ağrı İlinin kalkınma hamlesinde büyük bir mihenk taşı olacaktır. İran'dan gelen ve Ağrı İli sınırları içerisinde geçen doğalgaz boru hattının Ağrı ekonomisine canlılık vermesi için, Ağrı'da doğalgaz çevrim santralının kurulması zorunlu bir ihtiyaç olarak görülmektedir.

2001 yılına adım attığımız şu günlerde, Ağrı'nın, gayri safi millî hâsıla bakımından, 81 il arasında, 822 dolarla en son sırada yer alması, Ağrı İlinin ekonomik ve sosyal yönden geri kalmışlık ve gelişememe sebepleri çok acilen araştırılarak, bir an önce gerekli tedbirlerin alınması gerektiği kanaatindeyiz.

BAŞKAN - Önerge, bilgilerinize sunulmuş olup, gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması hususundaki öngörüleme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Danışma Kurulunun önerileri vardır; önce, tümünü okutup işleme alacağım, sonra ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. - Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ilişkin Danışma Kurulu önerileri:

Danışma Kurulu Önerisi

N0.56

Tarihi: 27.11.2000

Danışma Kurulunca aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Ömer İzgi

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

İsmail Köse

MHP Grubu Başkanvekili

Zeki Çakan

ANAP Grubu Başkanvekili

Mehmet Emrehan Halıcı

DSP Grubu Başkanvekili

Bülent Arınç

FP Grubu Başkanvekili

Ali Rıza Gündül

DYP Grubu Başkanvekili

Öneriler :

1. 2001 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1999 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarılarının, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sıralarında yer alması; bütçe görüşmelerine 11.12.2000 Pazartesi günü saat 11.00'de başlanması ve bitimine kadar, resmî tatil günleri dahil, her gün saat 11.00'den 13.00'e, 14.00'ten 16.00'ya ve 18.00'den günlük programın tamamlanmasına kadar devam olunması ve görüşme-lerin 10 günde tamamlanması önerilmiştir.

2. Başlangıçta, bütçenin tümü üzerinde gruplar ve hükümet adına yapılacak konuşmaların (hükümetin sunuş konuşması hariç) birer saat (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların 10'ar dakikayla sınırlandırılması önerilmiştir.

3. Bakanlık ve daire bütçeleri üzerindeki görüşmelerin 14 turda tamamlanması, 14 üncü turun bitiminden sonra Bütçe Kanunu Tasarılarının maddelerinin oylanması önerilmiştir.

4. İçtüzüğün 72 nci maddesi gereğince yapılacak görüşmelerde, her turda gruplar ve hükümet adına yapılacak konuşmaların 30'ar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların 10'ar dakika olması; kişisel konuşmalarda, her turda, İçtüzüğün 61 inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere iki üyeye söz verilmesi ve bir üyenin birden fazla turda söz kaydı yaptırılmaması önerilmiştir.

5. Bütçe görüşmelerinde sorulan soruların gereksiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin 20 dakikayla sınırlandırılması önerilmiştir.

6. Bütçe görüşmelerinin sonunda gruplara ve hükümete 45'er dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) İçtüzüğün 86 ncı maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların 10'ar dakika olması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerilerle ilgili söz isteği?.. Yok.

1 inci öneriyi okutuyorum:

Öneriler :

1. 2001 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1999 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarılarının, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sıralarında yer alması; bütçe görüşmelerine 11.12.2000 Pazartesi günü saat 11.00'de başlanması ve bitimine kadar, resmî tatil günleri dahil, her gün saat 11.00'den 13.00'e, 14.00'den 16.00'ya ve 18.00'den günlük programın tamamlanmasına kadar devam olunması ve görüşmelerin 10 günde tamamlanması önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

2 nci öneriyi okutuyorum:

2. Başlangıçta, bütçenin tümü üzerinde gruplar ve hükümet adına yapılacak konuşmaların (hükümetin sunuş konuşması hariç) birer saat (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların 10'ar dakikayla sınırlandırılması önerilmiştir.

BAŞKAN - 2 nci öneriyi oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... 2 nci öneri kabul edilmiştir.

3 üncü öneriyi okutuyorum:

3. Bakanlık ve daire bütçeleri üzerindeki görüşmelerin 14 turda tamamlanması, 14 üncü turun bitiminden sonra Bütçe Kanunu Tasarılarının maddelerinin oylanması önerilmiştir.

BAŞKAN - 3 üncü öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3 üncü öneri kabul edilmiştir.

4 üncü öneriyi okutuyorum:

4. İçtüzüğün 72 nci maddesi gereğince yapılacak görüşmelerde her turda gruplar ve hükümet adına yapılacak konuşmaların 30'ar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların 10'ar dakika olması; kişisel konuşmalarda, her turda, İçtüzüğün 61 inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere iki üyeye söz verilmesi ve bir üyenin birden fazla turda söz kaydı yaptırılmaması önerilmiştir.

BAŞKAN - 4 üncü öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4 üncü öneri kabul edilmiştir.

5 inci öneriyi okutuyorum:

5. Bütçe görüşmelerinde soruların gereksiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin 20 dakikayla sınırlandırılması önerilmiştir.

BAŞKAN - 5 inci öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5 inci öneri kabul edilmiştir.

6 ncı öneriyi okutuyorum:

6. Bütçe görüşmelerinin sonunda gruplara ve hükümete 45'er dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) İçtüzüğün 86 ncı maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların 10'ar dakika olması önerilmiştir.

BAŞKAN - 6 ncı öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 6 ncı öneri kabul edilmiştir.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Önce, yarım kalan işlerden başlayacağız.

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarılarının müzakeresine kaldığımız yerden devam edeceğiz..

VI. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- *Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları (1/650, 1/679) (S. Sayısı : 517)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin tasarıların müzakeresine başlayacağız.

2.- *Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemic'i'nin ve İzmir Milletvekili Işlay Saygı'nın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

3.- *İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemic'i'nin ve İzmir Milletvekili Işlay Saygı'nın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayı: 527) (1)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Hazır.

Temsilci?.. Hazır.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyenleri okuyorum:

Grupları adına: Anavatan Partisi Grubu adına, Bartın Milletvekili Sayın Zeki Çakan; Fazilet Partisi Grubu adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu ve Doğru Yol Partisi Grubu adına, Amasya Milletvekili Sayın Ahmet İyimaya.

Şahısları adına: Erzurum Milletvekili Sayın Lütfü Esengün, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu, Manisa Milletvekili Sayın Bülent Arınç, Van Milletvekili Sayın Fethullah Erbaş, İstanbul Milletvekili Sayın Süleyman Arif Emre, Trabzon Milletvekili Sayın Şeref Malkoç, Adana Milletvekili Sayın Yakup Budak, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzun kaya.

İlk söz, Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Zeki Çakan'ın.

Buyurun Sayın Çakan. (ANAP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika efendim.

ANAP GRUBU ADINA ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçtüzük değişikliğiyle ilgili, Anavatan Partisi Grubu adına görüşlerimizi açıklamak üzere huzurlarımıza gelmiş bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hiç kuşku yok ki, parlamento hukukunun önemli bir kaynağı, meclislerin kendi çalışma yöntemini gösteren ve kendileri tarafından yapılan içtüzüklerdir. Kısaca, parlamentonun çalışmasını tanzim eden metinler biçiminde tanımlanabilen içtüzükler, aynı zamanda, parlamentoların sağlıklı ve etkin çalışmalarını sağlayan sessiz bir anayasa niteliğindedir.

Tarihsel süreç içerisinde Parlamento tarihimize bakıldığında, ilk içtüzük çalışmaları, meşruti monarşiyi öngören Kanun-i Esasinin 1876 yılında kabul edilmesiyle başlamış ve o günden bu yana, gerek yeni içtüzüklerin hazırlanması gerekse zaman içinde değişen koşullara göre içtüzük değişik-

(1) 527 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

liği yapılması şeklinde süregelmiştir. Gerçekten, padişahın onayından sonra 13 Mayıs 1877 tarihinde yürürlüğe giren Heyet-i Mebusan Nizamname-i Dahilisi, Parlamento tarihimizin ilk içtüzüğüdür. 20 Eylül 1877'de ise, Heyet-i Âyân Nizamname-i Dahilisi kabul edilmiş ve bu iki içtüzük, 1908'de İkinci Meşrutiyetin ilan edilmesinden sonra da uygulamaya devam olunmuştur.

23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulmasının ardından, o güne kadar Meclisi Mebusanda uygulanmakta olan Nizamname-i Dahilinin, bu Ulusal Mecliste de değiştirilerek uygulanması kabul edilmiş; ancak, cumhuriyetimizin ilan edilmesinden sonra, Cumhuriyet Meclisinin gereksinimlerine karşılık verecek bir içtüzük hazırlanması kararlaştırılmıştır. 2 Mayıs 1929 tarihinde yürürlüğe giren Dahili Nizamname de zaman içinde birçok değişikliğe uğramıştır. 1960 Anayasası ise çift meclisli bir sistem öngördüğünden, her meclis için ayrı bir içtüzük çıkarılma gereği ortaya çıkmış ve 1963 yılında Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü, 1965 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı İçtüzüğü ve 1973 yılında da Millet Meclisi İçtüzüğü kabul edilmiştir. 7 Kasım 1982 tarihinde kabul edilen son Anayasamızın getirdiği en önemli değişikliklerden biri de, çift meclis uygulamasına son verilmiş olmasıdır.

Anayasamızın 95 inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarını kendi yaptığı içtüzük hükümlerine göre yürüteceğini belirtmiş ve yeni toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarında uygulayacağı kurallar konusunda, yeni bir içtüzük çıkarılincaya kadar boşluk oluşacağını dikkate alan anayasa yapıcılar, geçici bir madde düzenleyerek, yeni içtüzük çıkarılincaya kadar Millet Meclisi İçtüzüğünün Anayasaya aykırı olmayan hükümlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü olarak uygulanacağını kabul etmişlerdir.

Ne var ki, Meclisimiz, 1995 yılına kadar içtüzük çalışmalarını sonuçlandıramamış ve 1982 Anayasası hükümlerine dayalı bir içtüzük ortaya çıkaramamıştır.

1995 seçimlerinden sonra İçtüzüğün bütünüyle değiştirilmesinin güçlüğü anlaşılmış olduğundan, en azından Anayasayla uyumsuzluğu açık olan bazı maddelerin değiştirilmesi istenmiş ve 16.5.1996 tarih ve 424 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla 30 maddelik bir içtüzük değişikliği gerçekleştirilmiştir.

Bu değişiklikle, bir taraftan çift meclisli sistemden tek meclisli sisteme geçilmiş olmasının yanı sıra, Anayasanın değiştirilmiş olması gibi nedenlerle işlevini yitirmiş olan maddeler yürürlükten kaldırılarak, Anayasa ve İçtüzük arasında meydana gelmiş bulunan uyumsuzluklar giderilmeye çalışılmış; maddelerdeki deyimler teknik olarak düzeltilmiş; diğer taraftan, çok acil nitelikte olan yeni kurallar konulmuştur.

Değerli milletvekilleri, bugün ise, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına hız ve etkinlik kazandıracak yeni bir düzenlemeye ihtiyaç olduğu aşikârdır. Avrupa Birliğine üye olma sürecini yaşadığımız bu dönemde, bir taraftan Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmalarını sürdürürken diğer taraftan da yapısal, hukuki, ekonomik, sosyal reform ve değişiklikleri hayata geçirme çabasındayız ve zorundayız.

Hızla gelişen bilgi ve teknoloji dünyasını yakalama gereği de göz önüne alındığında, Meclis çalışmalarını yavaşlatan veya engelleyen düzenlemelerin kaldırılması veya değiştirilmesi gerekmektedir. Toplumda hâkim olan genel kanaat ise, mevcut kanunların ve bunlara bağlı düzenlemelerin toplumun ihtiyaçlarını artık karşılayamadığı ve Meclisin kanun yapma çalışmalarında yeterince hızlı olmadığıdır.

İşte, Meclis İçtüzüğünde yapılacak olan bu değişikliğin amacı da, hem Meclisin daha süratli ve sağlıklı çalışmasını sağlamak hem de toplumdaki bu olumsuz kanaati ortadan kaldırmak olacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu çerçevede, İçtüzük değişikliği teklifine ilişkin görüşlerimizi şu şekilde ifade edebiliriz: İçtüzüğün 3 üncü maddesi, genel seçimlerden sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısının, Yüksek Seçim Kurulunun kesin sonuçlarının Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu kanallarında ilanını takip eden beşinci gün yapılmasını hükme bağlamıştır. İletişim ve ulaşım koşullarının günümüzde bu kadar uzun zaman gerektirmediği göz önüne alınarak bu süre kısaltılmış ve üç güne indirilmiştir. Yemin töreninin uzun sürmesi nedeniyle de ilk toplantı saati 15.00 yerine 13.00 olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, 3 üncü maddeden "tören" ibareleri çıkarılarak, andiçme, bir tören değil, bir görev olarak değerlendirilmiştir.

Bilindiği gibi, Geçici Başkanlık Divanının düzenlendiği İçtüzüğün 8 inci maddesine göre, milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilan edildiği günden 1 inci birleşimin yapılacağı güne kadar eski dönemin Meclis Başkanının görevi devam etmektedir. Bu süreç içerisinde, geçmişte örnekleri görüldüğü üzere, Meclis Başkanının, milletvekili sıfatını yitirdiği halde -tekrar ediyorum, Meclis Başkanının milletvekili sıfatını yitirdiği halde- İçtüzük gereği, Başkanlık sıfatını koruması gibi bir çelişki ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, en yaşlı milletvekilinin, Geçici Başkanlık görevinin 1 inci birleşim değil de, Yüksek Seçim Kurulunun kesin sonuçları ilan ettiği gün başlaması kararlaştırılmış ve bu sorun da ortadan kaldırılmıştır.

Başkanın görevlerini düzenleyen 14 üncü maddede, Meclisin ve milletvekillerinin itibarının korunması amacıyla, Başkanın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevî şahsiyetine yönelik hakaret ve saldırı hallerinde dava açma ve suç duyurusunda bulunma yetkisi açık olarak ifade edilmiştir.

Teklifle, ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı bünyesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilgi ve Teknoloji Kurulu oluşturulması öngörülmektedir. Bu kurul, Türkiye'nin yeni çağa başarıyla girebilmesi ve çağın gereklerini yerine getirebilmesi için gerekli bilgi ve teknoloji altyapısını oluşturacak ilgili yasal düzenlemeleri öngören tasarılar hazırlama ve görüş üretmekle görevli olacaktır.

Ayrıca, yine, Başkanlık Divanı bünyesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Kurulu oluşturulması kararlaştırılmıştır. Bu kurulun amacı, kadın-erkek eşitliğini her alanda sağlamak, bu konudaki uygulamaları incelemek, talepleri değerlendirmek ve yasama denetimine ve kurallaşmaya yönelik önerileri oluşturmaktır. Gerçekten, 1985 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanarak 19 Ocak 1986 tarihinde yürürlüğe konulan Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi, taraf devletleri, kadınlara karşı ayrımcılık oluşturan mevcut yasa, yönetmelik, âdet ve uygulamaları değiştirmek, terk etmek ve kadın-erkek eşitliğini fiilen sağlamak üzere geçici ve özel önlemler almakla yükümlü kılmaktadır.

Türkiye'de, gerek cinslerarası eşitsizliğe yol açan faktörleri ve alınabilecek önlemleri ortaya koymak gerekse biraz önce bahsettiğimiz sözleşmenin tam anlamıyla hayata geçirilmesini sağlamak için gerekli önlemleri almak amacıyla böyle bir kurulun oluşturulması, gerekli ve yararlı olacaktır. Her iki kurulun da, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, uluslararası standart ve normların yakalanması yolunda önemli çalışmalar yapacağına olan inancımı özellikle ifade etmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, komisyonların adları ve görevleri, 20 inci maddede ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu şekilde, tasarı ve tekliflerin havaleleriyle ilgili olarak çıkabilecek tereddütlerin bir ölçüde de olsa giderilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, ilgili komisyonlara havale sırasında, hangi konularla sınırlı olarak havale yapıldığının belirtilmesi öngörülmüştür.

Genel Kurulda kâtip üyelerin evrak okumasına son verilmiş ve Başkanlık Divanınca belirlenecek görevlilerce evrak okunması esası getirilmiştir. Yapılan düzenlemeyle, evrak okuma işini, spikerlik eğitimi almış uzman kişilerin yapması ve bu çerçevede, TRT'den ve bu konuda eğitim veren kurumlardan yardım alınması kararlaştırılmıştır.

Değerli milletvekilleri, diğer bir düzenleme de, komisyonlarda siyasi parti gruplarının temsiliyle ilgilidir. Bilindiği gibi, İçtüzüğün 11 inci ve 12 nci maddelerinde, siyasi partilerin, Başkanlık Divanı ve komisyonlarda güçleri oranında temsil edilmeleri öngörülmektedir. Bu hüküm çerçevesinde, Divan ve komisyonlarda herhangi bir boşalma olduğunda, bu üyeliklerin en kısa zamanda tamamlanması veya değişen oranlar karşısında bir partinin fazla üyeyle temsil edilmesi durumunda da, bu üyeliklerin boşaltılması gerekmektedir. Bu konuda herhangi bir süre ve yaptırımın olmaması ise, uygulamada pek çok sorun yaratmaktadır. Fazla üyeliğin çekilememesi durumunda, yeni üye seçimi yapılamamakta ve toplam üye sayısı içinde oranı düşük siyasi parti grubunun, bir müddet daha, gücünün üzerinde komisyonda temsil edilmesi gibi bir sonuca ulaşmaktadır. Bu durumun önlenmesi için, bu İçtüzük teklifiyle, komisyon üyeliklerinde boşalma halinde, noksan üyeliğin 10 gün içerisinde tamamlanması ve temsil sayısı az olan partinin 5 gün içerisinde işlem yapmaması durumunda, Başkanın kurayla çekilecek ismi belirlemesi esası getirilmiştir.

Ayrıca, teklifle, disiplin cezalarının, kıyasen, komisyonlarda da uygulanması öngörülmüştür. Böylece, komisyon çalışmalarında ortaya çıkan ve disiplin cezalarını gerektirecek davranışlarda bulunan milletvekillerine uygulanacak yaptırımlar konusunda açıklık getirilmektedir.

Seçimlerin yenilenmesi halinde, tasarı ve tekliflerin yanında, Cumhurbaşkanınca tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunlar ile Meclis soruşturması önerge ve raporlarının da hükümsüz sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, halen, 18 inci Dönemden günümüze intikal eden, 17 adet Cumhurbaşkanınca iade edilen kanun vardır. Bunlar, özellikle, komisyonların gündemlerini şişirmekte ve dönem sonuna kadar görüşülmeden bekletilmektedir. 20 inci Yasama Döneminden de 21 inci Yasama Dönemine 15 adet, çeşitli safhalarda kalmış Meclis soruşturması intikal etmiştir. Getirilen bu yeni düzenlemeyle, bu intikal önlenecek ve Meclis soruşturması önergelerinin yeni oluşan Meclis tarafından görüşülmek zorunluluğu ortadan kalkacaktır. Her halükârda, yeni Meclisin, bu önergeleri benimseyip yeniden gündeme getirmesi mümkündür.

Tasarı ve tekliflerin görüşülmesi sırasında maddelerin bütünlüğünün bozulmaması için önergelerin, fıkra üzerinde değil, madde üzerinde verilmesi esası getirilmiş ve her madde için 5'ten fazla önergenin kabul edilmeyeceği belirtilmiştir. Ayrıca, bir kanun tasarı veya teklifinin Genel Kurulda görüşülmesi sırasında tasarı veya teklifin belli bir maddesinin Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle reddini isteyen en fazla 3 önerge verilebilecektir. Bu düzenleme, özellikle kanunların Genel Kurulda görüşülme aşamasını rahatlatacak, işin çıkmasını engellemek için verilen çok sayıda önergeyle gündemi tıkama ve süreci uzatma yolu bir anlamda kapanacaktır.

Genel Kurul çalışma süreleri, birleşim açılışı 1 saat öne alınarak haftada toplam 3 saat uzatılmıştır. Bu düzenlemenin amacı, Meclise çalışmalarını rahatlatarak zamanı kazandırmak ve daha verimli çalışmasını sağlamaktır. Ayrıca, Meclis çalışmalarında uyulması gereken süreler, maddelerin amacına uygun olarak makul sürelerde kısaltılmıştır. Böylece, sürelerin Meclis çalışmalarını yavaşlatan, aksatan faktör olarak kullanılmasının önlenmesi amaçlanmış ve Meclis çalışmalarının hızlandırılacağı düşünülmüştür.

Değerli milletvekilleri, teklifin getirdiği değişikliklerin bir kısmı da Meclisimizin denetim yollarıyla ilgilidir. Toplum ve devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Genel Kurulda tartışıldığı genel görüşmede, görüşmenin iki aşamalı yapılmasının zaman kaybına neden olduğu düşüncesiyle tek görüşme esası getirilmiş ve öngörüşme kaldırılmıştır.

Meclis soruşturması önergelerinin metninin 500 kelimeyi geçmeyen özeti eklemek zorunlu getirilmiş ve bundan sonra Meclis soruşturma komisyonuna seçilecek üye ve memurlar için, soruşturma konusuyla ilgili görüşünü açıklamamış olma şartı metinden çıkarılmıştır. Ayrıca, soruşturma komisyonu raporlarının sıratle sonuçlandırılmasına yönelik değişiklikler yapılmış ve süresinde raporun verilmemesi halinde uygulanacak yaptırımlar açıkça belirtilmiştir. Buna göre, soruşturma komisyonu raporları, komisyon tarafından Başkanlığa verildiği tarihi izleyen en geç yedi gün içinde Başkanlıkça bastırılıp dağıtılacak ve dağıtımından yedi gün sonraki birleşimin gündemine alınıp öncelikle görüşülecektir. Genel Kurulda ise, iki toplantıda komisyonun temsilcisinin bulunmaması halinde, komisyon aranmaksızın görüşmeler sonuçlandırılacaktır.

Değerli milletvekilleri, görüldüğü gibi, geniş kapsamlı bir içtüzük değişikliği söz konusudur. Bu teklifin kabulü, hem Meclis çalışmalarını kolaylaştıracak hem de kamuoyunda Yüce Meclis lehinde kanaat oluşmasını temin edecektir. Bu itibarla, bu teklifle getirilen içtüzük değişikliklerine, Anavatan Partisi Grubu olarak, müspet bakmaktayız.

Avrupa Birliğine üyelik sürecinde, Avrupa Birliği üye devletlerin parlamento sistemlerinin incelenmesi ve bizimle aynı kulvarda görüşmelerini sürdüren diğer aday ülkelerin, özellikle, Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmalarında parlamentolarının üstlendikleri rolün belirlenmesi gerekmektedir. Birliğe üye ülkelerde, parlamento bünyesinde kurulan Avrupa entegrasyonuyla ilgili ihtisas komisyonları, tasarı ve teklifleri Avrupa Birliği mevzuatına uygunluğu yönünden incelerken, bazı ülkelerde, başbakanlığa bağlı bir kurulun mevzuat uyum çalışmalarını yürüttüğü görülmektedir. Bizde de, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanmasına yönelik çalışmalar çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları hazırlık ve çalışmalarda, iç koordinasyon ve uyumun plan ve programlara uygun olarak yönlendirilmesini ve yürütülmesini sağlamak üzere, Başbakanlığa bağlı Avrupa Birliği Genel Sekreterliği kurulmuştur. Parlamentomuz bünyesindeyse, tekliflerin Avrupa müktesebatına uyumu konusunda değerlendirme yapacak ayrı bir ihtisas komisyonu veya Başbakanlığa bağlı ayrı bir birim henüz oluşturulamamıştır. Bu nedenle, bahsi geçen diğer ülke parlamentolarının çalışmalarını ve düzenlemelerini yakından izleyerek, gerek milletvekili bazında gerekse yasama sürecinde çalışan uzman personel bazında, bu ülkelerle ortak çalışmalar yapmak için böyle bir birimin oluşmasının son derece faydalı olacağı kanaatindeyim.

Değerli milletvekilleri, amaç, mükemmeli yakalamak olsa bile, bu her zaman mümkün olamamaktadır; uygulama sırasında mutlaka yeni aksaklıklar ortaya çıkabilecek ya da yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulabilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun efendim.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bunlar da, zaman içerisinde yeni değişiklikleri zorunlu kılacaktır. Gönül ister ki, çağdaş standart ve normları yakalamış, sıkça değişikliğe ihtiyaç göstermeyecek, günlük sorunları çözmekten öte, uzun soluklu bir içtüzük yapalım.

Bu değişikliğin bu yönde önemli bir aşama olduğunu bir kere daha tekrarlıyor, yapılacak reformlar, diğer yasal düzenlemeler ve denetim işlevi yönünden Türkiye Büyük Millet Meclisinin önünü açması dilekleriyle, bu çalışmada emeği geçen Anayasa Komisyonu Sayın Başkanı ve

üyelerine şahsım ve Grubum adına teşekkürlerimi sunarken, hepinizi tekrar saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Çakan.

Fazilet Partisi Grubu adına, Çorum Milletvekili Yasın Hatiboğlu konuşacaklar.

Buyurun Sayın Hatiboğlu. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika.

FP GRUBU ADINA YASIN HATİBOĞLU (Çorum) - Sayın Başkan, Yüce Heyetin değerli üyeleri, televizyonları başında bizi izleyen aziz ve sıkıntılı, dertli büyük milletim; hepinize en içten sevgilerimi, saygılarımı sunuyor; içerisinde bulunduğumuz mübarek ramazanın hayırlı çalışmalarına vesile olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, neyi konuşuyoruz; Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma yöntemi-ni belirleyecek bir düzenlemeyi konuşuyoruz. Tabiri caizse ve izin verirsiniz, tıpkı, yargının yargılama usulü... Mesele yanlış anlaşılmasın. Yani bir usul kavramını, bir usul düzenlemesini konuşuyoruz. Buradan varmak istediğim şudur: Eğer bir hukuk devletinde usul kanunları eksiksiz ve kusursuz -çok kullanılan ve çok anlamlı olduğuna inandığım- efradını cami ağıyarını mani nite-likte bir usul yasası düzenlerseniz, adaletten korkunuz olmaz. Yani, adalet tevdiinden ve tevziinden korkunuz olmaz. Çünkü, usu-lün bulunmadığı yerde, maddi hukuk ne kadar isabetli, size göre ne kadar doğru olursa olsun, eğer de-liller tam değerlendirilemiyor, eğer iddia ve savunma eşitliği gözardı ediliyorsa, usulün kusurundan dolayı orada adalet beklenemez. Bir kurumda da öyledir. O kurumun iç işleyişini düzenleyen düzenle-meler ne kadar mazbut, ne kadar muntazam, ne kadar kusursuz olursa, o kurum o kadar kusursuz çalışır.

Şimdi, bakalım, getirdiğimiz içtüzük değişikliği, bu kusursuzluğu ya da en azından, hiç olmazsa, en az kusurluluğu mu içeriyor, yoksa, kusurlarla mı malûl... Burada önemli olan, yazılımlar değil; önemli olan, yazılımın ardındaki niyettir. Yani, kalemi tutan elin hâkimi olan, kaleme hükmeden, kalemi tutan ele hükmeden beyin, yürek, eğer satırlara döktüğünüz manayı ve beklentiyi gerçekten özümseyememişse, yeni tabirle içselleştirememişse, oradan hayır beklemenin fuzuli bir beklenti olduğunu izninizle ifade etmek isterim; çünkü, ameller, niyetlere göredir.

Şimdi, niyetine bakalım bu düzenlemenin. Zahirî iyi, fena değil; katıldığımız yerler var; ama, şu niyetlere bakalım, nedir?.. Niye değiştiriyoruz; çok mu lazım? Elbette, ihtiyaç varsa değiştirilir. İçtüzük bir yasadır. Yasal hiyerarşi içerisinde, yasalar, elbette, toplumlar gibi yaşlanırlar, toplumlar gibi doğumlar yaparlar, toplumlar gibi gelişirler, toplumlar gibi sosyaliteyi takip ederler. Şimdi, biz... Evvelini saymıyorum; ama, 1996 yılında 124 maddelik bir değişiklik yapmışız. 124 madde... 1996'da; dört yıl önce...

Hanımefendiler, beyefendiler, Sayın Başkan; yani, ne oldu?! 1996'da 124 madde değiştiriyoruz ve 2000 yılını göremiyoruz. Acaba, bir görme özürlü mü var bizde -siyasî olarak ifade ediyorum- yoksa, toplumsal yapı, bizim fark edemeyeceğimiz, ulaşamayacağımız, yakalayamayacağımız, hatta, gözle izleyemeyeceğimiz kadar çok mu hızlı değişti; hayır. Hep birbirimizin içerisinde yaşıyoruz. Değişimimizin hızı belli. Demek ki, öyle arzu ettik. Görüyoruz... Örneklerini vereceğim. Maddeler geldikçe, değişiklik önergelerimin üzerine geleceğim, huzurunuzda arzı malumat edeceğim ve sizden destek bekleyeceğim ve ne kadar haklı olduğumu, gerekçelerimi ortaya koyduğum zaman göreceksiniz, takdir buyuracaksınız.

Değerli milletvekilleri, niye, bu değişikliği niye yaptık, ne getirdi bize, neyiz eksikti bizim? Burada, bir, kurumların ihtiyaçları takip edilerek hukukî düzenlemeler yapılır; bir de, sayısal ikti-

darın değışmez gücü olarak kendisini varsayan insanların istek ve arzuları düzenlemelerde hâkim olur. Şimdi, burada hâkim olan, sayısal üstünlüklerinin varlığına -ki, biz de görüyoruz, sayısal üstünlük var- inanmak; ama, bu sayısal üstünlüğün ilâ yevm-ül-kıyame devam edeceği gibi çok yanlış bir saplantının içine düşmüş iktidar kanatlarının rahat çalışma hesabının dışında hiçbir hesap yoktur.

Bu getirilen değışiklikte, milletimin, açlığına, işsizliğine, aşsızlığına, güçsüzlüğüne, bakım-sızlığına gelecek hiçbir deva yoktur, hiçbir çare yoktur. Biraz önce bir grup başkanvekili arkadaşımız ifade buyurdular; buyurdular ki "biz, sürati sağlayacağız, hızı sağlayacağız..." Elinize sağlık, maşallah!.. Sizin, hızı sağlamak için tüzüğe ihtiyacınız yok ki; yok tüzüğe ihtiyacınız. Anayasamız, uygulamalar, meri mevzuat, İçtüzüğümüz "şu konu Anayasa Komisyonunda görüşülür" diyor. Plan ve Bütçe Komisyonunda 40 üyenin 25'i sizindir, maşallah!.. Anayasanın 162 nci maddesi onu niye verdi; hiç onu düşünmeyiz. "Efendim, 40'ın 25'i bizimdir, rahat geçer" diye, Anayasa Komisyonunun görevi içerisinde olan bir düzenlemeyi, Plan ve Bütçe Komisyonuna götürüyorsunuz. O da yetmedi; baktınız ki, orada, bir Yasin Hatiboğlu, Fazilet Partisi Grup Başkanvekili, Fazilet Partili milletvekilleri, muhalefet partisi milletvekilleri kıyamet koparıyorlar; orada da zorluk var. O zaman, düşündünüz, taşındınız -hangi akla hizmet ettiğinizi kestirmek mümkün değil- dediniz ki, ânifen, aniden, kimsenin görmediği, hissetmediği bir gece karanlığında, bir kanun görüşülürken, şuraya bir geçici madde getirelim, madde muamelesine de tabi tutmayalım, öyle geçsin. Bu, yol değil; bu hız, sizi tekerletir, tökezletir. (FP sıralarından alkışlar) Tekerletir, tökezletir...

Bak, büyükler... Bu olaylar ilk defa yaşıyor değil. Bunun, belli ki, mucidi siz de değilsiniz; kötü mukallitsiniz, kötü taklit ediyorsunuz. (FP sıralarından alkışlar) Bu, önce de olmuş; onun için denilmiş ki: "Erişir menzili maksuduna aheste giden, tizrefar olanın pâyine dâmen dolanır." Eteklerinin ayacağına dolaşır, yuvarlanırsınız, düşersiniz...

EMİN KARAA (Kütahya) - Düşmeyiz.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) - Evet, düşmeyiz diyorsanız, benim diyeceğim yok. Ben, bir kardeş olarak, bir dost olarak, bir grup olarak uyarıyorum. Düşersiniz, biz üzüldürüz... Çünkü, demokratik ortamda düşeceğiniz için, düştüğünüz yerden, demokrasiye çok bağlı, demokrasinin var olmasına çok inanan bir Grup olarak, o demokratik yıkıntıda elinizden tutup kaldırmak bize düşer, bize... (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bize düşer... Biz, biraz da onun sıkıntısını çekiyoruz.

ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) - Üzülmeysin bize Sayın Hatiboğlu.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) - Hız dediniz, örnek veriyorsunuz. Bir değerli arkadaşım, sağ olsun, ellerine sağlık, bir şey demiyorum, emek çekmişler, bu İçtüzüğün gerekçesini takviye etmiş olmak için ya da haklı göstermiş olmak için buyuruyorlar ki, efendim, bu İçtüzüğü değıştirmemiz lazım, gerekiyorsa, gerektiğinden de fazla muhalefetin sesini kısmanız lazım. Bunu açık söylemiyorum. Bak, bir izharı, bir de izmarı vardır; yani, bir açığı, bir gizlisi vardır.

Kendisini rahmetle anıyorum, müderris hocam Camgöz Hacı Yusuf Efendi derdi ki: "Oğlum, bak, bu kelimeyi bıçakla kazırsan, altında müstetir olan hüve çıkar." Sizin oradaki hüvenizi biliyoruz. Oradaki hüveniz muhalefeti susturmaktır; ama, niyetler güçle gerçekleştirilir. Sizin bu niyetiniz var; ama, susturacak gücünüz yok, gücünüz... Çünkü, arkamızda millet var, görüyor millet. (FP sıralarından alkışlar) Millet huzuruna gidelim, ne diyeceksiniz?

Ben, bölgesine en sık giden milletvekillerinden biriyim. Vatandaş yakama yapışıp diyor ki: "Efendi, selam söylemezseniz vebafim boynunuza, Genel Kurulda selam söyleyin. Seçtiğimiz başka milletvekilleri de var; bir buyursun, gelsin, bilgi versinler. Bir buyursun, gelsinler köye. Şu kahvehanede karşılıklı bir oturalım; o söylesin ben dinleyeyim, ben söyleyeyim o dinlesin." İşte, bizim derdimiz, sıkıntımız... Demokrasinin gelişmesinin halkla bir ve beraber olmaya bağlı olduğuna inandığımız için, sizin de halkın yanına gitmenizi tavsiye ediyoruz. Demokrasiyi böyle geliştirebiliriz. Parlamentonun itibarını daha güçlü kılmamız, Parlamenteoya itimadın devamını sağlamanın yolu budur. Bu konuda size yardımcı olalım diyoruz. (FP sıralarından alkışlar)

Bir arkadaşımız hesap etmiş; diyor ki: "Bu İktidarı değiştirmesek, hafazanallah, kıyamet kopar, hiçbir iş yapamayız." Bu, sıra sayısında var. Sayın Başkanım, zatiâliniz iyi bileceksiniz, sıra sayısında var. Şimdi, bunu açarsanız... Bir örnek veriyor "mesela, 250 maddelik bir kanunu götürüştürmemiz için 1 250 saate ihtiyaç var" diyor. Ya Rabbi, aklıma mukayyet ol, 1 250 saat.. Sağ olsun, zahmet buyuruyor ve güne çeviriyor "156 güne ihtiyaç var" diyor.

Şimdi, 156 gün, neredeyse, bizim bir yasama yılı gibi bir şey... Ee, bu doğru mu?! Yani, bu gerekçeyi siz yazarsınız da, buna inanan çıkar mı yahut bunun karşılığı yok mu Sayın Başkan? Yok yani bu... Ben, birine söylesem, bana işaret eder. Yapmayın...

Bakın, ben size örnek vereyim. Bendeniz, âcizane, Yüce Parlamentonun itimadına mazhar olduğum dönemde; yani, o şerefi, şerefle, Parlamentonun itibarına yakışır şerefle götürdüğüm dönemde bir kanun müzakere ettik. Nedir o; 4262 sayılı Trafik Kanunu. Kaç maddesi vardı, biliyor musunuz ben, senaryo yazmıyorum, bir olay anlatıyorum; şurada geçti 138 daimi, 15 geçici, yani, 153 maddelik bir kanunu burada müzakere ettik. Ne kadar sürede; 94 üncü ve 96 ncı Birleşimlerde, iki birleşimde; yani, 6 saat 57 dakikada. Buyurun...

AYDIN TÜMEN (Ankara) - Biz muhalefetteydik ve katkıda bulunduk.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) - Hani 1 250 saat, hani 156 gün nerede?.. Bakın, 153 maddelik bir kanunu 6 saatte müzakere etmiş ve kanunlaştırmışız.

Bir başka örnek...

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) - Gümrük Kanunu...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) - Arkadaşımız Gümrük Kanununa atıfta bulunuyor; ben, Gümrük Kanunu örneğini veriyorum: 248 maddelik Gümrük Kanununu 12 nci Birleşimde, 6 saat 53 dakikada görüşmüşüz.

Demek ki, değerli kardeşlerim, bir gerekçe bulacaksak, o gerekçe, hem doğru olmalı hem herkes ona inanabilmeli. Ha, diyeceksiniz ki, efendim, bu nasıl olmuş? Nasılı şu: Muhalefeti varsayacaksınız beyler... Muhalefeti varsayacaksınız; çünkü, millet varsaymış. Millet in varsaydığını, siz, yok sayamazsınız; çünkü, bir gün, millet sizi yok sayar. Benim söylemek istediğim budur. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Ne demek muhalefeti varsaymak? Ben, hep söyleyegeldim, kürsüde olduğum zaman da arz ve ifade ettim. Değerli arkadaşlarım, biz bu Parlamentonun üyeleriyiz. Yerlerimiz farklı olabilir; şöyle bakın hele sandalyelerinize; sandalyelerinizin sabit olması, sizin sabit olduğunuz anlamına gelmez. (FP sıralarından alkışlar) Bu koltuklar yer değiştirir. Biz çok iktidar gördük, 1973'ten bu tarafa 27 senedir bu Parlamenteoyu tanıyan bir kardeşinizim, arkadaşınızım.

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - Sayın Hatiboğlu, sen İsmet Paşa değilsin.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) - Müsaade buyurun... İsmet Paşayı da gördük, o da çok şeyler söyledi. Muhalefete itibar etmemenin ne acı olduğunu İsmet Paşanın duyduğu kadar yüreğinizde siz duysaydınız, ben bu konuşmaları yapma ihtiyacını hissetmezdim. (FP sıralarından alkışlar)

Evet, İsmet Paşayla hemzemin olmadın beyefendi, aynı salonda oturmadın beyefendi! Ben, İsmet Paşayla, Parlamentoda aynı salonda bulundum; İsmet Paşanın acılı beyanlarını, acılı hatıralarını kendisinden dinledim. Ben, 1954 seçimlerinde Menderes'i de dinledim, Kayseri Merkez Bakkaliesinin -Kayserililer bilsin diye söylüyorum- balkonundan Cumhuriyet alanına sesleniyor, anlattı anlattı, politikada çektiği acı ve ıstırapları naklettikten sonra şöyle söyledi, ben böyle söylemek istemiyorum; ama, naklediyorum: "Zalimlere bir gün dedirir Hazreti Mevla, tallahi Lekad âsereke Allahu aleyna"

Evet, size, hem İsmet Paşa merhumdan hem Adnan Menderes merhumdan örnekler veriyorum; uyanasınız, gözünüzün önüne bakasınız, muhalefeti var sayasınız diye.

Değerli milletvekilleri, niye acele ediyorsunuz, hızı ne yapacaksınız? Sizin elinizde mevcut olan İçtüzüğü doğru mu kullanıyorsunuz ki, yeni yapacağımız İçtüzükle bize ümit veresiniz, topluma ümit veresiniz, onu güzel kullanasınız!.. İşte size söyledim; bakınız "İçtüzük hız kazansın" deyişiniz şunun içindir: Değerlendirme Destekleme Dairesi Başkanlığı... Sayın Başkan, nerede konuşuldu bu? Siz asıl komisyon musunuz; hayır. Anayasa Komisyonu asıl komisyon mu; hayır. Kim ya; Plan ve Bütçe Komisyonu asıl komisyon. Neyi düzenliyorsunuz, bunu hızla niye geçireceksiniz? Bu zulüm düzenlemesini hızla geçireceksiniz de ne olacak; yakanıza boncuk mu takacaklar, arkanızdan dua mı edecekler!.. İşte, üzülerek ifade ediyorum, biz hepimiz, bu milletin evlatlarıyız; acılarını hissetmek zorundayız; yoksa, bu hesabın altından hiçbirimiz, ama hiçbirimiz kalmayız. Ne kırmızı plakalar ne etraftaki korumalar, bizi koruyamaz. Fakirin, mazlumun, masumun ahı, polis korumalarıyla engellenemez. Bunu bilirsiniz diye söylüyorum. (FP sıralarından alkışlar)

Bakın, adı şu: Değerlendirme ve Destekleme Dairesi Başkanlığı. Plan ve Bütçe Komisyonundan geçti bu. Kısaltılmışı da -siz nasıl açılımını yaparsınız, bilmiyorum- DDD Başkanlığı. Siz bir açılım yapın. Ben şöyle açılım yapıyorum: Devletekileri dilsizleştirme dairesi başkanlığı.

MEHMET PAK (İstanbul)- Ayıp!.. Çok ayıp!..

YASİN HATİBOĞLU (Devamla)- Evet, devletekileri dilsizleştirme, dilini kesme dairesi başkanlığı. Buyurun, beraber bakalım: "Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlığına, bağımsızlığına -kimsenin bir itirazı yok- ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne -hiç kimse itiraz edemez- anayasal düzenine -itiraz yok- toplumun huzur ve güvenliğine yönelik iç ve dış tehditleri etkisiz kılmak amacıyla -itiraz yok- yetkili kurumlarca tayin ve tespit edilen millî güvenlik siyasetine ilişkin olarak hazırlanan faaliyet planlarının..." Kim bu?.. Kim?.. Parlamentodan daha yetkili kim? Bana söyleyin.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir)- Saygılı ol, saygılı!..

YASİN HATİBOĞLU (Devamla)- Bırakın!.. Parlamentoya saygılı olduğum için, bu acı ve ıstırapı canhıraş bir sesle haykırıyorum. Parlamentoya olan saygımdan dolayı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 2 dakika içerisinde toparlayınız efendim.

MEHMET ŞANDIR (Hatay)- Yakışıyor!

YASİN HATİBOĞLU (Devamla)- Birakın efendim!.. İzin verin, söz benim. Grubunuz çıkar konuşur. Bak bir şey söylüyorum.

Bu düzenlemeyi yapamazsınız. Bu düzenlemeyi, sizin, Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirmeye ne hakkınız var?! Ne hakkınız var sizin?!

Şimdi, bakınız, yetkili kurumlarca tayin ve tespit edilen milli güvenlik siyaseti... Biz, dört senedir, üç senedir bunun acısını çekmiyor muyuz?! Buna, ne zaman, demokrasi adına, elbirliğiyle, gönüllü birliğiyle "dur" dememiz lazım gelecek?! Bunu ne zaman idrak edeceğiz?! Bizim figanımız budur.

Beyler!.. Bu milli siyaset planını yapanlar, beni, suçlarsa suçlarsa şundan suçlar, şundan suçlar; konuşmamdan dolayı, düşüncelerimi ifade etmemden dolayı. Ben onun acısını çekerim; ama, gönüllü rahatlığıyla çekerim. Bana başka bir isnat yapılamaz.

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - Şapkanı alır gidersin!..

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) - Onun için, benim istirahatım şudur: Bu maddeler, madde madde gelecek, önergeler gelecek; bunu düzelterek geçirelim.

Bakınız, değerli milletvekilleri, şuraya bakınız, benim sıkıntımı lütfen anlayınız. Bakın, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunuyla ilgili bir sıra sayı var; Anayasa Komisyonu görüşmüş geçen dönem; işte, burada, Anayasa Komisyonu... Siz, bu defa, aldınız, geldiniz, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüştünüz; yani, bunun, anlatılır, anlaşılır, inanılır tarafı yok. Biz, Grup olarak bunu söylüyoruz. Yoksa, sizinle gelen düğün bayram; ama, bayram olmayacak bu gelenlerde, korkumuz onadır; çünkü, size gelen acı, ıstırap, hepimize geliyor; biz bir gemideyiz.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) - Sen kendine bak!

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) - Değerli milletvekilleri, keşke, sadece kendime bakmakla yetinebilseydim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) - ...bu kadar egoist olabilseydim keşke; ama, olamıyorum.

Hepinize, Sayın Başkanım, size de müsamahanız için teşekkür ediyor, maddelerde görüşmek üzere saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim sayın başkan.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya.

Buyurun Sayın İyimaya. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA AHMET İYİMAYA (Amasya) - Değerli Başkan, Yüce Parlamenteonun kıymetli üyeleri; sözlerimin başında, Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yüce Parlamento, şu anda, kendi iç anayasasını tanzim ediyor, değiştiriyor; milli iradenin, yüksek organda hangi şekillerde meydana geleceğinin usulünü tanzim ediyor. Milletvekillerinin, partilerin ve siyasetin, şu anda hukukî güçü sınırlanıyor.

Değerli arkadaşlar, 1876 yılından bu yana parlamento geleneği olan Türkiye'de, iç anayasa, sessiz anayasa, 11 defa kökten değiştirilmiştir. Şu anda yürürlükte olan İctüzüğümüz, 1973 yılından bu yana, 6 defa değişmiştir. Hukukta kuralların hızlı değişmesinin adına, hukuksuzluk diyoruz; çünkü, hukuk kuralı, kalıcılığı ve hukuk kriterini ömründen alır. Bugün, Parlamento kendi hukukunu neden kurallaştıramamıştır sorusuna doğru cevap bulamazsak, siyaseti de doğru tanım-

layamayız, partileri de doğru tanımlayamayız, iktidarı da doğru tanımlayamayız. Bu sorunun akılcı bir cevabının bulunması lazımdır. Sadece sağlıklı bir içtüzüğün değil, şu anda, 3,2'lere doğru, aşağıya doğru hızla seyrettiği belirtilen siyasetin ve yüce kurumun itibarı adına, bu suale cevap vermemiz lazımdır.

Ben, maddelerle ilgili tahlillerimi, ilgili maddelerde somut olarak dile getirmeye çalışacağım.

Arkadaşlar, bir defa, Parlatentonun kurumsallaşması ve kalıcı bir içtüzük için, siyaset reformu şarttır. Siyaset bilimi içerisinde şu andaki Parlamento, terim olarak, tabi parlamentodur. Bu bir itham değil, bizlere isnat değildir. Tabi parlamento, güçlere veya yürütme organına, ürettiğini değiştirmeden "evet" onayı veren parlamentodur. Demokratik parlamentolar rekabetçi kurallara göre çalışırlar. Koalisyon üyeleri de öyledir, iktidar çoğunluğu da öyledir. Çünkü, süreçlerin denge ve fren fonksiyonlarını bilirler.

Arkadaşlar, şu anda hukukumuzu oluşturamamamızın en büyük nedenlerinden birisi de, darbeler ve ara rejimlerdir. Ara rejimleri ve darbeler sadece kadroları biçmez, sadece Meclise anahtar vurmaz, kuralları da doğrarlar. 1960 ihtilaline bu gözlükte bakın, 1980 ihtilaline bu gözlükte bakın, geçmişteki içtüzük kurallarının imha edildiği ve bir askı döneminin başladığı ortaya çıkar.

Arkadaşlar, bu soruda vereceğimiz veya arayacağımız defekt, faktör, sebep, zihniyet faktörüdür -üçüncü faktör- onu ayrı bir bölümde aşağıda inceleyeceğim.

Mükemmel bir içtüzük mü yapıldı, gereği var mı?.. Bunu cevaplandıracağım; ama, sevgili Başkanımın ve Meclis Başkanının ve Divandan bir istirhamım var: Şu anda, Parlamento geleneği gereği, Meclisin iç anayasasının yapıldığı müzakerede Meclisin Riyasetinde -elbette ki yetkisi var değerli Başkanımın- Meclis Başkanının olması lazımdı; gelenek öyledir.

Bakın, daha Parlamento teamüllerimizi bilmiyoruz, araştırmasını yapmamışız. Bu konuda en ufak bir inceleme yok kurullaştırmada. 1970 içtüzüğünün kalıcılığı, tamamen, emsal veya suimisal denen olayların not halinde alınmasıdır. Yazıya geçirilmiş 207 not olmasaydı, hafızayla o mükemmel içtüzük düzenlenemezdi. Bugün bilimsel bilgiden ürküyoruz arkadaşlar. Parlamento hukuku, daha iki veya üç sene evvel fakültelerde okunur oldu.

Bugün, Meclis Başkanlığının, Meclis Divanının, bilimsel bilgide yasama organının teşekkül ve kurumsallaşması için üniversitelerle bağlantı kurması lazım, temel sorunlarımızda tez araştırmalarına gidilmesi lazım ve yayımlanmayan sayısız doktora tezleri var, onları yayımlatmak lazım. Yasama enstitüsünü kuramazsak, günlük müzakeratımızda usul meselelerini tartışarak zaman israf ederiz. Bu enstitü kurulmalıdır; yürütme organının manipülasyonlarından Parlatentoyu ve milli iradeyi kurtarmak için, korumak için kurulmalıdır, hukuk tabanını oluşturmak için kurulmalıdır ve vakfın atıl kaynakları süratle buraya aktarılmalıdır. Hiçbir hitabetin, retoriğin ve hiçbir tekrarcı aklın, senkronizm zekânın, bizi, içinde boğulduğumuz ve boğuştuğumuz sorunlardan kurtaramayacağı idrakine, kuru bir mantıkla değil, ancak ilimle varabiliriz. İlimle beslenmeyen idrakten de, ne içtüzük ne de başkaca bir kurumsallaşma çıkamaz değerli arkadaşlar.

Bakınız, Fransa, aynen bizim Türkiye'de olduğu gibi, sorunları yaşadı, parçalı siyaset yaşadı, çarpışan koalisyon içi kavgalar yaşadı ve okutulur, akileştirilmiş parlamento, rasyonel parlamentarizm... Oraya nasıl vardı arkadaşlar; binlerce inceleme yaparak vardı.

Bakınız, şu anda bu elimde gördüğünüz kaynak, 3 cilt olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Meclisi Ayan Kâtibi Umumisi aracılığıyla tercüme ettirilmiş ve bastırılmıştır. Fransız rasyonalizmini, akileştirilmiş parlamentosunu inşa uğruna yazılmış bir kitap ve Ojen Pierre tarafından yazılmış.

1927 yılı İktidâr, iktidâr tarihimizde en mükemmel bir iktidâr; ama, şu mantık var, şu derinlik var ve bir devrim heyecanı var, büyük bir dönüşme heyecanı var.

Bugün, iktidâr alanında, parmak sayısını aşmayacak bir yayın fukaralığı içerisinde bulunan bir Parlamento, partiler grubu veya milletvekilleri olarak -ben dahil- mükemmel bir eser inşa etme niyetinde olabiliriz; ama, o hedefi geliştiremeyiz; çünkü, edebiyattan eserler değil, sanat eserleri doğuyor. O da uygarlığın parçası; ama, hukuk hiçbir zaman doğmaz.

Bakın, daha yeni, "Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İktidârın Kritiği" Bu eser, ne hukuk fakültesinin kütüphanesinde var ne Meclisimizin kütüphanesinde var; bu tezi yazan ilgili bilim adamının eseri. Bir israf içerisindeyiz arkadaşlar. Birikimimiz az, bir; iki, yararlanmıyoruz. Zaten fakir olan birikimin yüzde 18'ini dahi kullanamıyoruz. Onun için, zamanları veya aktörleri eleştirmek yerine, bilimsel temele dayanmayan çabaların akim kalacağı yönündeki ilmî hakikati, Yüce Parlamento'ya seslenmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, zihniyet sorunlarımız var. Çok önemli... Hukuku yapmak zor; büyük çalışma ister; fakat, uygulamak daha zor. Hukuk, inşa ve tatbik ikilisinden doğar ve hukuka yön veren, hukuka anlam kazandıran, uygulamadır. Uygulamaya da yön veren, insan iradesini motive edecek olan zihniyettir; zihnin, bakışın derin açılarıdır.

Bakın, parlamento hukukunda, akademik ve analitik olarak gözlemlediğim zihniyet formatlarından birkaç tanesini sizlerle paylaşmak istiyorum: Bir "çok kanun yapmalıyız; falanca dönemdeki parlamentoda şu kadar kanun çıktı..." Arkadaşlar, bu konudaki yanlış düşünceyi tashihe davet ediyorum. Kanunları artırdıkça, özgürlükleri kısar, polis devletini inşa edersiniz. (DYP ve FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Hukuk ile kanun arasındaki bağlantı, ters orantılıdır; kanun ile demokrasi arasındaki bağlantı ters orantılıdır. Bakınız, şu anda yürürlükte olan kanun sayımız, 12 459 değerli arkadaşlar... Mezara gömdüğümüz kanun sayısı, 4 460... Hukuk devleti kriterleri bakımından felaketin, afetin çan sesleridir; bundan sonuç çıkarmamız lazım. Felsefenin en önemli kollarından birisi, göstergebilimdir; istatistiği siz rakam olarak değerlendirir, onun ilmî sesine ulaşamazsanız, çözüme ulaşamazsınız.

Türkiye'nin ihtiyacı ne: Türkiye'nin ihtiyacı, kanunları sadeleştirme yoluyla, hukuk kurmak ve kod kanunlar çıkarmaktır. Bakın, RTÜK, Basın Kanunu... Olmaz bu. Bir iletişim kodu çıkarılmalıdır. Medenî Kanun, Ceza Kanunu bu tüzükle çıkmaz; doğru. Söyleyeceğim; ama, Türkiye'nin şu anda ihtiyacı bu.

Üç sene içerisinde 14 defa değiştirilen yasama geleneğimiz var; bir kanun var -merakınızı kamçılıyorum, arayın- üç sene içerisinde 14 defa değiştirilmiş. Kanunlardaki hızlı değişim, yasama organını veya yasama organına deklare eden, yasama organına dayatan bürokratik iradenin, memleket gerçeklerini bilmediğinin açık bir itirafıdır. Çünkü, hukuk kuralı, dayanıklılığı ölçüsünde de, kriter bakımından anlam kazanır, değer kazanır ve bugün, bu açıdan, Türk Parlamentosu bir zihniyet reformuna veya anlayış değişikliğine muhtaçtır.

Enver Paşaya söylüyorlardı; Enver Paşa diyordu ki "kanun ihtiyacı..." "Yok kanun, yap kanun..." Meşrutiyet zihniyetinin sloganıdır bu. Ben, Anayasa Komisyonunun bir müzakeresinde "az kanun, artır kanun" demiştim; bundan bu şey çıkmaz; önemli olan, doğru kanunu yapabilmektir.

Başka bir şeyimiz ne: Şimdi, bizim öne aldığımız, hız olduğu için -halbuki, hız, aynı zamanda kuralın da en büyük afetidir- süreçleri işletmiyoruz. Komisyon süreçleri, işte, İktidârın falanca

maddesinde yazılmış, öyle kalıcı, statik süreçler değildir. Süreç, nedir; süreçten amaç, ondan önceki dinamiklerin veya süreçlerin hatasını yakalamaktır; amaç odur.

Ne yapıyoruz;

1. Komisyonları ihtisas ilkesine göre teşekkül ettirmiyoruz. Parmak ilkesine göre teşekkül eden komisyonlardan verim bekleyemeyiz. Ben, bir muhalefet veya iktidar anlayışı içerisinde yaklaşmıyorum; itibar kaybeden bir yasama organı, parlamento itibarı kriteri veya ekseni içerisinde meseleye yaklaşıyorum.

2. Havale kurallarına bakmıyoruz. Hangisinde daha fazla eğilim gücümüz varsa, kuvvetimiz varsa, ona gönderiyoruz.

3. Komisyonlar -maşallah, her şeyi hepsinden iyi biliyor- iki üç bürokratu çağırıyor, bilgilendiriyor, oyluyor, bitiriyor. Uzman çağırıyoruz. İçtüzükte var; profesör çağıracaksınız, ilimden yararlanacaksınız... Ne oluyor; o zaman da mükemmel yasa çıkmıyor değerli arkadaşlar. Yasama tekniğine aykırı davranıyoruz; bir maddeyle, iki madde düzenliyoruz; dünyanın hiçbir yerinde yok. Ben, bir oy veriyorum, iki maddeye veriyorum; yok arkadaşlar, oy tecezzi etmez. Bu parlamentoda bu bilinçsizliğin dahi kural haline gelmesi, büyük bir patolojidir, büyük bir sakatlıktır, mükemmeli yakalayamayız. Eleştirebiliriz, kanatabiliriz "siz iktidar çoğunluğu, hukuku çiğniyorsunuz" diyebiliriz size; siz bize şunu diyebilirsiniz; ama, bu karşılıklı atışmadan veya atışmadan hiçbir zaman için doğru bulunmaz ve kör dövüş veya kör gözlü bir dövüş olur.

Değerli arkadaşlar, ne yapıyoruz; içtüzük yapıyoruz. Bir ihtiyaç var mıydı; elbette ki bazı maddeler bakımından ihtiyaç vardı; ama, yapılan şey, hiçbir zaman reform niteliğinde bir şey değil. Gerçekten reform mu yapmak istiyoruz; iki şey yapmalıyız değerli arkadaşlar. Parlamento hukukunda reform mu yapmak istiyoruz; iki şey yapmalıyız:

1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, milletin anayasasıdır; toplumla devlet arasındaki sözleşmeyi deklare eden, karara bağlayan ortak metindir. Orada içtüzük hükümlerinin belki tarihi nedenlerle yer alması doğru varsayılabilir; ama, bugün, içtüzük hükümlerine boğulmuş bir Anayasayı, içtüzüklü anayasa olmaktan çıkarmalıyız.

Ondan sonra ne yapacağız; ondan sonra, süreçlerin görevlerini değiştireceğiz. Ne yapıyoruz; Genel Kurulda müzakere ediyoruz. 250 maddeli bir kanunu müzakere ediyoruz; madde müzakeresi yapıyoruz, maddenin konusu dışına çıkmayı marifet zannediyoruz; çünkü, madde üzerinde teknik bilgi noksanlığımızı retorikle tamamlıyoruz. Bu, millet için yasama görevi değil. O zaman ne yapacağız; misyonu değiştireceğiz, süreç misyonunu, süreç görevini. Komisyonları -mikrokozmos diyoruz zaten- küçük parlamento haline getireceğiz ve orayı uzmanlık esasına göre tesis ettireceğiz, oraya aleniyet kazandıracacağız ve bütün yasaların, tekliflerin, tasarıların mutfağı o olacak ve orada mesele bitirilecek. Aşağıda, siyasi müzakereyi yapacağız, milletin önünde siyaseti tartışacağız, getirdiğiniz kanunun ratiolegisi'ni, siyasi ruha, siyasi ihtiyaçlara cevap verip vermediğini tartışacağız, memleket sorunlarını tartışacağız ve bu çok önemli; temel reform budur zaten. Yoksa, hükümlerle reform yapmak mümkün değil.

Değerli arkadaşlar, bu içtüzük teklifi, mükemmeli ifade etmekten, ifade ettiğim temel nedenlerden dolayı uzaktır, çoğu maddeleri; Anayasa Komisyonunun uzun tartışmalarından sonra oluşmuş ortak metindir, geneline katılıyoruz; fakat, değerli arkadaşlar, iki hüküm getiriyorsunuz ki -maddesinde konuşacağım, derin derin, geniş geniş konuşacağım- bunlardan birisi, şu kutsal çatıya anahtar vurma anlamındadır, şu kutsal çatıyı kilitleme anlamındadır. Bakın, biz, sivil kurullarla bu

Parlamentoyu kapatır ve muhalefeti yok sayarsak, evvela, kendi varlığımızı, kendi üzerinde yürüdüğümüz sahayı biz dinamitlemiş oluruz.

Bilinçle konuşacağım, dünya emsalleriyle konuşacağım, geniş geniş konuşacağım, 91 inci maddenin, bu İçtüzük teklifinde, bu komisyon metninde yer alması ve şu Parlamento Genel Kurulunda müzakere edilmesi, kelimenin en basit, en hafif, tahkiri tazammun etmeyen üslubuyla, dört başı mamur bir ayıptan ibarettir. Doğrudur, temel kanunları bir başka şekilde çıkaramayız; ama, temel kanunları çıkarmak için 91 inci maddenin mevcut şekli yetmektedir ve onu, zamanında konuşacağım.

Değerli arkadaşlar, Parlamentonun sesini kısıltacak, hızı artıracak yapılaşmalardan daima sakınmak lazım; çünkü, obstrüksiyonlar, engellemeler, sadece zaman kaybeden süreçler değil, aynı zamanda kurala kalite kazandıran, kuralda göremediğiniz pasları ve noksanlıkları ortaya koyan süreçlerdir, önemlidir ve bugün getirdiğimiz hızlandırıcı önlemlere o nedenlerle katılmıyoruz. Bir içtüzük uzmanı olarak ifade edeyim ki, bunun dışında getirdiğimiz iki temel yapı var değerli arkadaşlar, kategorik bir şekilde sınıflandırırız:

1- Yasama refleksini artıracak bir düzenleme getirildi. Parlamento'ya yapılan saldırılar karşısında, Parlamento Başkanına yetki ve görev veren koruyucu önlemleri harekete geçirecek bir model oluşturuldu. Bu model oluşturulmasında hukukî sıkıntımız yok değildi; çünkü, parlamento tüzükleri iç anayasadır; ama, incelemelerimizde o sonuca vardık ki, dışarıyı doğrudan ilgilendirmeyen; ama, ilgili olabilen ve Parlamento'yu doğrudan ilgilendiren kuralların sevk edileceği yönünde bir formüle ulaştık, uygulamanın da ve Anayasa Mahkemesinin de görüşlerinin o noktada olduğunu belirledik ve o düzenlemeyi bilinçle önünüze getirdik.

Bunun dışında, savunacağımız düzenlemeler var değerli arkadaşlar; Parlamentonun kurumsallaşma kapasitesini ve karakterini yükseften kurallar var. Onlardan birisi, komisyonların görevlerini tarif etme maddesidir. 1876 yılından bu yana bizim içtüzüğümüzde görevler tarif edilmiyordu; sadece gerekçede, ima, atıf veya belirleme yoluyla görevler belirtiliyordu, Anayasanın 6 ncı maddesine göre, her organın yetkisinin ve görevinin yazılı kuralda yer alması gerekirdi ve bugün, bundan sonra, şu içtüzükten sonra, Parlamento...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın İyimaya, 2 dakika içinde toparlayınız efendim.

Buyurun.

AHMET İYİMAYA (Devamla) - Sağ olun... Teşekkür ediyorum...

Bu içtüzüğe göre, Sayın Başkanın, bundan evvelki, saygı duyduğum; ama, işlemini her platformda eleştireceğimi o memurlar kararnameyi, Plan ve Bütçe Komisyonuna -Kanunlar Dairesinin yanlış bilgisiyile veya teamülleri ihlal veya bir yerlerden gelen esentilerle- havalesini, artık, bir daha yaşayamayacağımız bir yapıya ulaşıyoruz; çünkü, havale maddesinde de, içtüzüğün 20 nci maddesindeki kriterler esas alınarak Meclis Başkanı havale yapacak deniliyor.

Yine, gizli oy esastı... Gerçekten, ben, kırmızı oyu attım, beyaz oyu getirdim, bakın yeşil oyu getirdim gibi birtakım kötü görüntülere, imaj yıpranmalarına yol açmayacak şekilde gizli oy kullanılmasını, tam gizliliğe getiren bir kurumsal yapıya gidiyoruz.

Değerli arkadaşlar, İçtüzük münasebetiyle, en son olarak bir temennimi iletiyorum. Bakınız: Hukuku kurabilmemiz için, hukukumuzun evrimini bilmemiz lazımdır; hukukumuzun evrimini bilebilmemiz için, tüm hukuk kurallarının elimizde olması lazımdır...

Kendisi bir Ermenidir, Serkis Karakoç; 15 yıl çalışmış; 40 cildi asıl, 5 cildi hecaî, alfabetik; 5 cildi tarihi, kronolojik; 50 ciltlik bir hukuk kaynağı; padişahın ilk fermanından tespit edilen. Ki, gitmiş o zaman, ne fotokopi var ne başka bir şey, kendi kurşun kalemiiyle veya o zamanki sabit kalemle yazmış; korkunç bir emektir. Halen Türk Tarih Kurumu Kütüphanesinde, tarihçilerin araştırmalarındaki birtakım bilinen kazalara da maruz kalarak orada yatıyor. Rahmetli Tahir Çağa, bunu, benden istemiş idi bundan 7-8 sene evvel; parlamenter değildim. Bir dönemde de bir başbakan girişmiş idi; muvaffak olamadı. Parlamentonun bir alın akı olarak, bu içtüzük değişikliği münasebetiyle, Meclis Başkanından, o konuyu araştırıp, içtüzüğün oylanmasından evvel, bunun yayınlanmasını diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET İYİMAYA (Devamla)- Bitiriyorum Sayın Başkan.

HAMDİ BAKTİR (Kayseri)- Kurallara uyafım!..

BAŞKAN- Efendim, 2 dakika süre uzattım; tamamlayınız.

AHMET İYİMAYA (Devamla)- İçtüzüğün noksan taraflarının, Parlamenteoya, neredeyse, anahtar değil, kilit vuracak taraflarının düzeltilerek kabul edilmesini temenni ediyor ve milletimiz ve Meclisimiz için hayırlı olmasını diliyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN- Demokratik Sol Parti Grubu adına, Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika Sayın Atahan.

DSP GRUBU ADINA NAMİK KEMAL ATAHAH (Hatay)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz içtüzük değişikliğiyle ilgili teklif hakkında, Partim, Demokratik Sol Parti adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Komisyonunca, söz konusu tekliflerin ve Komisyonun verdiği yetkiyle, içtüzüğün tamamının gözden geçirilmesi amacıyla kurulan Alt Komisyonun Başkanlığını yapmış bir arkadaşınızım. Alt Komisyon aşamasında, her siyasi parti grubundan birer üye arkadaşımızla birlikte oldukça uzun bir çalışma dönemi yaşadık. Amacımız, güncel sorunları aşmaktan öte, gerçekten, Meclisin önünü açacağını düşündüğümüz, yararlı olacağına inandığımız konularda, mümkün olduğunca anlaşma içinde sonuca ulaşmak olmuştur. Huzurunuzda, Alt Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Sadık Yakut, Anavatan Partisinden Sayın Sühan Özkan, Fazilet Partisinden Sayın Mehmet Ali Şahin ve biraz evvel heyecanlı konuşan...

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın)- Heyecanlı değil, dolu konuşan!..

NAMİK KEMAL ATAHAH (Devamla)- ... Doğru Yol Partisinden değerli arkadaşımız Ahmet İyimaya'ya bir kere daha teşekkür ediyorum.

Parlamentomuzun hızlı çalışması, elbette, istenilen bir husustur. Önemli olan, kaliteli üretim yapılmasıdır. Üzerinde çalıştığımız bütün tekliflerin gerekçelerinde yer aldığı üzere, Meclisimizin hızlı ve verimli çalışmasının yanı sıra, bu gerçeği de, çalışmalarımızda göz önünde tutmaya çalıştık. İçtüzükler, Meclislerin çalışmalarında uyacakları kuralları içeren belgelerdir. Bir başka deyişle, bu belgede yer alan hükümler, Anayasada yer alan temel hükümlere uygun olmak durumundadır. İçtüzük, Türkiye Büyük Millet Meclisinin anayasası gibidir. Komisyonca önümüze gelen tekliflerin çoğunda Anayasaya aykırılıklar söz konusuydu. İçtüzüğü değiştirirken, Anayasanın ilgili mad-

delerini sürekli göz önünde tuttuk. Anayasada yer alan bazı maddeler değişmediği sürece İktidara değişiklik yapılamayacağı sizlerin de malumlarıdır.

İktidara değişikliği çalışmamızda korumaya çalıştığımız bir diğer husus, iktidar-muhalefet dengesi olmuştur. Her iki kesimi koruyucu, amacından sapsınması önleyici tedbirleri getirmeye çalıştık.

Meclisimizin gündeminde önemli yapısal ve temel kanun tasarıları durmaktadır. Bunların kanunlaşmasında İktidara değişikliği önemli bir işlev görecektir. Sizler de kabul edersiniz ki, kuralların çıkarılması kadar, uygulanması da önemlidir. Önemli olan kanunların hayata geçirilmesidir. Bu gerçek, İktidara için de geçerlidir. Gerçekten ihtiyaçlara cevap verebilecek, bugün olduğu kadar gelecekte de işlevselliğini sürdürecektir bir İktidara hepimizin hedefidir. Parlamentoda gerçekleştirilecek her ileriye dönük değişiklik, diğer kurumlara da yansımacaktır. Teknolojide, sanatta, kültürde, siyasette, kısaca, her alanda yaşanan dinamizme ayak uydurma zorunluluğumuz ortadadır.

Bu noktada, Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim işlevinin de önemini belirtmek gereklidir. Bu değişiklikte, denetim işlevini, amacını korumak suretiyle, hızlandırmaya çalıştık.

Görüşmekte olduğumuz değişiklikler metninde yer alan bazı konulara müsaadenizle girmek istiyorum. Bu değişiklikte, iki yeni kurul oluşturulması öngörülmüştür. Bunlardan birincisi, Bilgi ve Teknoloji Kurulu. İçinde bulunduğumuz çağ, bilgi ve teknoloji çağı. Bu konuda hızlı bir değişim ve ilerleme yaşıyoruz. Bu kurulun etkin çalışmalar yapacağı ve ihtisas komisyonlarına yardımcı olacağı düşünülmüştür. Diğer kurul ise, Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Kuruludur. Bu kurul, kadın-erkek eşitliğini her alanda sağlamak ve gerektiğinde kurallaşmaya yönelik öneriler hazırlamak üzere oluşturulmaktadır.

Bunun yanında, komisyonların adları yanı sıra, görevlerinin de İktidarda yer alması esası getirilmiştir. Bunun amacı, havale konusunda kriterleri tespit etmek ve ortaya çıkabilecek tartışmaları en aza indirmektir. Bu değişiklikte, İktidarda yer alan belirsiz süreler belirli hale getirilmiştir. Gereksiz yere uzun olan bazı süreler kısaltılmıştır. Komisyonlar ve Genel Kurulda, başkan, başkanvekili ve sözcüğün yanı sıra, kâtime de temsil ve başkanlık yetkisi tanınmıştır; kâtip de komisyon başkanlık divanı içerisinde görev yapmaktadır.

Anayasa ve İktidara değişikliği, yasama dokunulmazlığı, Meclis soruşturması ve seçim kararı alınmasında, hükümetin temsilinin aranmaması esası getirilmiştir. Bu konular, sadece Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisindedir.

Mevcut İktidara'nın 56 ncı maddesine eklenen bir ilaveyle, milletvekillerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında başlarının açık olacağı hükmü getirilmiştir. Bu, uygulamanın hukuk-sal çerçeveye oturtulmasından ibarettir.

Bir yasama döneminde sonuçlandıramamış Meclis soruşturması ve Cumhurbaşkanınca tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunlar, hükümsüz sayılan işler arasına alınmıştır.

Temel kanunların görüşülmesiyle ilgili esaslar yeniden tespit edilmiştir. Özellikle, bu değişiklik, gündemimizde bulunan yeniden yapılanma ve temel kanunların geleceği bakımından önem taşımaktadır.

87 nci maddede, değişiklik önerileriyle ilgili bazı kısıtlamalar getirilmiştir. Bu kısıtlamalar, gereksiz zaman kayıplarının önüne geçilmesi amacı taşımaktadır. Genel görüşme teke indirilmiştir. Karma komisyon çalışmalarının hızlandırılmasına yönelik düzenlemeler öngörülmüştür.

Ayrıca, elektronik oylama sisteminin İktidara aktarılması da söz konusudur.

Çalışma saatleri yeniden düzenlenerek salı, çarşamba ve perşembe olan toplantı günlerinde toplantı saati 15.00'ten 14.00'e çekilmiştir. Bu şekilde ayda 12 saat fazla çalışılacaktır.

Birden fazla imzalı önerelerde -biraz sonra maddelere geçildiği zaman, belki de en çok tartışması, önergelerle değiştirilmesi istenen bu madde olacaktır- ilk 5 imzanın okunması yeniliği getirilmiştir. Biz, bunu, bir yenilik olarak görüyoruz.

Şu kısa birbuçuk senelik parlamenterlik hayatımızda bile, 80-100 imzalı önergelerde, 80 ismin okunmasıyla, biz, geçen sene, 1999 yılında bu Mecliste saatler geçirdik. Şimdi, bu değişiklik gerçekleşirse, baştan ilk 5 imza okunarak yetinilecektir.

Ayrıca, her fıkra için önerge verme hakkı kaldırılmış, her madde için 5'ten fazla önerge verilmeyeceği şekline dönüştürülmüş; kâtip üyelerin de evrak okuması kaldırılarak, bu, görevlilere bırakılmıştır.

Sayın milletvekilleri, önümüzdeki metinde, içtüzüğün çeşitli maddelerinde ibare ekleme, çıkarma ya da değiştirmekten ibaret olanlar tek maddede toplanmıştır.

Ayrıca, burada, altkomisyon çalışmaları sırasında önerdiğim; ancak, kabul görmeyen bazı tekliflerimi -ki, bunlar Komisyon raporunda da vardır-bir kere daha sizlere tekrarlamak istiyorum.

Bunlardan birincisi, milletvekili seçilme yeterliliğini hükmen; yani, mahkeme kararıyla kaybedenlerin, parasal hakları saklı kalmak kaydıyla, milletvekillerinin yararlandıkları haklardan yararlanma imkânlarının kaldırılması gereğidir.

Biz, bu çalışmayı yaptığımız zaman, bir sene evvel, benim alt komisyondaki bu önerim -Komisyonda da getirmiştim- karşısında tek başıma kalmıştım. Milletvekilliklerini hükmen yitirmiş olan eski milletvekillerinin, daha önce faydalandıkları mali haklar baki kalmak kaydıyla, eski milletvekillerinin faydalanacağı hakların ortadan kaldırılması şeklindeki önerimdi. Buna tekrar dükkatimize çekiyorum.

Diğeri de, Dilekçe Komisyonu üyelerinin, başka komisyonlara üye olması yasağının kaldırılmasıdır. Bu Komisyon, iş ve evrak akışı yönünden oldukça yoğun bir komisyondur. Dolayısıyla, bu Komisyona üye olan milletvekillerinin, başka komisyonlara yeterince zaman ayırabilmesi mümkün değildir. Ayrıca, bu çalışmanın Başkanlığa sunulmasından sonra, Anayasa Komisyonu Başkanlığına sevk edilen ombudsmanlıkla, kamu denetçiliğiyle ilgili kanun tasarısında, Dilekçe Komisyonuna önemli görevler verilmektedir. Bu gerekçelerle mevcut kuralın konulması zorunludur ve yeri geldiğinde düzeltileceğini ummaktayım.

Bu değişiklikleri incelediğimiz zaman, öncelikli amacın, Meclisin verimli, hızlı ve etkin çalışması olduğunu görmekteyiz. Bu da, mevcut uygulamadan ve bu uygulamanın kamuoyunda uyandırdığı etkiden kaynaklanmaktadır. Parlamentoyu hızlı çalıştırmak kadar, katılımcı demokrasiyi ve iktidar - muhalefet dengesini korumak da önemlidir. Şüphesiz, bu değişiklik yeterli değildir; ancak, önemli bazı konularda köklü değişiklikler, başta da söylediğimiz gibi, Anayasa değişikliğini gerektirmektedir. Bu değişikliği sonuçlandırmakla işimiz bitmiyor, uygulamayı hep birlikte göreceğiz; ortaya düzeltilmesi gereken ya da eksikliği duyulan hususlar çıktığında, bunları tespit etmeliyiz. Önümüzü açacağımızı ya da çalışmalarımızı daha olumlu noktalara götüreceğini düşündüğümüz hususları hep birlikte tartışmalıyız. Böylesi bir ön çalışma ve birikim, önümüzdeki çalışmalarımızda işimizi daha da kolaylaştıracaktır.

Değerli milletvekilleri, amacımız, Meclisimizi, her bakımdan çağdaş, dünya standartlarına uygun, demokrasi ve katılımı her yönüyle bünyesinde barındıran bir dinamizm içinde çalıştırmaktır.

Şimdi, metin dışına çıkarak, demin bütünü hakkında konuşma yapan ve alt komisyonda birlikte çalıştığımız milletvekili arkadaşımızın "Parlamentonun kapısına kilit vurulacak" dediği maddeyi, 91 inci maddeyi size açıklamak istiyorum. O maddede getirilmek istenen çoğunluk, Anayasayı değiştirecek kadar güçlü sayıdaki bir çoğunluktur, mevsuf çoğunluktur. Onun için, Parlamentonun kapısına kilit vurulacağı varsayımı doğru değildir, yanlıştır. 3/5'le biz Anayasayı bile değiştirme gücüne sahipsek, bazı kanunların da öne alınmasında etkili olacak sayıdır o. Değerli milletvekilleri, o sayı bugün vardır, yarın ne olacağı belli değildir. Muhatabımız arkadaşları gayet iyi dinledim; ama, kendisi beni dinlemeden çıktı. Yine, kendisine teşekkür ediyorum.

Bu vesileyle, hepinizi, tekrar saygılarımla selamlar, bu değişikliğin hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Atahan.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Kilis Milletvekili Mehmet Nacar.

Sayın Nacar yok mu efendim?..

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Sayın Başkanım, sanırım, arkadaşımızın bir mazereti var. Saat 18.00'de toplanmak üzere ara verelim, müsaadenizle, o zaman konuşsun.

BAŞKAN - Çalışma süremizin sonuna yaklaştık. Bir konuşmacı için yeterli süre yok.

O nedenle, saat 18.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 15.49

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.00

BAŞKAN: Başkanvekili Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER: Burhan ORHAN (Bursa), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23 üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

527 sıra sayılı, İçtüzük değişikliğiyle ilgili teklifin tümü üzerinde, Anavatan Partisi, Fazilet Partisi, Doğru Yol Partisi ve Demokratik Sol Parti Gruplarının sözcüleri görüşlerini belirtmişlerdi.

Şimdi, görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**VI. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

3.- İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarçaltı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyımaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Satih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İliksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemic'i'nin ve İzmir Milletvekili Işlay Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayı: 527) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon ve temsilci yerlerini aldılar.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan, oturumu açıyorsunuz; ancak, toplantı yetersayısı yok.

BAŞKAN - Böyle bir uygulama yok Sayın Malkoç. Her şey muhalif olmak zorunda değilsiniz; İçtüzüğü de takip ediniz...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Oturumu açıyorsunuz, toplantı yetersayısı yok.

BAŞKAN - Sayın Malkoç, bakınız, biz birleşimi yoklamayla açtık; toplantı yetersayısını bulduk ve görüşmeler devam ediyor. Oturum açıyorum, birleşim açmıyorum

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Olsun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Sayın Başkan, tabii, açılıştaki toplantı yetersayısı aranır.

BAŞKAN - Sayın Malkoç, İçtüzüğü bilmeniz gerekir, hukukçusunuz...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Biliyorum efendim.

BAŞKAN - Biliyorsanız bunu konuşmamanız lazım, bunu söylememeniz lazım. Sizin gibi bir hukukçuya bu ifadeler pek sık düşmüyor, onu belirtiyim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Ama, siz de görüyorsunuz kimse yok, ona rağmen, ne yapacaksınız; mecburen böyle savunma yapacaksınız.

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun görüşlerini bildirmek üzere; buyurum Sayın Köse.(MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmama başlarken Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün Meclisimiz, daha önce gruplarımızın temsilcileri tarafından öngörülen ve gerçekten çok irdeleyerek, uzun süre çalışmalarından sonra, muhalefet partisine mensup üye arkadaşlarımızın da iştirak ettiği bir İttüzlük değişikliği çalışması yapılmış ve öntümze gelmiştir.

Burada, iki değerli muhalefet sözcüsü, sanki, İttüzlüğü iktidar partileri değiştiriyor, iktidar partilerinin mensup olduğu milletvekillерinden müteşekkil komisyon değiştiriyor ve zorla bazı değişiklikler yapmak suretiyle, muhalefetin şu anda mevcut olan İttüzlükteki haklarını engelliyor gibi, kamuoyunu yanıltıcı, maalesef, beyanlarda bulunmuşlardır.

Tabii, bu beyanları muhakkak surette ifade edeceklerdir. Kanun çalışmalarında, diğer çalışmalarda olduğu gibi, İttüzlükte de gerçekten, böyle muhalif olan düşünceleri varsa bunu ifade edeceklerdir; ancak, topyekûn bir suçlamayla, böyle bir çalışmanın, şu andaki hükümeti teşkil etmiş olan üç partinin destekleyerek öntümze getirmiş olduğu bir çalışmanın, bu şekilde engelleyici bir unsur olarak ortaya konulması fevkalade yanlıştır. Bu İttüzlük çalışmasında, sayın muhalefet milletvekillerimizin katkıları vardır, komisyonda beraberce bulunmuşlardır ve o çalışmalara iştirak etmişlerdir.

Demokraside iktidar muhalefet beraber olmak durumundadır. Muhalefeti olmayan herhangi bir demokrasinin olması mümkün değildir; farklı düşüncelerin olması gerekir. Bunu kabul etmeyen bir demokrat kafanın olması veya böyle bir partinin olması mümkün değildir. O itibarla, hem Meclisimizin içerisinde hem Meclisin dışında bulunan "legal" dediğimiz, milletimizin beğenisiyle kurulmuş ve arkasında iradesi olan siyasî partilerin, Anayasa ve kanunlar çerçevesinde yapmış olduğu çalışmalara ve ortaya koymuş oldukları düşüncelerine, herkes gibi bizim de saygımız vardır; ama, bu düşünceleri, azınlığın çoğunluğa tahakkümü ya da çoğunluğun fikrinin azınlığa tahakkümü olarak kabul etmiyoruz. Demokrasi çok ince bir sanat; bunu çok iyi değerlendirmemiz lazım. Çoğunluğu tatmin ederken, azınlıkta kalan ya da -azınlıkta kalan deyince, değişik düşünceler meydana geliyor, özellikle, bugün, hassasiyet olan Türkiyemizde başka manalarda değerlendirilebilir, daha az sayıdaki insanların düşünceyi ifade etmek istiyorunu- sayıdaki insanların düşünceyi, siyasî hedeflerini, stratejisini ya da kurmuş oldukları meşru çizgilerdeki siyasî partilerinin programlarını ortaya koyarken, bunları, muhakkak surette değerlendirmemiz gerekir. Buna, kimsenin, herhangi bir şekilde muhalif olması mümkün değildir. Muhalif olduğumuz olay şudur: Bu Yüce Meclis, en fazla zamana ihtiyacı olan müessesedir; çünkü, ekonominin yönlendirilmesi bu Meclise aittir. Biz, eğer yasaları çıkarmazsak -ki, çok süratli çıkarmamız gerekiyor- bugün, dünyadaki değişiklikleri yakalamamız, teknolojiadaki gelişmeleri, değişimleri yakalamamız imkânsız. İnsanımızın ihtiyacı neyi gerektiriyorsa, o ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikteki tüm mevzuatımıza, muhakkak surette zamanında kavuşturmamız gerekiyor.

Peki, Meclis, bu zamanı nasıl kazanacaktır, hangi çerçevede değerlendirecektir? Bunu, makul çizgiler içerisinde, hükümet de dahil olmak suretiyle, burada, bu zamanı nasıl değerlendiririz? İşte, Anayasa Komisyonumuzdaki çalışma düşüncesi buradan başlamış ve bu şekilde bir çalışma yapılarak böyle bir İttüzlük ortaya çıkarılmış; bir miktar da, daha sonra, beraberce takip edeceğimiz gibi, zaman kısıtlamalarıyla ilgili önergeler vardır, onları da değerlendireceğiz.

Şimdi, siyasî iradenin olmadığı yerde siyasî iktidarın olması mümkün değildir. Siyasî iktidarın meşruiyeti de, tabii, vatandaşımızın, kamuoyunun çoğunlukla benimseyeceği ve vicdanlarda makes bulacağı bir düşüncenin ortaya çıkarılması veya çalışmanın ortaya çıkması gerekiyor. Bizim burada yapmış olduğumuz çalışmalar, kamuoyunu tatmin edecektir. Biz, şu anda, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, kendi çalışmalarımızı düzenliyoruz; yani, kendi anayasamızı yapıyoruz. Ne kadar

süre içerisinde yasaların çıkarılması gerektiğini, komisyonlarımızın çalışmasını, komisyonlarımızın kuruluş tarzını, Başkanlık Divanındaki bürokratik yanlışlıklar dolayısıyla, geçtiğimiz, şu ikinci yasama dönemindeki Başkanlık seçiminde bulunan noksanlıklardan dolayı, kendisine mahsus bir içtihat ortaya çıkarmak suretiyle, en yaşlı üyemizin başkanvekili olarak devam etmesinin sağlanması gibi boşluklar da bu arada doldurulmuştur, bu içtüzük çalışmalarında.

O itibarla, gerek iktidar partileri mensuplarının gerek muhalefet partilerimizin mensuplarının, önergeler üzerinde, yasa tasarısı ve tekliflerinin geneli üzerindeki ya da maddeleri üzerindeki konuşmaları ve kanunun, burada, çıkarılmasında gösterilen gayret ve çalışmalarda, süre, iktidar - muhalefet ayrımı yapılmadan kısıtlanmaktadır; ben, özellikle bunu dikkatlerinize sunuyorum değerli milletvekilleri. Burada, eğer, iktidar partileri, içtüzük değişikliğinde bir taraf olup, iktidara mensup milletvekillerine, konuşmacılara, süre itibarıyla bir farklılık ortaya koymuş olsalardı, o zaman, bu, gerçekten, demokrasiye de uygun olmazdı, milletin iradesine de bir engel olurdu; ama, buradaki kısıtlama, topyekûn, partileri temsil eden, grupları temsil eden veya bağımsız olan her milletvekilimizle ilgili bir zaman kısıtlamasıdır ve bu, herkes için geçerli olmaktadır. Kaldı ki, daha sonraki maddelerde de göreceğiz, hükümetin çalışması içerisinde eğer hükümete söz verilmesi gerekiyorsa, hükümetin de kullanacağı zaman sınırlanmaktadır. Demek ki, adaletli bir çalışma yapılmıştır. Yine, noksanlıklar varsa, bu noksanlıkların da giderilmesi noktasında gruplar toplanmış, kabul edilebilir durumlar var ise, 5 grubun temsilcisi bunu kabul etmiş; ama, kabul edilmediği takdirde de, izin verirsiniz, kabul edilebilir noktada milletvekillerimizin teklifleri geldiği zaman -onların da gerekçeleri anlatılmak suretiyle- makul ve mantıklı olan meselelerde birleşmemiz gerekir.

Bu hususta çok uzun süre çalışılmıştır, iki yıllık bir süre almıştır. Birçok milletvekilimiz, bu içtüzüğün değiştirilmesi konusunda komisyonlarda zaman harcamıştır, bir çalışma, bir gayret sarf edilmiştir. Şimdi, bunu, böyle, elimizin tersiyle bir tarafa iterek, hiçbir şey yapılmamış gibi "yalnız muhalefetin sesi kesiliyor, muhalefet engelleniyor" şeklinde böyle bir tek cümleyle bu meseleye bakarsak, yanlış değerlendirebiliriz. Buradaki meseleyi çok iyi değerlendirmemiz lazım; yani, içtüzüğü başından sonuna kadar okuyarak -50 maddede mutabakat sağlamış olduğumuz hususlar belki 40 maddedir, siz, şimdi, 40 maddede evet diyorsunuz, beraberce bunda mutabakız- milletvekillerimizin çalışması, devamı, sağlık durumuyla ilgili meseleler veya temsil durumundaki bir milletvekilimizin yapması gereken çalışmalarının hangi şekilde değerlendirileceğini içeren konularda anlaşıyoruz; ama, yasa çıkarma konusunda bir türlü anlaşamıyoruz.

Şimdi, bunu, biraz daha çağdaşlaştırmamız, bir değişikliğe uğratmamız gerekiyor. Bu düşünceyi de değiştirmemiz lazım. Artık, geçmişi bir tarafa bırakalım. Yani, geçmişteki muhalefet anlayışıyla, her şeye "hayır" diyen, her şeyde kavga zemini aramak suretiyle, insanlarımızın ihtiyacı olan yasaların bir an önce çıkmasının engellenmesi konularını, burada, süreleri uzatmak suretiyle milletimizin aleyhine vuku bulacak neticeyi vatandaşlarımız iyi karşılamıyor; bunu, yıllardan beri gördük.

İki yıldan bu yana, yani, 18 Nisan seçimlerinden sonra teşekkül eden Meclisimizdeki çok verimli ve anlamlı çalışmaların, gerçekten, kamuoyunda müspet algılandığına şahit olduk. Bu müspet karşılamamızın en önemli faktörlerinden bir tanesi, burada, uyumlu ve uzlaşma içerisinde bir çalışma düzeninin bulunmasıdır. Kavgedan uzak, huzurlu bir ortam içerisinde yasama çalışmalarının olması, gerçekten, Türk Milleti nezdinde çok büyük bir prestij kazandırmıştır; bunu, hep beraberce paylaştık. Gerçekten, milletimiz, bundan fevkalade memnuniyetini ifade etmiştir.

Şimdi yapılan bu çalışmayla da, yine, vatandaşımıza, milletimize ve ülkemize faydalı olmamız için neler yapabiliriz... Şimdi, Değerli İyimaya, burada, temel kanunlarla ilgili: "İtirazımı peşinen

söylüyorum, daha sonra da gerekçesini söyleyeceğim..." Anlayış, muhalefet anlayışıdır. Ben şimdiden söylüyorum; Sayın İyimaya'nın, 91 inci madde geldiği zaman burada ne şekilde konuşacağını ve ne şekilde yorumlayacağını şimdiden tahmin ediyorum. Şimdi, eğer, siz, temel kanunun buradan çıkmasına engel olacak şekilde meseleyi düşünürseniz, tabii, yorumunuzu ona göre yaparsınız...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Temel kanunlar yapılış, çıksın...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - ...ama, temel kanunun, gerçekten, ülkenin menfaati olduğunu, 1 000 kıtsur madde üzerinde, onbeş yirmi yıldan bu yana yasama meclislerimizde çalışıldığını, uzmanlar tarafından hazırlandığını; ki, ikimizin de hocası olan çok değerli insanların da iştirak etmiş olduğu, uzmanların, ilim adamlarının ortaya çıkarmış olduğu bir kanunu, siz, burada, hâlâ, muhalefet anlayışıyla "efendim, bunu temel kanun olarak nitelendiremeyiz, şu sebeplerden dolayı ben şu yorumu getiriyorum veya işte şuradaki hukukî düşünce bu şekilde değerlendirilir..." Artık, teori çok gerilerde kaldı. Tamam, ilimden istifade edelim; ama, ilmi tatbikata monte edelim; yani, bugün pratiğe geçirelim. Eğer, siz, ilmi, hâlâ, felsefik bir düşünce olarak, ideal olarak muhafaza ederseniz, bugün, Türkiye'nin içerisinde bulunmuş olduğu ve çok süratli bir şekilde yasa olarak yapılması gereken hususları önüne götürememiz gereken Yüce Milletimize bu hizmeti zamanında kavuşturamayız.

İdeallerimiz olabilir. Şimdi, yine, hukukta, malumunuz, ideal olan ile uygulama, yapmış olduğumuz tatbikat arasında çok büyük farklılıklar var. Yani, hukuk felsefesinde, insanların mutluluğuna dönük ya da mutlu olabilmesi için yapacağımız bütün hukukî normları da koysak, uygulayıcının elinde bazı noksanlıklar olduğunu gördüğümüz anda insanların mutsuzluğuna şahit oluyoruz. Demek ki, mühim olan, ideallerin ve teoride düşünenlerin ve kitaplarda yazılı olanların değil, tatbikatta insanlara ne dereceye kadar uygulanmış ve insanların tatmin etmiş, onların moral değerlerini rahatlattmış veya maddî, ekonomik meselelerini halletmiş gibi konulara baktığımızda, hem onun manevî yönüne hitap etmesiyle rahatlatıcı bir fonksiyonu var mıdır veya ekonomik yönüyle, mali yönüyle onu rahatlatıcı bir imkân vermiş miyiz; bütün mesele budur. Karşımızdaki muhatabımız insandır; bu insanı tatmin edecek ve mutlu edecek ve o insana kavuşabileceğimiz hukukî kriterleri ve ona lazım olan, işte, hukuku ortaya koymamız gerekiyor.

Bugün, İçtüzükle bizim maksadımız... Yalnız başımıza, elbette ki, bu meseleyi yapmamız mümkün değildir. Beş grup mensubu milletvekili arkadaşlarımızın düşüncelerinden, tartışmalarından meydana gelmiş bir tüzük tasarısı önümüze gelmiştir; bunun üzerinde tartışacağız. İdeallerimiz farklı olabilir, düşüncelerimiz, hedeflerimiz farklı olabilir; ama, bunu da ortaya koyarken, topyekûn, bu yanlıştır; topyekûn, bu, bir iktidarın muhalefete getirmiş olduğu bir tuzaktır şeklinde nitelmemiz biraz haksızlık olur. Sayın Hatiboğlu'nu da dinledim ve çok fevran edercesine, büyük bir heyecan duyarcasına, şiirlerle de takviye edercesine, içerisinde bulunmuş olduğu o hissiyatını fevkalade iyi izledim ve az kalsın konsantrasyonumu da tamamlayarak, Sayın Hatiboğlu, sanki, hakikaten, burada bir yanlışlık mı yaptık diye İçtüzüğe baktım; bir yanlışlık yapmadığımız kanaatine vardım... (MHP sıralarından alkışlar, FP sıralarından alkışlar!)

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Bravo!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Evet. Çünkü, burada yapmadığımızı şuradan anlıyorum: Muhalefetten ne kadar fazla ses tonu yükselirse, biliniz ki iktidar doğru iş yapıyor. Biliniz ki, iktidar partisinin mensupları doğru iş yapıyor. (MHP sıralarından alkışlar, FP ve DYP sıralarından alkışlar!)

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Bu mantığın alınından öpülür!

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sizden de daha fazla ses tonu geliyor; o zaman hep yanlış yapıyorsunuz demektir!

BAŞKAN - Lütfen... Lütfen...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Çünkü, millet ne kadar fazla memnun olursa, milletin arzusu istikametinde ne kadar güzel hizmetler yaparsanız, vatandaşımız bahsetmiş olduğum çizgiler içerisinde, manevî yönüyle, maddî yönüyle tatmin olmuş olursa, o zaman muhalefet ne yapacaktır; işte, muhalefet bağıracaktır...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Vatandaş memnuniyet içinde(!)

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Biraz daha ses tonunu yükselterek vatandaşı, kamuoyunu yanlış bilgilendirmek suretiyle, sanki "buralarda bir yanlışlık yapılıyor, vatandaş, bu şekilde bilgilensin" diyerek...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Ayıp, ayıp!

TURHAN GÜVEN (İçel) - Buna cevap vereceğiz.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - ...böyle bir atmosfer yaratmaya çalıştı Sayın Hatiboğlu. Ama, inanıyorum ki, bu Yüce Milletimiz İktidarı çok iyi değerlendirecek; yani, burada, tabii, bugün, Meclisin meselesini konuşuyoruz; ama, bu Meclis İktidarı aynı zamanda gelecekteki yasalarımızla ilgilidir; yani, vatandaşımızın bunu bilmesi gerekiyor.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Vatandaş sizden çok memnun zaten; gerekmez!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bizim, şimdi, görevimiz... Acaba dedi Sayın Hatiboğlu... Ben, konuşmalarına saygı duyuyorum; dikkat ederseniz neden böyle konuştu şeklinde demiyorum; yani, ne kadar sesli konuşursa ben o kadar memnun oluyorum; çünkü, demek ki, doğru bir iş yapmışız; ben, o frekansı alıyorum.

Şimdi, burada vatandaşımızın -şunu bilmesi lazım. İktidar doğrudan doğruya vatandaşımızı ilgilendiren bir olaydır. Milletvekilleriyle, iktidar partilerinin gruplarıyla ilgili bir olay değildir; hepimizle ilgilidir. Kendileri de buyurdular "efendim, burada olmazsınız orada olursunuz; orada olmazsınız burada..." Doğrudur. Yarın genel seçimlere gidirsiniz...

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) - Hemen gidelim...

İSMAİL KÖSE (Devamla) -...Yüce Milletimizin iradesi nasıl tecelli ederse, ona göre burada ki tevziat yapılır ve herkes oturduğu koltuğa da razı olur. Zaten onu kabul etmeyen, demokrasiye inanmamış demektir. Demokrasinin gereği bu. Demokrasi, millet iradesinin neticesine katılmak ve ona saygı duymaktır.

O itibarla, doğrudan doğruya milletle ilgili olan, milletimizin menfaatlarıyla ilgili olan bu İktidar çalışmasını yapanlara teşekkür ediyorum. Hakikaten büyük bir emek sarf etmişlerdir, büyük bir gayret sarf etmişlerdir.

Şimdi, komisyonda gözden kaçanlar olabilir; çünkü, orada 20-30 arkadaşımız 40-50 arkadaşımızı çalışıyor; ama, burada 500 arkadaşımız daha var; yani, 550 milletvekilinin tartışmasından neticelenecek olan hayırlı sonuçlar da olabilir. Buna da inanıyoruz. İşte, bugün, bunu yapmaya çalışıyoruz ve diyoruz ki, her ne kadar komisyonlarda tartışılmış da olsa, orada bu düşünceler konulmuş da olsa, sayın muhalefetin temsilcileri orada konuşmuş dahi olsa, kendi temsilcilerinin bu İktidar değişikliğinde imzaları dahi olsa -olabilir- burası, Meclis Genel Kuruludur, kürsü masuniyeti de vardır, konuşmalar da serbesttir, kimsenin de buna müdahale etme imkânı yoktur;

milletimiz muhakkak surette bunu takip edecektir. Netice itibariyle şunu ifade etmek istiyorum: Muhalefetiyle, iktidarıyla, hükümetiyle -daha sonra göreceğiz zaten- koymuş olduğumuz ölçülerde, adalet ölçüsüne dikkat etmişizdir, eşit ve genel... Burada yapılacak olan hizmetlerden hepimiz istifade edeceğiz; yani, milletimiz istifade edecektir; dolayısıyla, biz de, o mutluluğu yaşayacağız. Burada yapılan değişikliklerden yarın hepimiz istifade edeceğiz veya bizden sonrakiler de istifade edecektir.

Şimdi, İçtüzükte değişiklik yapılmış... Efendim, Anayasada da değişiklik oluyor, İçtüzükte de olur, kanunlarda da olur. Demek ki, günümüz ihtiyaçlarını karşılayamadığına göre, bugün yapmış olduğumuz düzeltmelerden dolayı yarın tekrar ihtiyaç hâsıl olursa, yeniden değişiklikler yapılabilir. Bu bakımdan, değişiklik niçin yapıldı; 100 kıtsur maddesi değişti -ben o değiştirenleri de tebrik ediyorum- demek ki, bir ihtiyaç meydana gelmiş, bir ihtiyaç doğmuş ve o ihtiyaçtan dolayı da bu değişikliklik...

Az önce de arz ettim, bir parti 350 milletvekiliyle tek başına iktidara gelse, Anayasayı, yasaları tek başına yapabilecek durumda; ama, homojen bir yapıya sahip bir iktidar, anayasasını, İçtüzüğünü kendi istediği şekilde, idealinde yapabilir. Bugün, yine, dünyanın yaşadığı, demokrasi ülkelerinin yaşadığı, yeni bir realiteyi yaşıyor Türkiye. Bir koalisyon kültürünü, bir koalisyon uzlaşma kültürünü, anlaşarak, millet hizmetinde -bu riskli olayı omuzlamışız- beraberce götüreceğiz. Bunu neyle tespit etmişiz; programla. Bu programı uygularken, bu program bizim stratejimiz, hedefimiz. Biz bunu yaparken, hangi siyasi irade veya bir baskı unsuru gelerek, efendim, siz, bu programımızı niçin uyguluyorsunuz diye... Ben bunlara şahit olmadım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, 2 dakika içinde toparlayın.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Sağ olun Sayın Başkanım.

Şimdi, efendim "bu Meclisin kapısına kilit asarlar..." Bu sözleri söylemek yanlıştır, hele, felsefik yönüyle demokrasi dersi vermeye kalkarak, teorik meseleleri bu kürsüye getirerek, Türkiye'nin Amasyasındaki elma üreticisinin ihtiyacını halledeceğiz... (MHP sıralarından alkışlar) O, ne İtalyan ceza hukuku profesörünün veya ilim adamının ortaya koymuş olduğu teoriden anlar veya anlar da benim vatandaşım, netice itibariyle uygulaması kendisini tatmin edecekse onu anlar. Yoksa, burada, meseleyi böyle ajite ederek, egzajere ederek vatandaşımız nezdinde, tamamen bir muhalefetin sesini kesme veya muhalefetin önünü kesme, ona söz verme imkânını önleme şekliyle değerlendirmenin yanlış olduğunu ifade etmek istiyorum. Konuşmamı buna bina ediyorum.

Ben diyorum ki, bu eser hepimizin eseri. Bu eser, Türkiye Büyük Millet Meclisinin anayasası olacaktır ve hepimiz istifade edeceğiz. Hiç kimseye zor gelmesin, hak ve hukuk neyse onu ortaya koymamız lazım. 5 dakika hükümet konuşacaksa, 5 dakika muhalefet konuşacak, 5 dakika da iktidar konuşacak. Bakın, bir farklılık yok veya başka düzenlemelerde, diyelim grupların sayısına göre Divan teşekkül edecek, Başkanvekilleri seçilecek. Yani, buradaki düzenleme, belki istediğimiz manada değil; daha çok maddenin de içerisine girmesi gerekirken, bu kadar bir maddeyle önümüzde gelen bir İçtüzüğü, bugün için, yine hayırlı bir çalışma olarak buluyoruz ve ülkemize, milletimize, Meclisimize hayırlı sonuçlar doğuracağına inanıyorum.

Bu düşüncelerle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Köse.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Sayın Başkan, hem Amasya'ya hem şahsına hem de kamuoyunu yönlendirme gibi, bana ait olmayan bir şeyi bana izafe yoluyla, İçtüzüğün 69 uncu maddesindeki söz alma hakkım doğmuştur. İki dakika Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Amasya elma üreticisini mi kastettiniz efendim?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Ahmet İyimaya olarak söyledi canım; isim verdi...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Zabıtlara geçti, bizzat Ahmet İyimaya'dan bahsetti ve beni, doğru, objektifliği yönlendirici, kamuoyunu yönlendirici...(DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Çok önemli o...

BAŞKAN - Buyurun, yerinizden...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Başkanım lütfederse, 69 uncu maddeye göre, iki dakika...

BAŞKAN - Üç dakika içerisinde, yeni bir satışmaya sebebiyet vermemek üzere; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

VII.- AÇIKLAMALAR VE SATIŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- *Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, MHP Grubu adına konuşan Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, ileri sürmüş olduğu görüşlerden farklı görüşleri kendisine atfettiği iddiasıyla konuşması*

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; saygılar sunuyorum.

Şahsen, bireysel siyaset anlayışında yüce millete ait olan bu kürsüde, isim telaffuz etmek gibi bir nakisanın içerisinde olmadım. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Şu kürsüde, memleketin meselelerini ve demin, muhalefet-iktidar çoğunluğu ekseninde değil Parlamentonun itibarlı temeli ekseninde konuştum ve 91 inci madde geldiği zaman -benim bir kehanetim yok, öyle, geleceği görme kabiliyetim de yok; çünkü, karnımda veya beynimde saklı olan bilme kabiliyetim yok; bilme kabiliyetlerini nereden alıyorlar bilemiyorum- 91 inci maddenin müzakeresinde, tedvin ettiğimiz 91 inci maddedeki değişiklik metninin, demokrasinin ve Parlamentonun karadeliliği olduğunu, akademik değil, basit bir mantığa indirgeyerek kanıtlayacağım. Meraklarını saklasınlar, cevap haklarını kullansınlar; ama, kamuoyunu yönlendirmek gibi değil, bilgilendirmek gibi bir misyonum vardır.

Amasya isminin de, tabii ki, her milletvekili tarafından telaffuz edilmesi tabiidir; ama, Amasya'ya, değerli meslektaşımızın, milletvekilimizin Erzurum'la ilgilenmesinden, en azından, kat kat fazla ilgi duyduğumu, sorunlarıyla meşgul olduğumu bilmesini isterim.

Saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar; MHP sıralarından "Erzurum'a satışma var" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Erzurum'a da satışma yok, Amasya'ya da satışma yok.

VI. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

3.- *İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili Işlay Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayı: 527) (Devam)*

BAŞKAN - Gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına, Sayın Lütfü Esengün?..

Sayın Yasin Hatiboğlu?..

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Lütfü Esengün'ün yerine, şahsı adına, Sayın Şeref Malkoç konuşacaklar efendim.

BAŞKAN - Şahsı adına, Sayın Malkoç; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşülmekte olan, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü değişikliğiyle ilgili olarak, geneli üzerinde, şahsım adına söz almış bulunmaktayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Saat 18.00'de, Sayın Başkanımız Parlamentonun açılışını yaptığında, iktidar sıralarına şöyle bir baktım; bütün partileri toplasan, milletvekili sayısı itibarıyla, 30 kişi ancak vardı. Ben, daha önceki bir konuşmada da ifade ettim; öyle zannediyorum ki, iktidara mensup olan arkadaşlar, partilerinin buraya getirdiği tasarılar hakkında, hükümetin getirdiği tasarılar hakkında eziklik duymaktalar. O açıdan, gelip, takip etmekte zorlanmaktadırlar. Evet, doğrudur; vergisinden tutun, esnafın canını alıncaya kadar getirdiğiniz o sıkıntılar, getirdiğiniz o tasarılar, gerçekten, onlara destek vermekte sizi zorlamaktadır, bunu biz de anlayışla karşılıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, Parlamentonun şu andaki İçtüzüğü 5 Nisan 1973 tarihinde bu Mecliste görüşülerek kabul edilmiştir; aradan tam 27 yıl geçti. Bu 27 yıl zarfında, değişik vesilelerle İçtüzük değişiklikleri yapıldı; ancak, en son ve en kapsamlı değişiklik, bundan 4 yıl önce yapıldı. 4 yıl önce yapılan değişiklikte, temelli değişiklik veya noktasına, virgüline dokunmak şekliyle de olsa, 140'm üzerinde maddesi değiştirildi. Yani, İçtüzüğün çok büyük bir kısmı değiştirildi.

Şimdi, 21 inci Dönemdeyiz, aradan 4 yıl geçmiş; çoğunluğu iktidar partilerine mensup arkadaşların ve geçmişte, iktidar partilerinin grup başkanvekilliğini yapmış olan arkadaşların hazırladığı bir metin önümüze geldi. Anayasa Komisyonunda bunu görüşürken, bir sayın grup sözcüsünün ifade ettiği gibi, öyle, uzlaşmayla falan geçmedi komisyonun metin. Çok uzun tartışmalar oldu, hatta, bazı oylamalar, milletvekillerinin vicdanına göre yapıldıktan sonra, ara verilince, genel başkanlarının baskılarıyla oylar da değişti, bunu da biliyoruz. O açıdan, hiç kimsenin, buraya gelip de, hep birlikte bunu yaptık demeye hakkı yok.

Değerli arkadaşlarım, 1996 yılında yapılan İçtüzük değişikliğindeki yanlışlıklar, aynıyla burada da görülmektedir. İktidar partileri, çoğunluklarına güvenerek, Mecliste bulunan 350 milletvekiline güvenerek, muhalefetin görüşüne yeterince değer vermemişlerdir. Neticede, kabul edenler, kabul etmeyenler denilmiş, Anayasa Komisyonundan böyle geçmiştir; ama, açık olan bir şey var. Önemli olan içtüzükleri değiştirmek değildir, önemli olan onları uygulayacak olan kafaları değiştirmektir, o kafaları demokratik kafa yapmaktır, özgürlükçü kafa yapmaktır. (FP ve DYP sıralarından alkışlar) Yoksa, üçüncü dünya ülkelerinin çoğunda da içtüzük değişiklikleri yapılıyor, hem de devlet başkanlarının arzuları doğrultusunda. Tartışma da olmuyor, kabul edenler, etmeyenler deniliyor, geçiliyor.

Şimdi, burada, şu teklifte, kâtip üyeye komisyonda temsil hakkı verilsin mi, verilmesin mi? Verilse ne olur, verilmesse ne olur..Genel başkanların sözü geçtikten sonra, kâtip üye temsil edilse ne olur, edilmese ne olur... Veyahut da, seçimden sonra, Yüksek Seçim Kurulunun kararları ilan edildikten sonra, üç gün içinde mi toplansın Parlamento, beş gün içinde mi? Saat 15.00'te mi toplansın, 13.00'te mi toplansın?

Değerli arkadaşlarım, bunlar basit işlerdir, bunlar şekli işlerdir; ama, önemli olan, iktidar partilerine mensup olan arkadaşların getirdiği bu teklifte, Anayasa Komisyonunda onların oylarıyla geçen bu teklifte, dünyanın gidişatına uygun bir değişiklik var mı, yok mu? Dünyadaki demokratik eğilimlere uygun değişiklikler var mı, yok mu? Bu İçtüzüğün dayandığı temel felsefe nedir? Buna bakmak gerekir. Buna baktığımızda kısıtlayıcı, yasaklayıcı, muhalefetin sesini kesici,,, cumhuriyet tarihi boyunca konulmamış olan bir yasağı ilk defa koyan bir tüzüktür bu.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Türkçemizde çok güzel atasözlerimiz var, bunlardan bir tanesi de "kırk defa ölç, bir defa biç." Ama, bu Tüzüğün çok önemli ve kritik bazı maddeleri incelendiğinde, iktidar partilerine mensup arkadaşlarımızın, bırakın kırk defa ölçüp, bir defa biçmeyi, yüz defa biçip, bir defa bile ölçmediklerini gördük.

Bu metnin özellikle belli maddeleri incelendiğinde açıkça görülen bir şey var. Bu teklifte millet iradesi yok, milletvekilinin iradesi de hiçe sayılmaktadır.

İktidar, bu İçtüzükte ne yapmak istemekte? Tabii, vaktimiz sınırlı olduğu için üzerinde çok teferruatlı duramayacağım; ancak, gerekçesi şu: Hızlı çalışmak.. Hızlı çalışmak adı altında, muhalefetin sesini kısmaya, hatta muhalefetin sesini kesmeye çalışmaktadırlar. Değerli sözcülerden bir tanesi ifade ettiler, demokrasinin en önemli özelliği, muhalefetin varlığıdır; ama, siz, İçtüzük hükümleriyle, parmak sayısıyla muhalefetin sesini kısmaya çalışırsanız, muhalefeti sindirmeye çalışırsanız, onun adı demokrasi olmaz; demokrasi denilse bile, olsa olsa, Doğu Almanya Cumhuriyetindeki demokrasiye benzer veya eski Çekoslovakya Cumhuriyetindeki demokrasiye benzer. Bu İçtüzükte, özellikle altı yedi maddede getirilmek istenilen budur.

Değerli arkadaşlarım, demokrasimizin elli türlü defosu vardır; ama, iktidar partilerine mensup arkadaşların getirdiği bu İçtüzük teklifiyle beraber, demokrasimiz arkadan hançerlenmiş olacaktır. Öyle anlaşılıyor ki, iktidar partilerinin 350 kişilik çoğunluğu olduğu için, muhalefetin sesine tahammülleri yok; ama, biz bir şey daha gördük bu Mecliste, 21 inci Dönemde, iktidar partilerinin, kendi milletvekillerinin konuşmalarına bile tahammülleri yok. Çoğu metinler, çoğu teklifler, tasarılar görüşülürken burada, iktidar partilerine mensup olan arkadaşlarımız konuşmak istediklerinde, grup başkanvekillerinin işaretleriyle bu konuşmalardan vazgeçmektedirler. Doğru, kendi partisinin milletvekilinin konuşmasına tahammülmül olmayan iktidar partilerinin, muhalefete tahammül etmeleri de zaten mümkün değil, biz bunu da beklemiyoruz. (FP sıralarından alkışlar)

Aslına bakarsanız, bu iktidar partileri, DSP'siyle, ANAP'ıyla, MHP'siyle, sadece muhalefete değil, memura da tahammül edemiyorlar; bunlar, işçiye de tahammül edemiyorlar, bunlar köylüye de tahammül edemiyorlar; bunlar, esnafa da tahammül edemiyorlar; velhasıl, bu 57 nci hükümet, millete tahammül edemiyor. Açık olan bir şey var ki -inşallah, bunu hep birlikte göreceğiz- bu hükümetin de millete tahammül edememesi normaldir; çünkü, millet için yaptığı bir şey yok; ama, milletin de bu hükümete tahammülü kalmadı.

Yarın, inşallah, Kızılay Meydanını göreceğiz; binlerce, onbinlerce, belki yüzbinlerce kamu işçisi, orada bağırarak.

SALİH DAYIOĞLU (İzmir) - Siz mi organize ediyorsunuz?

ŞEREF MALKOÇ (Devamlı)- Sayın sözcü, buradan "Yasin Hatiboğlu'nun haykırışımı anlayamadım" diyor. Anlayamazsın tabii; o, memurun sesidir; o, köylünün sesidir; o, işçinin sesidir; sizin, zaten, kulaklarınız tıkanmış bu millete... (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, hızlı ve verimli çalışılacaktır... Siz, hızlı çalışsanız ne olur, çalışmasanız ne olur; neticede, Anayasayı çiğnedikten sonra, neticede İktidarı hiçe saydıktan sonra, bir önemi yok ki..!

Değerli arkadaşlarım, bakın, bir af kanunu çıkardınız; bu kürsüden defalarca söyledik "yapmayın" dedik. Çıkardığınız af kanunundan birisi, Sayın Cumhurbaşkanından, diğer çıkardığınız af kanunu ise Anayasa Mahkemesinden döndü; hızlı çalışsanız ne olur..

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 1 dakika içerisinde toparlayınız..

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) - Diğer sözcüklere 2'er dakika verdiniz.

BAŞKAN - Efendim, onlar grup adına olan konuşmalardı, siz 1 dakikada toparlayınız.

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) - Peki Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, hızlı çalışsanız, yine vatandaşın anasını ağlatacak olan Hayat Standardı Vergisinden daha beter vergi getireceksiniz.

Sözcülere birisi "bunda çok güzel şeyler var" dedi. Buradan o sözcüye sesleniyorum; değerli arkadaşlarım, cumhuriyet tarihinin 77 yılı boyunca, İktidarlarda, bu Parlamentodan çıkan kanunlarda getirilmemiş olan başörtüsü yasağını, bu İktidar değişikliği getiriyor; bu mu iyidir, bunu mu ikinize sindiriyorsunuz?!

MHP'li arkadaşlar, seçim beyannamelerini okudum, seçim nutuklarınızı tekrar okudum, hiçbirinde "Meclise gidince başörtüsünü yasaklayacağız, bununla ilgili kanun çıkaracağız" demediniz, "başörtüsünü çözeceğiz" dediniz. Şimdi, gelmişsiniz buraya, başörtüsünü yasaklayan kanun çıkarıyorsunuz. Bunu vicdanınıza sığdırabiliyor musunuz? Benim gönlüm arzu ederdi ki, burada konuşan MHP'nin sözcüsü "bu metinde başörtüsünü yasaklayan hüküm var, bunu kaldıracamız" diyebilseydi keşke. (FP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) - Bu konuda kalan görüşlerimi maddeler üzerinde açıklayacağım, şimdilik hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Malkoç.

Sayın Bülent Arınç, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika Sayın Arınç.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İktidarının bazı maddelerinin değiştirilmesi konusunda teklif var, bu teklifin tümü üzerinde şahsım adına konuşmak için söz aldım.

Şüphesiz, bu konuda arkadaşlarımız önemli şeyler söylediler; 51 madde var; bunların üzerinde de tek tek konuşulacaktır. Bildiğiniz gibi, İktidarlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, yasama ve denetleme fonksiyonlarını yaparken, çalışma usullerini benimseyen, âdeta Meclisimizin anayasası hükmünde olan belgelerdir. İktidar hükümlerine uygun olarak burada çalışıyoruz veya çalışmaya gayret ediyoruz. Bir ihtiyaç olmuş, değişik partilere mensup arkadaşlarımız kanun teklifi vermişler ve önümüze gelen bir teklif üzerinde bugün görüşmeler yapıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, İktidarın içerisinde de yazılı, hangi senelerde değiştiği ve Meclis kararı olarak yayımlandığı. Baktığımız zaman görüyoruz ki, çok fazla değişmemiş; Anayasalar, İktidarlarda

lerden daha fazla değişmiş, âdeta bir istikrar teessüs etmiş, en sonunda 1996 yılında, Sayın İyimaya'nın da ifade ettiği gibi, 124 maddesi değiştirilmiş.

Şüphesiz, bu kadar çok değişiklik var; bugün de çok değişikliği kapsayan bir teklif önümüzde; ama, 1996 değişikliğinin makul ve haklı bir gerekçesi var. Bildiğiniz gibi, 1995 Temmuz ayında, Anayasanın büyük ölçüde değiştirildiğini görüyoruz. Çift meclisli bir anayasa sisteminden gelen İttüzükte de bu Anayasa değişikliklerine uygun olarak İttüzüğün uyum sağlaması düşünülmüş ve bu şekilde maddeler üzerinde değişiklikler yapılmış.

Ancak, bugün, böyle haklı, makul ve güncel bir gerekçenin bulunmadığını görüyoruz. Çünkü, önümüzdeki İttüzük teklifinde üç grupta toplayabileceğimiz veya üç gerekçeyle önümüze getirdiğini düşündüğümüz bir çalışma var. Bir tanesi -ki, büyük bir ekseriyeti böyledir- Meclisimizin daha verimli, daha hızlı, daha kaliteli çalışabilmesi, daha iyi üretim yapabilmesi için, bazı konularda hareketlilik öngörülmüş. Günler, on günden beş güne veya beş günden üç güne indirilmiş, komisyon üyeliklerinin bildirilmesine belli bir süre konulmuş vesaire. Bunlara hayır demek mümkün değil. Zaten, buradaki çalışmalarımız esnasında da böyle bir değişikliğin yapılmasına zaruret duyuyordu arkadaşlarımız. Muhalefet şerhlerine de baktığımız zaman, Anayasa Komisyonu üyelerinin büyük bir çoğunluğunun ittifakıyla çıkarılmıştır bu maddeler.

Ancak, ikinci bir grup değişiklikler var ki, bunlar, yine arkadaşlarımızın da ifade ettikleri gibi, muhalefet partilerinin veya Mecliste muhalefetin çalışmaları sırasında önlerine engel olarak getirilmesi düşünülen birkısım değişiklikler. Şüphesiz, demokrasilerde, iktidarlar olacaktır; ama, demokrasiyi yapan unsur, muhalefetin olmasıdır. Yoksa, totaliter rejimlerde de bir iktidar var; ama, muhalefet yok. Dolayısıyla, önemli olan, çoğunluğun tahakkümünü sağlamak ve temin etmek değil; muhalefetin elindeki bütün haklarını en iyi biçimde kullanmasını temin etmektir. Zaten, bütün dünya demokrasilerinde de, obstrüksiyon denelin engelleme hakkı, muhalefetin vazgeçilemez haklarından elbette başlıcasıdır. Bu konuda da değişiklikler var. Yine, maddeleri geldiği zaman hep birlikte göreceğiz ki, muhalefetin, önerge vermesinden tutunuz, konuşma süresi, soru-cevap süresine kadar, pek çok konuda, maalesef, engellenmek istendiğini görüyoruz.

Bunlar üzerinde de ısrarla durulduğu için söylüyorum, mesela, İttüzüğün 91 inci maddesindeki, bazı temel kanunlar görüşülürken, bütün partilerin ittifakının aranması, 330'a indirgenmiştir. Şüphesiz, Hükümet, bugünkü çoğunluğuna bakarak böyle bir rakamda karar kılmış. Bu rakamın değişken olması da mümkündür. Ancak, bütün partilerin ittifakının aranması, Mecliste, bir konsensüsün, bazı temel kanunlarda mutlaka şart olacağı, şart olması kadar da, mümkün olduğunun bir işaretidir. Geçtiğimiz yasama döneminde, pek çok kanun buna uygun olarak çıkarılmıştır; muhalefetin de, bu konuda, katkısının ne kadar verimli ve faydalı olduğu görülmüştür.

Değerli arkadaşlarım, yine, bir üçüncü gerekçe olarak ben şunu düşünüyorum. Birinci olarak, Meclisin, hızlı, verimli, kaliteli çalışması elbette düşünülmüştür; bir değişik düşünceyle de, muhalefetin, bu Mecliste, engelleme hakkının ortadan kaldırılması veya kısıtlanması düşünülmüştür. Bir üçüncü düşüncemi, biraz evvel, Sayın Malkoç, konuşmaları sırasında ifade etti, ilk defa, bu İttüzük değişikliğinde, 56 ncı madde de değiştirilmek isteniyor ki, Meclis çalışmalarında, milletvekillerinin başının açık olacağı hükmü getiriliyor. Bildiğiniz gibi, bu tartışma, bu yasama döneminin başında, İstanbul Milletvekili Sayın Merve Kavakçı'nın, bu Meclise, başındaki örtüsüyle gelmesiyle başlamıştı. Sonunda, tartışmalar çıktı; onlara temas etmeyeceğim. Ancak, Genel Kurul çalışmalarında, milletvekillerinin başının açık olması, o günden bu yana, kesintisiz olarak tartışıldı. Anayasa Komisyonunun önüne geldi, alt komisyondan geçemedi, değişiklik öner-

gesi verildi, tekriri müzakere yapıldı ve sonunda, bugün, 56 ncı maddedeki bir düzenlemeyle, kılık kıyafet konusu da, bize göre, özgürlükleri kısıtlayacak, demokrasiye zarar verecek biçimde tekrar düzenlendi. Takdir, şüphesiz, Meclisindir. Maddesi geldiğinde ayrıca görüşürüz.

Böylece, inanıyorum ki, özellikle 56 ncı maddede yapılmak istenen değişikliğe, diğer maddeler, açıkça malzeme yapılmıştır; yani, onun çıkmasını teminen, yanına, garnitür olarak başka maddeler de konulmuş; önümüze, kapsamlı bir İçtüzük değişikliği getirilmiştir.

Birkısım sözcü arkadaşlarımız, burada, bu İçtüzük değişikliği teklifinin faziletinden dem vuruyorlar ve bunun büyük bir uzlaşmayla çıktığını ifade ediyorlar. Oysa, bu görüşmeleri takip etmiş bir arkadaşımız olarak söyleyeyim; uzun tartışmalar olmuştur, faydalı tartışmalar olmuştur, alt komisyon kendi içinde tartışmış, hatta muhalif kalanlar olmuştur. Anayasa Komisyonu, alt komisyonun benimsemediği hükümlerine karşı çıkmış, ilaveler yapılmış, değişiklikler olmuştur ve biliyoruz ki, o tartışmaların neticesinde, o günün Anayasa Komisyonundan bugüne gelemeyen bazı arkadaşlarımız da vardır, başta başkanları olmak üzere. Bu tartışmaların içerisinde demokrasi konuşulmuştur; ama, ben biliyorum ki, bazı arkadaşlarımız, bazı grup başkanvekillerimizin odasında, uzun uzun ikna çalışmalarıyla yola getirilmeye gayret edilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, bu İçtüzük değişiklikleri, böyle bir serencamdan sonra, tam bir yıl sonra önümüze geliyor. Geçtiğimiz yıl ekim ayında başlayan bu çalışmalar, bu yıl kasımın sonunda görüşülerek kanunlaştırılmak isteniyor.

Şüphesiz, çok daha yararlı şeyler yapılabilir. Bunları, değişiklik önergelerimizde sizlere takdim edeceğiz. Ancak, biraz evvel konuşan değerli bir arkadaşımızın sözleriyle, şu noktayı sizlere hatırlatmam gerekiyor: Şüphesiz, iktidarlar, faydalı işler yaptıklarını düşünürler ve halka böyle anlatırlar. Biz de, bu Mecliste, sorumlu bir muhalefet anlayışı gereği, iktidara, doğru konularda, faydalı ve yararlı bulduğumuz konularda yardımcı olmayı, millet yararına bulmadığımız konularda da engelleyici ve ikaz edici olmayı seçeriz. Bakınız, birbuçuk yılı geçen hükümet döneminde, ben de biliyorum ki, başta Sayın Başbakan olmak üzere, pek çok bakanlar "içimize sinmedi", "içimize sindirmedi" sözlerini çokça kullanmışlardır. Hatta, latife olsun diye "bu hükümette bir sindirim bozukluğu var" sözleri de konuşulmuştur. Ama, Sayın Köse bunların dışında tutuyor kendisini; o, bu Mecliste, iktidarın yaptığı her şeyi doğru bulduğunu ifade ediyor, tartışmak bile istemiyor, hatta, muhalefet sözcülerini kıskançlıkla ve hazımsızlıkla suçluyor. Yani, Sayın Başbakanın bile içine sinememiş pek çok şey varken, maşallah, Sayın Köse, çok hazımlı, yapılan her şeyin doğru olduğuna inanıyor ve iktidara toz kondurmamaya çalışıyor. Bu Meclisten öyle kanunlar çıktı ki, üç ay sonra, kendiniz değiştirdiniz; çünkü, yaptığınız çorbayı siz bile içemediniz. Bu Meclisten öyle kanunlar, öyle kararnameler çıktı ki -sayısı şu anda 25'tir- Anayasa Mahkemesinden döndü.

Bu Mecliste, elbette, milletin hissiyatını, düşüncesini, kültürünü, inancını, içinde bulunduğu sıkıntıları, bir milletvekilinin ortaya koymasından daha tabii hiçbir şey olamaz. Bunları, muhalefet partisi milletvekillerinin yüksek sesle konuşmuş olmasını, iktidara karşı duyulan kıskançlığa bağlamak, doğrusu, çok ucuz bir konuşma olur.

BAŞKAN - Sayın Arınç, bir dakika içinde toparlayınız efendim; buyurun.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Hayhay, Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, konuyu böyle ele alırsak, sanıyorum çok daha akılcı, çok daha yararlı işler yapmış oluruz.

Elbette, hepimiz milletin içinden geldik; millet seçer, seçimle gelinir, seçimle gidilir. Dolayısıyla, burada bize düşen, milletimiz için hayırlı işler yapabilmektir. Birkaç günden beri, üst

Üste yapılan olağanüstü toplantılarda, ekonominin dibe vurduğundan bahsediliyorsa; döviz rezervlerinin bir hafta içerisinde, neredeyse en alt düzeye indiğinden bahsediliyorsa ve tehlike çanları da çalışıyorsa, bize düşen, bu tenkitleri yapmakla birlikte, milletin derterine, ihtiyaçlarına sahip çıkma; milletvekili olarak, hepimizin görevi budur.

Değişiklik önergelerimizde ve maddeler üzerindeki konuşmalarımızda yapıcı bir muhalefet sergileyeceğiz. Anayasa değişikliklerinde yaptığımız gibi, kanunların üzerinde durduğumuz gibi... Bilesiniz ki, her şey mükemmel değil. Önümüzdeki bu teklifte içimize sinmeyen, hiçbir zaman kabul edemeyeceğimiz değişiklikler var.

Hepinizin bu konuda hassasiyet göstermenizi diliyor, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Arınç.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sorulara geçiyoruz.

Buyurun Sayın Ilıcak.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Başkana sorularımı yöneltmek istiyorum.

Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletin olduğuna göre, milletin vekillerinin seslerinin kısılması bu ilkeye aykırı bir tavır değil mi?

İkinci sorum: Özellikle temel yasalarda bir mutabakat aranması daha doğru değil miydi? Eskiden olduğu gibi, Danışma Kurulundaki beş partinin mutabakatıyla, temel yasalar süratle Meclisten geçebiliyordu; şimdi, Mecliste, 330'luk rakam kâfi görülmüştür. Acaba, bu, iktidarın 330 milletvekiline sahip olmasından mı kaynaklanmaktadır? İleriki tarihlerde, başka bir iktidar gelip, bu 330'u daha da aşağılara indirirse, o zaman, demokrasimiz bundan zarar görmez mi?

56 ncı maddeyle, başörtüsü yasağını getiriyorsunuz. Demek, halihazırda böyle bir yasak yok. Bu durumda, Merve Kavakçı'ya karşı yanlış yapıldığını düşünüyor musunuz?

HASAN GÜLAY (Manisa) - Geç onu geç... Sen, daha orada mısın?!

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Başörtüsü yasağı, acaba, kimin iradesinin ürünü, bunu açıklayabilir misiniz?

5 inci çerçeve maddeyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde, kadın erkek eşitliğini izleme kurulu kuruluyor. Sizce, Türkiye'de, inancını yaşamak isteyen genç kızlar üniversitelerden atılırken, inancını yaşayan erkeklerin üniversitelere kolayca girip tahsil yapabilmesi bir ayrımcılık değil midir?

Çok teşekkür ediyorum.

HASAN GÜLAY (Manisa) - Sen daha orada mısın?!

BAŞKAN - Sayın Akman, buyurun.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Meclis Başkanvekilimizden sormak istiyorum.

Bir milletvekili olarak, önümüze getirilmiş olan bu üçtüzük teklifini okudum; 51 maddeden oluşan bu teklifte, doğrusu, demin muhalefet sözcülerinin de değindiği gibi, dişe dokunur diye-

bileceğimiz ve bu Meclisin daha yararlı işler yapabileceği noktasında işe yarar bir maddeye rastlamadım.

Bunlara bir örnek vermek gerekirse; teklifin 1 inci maddesi, milletvekili seçimlerinin yenilenmesinden sonra, beş gün içinde değil de, üç gün içinde Meclisin toplanmasını öngörmekte. İçerisinde bulunduğumuz şu 21 inci Dönem Meclisi, bildiğiniz üzere, yaklaşık yarısından fazlası yenilenmiş bir meclis. Yeni milletvekili olan arkadaşlar çok iyi bilirler ki, o günler, milletvekilleri açısından, daha çok, tebriklerin kabul edildiği, yeni seçildiği göreve intibak için gayret sarf edilen günler olarak geçer. Yani, burada söz konusu edilen, eğer, Meclisin çok aktif, hemen çalışmaya başlaması noktası ise, doğrusu, ola ki, 550 milletvekilinin tamamının yenilenmesi -demokrasilerde bu mümkündür; bunu kabul etmemiz gerekiyor- ihtimali karşısında, bu beş günü, üç güne indirmenin ne anlamı var diye, sadece örnek olarak bunu soruyorum?

Bir de şunu ifade etmek istiyorum: Böyle bir değişiklik teklifi, anlaşılıyor ki, Meclis Başkanvekillerimiz tarafından da tasvip görmüş ve daha önceki kanun görüşmelerinde hükümetin olduğu koltukta, şu an Meclis Başkanvekilimiz oturuyor. Zatiâliniz cevap veremeyeceğine göre, ben, Sayın Sökmenoğlu'ndan sormak istiyorum: Şu birbuçuk yıllık Meclis çalışması döneminde ne tür bir aksaklık görüldü ki, 51 maddelik bu teklif öntümüze geldi; hem de ülkede çok acil görülmeye gereken, af gibi, Anayasa değişiklikleri gibi ve daha şu anda sayamayacağım birçok değişikliğin aciliyet arz ettiği bir dönemde böyle bir İçtüzük değişikliğini, bütçenin hemen arifesinde görüşme ihtiyacı hissettik? Doğrusu, ben, Meclis Başkanvekillerimizin bu anlamda bir açıklama yapması, bunlara, bu anlamda bir şans tanıma arzusundayım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ökstüz...

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) - Sayın Başkanım, delaletinizle Başkanuma şu soruları iletmek istiyorum:

1 Ekimden beri Meclisimiz açık bulunmaktadır. Takriben iki aydan beri Meclisten bazı kanunlar çıkarılmıştır. Ne yazık ki, açıldığı günden beri memurun, işçinin, köylünün, esnafın beklemiş olduğu hiçbir kanunu çıkarmadık. Memurun, işçinin, köylünün ve esnafın lehine hangi kanunlar çıkarılacaktır? Halkın dört gözle beklediği mahalli idareler yasası, memurun özlük haklarının iyileştirilmesi, köy kanunu, af yasası ne zaman Meclisin gündemine gelecektir?

Bunları bir tarafa bırakarak, bayanların, başörtüsüyle Meclise gelmesini yasaklamalarla uğraşmaktadır. Halkın yararına olacak kanunlara ne zaman sıra gelecektir? Bu İçtüzük, yalnız başörtüsünü yasaklama uğruna mı yapılıyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Çelik, buyurun.

MEHMET ZEKİ ÇELİK (Ankara) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, delaletinizle Sayın Başkanvekilinden şu sorularıma cevap vermesini istiyorum:

Getirilmek istenen İçtüzük ile muhalefet partilerinin sesini iyice kısmak ve Parlamentodaki etkinliklerini iyice azaltmak mı düşünüyor ve 16 ncı maddede yer alan, bayan milletvekilleri için yapılan kıyafet düzenlenmesi, sırf, geçmişte bu Parlamento çatısı altına giren bir milletvekili sebebiyle mi yapılmıştır?

Bir başka sorum: Bu yüce çatı devletin dairesi, milletvekilleri de devlet memuru mu ki, bu İçtüzük değişiklikleri yapılmaya çalışılıyor? Muhalefet partileri, Genel Kurulda görüş bildirmez ve herhangi bir önerge veremez diye bir hüküm getirseydiniz daha iyi olmaz mıydı?

Ayrıca, koalisyon partisine mensup milletvekilleri, yani bizim hiçbir şekilde demokratik bir uzlaşmaya ihtiyacımız yoktur mu demek istiyorsunuz?

Bu sorularına cevap verirsiniz memnun olacağım; teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Güven...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkanım, genelde içtüzükler, böyle, belirli ölçüde ve belirli zamanlarda değiştirilmez; çünkü, 23 Nisandan 1920'den başlayarak, Dahili Nizamname döneminden başlayarak, bir uzlaşma sonucu içtüzükler ortaya çıkmıştır. Muhalefetiyle- iktidarıyla tek parti döneminde başlayan içtüzük uygulaması, çoğulcu parlamenter düzende de, gayet hassas, dikkatli bir seviye içerisinde olmuştur. Şimdi böyle devam ederken, İçtüzüğün pek çok maddesi değişikliğe uğruyor. Bunlardan bir tanesi de -dikkatinizi çekmek için söylüyorum- 8 inci maddenin birinci fıkrasında milletvekili genel seçimi sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanından itibaren Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili, geçici başkanlık görevini yapar diye bir değişiklik yapılmış. Gerekçe olarak deniliyor ki: Halen başkan olan kişi ola ki milletvekili seçilmemişse, niye devam etsin bu göreve? İyi; ama, milletvekili seçilen kişi de, Yüksek Seçim Kurulu ilan etse bile, buraya gelip yemin törenini eda edinceye kadar acaba şekil unsuru tamamlanmış mıdır; tamamlanmamış mıdır; bu, dikkate alınmış mıdır, alınmamış mıdır? Yani, bir milletvekili seçilen kişi, mazbatasını alıp burada yemin etmediği sürece milletvekili midir, değil midir? Ben bunu öğrenmek istiyorum. Eğer milletvekiliyse, bugün Parlamentoda halen yemin etmemiş milletvekili var dersiniz, o zaman ortaya başka sorunlar çıkar. Yok, yemin bunu tamamlayan bir unsurdur dersiniz, bu değişikliğe ne gerek vardı diye sormak lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN- Sayın Arınç, buyurun.

BÜLENT ARINÇ (Manisa)- Sayın Başkanım, benim sorularım da şunlar: Şimdi bu İçtüzük değişiklikleri içerisinde, özellikle son iki dönemde şahit olduğum bir konu yer almamış. Meclis soruşturma komisyonu kurulurken, Meclis soruşturma komisyonunun çalışmalarında ve soruşturma komisyonu raporunun görüşülmesinde, gizli oy getirilmesi konusu değişiklikler sırasında görüşüldü mü? Böyle bir düzenlemeye niçin gidilmedi?

Bir de, Anayasa ve Adalet Komisyonu üyeliklerinin bir üyede birleşmemesinin gerekçesi ne olabilir?

Bir de, dokunulmazlıklar konusunda, bir üyenin itirazıyla, konu, Genel Kurula gelebilmektedir. Bu, karma komisyonun iradesine karşı düzenlenmiş sayılmaz mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Arınç,

Sayın Erbaş, buyurun.

FETHULLAH ERBAŞ (Van)- Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Meclis Başkanvekiline şu soruyu sormak istiyorum: İçtüzüğümüz, 584 karar sayısıyla, 1973'te yürürlüğe girmişti. Bu İçtüzük -en büyük değişiklikti- 16.5.1996 tarihinde 424 numaralı Meclis kararıyla yeniden değiştirildi. Bu dört yıl içerisinde, gördüğüm kadarıyla, sadece iktidarda büyük bir çoğunluk var. İktidar lehine bir değişiklik yapmayı mı düşünüyorlar?

Arz ederim efendim.

BAŞKAN - Sayın Başkanvekili, buyurun.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkanım, Sayın Ilıcak "milletvekillerinin sesi kısılıyor mu" diyor. Milletvekillerinin sesinin hiçbir şartta kısılmadığı çok açıktır efendim. İçtüzük değişikliği hususunda, komisyonda, birkaç madde dışında ittifak sağlanmış; gerek Fazilet Partisi Milletvekillerinin gerekse Doğru Yol Partisi milletvekillerinin de hazır bulunduğu komisyonda, bu değişiklik, birkaç maddenin dışında, ittifak sağlanarak geçmiştir.

Mevcut İçtüzüğün 56 ncı maddesine eklenen ilaveyle "milletvekillerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında, başlarının açık olacağı" hükmü getirilmiştir; çünkü, bu, uygulamanın hukuksal çerçeveye oturturulmasından ibarettir. Ondan evvelki sayın milletvekilleri de başı açık yemin ediyorlardı. Komisyon, bunu, hukuksal bir çerçeveye oturtmuş.

"Kimin iradesiyle" diye soruyorsunuz; burada, cumhuriyetin iradesi esastır efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

MEHMET BATUK (Kocaeli) - DSP'nin iradesiyle olmasın Sayın Başkan?!

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Hayır efendim, cumhuriyetin iradesi diyorsunuz. Burası, cumhuriyet Türkiye'si.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Ama, sadece DSP alkışladı!

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Herhalde, diğer milletvekillerimizin de başörtüsü meselesiyle ilgili suallerine açıklık getirmiş oluyorum efendim.

Diğerlerine de yazılı cevap vereceğim, müsaadenizle.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Başkanvekili.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Ben teşekkür ederim Sayın Başkanım.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Keşke, ona da yazılı cevap verseydiniz Sayın Başkanvekili.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Yok, bunu yazılı cevap vermeye lüzum yok efendim, irademle söyledim; inanın bana.

BAŞKAN - Tamam efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Yani, hiç olmazsa, zatiâlinizden duyma bahtsızlığına düşmezdim.

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN

BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1. - 5.3.1973 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğününün 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde geçen "beşinci gün saat 15.00" ibaresi "üçüncü gün saat 13.00", şeklinde; son cümlesi ile ikinci fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu birleşimde, milletvekilleri öncelikle andiçerler."

"Bu birleşimde bulunmayan milletvekilleri katıldıkları ilk birleşimin başında andiçerler."

BAŞKAN - 1 inci maddeyle ilgili olarak, Fazilet Partisi Grubu adına, Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA MEHMET BATUK (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz, 527 sıra sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hakkında değişiklik öneren teklifin ilk maddesi hakkında, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin 1 inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçim sonrası ilk toplantısıyla ilgili düzenlemelerle başlamaktadır. Yüksek Seçim Kurulu tarafından, seçim sonuçlarının, radyo, televizyon ve basın yoluyla ilanını takiben üç gün sonra toplanmasını ve saat 15.00 yerine 13.00'te toplanmasını önermektedir. Bu yönüyle, bu maddeye, bizim de, Fazilet Partisi Grubu olarak da katıldığımızı ifade etmek isterim. Elbette, seçimlerden sonra Meclisin çalışmaya başlaması, vakit kaybetmemesi ve milletimizin ihtiyacı olan yasal düzenlemeleri yapması, tabii olan hususlardandır, katılıyoruz; yalnız, burada İçtüzüğü bu sıkışık dönemde görüşmemizin ne önemi, ne gerekliliği olduğunu anlayabilmiş değiliz. Türkiye'nin gündeminden uzak, vatandaşımızın gündeminden uzak bir gündeme sahip olan Meclisimiz şu anda bunu, bütçe öncesi, ramazan ayının gece geç saatlerine kadar görüşerek neyi halledeceğini anlayabilmiş değiliz.

Değerli arkadaşlar, demokrasilerde elbette iktidarlar olduğu gibi muhalefetlerin olması daha önemlidir. Çünkü, iktidar bütün rejimlerde vardır; komünist Rusya'da vardı, nazi Almanyasında vardı, faşist İtalya'da vardı; her yerde vardır iktidar. Toplumlarda, idare şekli ne olursa olsun, iktidarları bulabiliriz. Yalnız, muhalefetin kendisini özgürce ifade edebildiği rejimlerin adı demokrasidir. Ne yazık ki, 21 inci Dönem Meclisimizin içerisinde çıkmış olan Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin Parlamento'yu yeteri kadar dikkate almadığını üzülen ifade etmek istiyorum. 21 inci Dönem Meclisimiz, gerek görülen, makul ölçüler içerisinde her zaman uzlaşmaya açık olmuştur. Bizler bu Mecliste hep beraber anayasa değişiklikleri yaptık, uygun olan makul taleplere her zaman muhalefet olarak destekte bulduk; yalnız, iktidar, ne yazık ki, her zaman, sayısal üstünlüğüne dayanarak, bizi, dayatmalarla karşı karşıya bırakmıştır.

Arkadaşlar, bunun sonu çıkmaz sokaktır. Bizleri, geceyarılarına, sabahlara kadar, geceli gündüzlü Meclisi çalıştırarak yasalar çıkardınız; netice, ne yazık ki hüsrana.

Anayasa Mahkemesince, 20'nin üzerinde, 25'e yakın, son bir yıl içinde, bu Meclisten dayatmayla çıkardığınız yasa iptal edilmiştir. Bu bir iktidar için yüzkarası durumdur; hukuk tanımazlığın, dayatmacılığının tersyüz edilmesidir.

Değerli arkadaşlar, insafa davet ediyorum sizi!.. Buradaki muhalefet, iktidardan çok daha fazla memleketini seven, milletine hizmet etme azminde olan kimselerdir. Bunun örneğini de çok defa gördünüz. Anayasa değişikliğinde uygun gördüğümüz tekliflerinize hep beraber oy verdik. Ne olur, bir defa, muhalefet ne diyor diye dinleseniz ne kaybedersiniz.

Arkadaşlar, millet bizi izliyor, Meclisi izliyor; sizin bu dayatmalarınız, milletin gündeminden kopuk gündemleriniz, ne yazık ki, sadece sizin değil, milletin, devlete ve Meclise olan güvenini sarsmaktadır.

Bakın arkadaşlar, yarın, emek platformu, ülkenin her tarafında yürüyor. Emek platformu, sadece muhalefet yandaşı işçi memur kuruluşlarının değil, Türkiye'de iktidar yandaşı işçi memur kuruluşlarının da içinde olduğu bütün emek kuruluşlarını temsil ediyor; bunun içerisinde Türk-İş de var, DİSK de var, Hak-İş de var, Memur-Sen de var, KESK de var, Kamu-Sen de var. Arkadaşlar, emekli dernekleri de yarın yürüyor. Gelin, bunların sesine kulak verelim, Meclis olarak bunlara kulağımızı tıkamayalım; milletin gündemine kulağımızı açalım.

Şu anda, bu milletin, emeklisine, işçisine, memuruna yüzde 10 zam öneriyorsunuz! İnsanlar feryat ediyor. Derdi olmasa, sıkıntısı olmasa, bu ramazan gününde insanlar niye sokaklarda yürüsün!

Sizleri insafa davet ediyorum ve bu vatandaşımızın büyük çoğunluğunu oluşturan kitlenin fer-yadına kulak açmaya davet ediyorum.

Değerli arkadaşlar, vatandaşın gündeminden uzaksınız dedim; ülkemiz bir af konusunu konuşuyor; birbuçuk sene önce çıkardığımız af kanunundan sonra, bu işi bu kadar sürüncemeye bırakmanız ve hâlâ bu kadar vurdumduymaz olmanızı, doğrusu, anlamak mümkün değil.

Açlık grevleri var, cezaevlerinde isyanlar var; mahkûm yakınları feryat içinde; siz, daha hâlâ, af olacak mı olmayacak mı, kimler olacak kimler olmayacak, onu medya önünde tartışyorsunuz; henüz bir hükümet tasarısı Meclise getirmiş değilsiniz!

Geçenlerde, Sayın Adalet Bakanı "af konusunu ben mi gündeme getirdim; ben mi bunun sahibiyim" diyor. Bu kadar gülünç duruma düşmemeniz lazım arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz ciddi dışpolitika sorunlarıyla karşı karşıyadır. Sayın Dışişleri Bakanımız, Avrupa Parlamentosunda protesto ediliyor, hem de şu ana kadar hiçbir Dışişleri Bakanımızın maruz kalmadığı muameleye maruz kalıyor. Dış- işleri Bakanımıza bu muamelenin yapılmış olmasını kıyıyoruz ve bu hususta üzüntülerimizi ifade ediyoruz. Elbette, Avrupa Parlamentosu, böyle çapulcuların istediği şekilde bağırabileceği, gösteri yapabileceği mekânlar olmamalı.

Yalnız, bu noktada, hükümetin ve Sayın Dışişleri Bakanının bir yolu düşerse, bu Meclise de uğrayıp çok önemli dışpolitika meseleleriyle ilgili bizi de bilgilendirmesini isteriz.

Ermeni meselesi Amerika'dan başladı, Fransa'da kabul edildi...

BAŞKAN - Sayın Batuk, biraz maddeye gelir misiniz efendim... Maddeyle ilgili olmak üzere...

MEHMET BATUK (Devamla) - Geliyorum Sayın Başkanım.

Elbette, Meclisimiz, kendi içtüzüğüyle ilgili hususları görüşüyor; ama, bu görüşmelerimizde, milletin gündeminden de uzak olmamız gerektiğini ifade ediyorum.

Sayın Dışişleri Bakanı, bu dışpolitika meselelerini gelip bu Mecliste anlatması, konuşması la-zım; meseleleri bu Meclisten saklayarak, gizleyerek, meydana gelen bu önemli dışpolitika gelişmelerini yürütmesi mümkün değildir.

AYDIN TÜMEN (Ankara) - Ne alakası var!.. Madde üzerinde konuşuyoruz... İçtüzükle ilgili konuşuyoruz...

MEHMET BATUK (Devamla) - Kıbrıs konusunda görüşmelerden çekiliyoruz, Meclise üç cümlelik bilgi bile verilmiyor.

Değerli arkadaşlar, bu Meclis, cumhuriyet kurulduğunda, hükümetine sahip olan Meclisti. O zaman hükümete "Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti" denilirdi.

Bugün, Bakanlar Kurulu sıraları tamamen boş. Çoğu zaman, hükümet üyesi olmadığı için tasarı-ları görüşemiyoruz. Bu kadar ilgisiz bir hükümetin, Meclise karşı sorumsuz bir hükümetin, her-halde, millet tarafından da görülecek hesabı olacaktır!

Değerli arkadaşlar, elbette Meclis her şeyin sahibi olması lazım. Bürokratlar hadlerini aşarak bakanların da üstünde açıklamalar yapma yetkisini kendisinde görmemeli. Bunun sebebi, hükümet kendisini Meclise karşı sorumlu görmeyince...

BAŞKAN - Sayın Batuk, maddeyle ilgili konuşur musunuz... Lütfen... Maddeyle ilgili konuşursanız iyi olur efendim.

MEHMET BATUK (Devamla) - Toparlıyorum, konuya geliyorum.

Bürokratlarımız da Meclisin yetkilendirdiği, güvenoyuyla yetki verdiği hükümetin emrinde olmalıdır. Elbette hükümet onlara hâkim olabilse, onlar da hadlerini aşarak bu açıklamaları yapamazlar. Bu hususta, sorumlu, hükümettir, Meclisi yeteri kadar dikkate almamak da, Meclisin sahip olduğu ağırlıkta dikkate alınmaması söz konusudur.

Hükümeti oluşturan partilerimize bir kez daha şunu hatırlatmak isterim: Sayısal çoğunlukla işler hallolunmaz. Muhalefetin sesini kesmeye yönelik girişimleriniz, sadece sizin için değil, memleket için bir felaket olacaktır.

Değerli arkadaşlar, bu maddeyle getirilen değişikliklere bizim de katıldığımızı ifade ettim. Elbette, Meclisin, seçimden sonra uygun şekilde, fazla zaman kaybetmeden çalışması doğru olur. Yalnız, İktidâr değişikliğinin görüştürülmesi için zamanlamanın uygun olmadığını düşünüyoruz. Memleketin çok daha önemli sorunlarının, bundan önce halledilmesinin mümkün olabileceğini düşünüyoruz. Muhalefetin sesini kesmeye yönelik çabalarımızın, size de bir faydasının olmayacağı düşünülüyor.

Bu duygu ve düşüncelerle, Yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. teklifin hayırlı olmasını diliyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Batuk.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Mehmet Gözlükaya... (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır Sayın Gözlükaya; buyurun.

DYP GRUBU ADINA MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin başında, hepinizi şahsım ve Doğru Yol Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Mevcut İktidârümüzün 3 üncü maddesinin değiştirilmesiyle ilgili olarak, yeni teklifimizde, 1 inci madde olarak konuşacağım. Bu maddede, bildiğiniz üzere, çok büyük değişiklik yok. Biz, Doğru Yol Partisi olarak bu değişikliği kabul ediyoruz, Meclisin ilk günü, daha doğrusu, milletvekillerinin, Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından vekilliklerinin ilan edilmesinden beş gün sonra, saat 15.00'te açılacak Meclisin saat 13.00'te, üç gün sonra açılması yönünde bir değişiklik yapılmış; bu değişikliği doğru bulduğumuzu ifade ediyorum ve üzerinde fazla laf etmenin de yersiz olduğu kanaatindeyim; ancak, bu tüzükle ilgili bir şey söylemek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, Meclis 1 Ekimde açıldı. Başkanlık seçimi 18.10'da, yani, onsekiz gün sonra tamamlandı; arkasından komisyonların seçimi sürdü ve neticede, birbuçuk ay sonra, yani, aşağı yukarı 11 inci ayın 10'larına doğru bu Meclis çalışmaya başladı. Bu genel değişiklikte, bu hususta herhangi bir değişiklik yapılmamış, yani, mevcut İktidârümüzün 10 ve 11 inci maddeleriyle ilgili böyle bir değişiklik görmedik. Bunun neden yapılmadığını bilemiyorum; hukukçu arkadaşlarımız, daha doğrusu bu İktidârü yapan arkadaşlarımızın bu hususta kafa yormaları gerekir. Ayrıca, grupların da üyelerini hangi sürede verecekleri hakkında da bir açıklık yok. Bu, tabii, uzuyor, Meclis çalışmalarını da aksatıyor. Bunu, hatırlatmak istedim.

Sayın Başkanımın müsaadesine sığınarak zamanımı güncel konularla doldurmak istiyorum. Bu hak bana verildi, tüzükle ilgili konuşacaklarımı aşağı yukarı konuştum, bu maddeyle ilgili, genel hükümlerle ilgili, genel durumumuzla ilgili bir iki kelam etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, maalesef, iyi günlerde değil, Türkiye'ye bir şeyler oluyor. Türkiye'de seçilenlerin, yani, bizlerin ve bizim içimizden çıkan hükümetin egemenliği yerine, maalesef, atanaların, bürokratların egemenliğini yaşıyor Türkiye. Çok acıdır, hükümet adına, bazı güçler adına, bazı bürokratlar açıklama yapıyor; hükümetten ses çıkmıyor. Hükümetin bir kanadı doğru söylüyor diyor, ben izin verdim diyor; bir kanadı, haberim yok benim, böyle şey olmaz diyor. Bu yanlış ifade ediyorum;bu, egemenlik anlayışımıza sığmaz.

Ayrıca, Türkiye ekonomisi, gerçekten, şu anda batmış durumda. Yani, dedikodu olarak söylemiyorum; dedikodu ediliyor da onun için bu hale geldi ekonomi gibi bir anlayışı kabul etmek mümkün değil. Bir haftada 6 milyar dolarlık döviz Hazine'den alınıp piyasaya sürülüyor. Faiz ile repo yüzde 200'leri bulmuş! Hükümet ne yapacağını şaşırmış. Zamlar devam ediyor ve hükümet toplantı üstüne toplantı yapıyor; ama, bir neticeye vardığı yok. Burada da hükümetin inisiyatifi yok. Burada, genel olarak çizilen programı IMF ve Türkiye'de de bu ekonomik kargaşaya sebep olan bürokratlar. Bürokratlar beyanatlar veriyorlar, bürokratlar kendilerine göre birtakım yöntemler çiziyorlar; ama, maalesef, bugün, Türk ekonomisi sıkıntı içindedir, işveren tedirgindir, işadamı tedirgindir. Zaten, memur, işçi, esnaf, köylü, emekli bitmiştir ve hükümet de, maalesef, vergi üstüne vergi koymaktadır.

Şimdi, bu ekonomiyi bazı gazeteler pompalıyorlar -bu durumu- diyorlar ki; çok güzel gidiyoruz. Şimdi, ben, size soruyorum; hakikaten çok mu güzel gidiyoruz?!

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Gideceğiz, gideceğiz...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) - Bu basının söylediği, Adile Naşit'in masalları gibi; ama, millet uyumuyor.

Sayın Köse "muhalafet bağırды mı işler iyi gidiyordu" dedi. Biz niye bağıralım iyi gitse, millet sokakta bağırıyor. Türkiye'de, belli dönemlerde sokak hareketleniyor; bugün de sokak hareketlenmek üzere. İnşallah, o günlere, o sokak hareketlerinin sonucuna doğru gitmeyiz.

Ayrıca, Türkiye'de, enteresandır, hukuk katlediliyor. Yani, son günlerdeki olaylara bakıyorsunuz, gizli olması gereken tahkikatların aleniyete intikal ettiğini görüyorsunuz. Hukukçu arkadaşlarıma söylüyorum, şimdi, ilk tahkikat gizli mi, açık mı; karakola gidiyor, karakolda ne denildiyse, gazetelerde, televizyonlarda. Savcılıklarda öyle... Böyle hukuk olur mu? Burada hukuk katli vardır, yani yargıya müdahale vardır. Bazı insanlar kamuoyunda mahkûm ediliyor, ileride beraat etseler dahi, bugün maalesef, kamuoyunda mahkûm olmuşlardır ve bugünkü yargıya olan müdahale, maalesef, bu hale getirmiştir. Bunun hesabını bu hükümet veremez. Türkiye, polis devleti olma yolunda ilerlemektedir; ama, hukuk devleti olmak mecburiyetimizi herkesin kabul etmesi lazım. Ucuz kahramanlarla Türkiye yönetilmez, bazı kahramanlar yaratılıyor. Türkiye'de artık, kurallar ve kurumlar hâkimiyeti sağlanmalıdır. İnsanlar, kahramanlar gelip geçecektir...

BAŞKAN - Sayın Gözlükaya...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) - Evet...

BAŞKAN - Biraz maddeye gelelim efendim; İktüzüğün ihlalini o kadar aşırı yapıyoruz ki, Başkanlığın en ufak bir tasarrufuna bağımlı oluyor; ama, siz, İktüzüğe maalesef bir türlü gelemediniz.

Buyurun.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, İktüzüğü bitirdim ben. İktüzükle ilgili diyeceklerimi bitirdim de, sizin verdiğiniz zamanı doldurmaya çalışıyorum.

BAŞKAN - Efendim, bittiyse konuşmak zorunda mıyız yani.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) -Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün çok enteresan bir şey oldu; hükümet "uyum, uyum" diyor değil mi, bu hükümetin uyumlu olduğuna dair hiçbir emare yok. Bugün, Sayın Başbakan... Telekom özelleştirildi, dünyanın hiçbir yerinde olmayan bir hukuk garibesi işlendi, meydana geldi. Nedir o; yüzde 34'ü satıldı, maalesef, yüzde 34'le yönetim verildi. Nerede var bu, hangi şirketler kanununda var ve Başbakan "ben, kararnameyi, Sayın Cumhurbaşkanına gönderdim" diyor, bakan da "yok, ben, bu kararnameyi imzalamadım" diyor. Ayrıca, Özelleştirme İdaresi Başkanı da "efendim, bu Ulaştırma Bakanı anlamaz" diyor ve ağır laflar ediyor. Düşünebiliyor musunuz, Türkiye bu halde!

Sevgili arkadaşlarım, aziz milletvekilleri, Türkiye'de, vatandaş, bu yanlışlar yüzünden siyasetçiden soğudu. Demokrasiyi yaşatacağsak, doğru işler yapmak zorundayız, hukuku hâkim kılmak zorundayız. Yoksa, şahsen 3,5 defa yaşadığım o süreçler başlar; Allah göstermesin, yarı özgür olan demokrasimiz tamamen kaybolur. Bu demokrasiyi kurtaracaksa, hukuku hâkim kılacağız, bu Meclisin içinden seçilenler Türkiye'yi yönetecek, bu Meclis yönetecek. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gruplar adına başka söz isteği?.. Yok.

Şahsı adına, İstanbul Milletvekili Sayın Ali Oğuz.

Buyurun Sayın Oğuz; maddeyle ilgili olmak üzere...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, bu Mecliste konuşulan her şey maddeyle ilgilidir.

BAŞKAN - Ne alakası var Sayın Yılmazyıldız; açın, İttüzüğü okuyun...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - İttüzüğü okuyoruz...

BAŞKAN - Ne alakası var!

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - Vatandaşın derdini dile getirmek suç mu?!

BAŞKAN - Yani, müsaade ediyorsak, müsamaha gösteriyorsak, İttüzüğe uymuyorsak, suç mu yani?!

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - Doğrusunu yapıyorsunuz.

BAŞKAN - Ne alakası var... Doğrusunu yapıyorsun...

Efendim, maddeyle ilgili olarak; buyurun Sayın Oğuz.

ALİ OĞUZ (İstanbul) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; 527 sıra sayılı kanun teklifinin 1 inci maddesi üzerinde maruzatta bulunmak üzere huzurunuzdayım; bu vesileyle, Sayın Başkanı, Meclisimizin siz değerli, kıymetli milletvekillerini hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 1 inci madde üzerinde konuşan arkadaşlarımız, bu maddenin mahiyeti hakkında, Divan üyesi kardeşimizin okumasından sonra, onlar da, tekrar tekrar maddeyi tekrarladılar; artık, ezberlemiş hale geldik!

Bu maddede, Meclisin toplanmasının tarihi belirtildikten sonra, toplanma tarihi üzerinden beş gün geçtikten sonra mı, üç gün geçtikten sonra mı, saat 15.00'de mi, 13.00'de mi toplanacak hususu hükme bağlanmış. Ne olacak; memleketimizin bu kadar dertleri varken, Sayın Başkanım istediği kadar feryat etsin "maddeye gel, maddeye gel" diye. Ben de, 15.00'de mi toplanacağız, 13.00'de mi toplanacağız, beş gün sonra mı toplanacağız, üç gün sonra mı toplanacağız; bunu size, boyuna bozuk plak gibi tekrar etsem ne olur!.. Ama diyeceksiniz, bak, önemli şeyler çıkarıyoruz, önemli

kanunlar çıkarıyoruz, geçen dönem yüzlerce kanun çıkardık... Peki, çıkardınız, ettiniz de, şu çıkardığınız kanunlar hangi derdin devası oldu! (FP, DYP sıralarından alkışlar) Memurları içeri mi soktu, işçiye bir şey mi verdi, işsizlerin işsizliğine çare mi oldu, doktorları ikna mı ettiniz, affı çıkarıp, hapisshanede kader kurbanı olarak yatan insanların derdine deva mı oldunuz; ne yaptınız Allah aşkına?!. Yüzlerce kanun çıkardınız, kime ne faydası oldu!..

İSMAİL AYDINLI (İstanbul)- Siz ne yaptınız?!

ALİ OĞUZ (Devamla)- Ne gâvura faydası oldu ne Müslümana faydası oldu derler Anadolu'da; neye faydası oldu yani?!. Çıkardınız, döktünüz, çıkardınız, döktünüz, çıkardınız, döktünüz; ne oldu yani!.. Cami büyük, imam bildiğini okuyor! Olmaz böyle şey... Siz deyin ki, bak, şunu çıkardık, şuna tedbir olsun diye çıkardık; bunu çıkardık, bu da, bunun tedbiridir deyin. Biz de diyelim ki, hay Allah razı olsun, böyle hükümet hiç görmedik yani!..

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir)- Ekonomiyi iyi batırdılar!..

ALİ OĞUZ (Devamla)- Ha, kendiniz ve kendi ekonomistleriniz söylüyor "ekonomiyi batırdılar" diye. Arkadaşlar da burada gelip söyleyince bunları, Sayın Başkanım "maddeye gel, maddeye" diyor. Doğru, haklı, o da haklı. Yani, diyor ki, kısa kes Aydın havası olsun, şu işi bir an evvel bitirelim; tabii, o da haklı. Zaten çıkardığımız kanun, sadece muhalefeti by-pass etmek için değil, Meclisi by-pass etmek istiyorsunuz. Komisyonlarda görüşülüyor işte, daha ne istiyorsunuz kardeşim?!. Komisyonunda görüştük, bütün meselelerde arız amik konuştunuz ya, daha ne istiyorsunuz?!. Komisyonunda konuştuktan sonra buraya gelelim, burada usulen bir şeyler söyleyelim ve bu işleri de bitirelim, mesele halledilsin diyorsunuz. Değerli arkadaşlarım, olmaz öyle şey.

Komisyonunda çoğunluğunuz var, istediğiniz komisyona götürüyorsunuz. Arkadaşlarımız, burada -nerede ise feryat ettiler- dediler ki "yahu yapmayın, komisyon ayrı, Meclis ayrı..." Komisyona, hele hele istediğiniz komisyona götürme yetkiniz var. Niye Anayasa Komisyonuna götürmeyip de Plan ve Bütçe Komisyonuna götürüyorsunuz; çünkü, Anayasa Komisyonunda muhalefetin de bir ağırlığı var. Plan ve Bütçe Komisyonunda ise, o kadar büyük farkınız var ki, sizi aşmak mümkün değil. Onun için oraya götürüp, bu işi oldu bittiye getiriyorsunuz; ama, bu yaptıklarımız, size bir fayda temin etmez. Köylere gidemiyorsunuz, yollara çıkamıyorsunuz. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

AYDIN TÜMEN (Ankara) - Gidiyoruz, gidiyoruz...

ALİ GEBEŞ (Konya) - Gidiyoruz, gidiyoruz...

ALİ OĞUZ (Devamla) - Gidemiyorsunuz...

Bakın, geçenlerde İşçi Emeklileri Demeğinde perişan ettiler sizi, sesinizi çıkaramadınız... Çıkaramadınız işte!.. Hiçbir yere gidemiyorsunuz. Milletin yüzüne bakacak halinizi yok. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Evet, o hale geldiniz. Yazıktır size, yazıklı.. (FP ve DYP sıralarından alkışlar, DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Kendinizi bu hale getirmeyin. Yarın, kimsenin yüzüne bakamaz hale gelirsiniz. Bu seçimlerden sonra buraya da gelemeyeceksiniz. (FP ve DYP sıralarından alkışlar, DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - Kasanız Mercümeğe değil mi?!

ALİ OĞUZ (Devamla) - Mercümeğe gibi başına taş düşsün!(Gülüşmeler) Mercümeğe ne alakamız var bizim?!. Mercümeğe 150 kilo ha!.. Öyle küçük küçük mercümeğe filan zannetme.

Evet, kardeşlerim, eğer siz, kendi havanızla değil de, bu millete, bu vatana hizmet etmek için çalışırsanız, pişman olmazsınız.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahsı adına, Van Milletvekili Sayın Fethullah Erbaş?..

FETHULLAH ERBAŞ (Van) - Sayın Başkan, konuşmayacağım.

BAŞKAN - Konuşmuyorsunuz.

Sayın Mahmut Göksu?..

MAHMUT GÖKSU (Adıyaman) - Konuşmuyorum.

BAŞKAN - Konuşmuyorsunuz.

Sayın Musa Uzunkaya?..Yok.

Sayın Yakup Budak, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika Sayın Budak.

Bakalım, maddeyle ilgili ne söyleyeceksiniz, görelim.

YAKUP BUDAK (Adana) - Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerime başlarken hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanımız, gerçekten, bugün maddeler üzerinde güzel güzel duruyor da, kendileri bu hafta Meclisi yönetiyorlar; maalesef, iki gündür bu Meclisten feryatlar yükseliyor "Başkanım doğru yönet" diye. Kendileri de bugün doğru yönetmeye başladılar, inşallah hayırlara vesile olur. Sayın Başkanım, dünkü gürültüler, patırtılar sizin eseriniz değil miydi; buraya gelen her konuşmacıya, böyle, taciz edercesine "maddeye gelin" diyorsunuz.

527 sıra sayılı kanun teklifinin 1 inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Ülkemizde, seçimler belirli aralıklarla yapılıyor, özellikle son zamanlarda erken genel seçimler yapılıyor ve bu seçimlerin neticesinde de, mevcut İçtüzüğümüze göre "...beşinci günü saat 15.00'te Meclis davet edilmeksizin toplanır" deniliyor. Arkadaşlarımızın bildiği üzere, Anayasamızın 95 inci maddesine göre ne deniliyor; "Meclis, çalışmalarını, kendi yaptığı İçtüzük hükümlerine göre yürütür." Bu İçtüzük değişikliği de buna matuf bir harekettir. Biraz önce arkadaşlarımızın da ifade ettikleri gibi, maalesef, Meclisi de by-pass etmek için, Meclisin önünü açmak değil, muhalefet partilerinin önünü kesmek için bu maddeler getirilmiştir.

Şimdi, burada, sözde, beş günü üç güne indiriyoruz. Ben, muhalefet partisi, iktidar partisi, hangi partiden olursa olsun arkadaşlarımıza söylüyorum; seçim yapılmıştır, aradan iki üç gün geçmiştir, çoğu zaman da arkadaşlarımızın ziyaretçileri vardır, tebrikler vardır, Türkiye'nin uzak noktaları vardır ve arkadaşlarımız seçim bölgelerinde dolaşacaklardır, köyünü dolaşacaktır, kentini dolaşacaktır, evine gelen ziyaretçiler olacaktır. Arkadaşlarımız, sanki Türkiye gerçeğini bilmiyorlarmış gibi, burada "işte, üçüncü gün toplanalım" diyorlar. Bunlar, Türkiye'nin gerçekleriyle bağdaşmamaktadır. Onun için, biz, biraz sonra değişiklik önergelerimizi vereceğiz. Bunun makul bir süreyle sınırlandırılması gerektiği kanaatimizi ifade edeceğiz. O noktada da arkadaşlarımızın desteğini bekleyeceğiz.

Arkadaşlar, şimdi, seçimler yapılıyor ve bu seçimler yapıldıktan sonra da Meclis toplanıyor. Gerçekten, bu zamana kadar, Meclisimizin toplanmasında sıkıntılar çıkmamıştır; çünkü, beşinci günü olmuştur. Bazı zamanlar arkadaşlarımız yetişememişlerdir, hatta, sonraki celselerde yemin eden arkadaşlarımız da olmuştur.

Onun için, gerçekçi olmak lazım, Türkiye'nin realitesine dikkat etmek lazım. Vatandaşımızın ve Türkiye'deki sosyal yapımızın dengelerini gözetmek suretiyle de, bu rakamı, uygun bir zamana

çekmek, en azından eski haliyle bırakmak gerekirdi. Gerçekleri, bu değişiklik yansıtmadığı için, aksaklık daha l'inci maddede kendisini ortaya koymaktadır.

"Bu birleşimde, milletvekilleri öncelikle andiçerler" deniyor. Elbette ki, Meclis toplandığı zaman, milletvekilliği sıfatını kazanabilmek için andiçmeleri de gerekmektedir; ama, burada, geçmiş İçtüzükte de "andiçerler" diyordu. Milletin seçmiş olduğu, milletin iradesiyle seçilmiş milletvekillerine, andiçmemek gibi bir gayretin içerisinde olan parti grupları, bu Meclisin üyeleri oldu.

Dolayısıyla, eğer milletvekillerine andiçirmeyeceksek, buraya, "andiçerler" maddesini koymanın ne âlemi var diye sormak istiyorum. Bazı arkadaşlarımızın, bu konular gündeme geldiği zaman tansiyonları yükseliyor; ama, tansiyonlarının yükselmesine gerek yok. 18 Nisan 1999 seçimlerinde, milletlin özgür iradesiyle milletvekili seçilen bir milletvekiline, Sayın Merve Kavakçı'ya, burada, arkadaşlarımız andiçirmediler; İçtüzüğü çiğneyerek, Anayasayı çiğneyerek, yasaları çiğneyerek andiçirmediler.

Niye bunları söylüyorsunuz; "başörtüsü yasağı vardır, onun için Meclise gelinmez" diyorlardı. Peki, şimdi, başörtüsü yasağı Anayasada, kanunlarda vardı da, İçtüzükle getirme gayretinin içerisine niye girdiniz?.. Eğer, Anayasamızda ve yasalarımızda böyle bir yasağın varlığına, İçtüzükte böyle bir değişiklik yapma gereğini niye duydunuz?.. Çünkü, bütün yaptığımız işler kanunsuzdur, Anayasaya aykırıdır, bir milletvekilinin andiçmesini engelleme gibi bir suç da, suç işleyen arkadaşlarımız işlemişlerdir. Millet önünde de, tarih önünde de suçludurlar; bu suçun hesabını da hiçbir zaman veremeyeceklerdir. (FP sıralarından alkışlar) Benim aklım havsalam almıyor, demokrasiyle yönetilen ülkemizde, özgür ve serbest seçimlerin olduğu bir ülkede, eğer bir milletvekilinin yemin etmesine diğer milletvekilleri mâni oluyorsa, onların millet iradesine saygısından söz etmek mümkün müdür, demokrasiye inançlarından bahsetmek mümkün müdür, o insanların demokrat olduklarını söyleyebilmek mümkün müdür?! (DSP sıralarından "siz demokrasinin neresindesiniz" sesleri ve gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAKUP BUDAK (Devamla) - Sayın Başkan, mikrofonu açar mısınız, andiçme konusu üzerinde konuşuyorum; burada, "milletvekilleri andiçer" deniliyor!

BAŞKAN - Sayın Yakup Budak!.. Sayın Budak, bana bakar mısınız! Bana bakar mısınız Sayın Budak!

Başkanlığa bakarken, öyle gayri ahlakî bakışlardan vazgeçin! Önce, Başkanlık müessesesine saygıyı öğrenin! (DSP sıralarından alkışlar, FP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar ve gürültüler)

Ne oluyor! Size ne oluyor?! Size ne oluyor, size?! (FP sıralarından gürültüler)

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan... Sayın Başkan...

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) - Ne biçim konuşuyorsunuz! Ayıp!

BAŞKAN - Yok ya!

Buyurun Sayın Budak, teşekkür ederim.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan, bakışlardan niye rahatsız oluyorsunuz? Ne demek gayri ahlakî bakış?! Öyle şey olur mu?! O makam, yüce makamdır.

BAŞKAN - Yüce makama bakış da belli olmalıdır! (FP sıralarından gürültüler)

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - O makamda oturan insanlar nasıl konuşacağını bilirler; bilmezse, bu Yüce Meclis ona öğretir!

BAŞKAN - Siz oturun bakayım!.. Siz, yerinize oturun! (FP sıralarından gürültüler)

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Ne demek gayri ahlakî bakış! Bir milletvekiline nasıl gayri ahlakî bakıyorsun diyorsunuz!

BAŞKAN - Siz yerinize oturun, siz yerinize oturun önce. Size söz vermedim Sayın Malkoç!

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Sayın Hatiboğlu, lütfen grubunuza hâkim olun.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Ne biçim konuşuyorsunuz Sayın Başkan?!

BAŞKAN - Siz yerinize oturun Sayın Malkoç!

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Ben yerime otururum.

BAŞKAN - Siz yerinize oturun diyorum size!

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Ben yerime otururum; ama, Başkan olarak böyle konuşamazsınız! Buna hakkınız yok!

BAŞKAN - Siz yerinize oturun! İdare amiri misiniz?!

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Lütfen sözünüzü düzeltin! Gayri ahlakî bakış olmaz!

BAŞKAN - Yok ya! Sana mı kalmış o sözü düzeltme?!

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - O makamda "yok ya" diyerek konuşulmaz!

BAŞKAN - Sen yerine otur önce! Yerine otur diyorum sana! . (FP sıralarından gürültüler)

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - O makam, yüce makamdır!

BAŞKAN - Yerinize oturun diyorum size! Yerinize oturun diyorum size! (FP sıralarından gürültüler)

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Ben yerime otururum; ama, Başkan olarak "Yok ya!" diye konuşamazsınız!

BAŞKAN - Yerinize oturun diyorum size!

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Önce sözünü düzelt, ondan sonra...

MUSTAFA GEÇER (Hatay) - Milletvekili azarlamak ne oluyor, var mı böyle bir şey!

BAŞKAN - Yerinize oturun diyorum size! Konuşmayın! (FP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar ve gürültüler)

MUSTAFA GEÇER (Hatay) - Önce sözünüzü geri alın!

BAŞKAN - Siz yerinize oturun! Yerinize oturun!

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan, ben yerime oturdum; siz de sözünüzü geri alın!

MUSTAFA GEÇER (Hatay) - O sözün aynısı size iade ediyor!

BAŞKAN - Siz yerinize oturun!

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkanım, ben yerime oturdum...

BAŞKAN - Sayın Budak, buyurun.

MUSTAFA NİYZİ YANMAZ (Şanlıurfa) - Sözünü geri al!..

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan, bak, ben yerime oturdum, dediğimizi tuttum, siz de sözünüzü geri alın.

BAŞKAN - Benim sözümü geri alacak hiçbir şeyim yok. (FP sıralarından gürültüler)

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Gayri ahlakî bakış olmaz... Bu Mecliste...

BAŞKAN - Meclis Başkanlığı kürsüsüne bakarken, biraz, ifadeli bakmamasını söyledim.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Biz oturduk yerimize, lütfen, siz de sözünüzü geri alın.

BAŞKAN - Sayın Budak, buyurun efendim.

YAKUP BUDAK (Devamla) - Sayın Başkan, adaletli davranın, herkese verdiğiniz süreyi bana da verin...

BAŞKAN - Buyurun efendim.

MUSTAFA GEÇER (Hatay) - Ne demek efendim gayri ahlakî bakış?!

LÜTFİ YALMAN (Konya) - Saygısızlıktır, sözünüzü geri alın!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Budak...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan, beceremiyorsanız inin o kürsüden. Beceren insanlar var DSP'de...

BAŞKAN - Kimin becerip becermediğini biz biliyoruz.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Bak, şuradaki arkadaşlardan becerecek arkadaşlar var. O kürsüden "yok ya" denmez...

BAŞKAN - Sayın Budak, buyurun.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Orası Kasımpaşa kahvesi değil, Yüce Meclisin kürsüsü!..

BAŞKAN - Sayın Malkoç...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Buyurun Başkanım.

BAŞKAN - Siz, bir kere, Genel Kurulda ne adına konuştuğunuzu, niye konuştuğunuzu bilmiyor...

YAKUP BUDAK (Devamla) - Sayın Başkan, bu gayri ahlakî ifadenizi çok ahlaklı bulmuyorum; zatiâlinize, aynen iade ediyorum!(FP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar)

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Bir milletvekili olarak, milletimin adına konuşuyorum ve her milletvekilinden...

BAŞKAN - Size söz vermedim, konuşamazsınız!.. Söz vermedim size, konuşma hakkınız yok!..

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Söz verdiğiniz zaman konuşacağım...

BAŞKAN - Madde üzerinde 7 önerge vardır...

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Sorular ne oldu?!

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Doğan.

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, yüce bir kurumu yönetiyorsunuz, millî iradenin tecelligâhını yönetiyorsunuz, Türkiye Cumhuriyetinin en büyük kurumunu yönetiyorsunuz. Ben edebiyatçıyım, Türkçenin terminolojisini iyi bilirim. Bir insanın bakışının ahlakî mi, gayri ahlakî mi olduğunun çözümlenmesini içeren bir metne rastlamadım.

BAŞKAN - Sayın Doğan, siz baktınız mı hatibin bakışına?!

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Siz, neye dayanarak bir milletvekilini gayri ahlaki bakmakla suçluyorsunuz?! Ahlakî bakmak nedir, gayri ahlaki bakmak nedir; lütfen, şu Meclise açıklayınız.

BAŞKAN - Efendim, düzgün ifadelerle bakmamı söyledim. O düzgün ifadelerle bakışı, yani " söz ver" filan şeklinde bir ifadesi vardı.

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Arkadaşımızın bakışı çok düzgündü; ama, sizin sözleriniz çok düzgün değildi Başkan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Size böyle gelebilir.

Maddeyle ilgili 7 önerge vardır... (FP sıralarından "sorular var" sesleri)

ASLAN POLAT (Erzurum) - Sorular var Sayın Başkan.

LÜTFİ YALMAN (Konya) - Şaşırma!... Şaşırma, sorular var.

BAŞKAN - Arkadaşlar soru sorma hakkınız var, o hakkınızı kimse elinizden alamaz... (FP sıralarından gürültüler)

Sayın Yanmaz, buyurun.

MUSTAFA NİYAZİ YANMAZ (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, aracılığımızla Sayın Meclis Başkanvekilime sormak istiyorum. 1 inci maddede "Yüksek Seçim Kurulunun ilanından sonra, üçüncü gün Genel Kurul toplantıya çağrılır" deniyor. Oysa, bizim örf ve âdetimizde tebrikleri kabul etmek gibi bir usul vardır. Milletvekili, iki ay süren seçim süresi sonrasında, seçimden hemen sonra Ankara'ya, Genel Kurul toplantısına geldiğinde, seçmenler, milletvekili kendisine teşekkür etmediği için milletvekiline kırıgın olmaları mı diye Sayın Başkanvekilime sormak istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Çelik, buyurun.

FARUK ÇELİK (Bursa) - Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Başkanvekilinden aşağıdaki iki sorumu cevaplandırmasını arz ediyorum.

Genel seçimlerden sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk çalışmaya başlama saati 15.00'ten 13.00'e alınıyor bu maddede; oysa, yeni düzenlemeyle Meclis çalışma saatleri saat 14.00'e alınıyor. İlk toplantının saat 14.00'de olmasının ne mahzuru vardır?

İkinci sorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi, genel seçimlerden sonra, teamül gereği İstiklal Marşıyla açılmakta. Tüzükte İstiklal Marşıyla başlanır ibaresinin olmaması bir eksiklik değil midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Erbaş, buyurun.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) - Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Meclis Başkanımın bu sorunun cevaplandırılmasını arz ediyorum. Efendim, değişiklik metninde "üçüncü gün saat 13.00" denektedir. Bir milletvekili seçildikten sonra, üç gün içerisinde Meclise intikal etmesi, Türkiye'nin örfüne, âdetine aykırıdır, bunu herkes de biliyor. Çünkü, seçildiği gün, üç gün içerisinde, daha mazbatasını bile almadan buraya koşması, hakikaten aykırıdır. Bunu hangi vicdana sığdırıyor, üç gün içerisinde buraya yetişmeyi?

BAŞKAN - Sayın Güler, buyurun.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) - Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Meclis Başkanından şunu öğrenmek istiyorum:

Bu maddeyle, "bu birleşimde milletvekilleri öncelikle andiçerler" denilmektedir. Burada, değiştirilmeden önce acaba ne gibi bir madde vardı, "öncelikle" denilmesinin amacı neydi, onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kucaracı, buyurun.

FAHRETTİN KUKARACI (Erzurum) - Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Başkanlık temsilcisinden aşağıdaki sorularımın cevaplandırılmasını arz ediyorum.

Bir: Çerçeve 1 inci maddede "milletvekilleri ilk birleşimde andiçerler" deniliyor. Dönem başında başörtülü bir milletvekiline andiçme imkânı tanınmamıştır. Anadolu'dan aday olarak milletvekili seçilmek isteyen başörtülü bayanların aday olma ve seçilme hakkı elinden alınmış olmaz mı?! (DSP sıralarından "ne ilgisi var?" sesleri) Bu durum, Anayasanın eşitlik prensibine aykırı değil midir? (DSP sıralarından "değildir" sesleri)

İkinci sorum; bir maddede Türkiye Büyük Millet Meclisi kadın-erkek eşitliği izleme kurulu kuruluyor. İlk sorudaki durum, kadın erkek eşitliğiyle aykırı değil midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, Sayın Kucaracı'nın sorusundan başlayayım müsaadenizle. Sorduğunuz soru bu maddeyle ilgili olmadığı için, madde geldiğinde size cevap vereceğim efendim.

"Beşinci gün değil de, üçüncü gün ibaresi var... Yüksek Seçim Kurulunun ilanından sonra üçüncü gün... Tebrik gibi âdetler vardır..." diye soruldu. Teşekkür faslı daha ileride de olabilir efendim. Bu çağda ulaşımın çok daha modern vasıtalarla olduğu mafumunuzdur. Seçilen sayın üyelerin Ankara'ya daha çabuk gelmeleri de mümkündür.

Andiçme töreninde de 550 sayın milletvekili hazır olacağı için, ant içecek milletvekilleri geç vakte kadar kalmaları diye saat 14.00 değil de, 13.00'e alınmıştır efendim; gerekçesi o.

Sayın Güler'in sorusuna cevabımız ise: Mevcut Tüzükte "tören" ibaresi vardı. Bu, andiçme töreni olmayıp, göreve başlamanın bir gereğidir.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Başkan.

Madde üzerinde 7 önerge vardır; önergeleri geliş sırasına göre okutacağım, aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik teklifi.

527 sıra sayılı teklifin 8 inci maddesine eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde düzeltilmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif: "Yedinci gün saat 15.00"

Nevzat Yalçıntaş
İstanbul
Mustafa Niyazi Yanmaz
Şanlıurfa

Şeref Malkoç
Trabzon
Mustafa Geçer
Hatay

İsmail Özgün
Balıkesir

BAŞKAN - İkinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu: Değişiklik teklifi.

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesine eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde düzeltilmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif: "Altıncı gün saat 10.00"

Mustafa Geçer
Hatay
Şeref Malkoç
Trabzon
Nevzat Yalçıntaş
İstanbul

Maliki Ejder Arvas
Van
İsmail Özgün
Balıkesir
Niyazi Yanmaz
Şanlıurfa

Zeki Çelik
Ankara

BAŞKAN - Üçüncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu: Değişiklik teklifi.

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesiyle değiştirilen içtüzüğün 3 üncü maddesinde geçen "üçüncü gün saat: 13.00" ifadesinin "üçüncü gün saat:14.00" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Eyüp Fatsa
Ordu
Yakup Budak
Adana
Ahmet Sünnetçioğlu
Bursa
Şükri Ünal
Osmaniye
Şeref Malkoç
Trabzon

Mahmut Göksu
Adıyaman
Mustafa Geçer
Hatay
Mustafa Niyazi Yanmaz
Şanlıurfa
Ali Oğuz
İstanbul
Maliki Ejder Arvas
Van

BAŞKAN - Dördüncü önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik teklifi.

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesinde geçen "üçüncü gün saat:13.00" ifadesinin "üçüncü gün saat:10.00" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahfuz Gtüler	Sabahattin Yıldız
Bingöl	Muş
Latif Öztekin	Şükrü Ünal
Elazığ	Osmaniye
Osman Aslan	Maliki Ejder Arvas
Diyarbakır	Van
Mustafa Niyazi Yanmaz	Yakup Budak
Şanlıurfa	Adana
Osman Yumakoğulları	Mustafa Geçer
İstanbul	Hatay
Yahya Akman	Mehmet Batuk
Şanlıurfa	Kocaeli

Ali Oğuz

İstanbul

BAŞKAN - Beşinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik teklifi.

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesiyle değiştirilen İçtüzüğün 3 üncü maddesinin son fıkrasının sonuna aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif: "Andiçme işlemi bittiğinde birleşim kapanır."

Eyüp Fatsa	Mahmut Göksu
Ordu	Adıyaman
Yakup Budak	Mustafa Geçer
Adana	Hatay
Ahmet Sünnetçioğlu	Mustafa Niyazi Yanmaz
Bursa	Şanlıurfa
Şükrü Ünal	Şeref Malkoç
Osmaniye	Trabzon
Ali Oğuz	Maliki Ejder Arvas
İstanbul	Van

BAŞKAN - Altıncı önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik teklifi

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesiyle değiştirilen İçtüzüğün 3 üncü maddesinin son fıkrasının son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif: "Milletvekilleri, seçim çevresi, soyadı ve adlarının alfabetik sırasına göre andiçerler."

Eyüp Fatsa	Mahmut Göksu
Ordu	Adıyaman
Yakup Budak	Mustafa Geçer
Adana	Hatay
Ahmet Sünnetçioğlu	Mustafa Niyazi Yanmaz
Bursa	Şanlıurfa
Şükrü Ünal	Ali Oğuz
Osmaniye	İstanbul
Şeref Malkoç	Maliki Ejder Arvas
Trabzon	Van

BAŞKAN - Yedinci ve son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik teklifi.

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesiyle değiştirilen İçtüzüğün 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif: "Bu birleşimde, İstiklal Marşının ardından, önce milletvekillerinin andiçme töreni yapılır."

Eyüp Fatsa	Mahmut Göksu
Ordu	Adıyaman
Yakup Budak	Mustafa Geçer
Adana	Hatay
Ahmet Sünnetçioğlu	Mustafa Niyazi Yanmaz
Bursa	Şanlıurfa
Şükrü Ünal	Şeref Malkoç
Osmaniye	Trabzon
Ali Oğuz	Maliki Ejder Arvas
İstanbul	Van

BAŞKAN - Şimdi, en aykırı önergeyi okutup, işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik teklifi

527 sıra sayılı teklifin 8 inci maddesine eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde düzeltilmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif: "Yedinci gün saat 15.00."

Nevzat Yalçıntaş
(İstanbul)
ve arkadaşları

BAŞKAN - Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Başkan?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Önerge sahipleri, gerekçeyi mi okuyalım?

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Hayır, konuşacak efendim.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Söz istiyorum...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Malkoç.

Süreniz 5 dakikadır.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 527 sıra sayılı İktisadî Değişikliklerle alakalı olarak, 1 inci madde üzerinde verdiğimiz önerge hakkında, önergeyi açıklamak için söz almış bulunmaktayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çerçeve 1 inci maddenin mevcut metninde, yani, mevcut İktisadî Değişikliklerin 3 üncü maddesinde "milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu kanallarında ilanını takiben beşinci gün saat 15.00'te Türkiye Büyük Millet Meclisi çağrısız olarak toplanır" denilmektedir.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Komisyonundan geçen teklifte ise "beşinci gün", "üçüncü gün" olarak değiştirilmiş "saat 15.00", "saat 13.00" olarak değiştirilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, benden önce konuşan bir kısım arkadaşlar da ifade ettiler; memleketin bu kadar derdi, sıkıntısı var; milyonlarca memur yüzde 10'a mahkûm edilmiş, feryatları gökyüzüne yükselmektedir.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Ne alakası var?!

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) - Ne alakası olduğunu söyleyeceğim şimdi, acele etmeyin.

Biraz önce buradan konuşan Sayın Grup Başkanvekili, İktisadî Değişikliklerin bütün memleket meseleleriyle alakalı olduğunu söylediler; galiba, dikkatli dinlemediniz.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Dinledik, dinledik...

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) - Bu memurlar, feryatları yeterince duyulmayınca, yurdun dört bir tarafında bir günlük işi bırakma eylemiyle, yarın, Kızılay'da toplanacaklar. Öbür taraftan, köylü, aç, sefil ve hacizle karşı karşıya. Esnaf, kan ağlıyor; esnaf, sifatah yapamadığı gibi, daha önceden vermiş olduğu çek ve senetleri geri dönmekte, bir kısım esnafsa, çekini, senedini ödemediğinden dolayı hapis durumuyla karşı karşıya kalmaktadır. Milyonlarca işsiz insan, bir lokma ekmeğe muhtaç, dertlerini anlatacak makamlar arıyorlar.

İşte, böyle durumda olan bir vatandaş, gecenin bu saatinde "şu benim seçtiğim milletvekilleri acaba ne yapıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisinde neyle uğraşıyorlar" diye televizyonunun düğmesine basıldığında, gördüğü manzara şudur: İktidar partilerine mensup milletvekili arkadaşların verdiği teklifle beraber, Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimden sonra üçüncü gün mü toplansın, beşinci gün mü toplansın; saat 15.00'te mi toplansın, 13.00'te mi toplansın; bu tartışmayı görecekler. Öyle zannediyorum ki, herhalde, bundan memnun olacak degillerdir; çünkü, seçimden sonra üçüncü gün toplanmak, beşinci gün toplanmak, saat 13.00'te veya 15.00'te toplanmak, bu mem-

leketin hiçbir vatandaşının derdine çare değildir. Sırf, iş yapmış olmak için bu değişiklik getirilmiştir.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Niye önerge verdin o zaman?

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) - Önerge verdim, yanlışınızı düzeltmek için. Bu kadar da vazife yapmamıza tahammül edin.

Değerli arkadaşlarım, aslında, bizim geleneklerimizde, seçilen insanların teşekkür ziyareti, genellikle, Meclise gelip yemin etmeden önce olmaktadır. O açıdan, yıllardan beri, bu, beşinci gün olarak düzenlenmiştir. Bunun üçüncü gün olmasının, dördüncü gün olmasının hiç kimseye faydası yoktur. Gerçi, zararı da yoktur; ama, metnin böyle kalması, en azından, Türkiye Büyük Millet Meclisinin geleneği açısından önemlidir.

Saat 13.00 mü olsun, 15.00 mi olsun...

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Sen, 10.00 diye teklif etmişsin.

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, ben, teklifimde, saat 15.00 olarak kalsın diyorum; çünkü, yaptığım araştırmaya göre kanaatimce yanılmıyorum Türkiye Büyük Millet Meclisinin saat 15.00'te açılması, gerek seçimlerden sonra gerekse normal zamanlarda 15.00'te açılması, 1920'den beri, bu Meclisin oluşturduğu bir gelenektir. Bu, 1920'de de değiştirilmemiştir, 1930'da da değiştirilmemiştir, 1950'de de değiştirilmemiştir. O açıdan, bunun, gelenek olması açısından, kalmasında fayda görüyorum. Teklifimizde de, milletvekili arkadaşlarımıza, seçilen milletvekili arkadaşlarımıza, biraz daha teşekkür imkânı tanımak için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlar mısınız...

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) - Umarım, bu bakışından rahatsız olmamışsınızdır; Yakup Budak'ın bakışına benzemedi herhalde.

Değerli arkadaşlarım, bunun 7 gün olmasında fayda vardır. Bu önergemize sizden destek bekliyorum ve 1920'den beri bu Meclis gerek seçimlerden sonra gerekse normal zamanlarda 15.00'te toplanmaktadır. Bu, Türkiye Cumhuriyetinde Parlamentonun oluşturduğu bir gelenektir. Bu geleneğe sahip çıkalım, oluşmuş olan geleneği bozmayalım diyor, teklifimize destek bekliyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Altıncı gün saat 10.00'da demişsin burada.

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) - Ben kendi önergemle ilgili konuşuyorum. Eğer bunu kabul etmezseniz onu teklif ettim; bunu kabul ederseniz, mesele kalmaz. Biz, iktidar gibi kavgadan yana değiliz, uzlaşmacıyız. (FP sıralarından alkışlar)

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Maksat, laf olsun torba dolsun. Sakın sen çıkma yalnız; bak, Altıncı gün saat 10.00 diyor...

BAŞKAN - Komisyonun ve Başkanlığın katılmadığı önergenin gerekçesini Sayın Malkoç'tan dinlediniz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

İkinci önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik teklifi.

527 sıra sayılı tasarının 1 inci maddesine eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde düzeltilmesini arz ve teklif ederim. 29.11.2000

Teklif : Altıncı gün saat 10.00

Mustafa Geçer
(Hatay)
ve arkadaşları

BAŞKAN - Sayın Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Başkanlık?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, katılmıyoruz. Bu gelenek ve göreneğimizde yok.

BAŞKAN - Sayın Geçer, önergenizin üzerinde konuşmak üzere, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

MUSTAFA GEÇER (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesi üzerinde vermiş olduğumuz değişiklik önergesi hakkında konuşmak üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, Türkiye'nin gündeminde çok acil konuları varken, şu anda Meclis gündemine İktisadî değişikliklerinin getirilmesinin altında yatan gerçeklerin ne olduğunu, toplum ve kamuoyu bilmektedir. Türkiye'de birtakım yasal düzenlemeler yapılırken... Mesela, bunların bariz bir örneği, 1974 mahalli idare seçimlerinden sonra 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda bir değişiklik yapıp, belediye başkanlarının şahsî varlıklarına dahi amme borçlarından dolayı gidilmesini öngören bu maddenin değişikliğiyle birlikte, apartman yöneticilerinin, kooperatif yöneticilerinin, dernek yöneticilerinin de amme alacaklarından dolayı, tüzelkişiliğin borçlarından dolayı şahsî varlıklarına gidilebilmesine, haciz yoluyla o amme alacağının onların şahsî mallarından veya varlıklarından tahsil edilmesine ilişkin yasal düzenleme yapılmıştı. Daha sonra, biliyoruz ki, burada, imamhatiplerin orta kısmının kapanmasıyla ilgili... Sekiz yıllık kesintisiz eğitimin getirilmesiyle birlikte, aslında, amaç, imamhatiplerin orta kısmını kapatmak olduğu halde, diğer taraftan, meslek liselerinin, Anadolu liselerinin, çıraklık eğitim okullarının o kısımları da feda edilmişti. Aslında, burada da, buna benzer bir şeye rastlıyoruz. Yani, Meclis, aslında, bu 56 ncı maddenin değişikliği önergesi veya belki de birtakım güçlerin talimatıyla, burada, artık tüzük değişikliği elzem olmuş İktisadî değişikliğiyle birlikte sadece bir maddenin değiştirilmesi gündeme getirilemeyeceği için, bu maddelerle de süslenerek, ufak tefek kırıntı şeklinde değişiklikler getirilerek, güya Meclisin daha aktif çalıştırılması, daha iyi hizmet vermesi, toplumun talep ve ihtiyaçlarına karşı yasal düzenlemeleri daha seri bir şekilde yapması amaçlanmış diye gerekçede bu öngörülüyor. Aslında bunlara inanmak zor. Bu maddede de görüldüğü gibi... Aslında bu maddenin tamamında böyle ufak tefek değişiklikler yapılması da gerekmezdi, tek bir maddenin değişikliğiyle bu murat hâsıl olurdu; ama, kamuoyundan gizlemek için diğer maddelerde de bu şekilde değişikliklere gidildi.

Şu andaki İçtüzüğün yürürlükte olan maddesinde "kesin sonuçların Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu kanallarında ilanını takip eden beşinci gün saat 15.00'te Meclis çağrısız toplanır" denirken; bu değişiklik teklifinde "üçüncü gün saat 13.00'te toplanır" diye getiriliyor. Biz, bunu, 1 inci maddede vermiş olduğumuz değişiklik önergemizde "altıncı gün saat 10.00'da toplanır" diye teklif ediyoruz; çünkü, üçüncü gün saat 13.00'te toplanacak olursa, Türkiye'nin uzak köşelerinde, mesela Hakkâri'de bulunan milletvekili arkadaşlarımızın Ankara'ya intikali için ikinci gün veya birinci gün çıkmaları lazım ki üçüncü gün sabah burada olabilsinler. Buradaki yol şartları da zorluklar getiriyorsa, üç gün içerisinde Ankara'ya ulaşmalarında birtakım güçlükler olabilir. Yani, burada, beş günü üç güne indirerek âdeta zamandan tasarruf etme çabası göze çarparken, Meclis, aslında, bugüne kadar, yasama faaliyetlerinde son derece süratli çalışmıştır. Şu tüzük değişikliği olmasaydı dahi, aslında, çalışma sürelerini, çalışma saatlerini istediği gibi Danışma Kurulu ayarlamaktadır; ama, burada, iki günden de tasarruf edilerek, âdeta, bir an önce yasama faaliyetine geçilmesi amaçlanmıştır. Diğer taraftan, yeni seçilen milletvekili arkadaşlarımızın da, kendi bölgelerinde, kesin sonucu öğrendikten sonra, partilileriyle, dost ve ahbablarıyla, ilçeleriyle tebrikleşme veya buna benzer gezileri vardır. Bu süreye bunu sığdırmaları da mümkün değildir. Bu vesileyle, biz, bunu, teklifimizde, altı güne çıkarmayı uygun bulduk. O vesileyle, bu değişiklik önergesini verdik.

Bu önergeye desteklerinizi bekliyor, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Komisyonun ve Başkanlığın katılmadığı önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Üçüncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesiyle değiştirilen İçtüzüğün 3 üncü maddesinde geçen "üçüncü gün saat 13.00" ifadesinin, "üçüncü gün saat 14.00" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Eyüp Fatsa

(Ordu)

ve arkadaşları

BAŞKAN - Sayın Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Başkan?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Komisyon ve Sayın Başkanlık önergeye katılmıyor.

MUSTAFA NİYAZI YANMAZ (Şanlıurfa) - Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Yanmaz.

MUSTAFA NİYAZI YANMAZ (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İçtüzük teklifinin 1 inci maddesinde geçen "üçüncü gün saat 13.00" ifadesinin "üçüncü gün saat 10.00" olarak değiştirilmesini uygun bulduk. Bunun gerekçesini de şu şekilde sıralıyoruz:

Değerli arkadaşlar, bilindiği gibi, Meclisin ilk gününde andiçme töreni yaptık. Gece saat 1'lere, 1,5'lara kadar andiçme töreni devam etti. Vatandaşlarımız da bizi, televizyonları başında geç saatlere kadar izlemek mecburiyetinde kaldılar. Biz, bunun daha kolaylaştırılması ve o insanlarımız tarafından daha seyredilebilir hale gelmesi için, teklifimizi, saat 10.00 diye verdik.

Değerli arkadaşlar, 21 inci Yüzyıldayız; çağımız, bilgi ve teknoloji çağı. Her şey çok hızlı geliyor; iletişim ve ulaşım çok hızlı. Dolayısıyla, yirmiyedi yıl evvelki İttüdüğün de, doğal olarak, günümüze uyarlanması ve hızlı olması gerekir; ancak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin hızlı çalışmasının yanında, verimli çalışması, randımanlı çalışması da hepimizin öncelikli tercihidir.

Değerli arkadaşlar, bu çerçeve içerisinde, ben inanıyorum ki, muhalefettikidar milletvekillerinin tümü, Türkiye Büyük Millet Meclisinin verimli çalışmasını arzu etmektedirler. Ancak, gönül arzu ediyor ki, bu Mecliste, bu Genel Kurulda bütün meselelerde uzlaşa olsun, diyalogla, bir konsensüsle bütün çalışmalarımız netice bulsun; çünkü, temel kanunların görüşülmesinde görüldüğü gibi, bir diyalog içerisine girildi, birbirimize zeytin dalı uzattık ve neticesini aldık, çağdaş bir Gümrük Kanununa kavuştuk.

Eğer, iktidar bu konuda özveride bulunursa, sağduyulu davranırsa, ben inanıyorum ki, bu Mecliste çalışmalar çok daha rantabl bir şekilde olacaktır. Ancak, gördüğümüz o ki, yeni getirilen İttüzük teklifi, günümüz demokratikleşme amaç ve gayesine uygun bir tüzük olmaktan ziyade, daha çok muhalefetin sesinin kısılmasını esas alan bir İttüzük teklifidir.

Bu İttüzük teklifinde ben teklife de baktım bizim çok fazla muhalefet şerhimiz yok, en fazla 810 madde üzerinde birlikteliğimiz yok. Eğer, bunlar da, Anayasa Komisyonunda ve Uzlaşma Komisyonunda ele alınıp, birliktelik arz edilmiş olsaydı, inanıyorum ki, ramazan gününde, bu mübarek günlerde, bu saatlerde, bizler de, çok daha hoşgörülü içerisinde, güzel bir çalışmayla, Türkiye Büyük Millet Meclisinin daha randımanlı, daha verimli çalışması için mükemmel bir İttüzüğe kavuşmuş olacaktık.

Değerli arkadaşlar, bakın, yarın, Kızılay'da, bütün memurlarımız, işçilerimiz, kamu çalışanlarımızın tümü toplanacaklar. Gerçekten, önemli günler arifesindeyiz. Toplumumuzun bütün kesimleri, büyük bir sıkıntı içerisinde, büyük bir işkence içerisinde âdeta ve hiçbir kesim memnun değil. Bu memnuniyetsizliği, bizler, çeşitli defalar buradan dile getirdik; ama, her nedense, iktidar partileri, koalisyon partileri, bizlere kulaklarını tıkamış durumdadılar. Zannediyorlar ki, biz, kendilerinin kuyularını kazıyoruz; halbuki, biz, kendilerinin iyiliklerini istiyoruz. Yani, gelecek, olacak bir olası seçimde, burada bu kadar çok sıraları işgal edemeyecekleri şimdiden malum; ama, hiç olmazsa Parlamente'ya girebilsinler, şuralarda üç beş sırada olsa, oraları da işgal etmiş olsunlar diye bir düşünce içerisinde... Onları da seviyoruz, kardeşlerimiz onlar; fakat, bu kafayla giderlerse, bu zihniyetle, bu mantıkla giderlerse, zannediyorum ki, gelecek Parlamento seçimlerinde, bu Parlamente'yu zor görürler. Ha, eğer, yok derlerse, yarın gelsinler, buluşalım, birlikte Kızılay Meydanına gidelim; görsünler tepkiyi, yuhlama seslerini dinlesinler.

YALÇIN KAYA (İçel) - Buna millet karar versin, siz niye karar veriyorsunuz?!

MUSTAFA NİYAZI YANMAZ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bu duygu ve düşüncelerle, hepimizi en derin saygılarımla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Yanmaz.

Komisyonun ve...

MEHMET BATUK (Kocaeli) - Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - İsteyebilirsiniz.

Komisyonun ve Başkanlığın katılmadığı, gerekçesini Sayın Yanmaz'dan dinlediğiniz önergeyi oylarımıza sunuyorum ve Sayın Batuk'un isteği üzerine, karar yetersayısını da arayacağım.

Oylamayı elektronik oylama cihazıyla yapacağım ve 3 dakikalık süre veriyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, önerge kabul edilmemiş olup; karar yetersayısı vardır.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesinde geçen "üçüncü gün saat 13.00" ifadesinin "üçüncü gün saat 10.00" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahfuz Güler

(Bingöl)

ve arkadaşları

BAŞKAN - Sayın Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Başkanlık?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Mahfuz Güler, gerekçeyi mi okuyalım?

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) - Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Andiçme töreni uzun sürdüğü için zamanı tasarruflu kullanmak amaçlanmıştır.

BAŞKAN - Komisyonun ve Başkanlığın katılmadığı, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesiyle değiştirilen İçtüzüğün 3 üncü maddesinin son fıkrasının sonuna aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif :

"Andiçme işlemi bittiğinde birleşim kapanır."

Eyüp Fatsa

(Ordu)

ve arkadaşları

BAŞKAN - Sayın Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Başkanlık?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Biz de katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Fatsa, gerekçesini mi?..

EYÜP FATSA (Ordu) Gerekçe okunsun.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe :

Genel Kurulda bulunan tüm milletvekilleri andıçtikten sonra oturumu yöneten geçici başkanın ne yapacağı açıkça belli edilmemiştir. Değişiklik teklifi bu amaçla verilmiştir.

BAŞKAN - Komisyonun ve Başkanlığın katılmadığı, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesiyle değiştirilen İçtüzüğü'nün 3 üncü maddesinin son fıkrasının son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif :

"Milletvekilleri seçim çevresi soyadı ve adlarının alfabetik sırasına göre andıçerler."

Eyüp Fatsa

(Ordu)

ve arkadaşları

BAŞKAN - Sayın Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Başkanlık?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, katılmıyoruz; çünkü, Türkiye Cumhuriyetinin her vatandaşının içten gelen arzusunun tezahürü olan İstiklal Marşı okumak... (FP sıralarımdan alkışlar[!])

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - O değil, başka önerge...

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - O değil mi?..

BAŞKAN - O değil; soyadı alfabetik sırasına göre diyor efendim.

Katılıyor musunuz Sayın Başkanım?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Hayır, katılmıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Fatsa?..

EYÜP FATSA (Ordu) - Gerekçe okunsun.

BAŞKAN Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe :

Fıkra da geçen "alfabe sırası" tabiri, bugün konuşulan dilimizde kullanılmamaktadır. Kullanılan ibare "alfabetik sıra"dır.

BAŞKAN - Komisyonun ve Başkanlığın katılmadığı, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 1 inci maddesiyle değiştirilen İçtüzüğün 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif :

"Bu birleşimde, İstiklal Marşının ardından, önce milletvekillerinin andiçme töreni yapılır."

Eyüp Fatsa

(Ordu)

ve arkadaşları

BAŞKAN - Sayın Komisyon, önergeye katılıyor musunuz?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisi, İstiklal Savaşını yöneten gazi bir meclistir. Yüce ve Kahraman Meclis, her yasama dönemi İstiklal Marşıyla açılmıştır ve açılmaktadır. İçtüzükte olmasa bile, bu onurlu görev, hür kafa ve kalplerde kayıtlıdır. Bu gerekçeyle öneriyi gereksiz görüyor ve katılmıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Başkanlık?..

TBMM BAŞKANKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, aynı gerekçe tabii, onun için katılmıyoruz. Türkiye Cumhuriyetinin her vatandaşının içten gelen arzusuyla söylediği İstiklal Marşı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışında daima okunmaktadır. Bunun yazılı bir kaideye getirilmesi... Aslı görevidir efendim. (FP sıralarından gürültüler)

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Sayın Başkanım, soruların gerekçesi şu: Bunu kurumlaştırmak lazım. Yani, kim düşünebilir ki, kimsenin içinden gönüllü gelmiyor, işte, öyle usulen bir okunuyor diye, kimin içinden geçebilir?! Yani, cevap, suale mutabik değildir.

BAŞKAN - Takdir Genel Kurulun Sayın Hatiboğlu.

Sayın Fatsa?..

YAKUP BUDAK (Adana) - Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Budak.(FP sıralarından alkışlar)

YAKUP BUDAK (Adana) Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, kürsüye çıkarken önce, bakımımızın nasıl olması gerektiği konusunda, zannediyorum, başkanlarımızdan biraz ders almamız gerekecek. Onun için de, Başkanımız, bütün milletvekili arkadaşlarımızı bu konuda bilgilendirirlerse memnun olacağımı ifade etmek istiyorum.

Muhterem arkadaşlar, 1 inci maddede, İstiklâl Marşının okunması ve ondan sonra da andiçme törenine geçilmesini teklif ediyoruz. Gerçi, bu, her hür kalp ve vicdanda kayıtlıdır, bunu da biliyoruz; ama, zaten, Anayasamızda yazılı olan bu şeylerin hepsi kayıtlıdır, yasalarımızda olan şeylerin birçoğu kayıtlıdır. Onlar kayıtlıdır diye, onları yazı altına almaktan, madde haline getirmekten sarfınazar etmiyoruz. Dolayısıyla, İstiklâl Marşımızın da, en azından İçtüzüğümüzde kurum olarak yer alması, geleneklerimize, tarihimize, kültürümüze ve aynı zamanda da Meclisimizin bu zamana kadarki tatbikatının da yazılı bir ifadesi olacaktır. Bu önerge, bu amaçla verilmiştir; önergeye desteklerinizi bekliyoruz.

Muhterem arkadaşlar, elbette bu değişiklik önermeleri verilirken, burada bulunan arkadaşlarımız, muhalefet verdi, reddedelim gibi bir mantığın içerisinde olmamaları lazım gelir. Hataya düşmemek için, gelecek dönemlerde, bundan sonraki zamanlarda sık sık kanun tadilatlarına, içtüzük tadilatlarına gitmemek için, ne yapılması lazım geliyorsa, onun burada uzun boylu tartışılıp neticelendirilmesi gerekir.

Bir hususu arz etmeden de geçemeyeceğim. Sayın Başkanın, biraz önce, kendisine de yakıştıramadığım, bir hitabına muhatap oldum. Aslında, normalde, burada, milletvekili arkadaşlarımız gelirler, konuşurlar, süreleri bitince de, Sayın Başkanımız 1 dakikalık bir süreyi uzatırdı. Uzatmadığı için; diğer bütün konuşmacıların yaptığı gibi ben de, belirli bir süre geçtikten sonra, böyle yönümlü döndüm Sayın Başkana baktım; şimdi de bakıyorum. Yani, "gayri ahlaklılık" gibi bir kelimeyi ben Sayın Başkanımıza yakıştıramıyorum. Böyle bir tabiri, tırnak içinde söylüyorum "gayri ahlaklılık" tabirini Sayın Başkanımıza da yakıştıramıyorum, Meclisimizin mehabetine de yakıştıramıyorum.

BAŞKAN - Efendim, onu bakışlarınızdaki manaya verin; onu gayri ahlaklı değil, bakışlarınızdaki manaya veriyorum.

YAKUP BUDAK (Devamla) - Arkadaşlarımız, bizim kime nasıl bakacağımızı da, bizi de gayet iyi biliyorlar. Biz, Sayın Başkanımıza ve bu Meclisin çatısı altında bulunan bütün arkadaşlarımıza insanî ölçüler içerisinde ve burada olunması lazım gelen ölçüler içerisinde bakarız ve bakıyoruz da. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Sayın Başkanımız da bakışları değerlendirirken, öyle biliyorum, belki dil sürçmesi olmuştur diye düşünüyorum. Gerçi, konuşmamın başında kendisine de aynen iade ettim; ama, yine de, ben, Sayın Başkanımın böyle artıynetli olarak düşünmemesini talep ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Komisyonun ve Başkanlığın katılmadığı, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. Önerge kabul edilmemiştir.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1 inci madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanından itibaren Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili, geçici başkanlık görevini yapar. İkinci en yaşlı üye, başkanvekilliği görevini yerine getirir."

BAŞKAN - Fazilet Partisi Grubu adına Niyazi Yanmaz, Doğru Yol Partisi Grubu adına Ali Şevki Ereğ; şahısları adına Suat Pamukçu, Fethullah Erbaş, Mahmut Göksoy, Musa Uzunkaya ve Şeref Malkoç söz isteminde bulunmuşlardır.

ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) - Sayın Başkan, ilk sözü ben istiyorum.

BAŞKAN - İlk söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Tokat Milletvekili Ali Şevki Ereğ'in.

Buyurun Sayın Ereğ. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; Doğru Yol Partisi Grubu adına hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Biraz evvel okunduğu üzere, teklifin 2 nci maddesi, Tüzüğümüzün 8 inci maddesini değiştiriyor. Geçici Başkanlık Divanı göreve ne zaman başlasın... Yapılan değişiklik, esas itibariyle olumludur. Bu değişikliğe müspet oy vereceğimiz de tabiidir. Daha evvelki, şu anda değiştireceğimiz mevcut Tüzüğümüze göre, birinci birleşimin ilk oturumunda en yaşlı üyemiz başkanlık görevine başlıyor idi. Şu an da öyle bir hal hadis olsa, yine uygulama da bu yönde olacak. Yapılan değişiklik, haklı ve doğru olarak, Geçici Başkanlık Divanının, diğer bir ifadeyle, en yaşlı üyemizin birinci başkan, ondan sonraki yaşlı üyemizin ikinci başkan, yani başkanvekili olarak göreve başlaması, milletvekili kesin seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunun ilanyla yürürlüğe girecek. Bu, tabii, göreve yeni başlayacak, yeni seçilecek başkanımızın, bir an evvel geçici dahi olsa ön hazırlıklarını tamamlayıp, böyle bir önemli göreve layıkıyla başlamasına yol açmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, bu tüzük değişikliği ve bu madde, Türkiye'nin içerisinde bulunduğu ortamda, bir parti sözcüsü olarak da, kişisel olarak da vicdanen yaptığım muhakeme sonucunda, acaba zamanı israf mı ediyoruz; Türkiyemizde, Geçici Başkanlık Divanının göreve başlaması konusundaki statünün değiştirilmesi doğru olmakla beraber, içerisinde bulunduğumuz durum itibariyle, önceliğimizi doğru mu kullanıyoruz, ehem ve mühim tefrikini, öncelik ayırımını doğru mu yapıyoruz diye vicdanî bir endişe duyduğumu burada açıklıkla ikrar etmek mecburiyetindeyim.

Değerli arkadaşlarım, şunu gerekçede görüyoruz ki, bu içtüzük değişikliğinin bugün önümüze gelmesinin gerekçesi olarak "bekleyen yasa tasarıları var, bu yasa tasarılarının ve tekliflerinin bir an evvel yasallaşmasında Türkiye'nin yararı var; eğer Türkiye Büyük Millet Meclisindeki müzakereler uzatılırsa, bu, Türkiye'nin zararına olur; onun için biz bu değişikliği yapalım, bir an evvel de yasalarımızı çıkaralım" gibi bir gerekçe öne sürülüyor.

Değerli arkadaşlarım, önümüzdeki içtüzükte iki tip değişiklik var: Birisi, biraz evvel söylediğim gibi, şekli değişiklik; biri de, hukuki tabiriyle, ihdasî değişiklik. Esasında, bu içtüzük değişikliği, bugün, her ne kadar, muhtelif partilere mensup milletvekili arkadaşlarımızın tekliflerinin toparlanmasından buralara kadar geldiyse de, esas itibariyle, iktidar kanadı arkadaşlarımızın, kendileri açısından, önemli gördükleri 34 tane maddeyi bir an evvel buradan geçirmeleri kaygısıdır.

Değerli arkadaşlarım, eğer biz zihniyetimizi değiştirmesek, eğer biz demokrasi anlayışımızı değiştirmesek, eğer biz biraz evvel, burada yüreğimiz kanadığı bir biçimde takip ettiğimiz veçhile nası, bir değerli sevdiğimiz Başkanımızın, bir diğer sevdiğimiz değerli arkadaşımıza layık gördüğü ifadelerle, geçici başkanlık divanının ne zaman işe başlayıp başlamamasını müzakere ederken birbirimize girebilme tabiatımızı sergilersek, biz bu işin sonunu alamayız; burada önemli nokta bu.

Değerli Başkanımıza, bu söylediğim söz kişiseldir, sevgimiz ve saygımız bakidir, devam da edecektir. Yanımda bulunan telefona, benim partime mensup arkadaşlardan 34 tane mesaj geldi, bana hitap ediyorlar: "Ali Şevki, Sayın Başkanımıza söyle, milletvekillerimizi aşağılayıcı bir tavra lütfen girmesin." Telefon eden, Doğru Yolcu; muhatap, Faziletli bir arkadaşımız, kardeşimiz, buna konu olan, bir Değerli Başkanımız.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Sayın Erek, muhatap milletvekilidir, Fazilet Partili değil.

ALİ ŞEVKİ EREK (Devamla) - Gayet tabii efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Teşekkür ederim; teyiden arz ediyorum.

ALİ ŞEVKİ EREK (Devamla) - Malumu ilana gerek yok efendim.

Bir milletvekili arkadaşımıza böyle bir davranıştan... Benim üzerinde durduğum, Başkanımızı

suçlamak, öbür arkadaşımızın savunmasını yapmak değil; en ufak bir meseleyi müzakere ederken, birbirimize tahammül edebilme yeteneğimizi bir tarafa bırakıyoruz; bu, demokrasi konusunda da böyle, ekonomi konusunda da böyle, dışpolitika konusundaki hususlarda da böyle, demokrasinin asgarî müştereklerinde de böyle. Asgarî müştereklerde anlaşamayan bir ülke, siyaseti devamlı bir maraza haline getirme tabiatını daima ayakta tutan bir zihniyet...

Değerli arkadaşlarım daha dün burada müzakere edildi, biraz evvel arkadaşlarım da gündeme getirdi önümüzdeki maddelerde, esas komisyonların ve tali komisyonların görevini konuşacağız. O konuda da, eğer Allah'tan bir şey olmazsa, yine bendeniz konuşacağım.

Eğer, yüzde yüz Anayasa Komisyonunun yetkisi dahilinde olan bir tasarıyı, yüzde yüz Anayasa Komisyonunun yetkisi dahiline gireceğini herkesin teslim ettiği bir tasarıyı, göz göre göre, çıksın diye, garantili çıksın diye Plan ve Bütçe Komisyonuna verebildikten sonra, bu içtüzük maddelerini değiştirmişiz, ne anlam ifade eder?! Diğer bir ifadeyle, mesele, sadece kuralları yazılı hale getirmekle bitmiyor.

Şüphesiz ki, Başkanlık Divanı, geçici başkanlık divanı, aslı başkanlık divanı, milletvekilleri-miz, burada, ülkeyi, 65 milyon insanı temsil ediyor. Değerli Başkanımız da bir milletvekili, buradakiler de bir milletvekili; hitaplarımızda, davranışlarımızda, asgarî bütün sınırlarımıza rağmen, hatta, karşımızdaki fikri yüzde yüz tasvip etmememize rağmen, asgarî bir kardeşlik duygusunu, bir sevgi duygusunu, birbirimize tahammül edebilme duygusunu muhafaza etme mecburiyetindeyiz; ülkenin bizden beklediği husus budur. Henüz daha demokrasiyi tam halledememişiz, binbir meseleyle uğraşıyoruz... Bana göre, Türkiye Cumhuriyetinde çok önemli, hayati bir kriz vardır, katiyen yabana atılmayacak bir kriz vardır, içeride, dışarıda dağlar gibi meseleler vardır ve bu meselelerin sonucunun müspete ulaşacağı konusunda önemli tereddütler de bulunmaktadır; ama, biz, burada, içtüzüğümüzü değiştirmekle meşgulüz. Grubumun verdiği görevi hakkıyla yapma gayreti içerisinde, bu düşüncelerimi söylemek istiyorum.

Bir örnek daha vereyim: Dün, burada, Seçim Kanununu gördük. Seçim Kanununda bir maddeyi değiştirdik sevgili kardeşlerim. Yarın, ne zaman seçimin geleceği belli değil, yarın birden önümüze seçim gelebilir. Halbuki, bizim, en kısa sürede, muhtemel bir seçime hazırlıklı olmak duygusuyla, seçim kanunlarını doğru dürüst bir kere daha gözden geçirmemiz lazım. Dün burada ifade edildi, partilere yardım, milletvekillerini desteklemek, önseçim olsun mu olmasın mı, tercih olsun mu, olmasın mı... En hayati konular; onları konuşmamız gerekirken, biz burada, Yüce Meclisin yoğun gündemi ve ülkenin içinde bulunduğu şartlar altında, böyle bir içtüzük değişikliğini gerçekleştiriyoruz; hayırlı ve uğurlu olsun.

Muhalefetin obstrüksiyon hakkı vardır, engelleme hakkı vardır. Bazı yasaların çıkmaması çıkmasından hayırlıdır; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinin tadilatında olduğu gibi. Bize göre, çıkmaması, çıkmasından hayırlıdır. Türkiye Cumhuriyetinin istediği mevzuatta vardır. Biz, muhalefette daima yapıcı olduk, ortaya konulan maddeleri, daima, eğer Türkiye Cumhuriyetinin yararlıysa, desteklemekte bir güne eksilme göstermedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ ŞEVKİ EREK (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, bunların örneği de var. Bir hususa nazarı dikkatinizi çekiyorum: Bugünkü içtüzük değişikliğiyle, muhalefet kanadında bulunan partilere ve muhaliflere getirilmek istenilen kıstaslar konusunda, Allah şahittir ki, Doğru Yol Partisi, muhalefet partisi olarak, Türkiye Cumhuriyetinin yararlarını önde tutmuştur; ama, yine Allah şahittir ki, ikti-

darda olduğumuzda bize yapılan muhalefet, Türkiye Cumhuriyeti siyasi tarihinde, eşine ender rastlanan şedid muhalefettir.

Temenni edelim ki, hepimiz, bu akıselim duygusu içerisinde olalım.

Bu maddenin de, bu içtüzük değişikliğinin de, devletimize, milletimize, Yüce Meclisimize hayırlı olmasını diliyor, Doğru Yol Partisi Grubu adına, aziz ve sevgili arkadaşlarımı, sevgilerimle, saygılarımla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Erek.

Fazilet Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Niyazi Yanmaz; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika Sayın Yanmaz.

FP GRUBU ADINA MUSTAFA NİYAZI YANMAZ (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 527 sıra sayılı kanun teklifinin 2 nci maddesiyle ilgili, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak amacıyla söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu maddeyle değiştirilmek istenilen 8 inci madde halihazır durumuyla şu: "Yasama döneminin birinci birleşiminin ilk oturumundan başlayarak Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili, Geçici Başkanlık görevini yapar. İkinci derecede en - yaşlı üye, Başkanvekilliği görevini yerine getirir."

Değerli arkadaşlar, teklif edilen değişiklik şu: "Milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanından itibaren Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili, geçici başkanlık görevini yapar. İkinci en yaşlı üye, başkanvekilliği görevini yerine getirir."

Değerli arkadaşlar, kısacası, bu teklifle getirilmek istenilen değişiklik şu: Halihazırdaki içtüzükte, Yüksek Seçim Kurulunun ilanından beş gün sonra yeni yasama döneminin ilk birleşiminin ilk oturumu yapıyordu; fakat, bu değişiklikle, Yüksek Seçim Kurulunun ilanından sonra, en yaşlı milletvekili, geçici başkanlık görevine getiriliyor.

Değerli arkadaşlar, geçtiğimiz 18 Nisan seçimlerinde bir zafiyet yaşandı. 18 Nisan seçimlerinden sonra, bildiğimiz gibi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı vardı. O bayramda, Türkiye Büyük Millet Meclisi başkansız kalmıştı. Bu zafiyetin giderilmesi için, içtüzükte böyle bir değişiklik teklifi getirilmiş. Biz, Fazilet Partisi Grubu olarak, bu teklife katılıyoruz.

Değerli arkadaşlar, görüldüğü gibi, içtüzükte gerçekten birtakım değişikliklerin yapılması lazım. Niye; çünkü, yirmiyedi yıllık bir içtüzük, çağa ayak uydurması icap ediyor; dolayısıyla da, değişikliğe gitmek gerekiyor. Ancak, bizim başından beri ifade ettiğimiz gibi, bu içtüzük değişikliğinde, Anayasa Komisyonunda, bizim muhalefet milletvekillerininin 810 tane muhalefet şerhi var. Gönül arzu ederdi ki, bu konularda oturulup anlaşılmış olsaydı, bütün meseleler hallolmuş olacaktı ve uzlaşıyla meseleler çözülmüş olacaktı.

Değerli arkadaşlar, ilginç olan şu konu var: Geçen hafta, bu Mecliste, bu Genel Kurulda ekvergi kanunu çıkarıldı, bir diğer ifadeyle, vatandaşımızın cebine el atıldı, cebinden parası alındı. Bugün, bu içtüzük değişikliğiyle de, özellikle muhalefetin sesi kısılmak isteniyor. Halbuki, 21 inci Yılızıda, katılımcı, çoğulcu bir demokrasi ifade edilirken ve Genel Kurulumuzda da bunun ayyuka çıkması, tavan yapması lazımkən; ne yazık ki, iktidarımız bu yolu seçmiştir.

Teklifte yer alan, Türkiye'nin önünde çözüm bekleyen önemli sorunların olduğu, bu sorunların

aşılabilmesi için yasama organındaki bazı tıkanıklık ve aksaklıkların giderilmesi gereği bir vakıadır. Dünyadaki hızlı gelişmeye ülkemizdeki birçok kurum ve kuruluşta olduğu gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi de gereğince uyum sağlayamamış ve bir revizyon ihtiyacı hâsıl olmuştur. Örneğin, Genel Kurulda kâtip üyelerin evrak okumasına son verilerek, yapılacak yeni bir düzenlemeyle, eğitim almış uzman spikerlerce bu işin yapılması; çalışma saatlerindeki yeni düzenlemeyle, milletvekillerinin seçim bölgelerinden uzak kalmaları sonucu, seçmenin Türkiye Büyük Millet Meclisine akımının önüne geçilmesi; gündem dışı konuşma sürelerinin uzatılarak, hükümet kanadınca verilecek cevap sürelerinin sınırlandırılması, bizlerce de çok defa gündeme getirilen problemlerdir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi ülkemizin beyin fonksiyonunu icra eden yüce bir kurumdur. Ülkemizde özellikle bütün kurum ve kuruluşların aşındığı bu dönemde ve özellikle de siyaset kurumunun aşındığı bu zamanda, Yüce Meclisin aşınmaması gerekir; çünkü, milletimizin iradesinin tecelli ettiği yerdir. Elbette ki, bu yüce kurumun en verimli şekilde çalışmasını sağlamak hepimizin görevidir. Ülkemizin çağı yakalamış bir ülke olması, halkımızın refah ve mutluluğu, bu çalışmanın doğal bir yansımasıdır.

Değerli arkadaşlar, seçmenlerimizle, insanlarımızla bire bir, yüz yüze temaslarımızda hep bize tevcih edilen sorular şunlar oluyor: Af kanunu ne zaman çıkacak, mahalli idareler yasası ne zaman çıkacak, kamu çalışanlarına sendika yasası ne zaman çıkacak ve özellikle ülkemizde çok daha fazla olan trafik kazalarından dolayı trafik yasası ne zaman çıkarılacak gibi sorulara muhatap olmaktayız. Ancak, gördüğümüz şu ki, bu tür önemli yasa tasarıları öntümümüzdeyken, bunların yasalaşması gerekirken, ne yazık ki, içtüzükte anlaşma da sağlanmadan böyle bir konu gündemi meşgul etmekte.

Biz, Fazilet Partisi Grubu olarak batık bankalar için genel görüşme talebinde bulduk ve sizler bunu reddettiniz. Oysa, inanıyorum ki, bankalar konusunu açıklığa kavuşturmuş olsaydık, bugün zihinleri meşgul eden birçok sorunun cevabını bulmuş olacaktık ve değerli arkadaşlar, iki yıl öncesinden başlanan ekonomik istikrar paketinde, bugün, tekrar, gide gide bir arpa boyu yol gitmemiş olacak ve bugünkü noktaya gelmemiş olacaktık. Görüldüğü gibi, borsa taban yapıyor, döviz rezervimiz azaldı, geçen haftadan bu haftaya kadar piyasaya 4 milyar dolar para sürüldü ve Hazinemizde, Merkez Bankamızda rezervler durmadan eriyor ve görünen o ki, çok büyük bir ekonomik kriz ve ekonomik sıkıntı içerisindeyiz. Dileğimiz o ki, bir an evvel iyileşir bu durum; ancak, mevcut hükümetle bu işin de iyiye gideceğine hiç inanmıyoruz.

Değerli milletvekilleri, özellikle, halkımızın bize tevcih ettiği, muhatap olduğumuz sorulardan bir diğeri de şu: Memurların işten çıkarılmasını kolaylaştıran kanun teklifinin, bütün teamüllere aykırı olarak, Anayasa ya da Adalet Komisyonuna değil de, sayısal dengeler gözetilerek Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderildiği ve yoğun baskılar sonucu çıkarıldığını tüm Türkiye hayretler içerisinde izlemiştir. Değerli arkadaşlar, bir içtüzük değişikliğine gidiyoruz; kâğıt üzerinde her şey mükemmel, her şey fevkalade; ancak, hükümet, koalisyon partileri, keyfi idareyle, bazen, hiç de alakası olmayan şeyleri değişik komisyonlara gönderiyorlar. Mesela, biz şimdi, af yasa tasarısının Bayındırlık Komisyonundan çıkacağını söylesek, kimse inanmaz; ama, hazırlıklı olun, belki oraya da gelir. (FP sıralarından alkışlar)

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Bravo! Doğru.

MUSTAFA NİYAZI YANMAZ (Devamlı) - Yine, arkadaşlar, bu Genel Kurulda hiç de hoş olmayan bir görüntüyü geçmişte gördük. Bir milletvekilinin en tabii hakkı olan, içtüzük gereği gizli oy kullanması gerekliliğinin, daha dün, bu ülkenin Başbakanınca nasıl ihlal edildiğini ve bu kurula

uyanların, bakan da olsa, çocuk gibi azarlanıp nasıl tehdit edildiğini, tüm Türkiye, içine sindiremeye sindiremeye izlemiştir. (FP sıralarından alkışlar)

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Bravo Sayın Yanmaz, bravo!

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) - Atma, atma!..

MUSTAFA NİYAZİ YANMAZ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bu değişiklik teklifinizi, maalesef, samimi bulmuyoruz.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Maddeyi mi, yoksa hepsini mi?..

MUSTAFA NİYAZİ YANMAZ (Devamla) - Maddeyi...

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Biraz önce maddeyi destekliyordunuz...

MUSTAFA NİYAZİ YANMAZ (Devamla) - Böyle bir düzenleme, aziz milletimizin inancına, geleneklerine, insan haklarına, laikliğe ve eşitlik ilkesine aykırıdır.

Değerli arkadaşlar, bu duygu ve düşüncelerle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Yanmaz.

Gruplar adına başka söz isteği?.. Yok.

Şahsı adına, Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika Sayın Pamukçu.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, önümüze içtüzük değişikliği geldi; 2 nci madde üzerinde, şahsım adına görüşlerimi açıklamak üzere huzurlarınıza gelmiş bulunuyorum.

Şimdi, bu maddede yapılan değişiklik nedir; "ilk oturumdan" ibaresi yerine "sonuçların ilanından itibaren" ibaresi getirilmiş; yani, Geçici Başkanlık Divanının, sonuçların ilanından itibaren oluşması arzu edilmiş. Bir önceki madde görüşülürken, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk oturumunun, seçimlerin ilanından "beş gün önce" yerine "üç gün önce"ye alındığını gördük, kabul ettik. Dolayısıyla, bu 2 nci maddede yapılmak istenilen değişiklikle, Geçici Başkanlık Divanı daha önce beş gün içerisinde toplandığına göre, şu andaki yeni madde eğer kabul görürse, iki gün önceden oluşmuş olacak; yani, sadece, burada, Geçici Başkanlık Divanının oluşumunu iki gün önceye almış oluyoruz; yapılan değişiklik bu.

Şimdi, bir değerli grup sözcümüz, muhalefetin sesinin yüksek çıkmasıyla, iktidarın doğru yolda olduğunu söylediler. Gerçekten çok tuhafıma gitti; yani, bundan böyle, iktidarın yanlısını anlatmak için, biz, küçük sesle mi konuşalım?!

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) - Size göre yanlış...

SUAT PAMUKÇU (Devamla) - Yani, daha düşük sesle mi konuşalım yanlış olduğunuzu anlatmak için?..

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Hiç konuşmasanız daha iyi olacak!

SUAT PAMUKÇU (Devamla) - Hatta, şimdi, bununla getirilmek istenen ne; ben de onu anlayamadım. Şimdi, bu içtüzük değişikliğiyle, siz, sesimizi zaten kısma çalışıyorsunuz; kısık sesle, siz, doğru yoldan da çıkmış olacaksınız.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Estagfurullah.

SUAT PAMUKÇU (Devamla) - Yaptığınız değişiklik de, bu bakımdan yanlış o zaman. Bunun mantığı var mı?!

Sonra, böyle bir mantıkla gidersek, gerek içtüzükte yapılan bu değişiklikle olsun gerekse Sayın Başkanın zaman zaman teamüllerin dışına çıkarak muhalefeti susturma yöntemi olsun, bu da, herhalde, muhalefetin doğru yolda olduğunu gösteriyor.

Şimdi, yapılacak olan değişiklikle, biraz önce söylediğim gibi, Geçici Başkanlık Divanının oluşması iki gün önceye alınıyor. Ne olacak iki gün önce olursa; ne olacağını söyleyeyim: Borsa 8 000'den 10 000'in üzerine çıkacak iki gün önce ilan ederseniz!.. Efendim, çöken ekonomi ayağa kalkacak herhalde ya da yeni başkan iki gün önce göreve başlamış olmakla, pancar fiyatları da iki gün önce ilan edilmiş olacak herhalde!.. Yani, getirilen değişiklikler...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Bravo!.. Hepsi doğru!..

SUAT PAMUKÇU (Devamla) - Öyle mi anlaşılıyor?! Ezilen memur, işçi ve emekli, iki gün önce Başkanlık Divanı olduğu takdirde, bütün ekonomik sıkıntılardan kurtulacak!..

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Bir kısmı!..

SUAT PAMUKÇU (Devamla) - Efendim, katılım ortaklığı belgesindeki falanca madde, böylece yerine getirilmiş olacak!.. Ölümlü oruçları sona erecek herhalde ya da Kürtçe televizyon yayınları başlayacak!..

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - O yok işte.

ORHAN BİÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - O kesinlikle yok. Günlünden geçenleri söylüyorsunuz herhalde.

SUAT PAMUKÇU (Devamla) - Veya faizler düşecek, herhalde, böylece hortumlamalar da bitecek, Türk ekonomisinden üç günde 6 milyar dolar çekilmesinin de önüne geçilmiş olunacaktır.

Yapmayın arkadaşlar. Yani, getirdiğiniz bu değişiklikle, iki gün önce Geçici Başkanlık Divanını oluşturmakla ne kazanacağınızı, gerçekten, anlamakta zorluk çekiyorsunuz.

Sayın Yasin Hatiboğlu ağabeyimiz kulakları çınlasın buradaki konuşmasında "açıkça söylüyorum, düşüğünüz takdirde sizi ancak biz kurtarırız" demişti. Ben öyle zannediyorum ki, sizi biz de kurtaramayız bu gidişle.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Biz kurtarırız.

SUAT PAMUKÇU (Devamla) - Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Fethullah Erbaş?..

FETHULLAH ERBAŞ (Van) - Sayın Başkan, söz hakkımı Sayın Musa Uzunkaya'ya devrediyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Uzunkaya.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Muhterem Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün değiştirilmekte olan maddeleri, umuyor ve temenni ediyorum ki, önce Meclisimize sonra da milletimize hayırlı olur; ancak, böyle bir gecede, içerisinde korkunç bombaların bulunduğu böyle bir çalışmanın sonucunda hayır doğacağını söylemek, sadece iyi niyetli bir tefetül ve yorumdan ibaret kalır diye düşünüyorum.

ORHAN BİÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Muhalefete de hayırlı olsun.

MUSA UZUNKAYA (Devamla) - Ben, Genel Kurulun çok iyi hatırlayacağına inandığım bir şeyi hatırlatmak istiyorum burada: 17 Ağustos 1999 depreminde ölümlerimizin bir kısmı enkaz altında, yaralılar hayat mücadelesi verirken, bu Yüce Parlamento, hiç de yapmaması gereken bir çalışmayı o zaman yaptı ve o günkü Parlamentodaki Yüce Heyete hatırlattık, dedik ki: "Parlamentonun, bugün yapması gereken iş, deprem bölgesinde o insanlarla iç içe bulunmak, onların dertlerini, acılarını paylaşmaktır." Ama, o günkü şartlarda, biz, mezarda emeklilik yasasıyla, işçilerimizin ve insanımızın, çalışan kesimin, büyük bir kesimin geleceğini ilgilendiren ve onları mezarda emekliliğe mahkûm eden bir - yasayla, işçilerin bugünkü kaosa doğru gidişinin de zeminini hazırladık; yani, deprem zemininde bile, deprem hadisesinde bile, biz, halkımıza gereken duyarlılığı gösteremedik; halktan fevkalade kopuk bir yasa çalışmasını o gün için yaptık.

Bugün de aynı şeyi yapıyoruz; yani, bugün, Türkiye Cumhuriyeti, 70 milyonluk ülke, en ciddi, belki cumhuriyet tarihinin en ağır ekonomik problemleriyle iç ve dış barışının tehdit altında bulunduğu bir zeminde, hiç de alakası olmayan bir konuyu burada tartışıyoruz. Bu konu bana bir şeyi hatırlattı. Rahmetli Necip Fazıl Kısakürek, Yılanlı Kuyudan adlı eserinde bir anekdot, bir hadise anlatır. İkinci Viyana Kuşatmasında, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa, bozguna uğrama noktasındayken, Babı Sadarettin ve Makamı Meşihattan, yani Şeyhülislamlık makamından, Padişahlıktan, İstanbul'dan, orduyu hümayunun hazırlanarak büyük bir güçle takviye edilmesini ve Makamı Meşihatın da, yani Şeyhülislamlık Makamının da, bu kuvveti temin edebilmek için cihadı ekber ilan edilmesini talep eder; ama, Osmanlı, o gün öyle bir hal içerisindeydi ki, o gün Makamı Meşihatın farklı bir sorunu var; nedir o; Mısır Ulemasıyla İstanbul Uleması arasında bir konu tartışılıyor; Fatıha Suresindeki son ayet olan "Veleddâllin" "dâllin" mi okunsun "zâllin" mi okunsun diye. Ve Makamı Meşihat öyle bir duruma gelmiş ki, neredeyse, Mısır Ulemasıyla İstanbul Uleması arasında bu tartışma bir cihadı ekber, yani karşılıklı bir mukatele vesilesi haline getirdi. Yani, Osmanlının çöktüğünde hadiseyi hazırlayan unsurlar, esas konularla ilgilenmeyip "dâllin" ve "zâllin" kavgası olmuştur.

Aziz arkadaşlarım, değerli parlamenterler, yarın Kızılay'da, milyonların temsilcileri feryat edecek; Parlamento olarak onlara verecek cevabınız var mı? Muhtemelen, kendilerine tercüman olur diye 550 milletvekilini gönderdikleri bu Parlamento'ya, dertlerini anlatmak için yürüttüklerinde, önlerine dikeceğiniz tek kuvvetiniz, devletin güvenlik kuvvetleri olan polislerinizdir. Onlara, kendilerini ikna edebilecek, "işte size sadırşifa bir reçete" diyebileceğiniz bir raporunuz var mı?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Var.

MUSA UZUNKAYA (Devamla) - "Var" diyorsunuz; ama halkın huzuruna çıkamıyorsunuz.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Her yerde söylüyoruz.

MUSA UZUNKAYA (Devamla) - Hiçbir yerde çıkamazsınız Sayın Köse.

Bakın, açık söylüyorum arkadaşlar, oturduğunuz yerden laf atmak kolay. Gelin, buradan millete, ne yaptığımızı ve ne yapmak istediğinizi anlatın; ama, inanıyorum ki, iktidar, bunu anlatabilecek iktidarda değil, hatta iktidarın dermanı, şu kürsüye çıkıp şu maddeleri savunmaya bile yetmiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Uzunkaya, 1 dakika içerisinde toparlayınız.

MUSA UZUNKAYA (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yok dermanı, kalmadı; gücü de kalmadı. Açık söylüyorum; sokakta arkanızda güç yok; burada da dermanınız yok.

Biraz sonra, gelmesini temenni etmediğim o madde gelecek; biraz sonra, yine maddeler ve değişiklik önermeleri üzerinde konuşacağım.

Değerli arkadaşlar, ciddi yanlışlar yapıyoruz. Aziz ve Yüce Parlatentonun tartışması, görüşmesi gereken çok ciddi konular var, acil çözüm bekleyen sorunlar var. Biraz sonra, o maddeler üzerinde de görüşlerimi ifade edeceğim.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sünnetçioğlu buyurun.

AHMET SÜNNETÇİOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Başkanımıza sorumu yöneltmek istiyorum.

İçtüzüğün 8 inci maddesine göre, birinci birleşimin ilk oturumundan başlayarak, Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili Geçici Başkanlık yapıyordu. Şimdi, bu tasarıya göre Yüksek Seçim Kurulunun, kesin sonuçları ilanından itibaren, başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili Geçici Başkanlık yapacak. Burada en azından üç gün ant içmeden Meclis Başkanlığı söz konusu; bu nasıl olacak?

Bir de, Cumhurbaşkanı vekilliği de buna dahil mi?

BAŞKAN - Sayın Akman, buyurun.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Meclis Başkanvekilime sormak istiyorum: Görüştüğümüz 2 nci madde, İçtüzüğümüzün 8 inci maddesinde değişiklik öngörmekte. İçerisinde bulunduğumuz 21 inci Dönem Meclisinin açıldığı sırada, bütün arkadaşlar hatırlarlar ki, Türkiye uzunca bir süre milletvekilliği sıfatının hangi işlemle kazanıldığı hususunu tartışmıştır. Yani, milletvekilliği sıfatı, bütün milletvekili arkadaşların yaptığı gibi, kendi seçtiği ilden mazbatasını almakla mı hüküm ifade eder; yoksa, - Yüksek Seçim Kurulunun, seçim sonuçlarını ilan etmesiyle mi, yoksa, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda, Anayasada belirtilmiş olan milletvekilliği andını içtikten sonra mı milletvekilliği sıfatı kazanılır konusu uzunca bir süre kamuoyunda tartışıldı.

Şimdi, öyle zannediyorum ki, anayasa hukuku anlamında, yasama hukuku anlamında, önümüze getirilen maddedeki bu değişiklik, ciddi bir tartışmayı da beraberinde gündeme getiriyor. O da nedir; bütün seçilmiş heyetler elbette ki, ilk toplandıkları zaman belli usuller çerçevesinde farklı şeyler de olabiliyor ama umumiyetle en yaşlı üyenin başkanlığında toplanırlar ve ondan sonra geçici başkanlık dediğimiz bir süreç başlar. Fakat, yeni getirilen bu değişiklikte görüyoruz ki, bu sıfat içtüzük değişikliğinin 1 inci maddesinin de kabul edildiğini, - bu şekilde yasalaşacağını varsayacak olursak üç gün öncesinden en yaşlı milletvekiline Geçici Başkanlık sıfatı verilmekte. Geçici Başkanlık sıfatı verildiğine göre, biz, burada yeni bir durum mu ihdas ediyoruz? Yani, milletvekili seçilme konusuna, milletvekili seçilmiş olma konusuna yeni bir kriter mi getiriyoruz acaba ? Bu hususta deminki soruma da cevap vermeyen sayın başkanımızın ayrıntılı bir cevap vermesini bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya, buyurun.

SAFFET KAYA (Ardahan) - Sayın Başkan, delaletinizle, görüşülen 2 nci maddeyle ilgili, 2 nci maddenin somut zarar ve faydalarını sayabilirler mi diye Başkanvekilimize bir sualim olacak; bu konuyu aydınlatırlarsa sevinirim.

Yine, delaletinizle, diğer konuşmacı hatipler de dile getirdi. Ülkenin bu kadar ciddi problemleri varken, neden içtüzük değişikliği bu kadar önplana çekildi ve başka sorunlarımızı tartışmamız gerekirken, niye bu gündeme geldi diye Sayın Başkanvekilime sualimi sormak istiyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Sağ olun, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, buyurun.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, Sayın Akman'ın ve Sayın Sünnetçioğlu'nun suallerine cevap vereyim:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanunun 6 nci maddesine göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri bu sıfatı iktisap ettikleri aydan itibaren bu kanunda belirtilen ödenek ve yolluklara hak kazanırlar. Milletvekilliği sıfatının iktisabı ant içmeyle kazanılmıyor. Alınan mazbatada, hangi gün milletvekili seçildiği belirtilmektedir efendim.

Zannederseniz bu, cevabımla Sayın Güven'in de sualine cevap vermiş oluyorum. Yani, ant içmeden evvel mazbatayı aldığınızda milletvekili oluyorsunuz.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) - Dayanağı nedir?

BAŞKAN - Kanunu söyledi efendim işte...

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Dayanağı, kanun efendim.

Tekrarlayayım isterseniz; "Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanunun 6 nci maddesine göre" diyor; dayanağı ö.

Sayın Sünnetçioğlu'nun "aynı zamanda Cumhurbaşkanı Vekili" dedi. Cumhurbaşkanı Vekili de Anayasa belirlediğine göre otomatikman, nasıl ki, Sayın Meclis Başkanının bu son dönem seçiminde, en yaşlı Başkanvekili olarak Sayın Vecdi Gönül Geçici Başkan ise ve aynı zamanda da Cumhurbaşkanı Vekiliydi. Onun için, aynı şekilde, en yaşlı üye de, Meclis Başkanlığına Geçici Başkanlık yaparken, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'na da vekâlet etmektedir efendim.

AHMET SÜNNETÇİOĞLU (Bursa) - Yemin etmemiş oluyor.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, yeminle kazanmıyor ki milletvekilliğini... Arz ettim, açıklık getirdim.

Mazbatayı aldığınız gün, hangi tarihte seçildiğinize dair şerh de konuyor ve milletvekilisiniz.

Sayın Kaya'nın sorusu...

SAFFET KAYA (Ardahan) - 2 nci maddenin somut zararlarını ve faydalarını sayabilir misiniz diye, benim Sayın Başkanvekilimize bir sualim vardı.

Ülkenin bu kadar ciddi meseleleri varken, Af Yasası varken, Mahallî - İdareler Yasa Tasarısı varken, memurlar sokakta yürürken, niçin içtüzük değişikliği bu kadar öncelikli oldu diye, delaletinizle sormuştum Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Affedersiniz... Bir dakika... Cevap veriyorum efendim.

Tabii ki, Türkiye'nin birçok sorunu var. Bu sorunu aşmak... Herkes kendi sorununu aşmakla mükellef. Türkiye Büyük Millet Meclisinin de bir içtüzük sorunu var. İkide bir çıkıyoruz, diyoruz ki, bu içtüzük yüzünden Meclis daha verimli çalışmıyor... Biraz evvel söylediğim birkaç madde haricinde, bir konsensüsle, muhalefet ve iktidar milletvekilleriyle, Anayasa Komisyonundan geçmiş bu. Nasıl ki, Sayın Hikmet Çetin, milletvekili seçilmediği halde, seçilenler mazbatasını alana kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı sıfatıyla da görevini yerine getirdi efendim; faydası da bu.

SAFFET KAYA (Ardahan) - Yani, maddenin somut zarar ve faydalarıyla ilgili de bir yorum yapacak mısınız?

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, o mahzuru gidermek için, bu madde ilave edilmiş. Fayda ve zarar, birbirleriyle eşdeğer.

SAFFET KAYA (Ardahan) - Eşdeğer mi efendim?

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Evet efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Ben teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN - Madde üzerinde dört önerge vardır.

Önergeleri geliş sıralarına göre okutup, aykırılık derecesine göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum; buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Değişiklik Teklifi.

527 sıra sayılı teklifin 2 nci maddesiyle değiştirilen içtüzüğün 8 inci maddesinin son fıkrasının "en genç yedi milletvekili de, geçici olarak kâtip üyelik yaparlar" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahfuz Güler	Osman Yumakoğulları
Bingöl	İstanbul
Sabahattin Yıldız	Latif Öztekin
Muş	Elazığ
Şükrü Ünal	Maliki Ejder Arvas
Osmaniye	Van
Mustafa Niyazi Yanmaz	Yakup Budak
Şanlıurfa	Adana
Osman Aslan	Mustafa Geçer
Diyarbakır	Hatay
Yakup Akman	Mehmet Batuk
Şanlıurfa	Kocaeli
Ali Oğuz	Aslan Polat
İstanbul	Erzurum

Musa Uzunkaya

Samsun

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İhtüzük değişiklik teklifinin çerçeve 2 nci maddesiyle değiştirilen İhtüzüğün 8 inci maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşığıdaki fıkraların eklenmesini ve çerçeve 2 nci maddenin de buna göre değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
Ankara

İsmail Köse
Erzurum

Zeki Çakan
Bartın

Madde 2 Türkiye Büyük Millet Meclisi İhtüzüğünün 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşığıda-ki şekilde değiştirilmiş ve maddeye ikinci fıkradan sonra aşığıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Üçüncü yasama yılı başında; yeni başkan seçilinceye kadar, geçen yasama yılının başkanvekillerinden en yaşlısı geçici başkanlık görevini yapar. İkinci derecede en yaşlı üye başkanvekil-liği görevini yerine getirir."

"Kâtip üyelik görevini de geçen yasama yılının kâtip üyelerinden en genç dördü, bunların bulunmaması halinde en genç dört milletvekili yapar."

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 2 nci maddesiyle değiştirilen İhtüzüğün 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşığıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Teklif: "Geçici olarak kâtip üyelik yapacak milletvekillerinin doğum tarihlerinin aynı olması halinde kura çekilir."

Eyüp Fatsa
Ordu
Yakup Budak
Adana
Ahmet Sünnetçioğlu
Bursa
Şükrü Ünal
Osmaniye
Ali Oğuz
İstanbul
Aslan Polat
Erzurum

Mahmut Göksu
Adıyaman
Mustafa Geçer
Hatay
Mustafa Niyazi Yanmaz
Şanlıurfa
Şeref Malkoç
Trabzon
Maliki Ejder Arvas
Van
Musa Uzunkaya
Samsun

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 2 inci maddesiyle değiştirilen İhtüzüğün 8 -inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "milletvekili genel seçimi sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca" ibaresinden sonra gelmek üzere "Resmî Gazetede" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Eyüp Fatsa
Ordu
Yakup Budak
Adana
Ahmet Sünnetçioğlu
Bursa
Ali Oğuz
İstanbul
Maliki Ejder Arvas
Van

Mahmut Göksu
Adıyaman
Mustafa Geçer
Hatay
Şükrü Ünal
Osmaniye
Şeref Malkoç
Trabzon
Aslan Polat
Erzurum

Musa Uzunkaya
Samsun

BAŞKAN - Şimdi, en aykırı önergeyi okutup, işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İçtüzük değişiklik teklifinin çerçeve 2 nci maddesiyle değiştirilen İçtüzüğün 8 inci maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkraların eklenmesini ve çerçeve 2 nci maddenin de buna göre değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
Ankara

İsmail Köse
Erzurum

Zeki Çakan
Bartın

Madde 2. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye ikinci fıkradan sonra aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Üçüncü yasama yılı başında; yeni Başkan seçilinceye kadar, geçen yasama yılının Başkanvekillerinden en yaşlısı Geçici Başkanlık görevini yapar. İkinci derecede en yaşlı üye Başkanvekilliği görevini yerine getirir."

"Kâtip üyelik görevini de geçen yasama yılının kâtip üyelerinden en genç dördü, bunların bulunmaması halinde en genç dört milletvekili yapar."

BAŞKAN - Sayın Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Başkanlık?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Katıyoruz efendim.

BAŞKAN - Komisyonun ve Başkanlığın katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler.. Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bu önerge kabul edildiği için, diğer önergeleri işleme alma şansım kalmamıştır.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Malkoç'un isteği üzerine karar yetersayısını arayacağım ve bunun için elektronik cihazla oylama yapacağım.

Vekâleten oy kullanacak Sayın Bakan var ise, hangi Bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengi ve imzasına ait oy pusulasını, Başkanlığımıza belirtilen süre içerisinde göndermelerini rica ederim.

Sayın milletvekilleri, oylama için 3 dakikalık süre vereceğim.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 2 nci madde kabul edilmiştir, karar yetersayısı vardır,

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "iki adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuna sahip siyasi parti grubuna ait olmak üzere" ibaresi çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Eşitlik halinde kur'a çekilir."

BAŞKAN - 3 üncü maddeyle ilgili olarak, Fazilet Partisi Grubu adına, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa; buyurun. (FP sıralarımdan alkışlar)

Sayın Fatsa, süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA EYÜP FATSA (Ordu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 527 sıra sayılı, İçtüzüğü'nün Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin 3 üncü maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, İçtüzük, Meclisin anayasasıdır, önemli bir hukukî metindir. İçtüzük değişikliği Meclisi daha verimli ve ekonomik çalıştırmak için yapılır.

Değerli arkadaşlar, Meclisin önünde bu kadar yoğun bir gündem varken, içtüzük değişikliğinin bütün konuların önüne geçirilerek, Genel Kurula getirilmiş olmasını anlamak mümkün değildir. Genel Kurulun ve kamuoyunun da bildiği gibi, İçtüzüğü'nün gündeme getirilmesi 56 ncı maddeyle alakalıdır.

Ekonomik sıkıntılardan dolayı, toplumun bütün kesimleri infial halindeyken; yılan hikâyesine dönmüş ve iktidar partilerinin eline yüzüne bulaştırdığı af yasası Türkiye'nin gündemindeyken; içi boşaltılan bankaların faturası yine ekvergilerle halkımıza kesilip, özellikle siyasi ve bürokratik sorumlular, hiçbir şey olmamış gibi ortalıkta dolaşırken; cezaevleri idareleri, çete ve mafya mensuplarının idaresine terk edilip, devlet acze düşürülmüşken; cezaevlerindeki ölüm oruçları ve açlık grevleri dalga dalga bütün cezaevlerine yayılırken; üniversite öğretim görevlilerinden kamu emekçilerine kadar, yüzbinler sokaktayken; onbinlerce devlet memuru fişlenip, işlerine son verileceği endişesiyle, ölüp ölüp dirilirken; ilkokulların koyun ahırlarına, irfanı hür, vicdanı hür, fikri hür nesiller yetiştirmesi gereken üniversitelerimizin kırsallara çevrildiği bir ortamda; ekonominin tabana vurduğu, borsanın felç olduğu ve son bir haftada 5 milyar doların piyasalardan çekildiği bir ortamda; Yüce Meclisin, bütün bunlara çare bulup, kamuoyunu rahatlatabilecek gerekli çalışmaları yapması gerekirken, Yüce Meclise İçtüzüğü'nün dayatılmış olmasını anlamak mümkün değildir. Bütün bunlar, iktidar partilerinin milletin gündeminden ve ülke gerçeklerinden ne kadar uzak olduğunu göstermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, Dışişleri Bakanının, Avrupa Parlamentosunda terörist bir saldırıya uğradığı bir ortamda, Meclisin toplanıp, bununla ilgili gerekli çalışmaları yapması

gerekirken, Yüce Meclisin, İçtüzükle bir gündem değişikliğine gitmiş olması, doğrusunu isterseniz çok anlamlı, çok manidardır.

Değerli arkadaşlar, hepimiz biliyoruz ki, bu değişiklik, muhalefetin sesini kısma yöneldir. Hükümeti oluşturan siyasi partilerin, Cumhurbaşkanının yetkilerini kısıtlayıp, Cumhurbaşkanını, özellikle kararnamelerle devre dışı bırakma ve yine, Mecliste, muhalefetin, muhalefet görevini yapmaması gibi bir gayretle, âdeta, milletin meclisini, ikinci, üçüncü dünya ülkelerinin muhalefeti olmayan parlamentolarına çevirme gayretleri, doğrusunu isterseniz, ne milletimiz tarafından ne de Parlamentodaki milletvekilleri tarafından anlaşılıyor değildir.

Unutmayınız ki, bugün, iktidar koltuklarında oturan sayın milletvekilleri, yapılacak bir genel seçimde fevkalade muhalefetin oturmuş olduğu koltuklarda yer alabilirler. Bugün muhalefetin feriyadını, yarın, bugün iktidarı oluşturan siyasi partilerin milletvekillerinden duymak doğrusunu isterseniz mümkündür.

Değerli arkadaşlar, şimdi, sizlere sormak istiyorum: Bütün kamuoyu yoklamalarında güvenilirlik sıralamasında en son sıralarda yer alan Parlamento ve siyasilerin yeniden bir güven kazanmasına, acaba bu İçtüzük değişikliği nasıl bir fayda getirecektir, doğrusunu isterseniz, bunu anlayamıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu değişiklik, ülkenin karşı karşıya kaldığı hiçbir sorunu çözmeyecektir.

Üzerinde söz almış bulunduğum 3 üncü maddeyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "iki adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip siyasi parti grubuna ait olmak üzere" ibaresi çıkarılmış, aşağıdaki cümle eklenmiştir: "Eşitlik halinde kura çekilir." Düzenleme yerindedir; iki parti olduğu varsayımıyla hareket ediliyor. Ciddi bir meseleyi talih oyununa çevirmeyi gerçekçi bulmuyoruz. Esas olan halk iradesidir; yüksek Seçim Kurulundan son seçim sonuçları alınır, hangi parti daha fazla oy almışsa, bu hak o partiye verilir.

Bu düşüncelerle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Fatsa.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Trabzon Milletvekili Ali Naci Tuncer; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA ALİ NACİ TUNCER (Trabzon) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; görüşülmekte olan teklifin çerçeve 3 üncü maddesi üzerinde, Grubum adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, yeni yasama dönemine başladığımızdan beri, yoğun bir çalışma içerisindeyiz. Bazen sabahlara kadar, bazen 23.00'e kadar, bazen 19.00'a kadar çalışıyoruz; ama, geriye dönüp baktığımda, ne yaptık diye incelediğimde, inanın, tatmin olacak bir tek kanun göremiyorum.

Dün, saat 23.00'e kadar, 1 maddelik, seçmen kütükleri hakkındaki kanun teklifini görüştük ve kanunlaştı; hayırlı olsun. Bilgisayar çağını yaşadığımız bir dönemde, hâlâ, seçmen kütüklerini manuele geçiremedik. 1995 yılında, bunun kredisini bulduk ve bütün projelerini Orta Doğu Teknik Üniversitesine yaptırmanıza rağmen, bizden sonra gelen hükümetler hayata geçiremedi. Ne sağladık; bir hiç...

Bugün, görüşmekte olduğumuz içtüzük değişikliğinin 3 üncü maddesinde, yürürlükte olan İçtüzüğün 11 inci maddesine bir cümle ilave ediyoruz. Diyoruz ki, eğer, Meclisteki temsilcileri eşit olursa, Diyanın nasıl teşekkül edileceğini kurayla tespit ederiz. Hakça bir yaklaşım; ama, çok mu zaruridi?.. Belki, bu madde üzerinde 1 saatimizi vereceğiz. Saygıdeğer milletvekilleri, bu kadar lüksümüz var mı bizim?..

Türkiye'nin problemleri, her gün, televizyonlarda, gazetelerde ve sokaklarda gözümüzün önünde. Öğretim üyeleri, üniversite senatoları kararlar alıyor ve yaşama, madden yaşama haklarının kalmadığını ifade ediyor. Memurlar sokaklarda... Temel kanunlarımız olan, ki, onbeş yirmi sene önce, Adalet Bakanlığında genel müdürken hazırlanan Ceza Kanunu, Medeni Kanun, hâlâ, gündeme gelemedi. Kangrene dönen af yasa tasarısı gündeme gelmedi. İki yıla yakındır yasama görevi yapıyoruz. Sayın milletvekili arkadaşlarım, soruyorum, hangi yasayı buraya getirdiniz de, şurada hükümet vardı, komisyon vardı da bu Tüzük nedeniyle biz kanunlaştıramadık? Mutlaka yaptığımız değişikliklerde güzel hükümler var, bunu inkâr etmenin bir anlamı yok; ama bu kadar zaruri olan bir madde değildi. Bir cümle değiştiriyoruz "eşitlik halinde kura çekilir" ve şu saatlerde biz Meclisi buna mahkûm ediyoruz.

Bugün, akşamüstü Sayın Başbakanı televizyonda dinlediniz, okuyor, IMF bize deklarasyon vermiş, şunları, şunları yapacaksınız diyor, biz televizyonlardan duyuyoruz Meclisin hiçbir haberi yok.

Yurtdışında bir çember içerisine alındık. Osmanlıların çöküş döneminde olmayan bir baskı var üzerimizde, Meclisin hiçbir şeyden haberi yok, bunlara deva olacak bir yasa da hazırlamıyoruz.

Zamanımızı, şu anda acil olmayan, zaman içerisinde, boş zamanlarımızda değerlendirebileceğimiz kanun tasarılarıyla geçiriyoruz. Bizi dinleyenler, bize ne diyor arkadaşlar; sizi, biz bunlar için mi septik? Çocuklarının eğitim hakkını verememişiz, çocuklarının rızkını verememişiz, milyonlar sokaklarda dolaşiyor, biz onların temsilcisi olarak 1973 yılında kabul edilen ve bugüne kadar ihtiyaç duyuldukça mevzii olarak değiştirilen bir İçtüzüğe, çok önemliymiş gibi gece sabahlara kadar uğraşıp değiştirmeye çalışıyoruz; ama önümüze geldi, geri çekme şansımız yok. Burada şükranla ifade etmem lazım, bazı iyi hükümler de getirildi. Örneğin, en azından komisyonların görevleri belirlendi. Yaşamakta olduğumuz çekismeyi benden önceki hatipler dile getirdi. Bütçe Komisyonunu ilgilendirmeyen bir kanun oradan geçirildi. Belki, onlara bir set çekmiş olabiliriz. Arzu ederdim ki, bu komisyonlara, çok demokratik, bir gelenek haline getirilen ve çok verimli olarak çalışması devam eden Anayasa Uzlaşma Komisyonunu da dahil etmiş olsaydık. Mademki, Meclis buna ihtiyaç hissetmiş, bu komisyonu kurmuş, yararlı çalışmalar yaptığını da inanıyoruz, bunu da yasal hale getirmemizde yarar olduğu inancındayım.

Yine şükranla ifade edeyim ki, Başkanlık Divanı, Yasama Meclisinin düzenini sağlayan en önemli kurumlarımızdan biridir. Başkanlarımız çok yoğun bir mesai vermektedir, bazen sınırları bozuluyor, tarafsızlıklarına ve nezaketlerine inandığımız başkanlar, istemeden de bazı kelimeleri kullanmak durumunda kalıyor. Bu, bir yorgunluğun ifadesidir. Onun için, dört Başkanvekilliğinin beşe çıkarılmasını şükranla karşılıyoruz. İnşallah, önergelerinizle bunu tekrar geri almazsınız.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Alıyoruz maalesef!..

ALİ NACI TUNCER (Devamlı) - Bilemiyorum, biz iyi bir şey getirdiğiniz için teşekkür ediyoruz; ama, herhalde, geri alacaksınız da, gerekçesini ifade edeceksiniz. Biz, bundan mutluluk duyuyorduk. Başkanlık Divanının idarî görevleri de var, yoğun bir çalışma altındadır, bir arkadaşla daha takviye edilmesinde yarar görmüştük, getirenlere de şükranlarımızı arz ediyoruz; ama, her-

halde bir pişmanlık içerisindeyiz; çünkü, MHP Grup Başkanvekili "geri alacağız" diye bir laf attı bana, bilmiyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, ileride üzerinde çok çok konuşacağız, 91 inci maddede bir tadit getiriliyor. Temel kanunlarda mutabakat şartı vardı ve bugüne kadar da hiçbir sıkıntı çıkmadı. Temel kanun olan Gümrük Kanunu buraya geldi, ondan daha zor olan anayasa değişikliği geldi, mutabakat sağlandığında hatalar da daha iyi görülüyor ve en iyi şekilde çıkardık.

Sıkıntı nereden geldi arkadaşlar?.. Biz, birbirimize tahammül etmek zorundayız ve doğrularda da birleşmek zorundayız. Zaten, maddenin tadilatından anladığım kadarıyla, artık, iktidar partilerinin, bırakın salt çoğunlukla gelmesini, çoğunlukla geleceği inancı da olmadığı için maddedeki hükümü değiştiriyor. Çünkü, Genel Kurulda salt çoğunluğu sağlayan partiye, 2 başkanvekilliği veriliyordu; iktidar bundan ümidini kesti. Yarın, bu savunduğumuz hükümlerin hepsi size yarayacak; çünkü, bu icraatlarınız böyle devam ettiği müddetçe, sizin muhalefet olmaktan başka bir şansınız olduğuna da inanmıyorum. Keşke muvaffak olsaydınız, keşke milletin bütün derdine deva olsaydınız da, siz devamlı iktidar olsaydınız. Biz, muhalefet olarak da görevimizi yaparız; ama, ne geçer!.. İşte, milyonların sesi!.. Çoğunuz vicdan azabı duyuyorsunuz. Bizim bu konuşmalarımızdan sonra, ferdi olarak, bana her partiden arkadaş geliyor "doğru söylediniz" diyorlar; ama, bu parti taassubundan maalesef kurtulamadık.

Arkadaşlar, gelin, doğrularda birleşelim ve en doğruları arayalım, memleketin acil olan kanunlarını çıkaralım, icra organlarını bizlerden çıktı o icra organları zorlayalım, devletin idaresini bürokratlara bırakmayalım. Bürokratlar, icranın emrindedir, siyasinin emrindedir; biz, siyasi iradeyi gösterebilirim. Bu noktalarda birleşebilirsek mutluluk duyacağız.

Hepinize saygılar sunuyorum efendim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Tuncer.

Gruplar adına başka söz isteği?.. Yok.

Şahsı adına, Adana Milletvekili Ali Gören... (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika Sayın Gören.

ALİ GÖREN (Adana) - Muhterem Başkan, değerli milletvekilleri; İçtüzükle ilgili değişiklik teklifi hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum; Değerli Başkanımızı ve tüm üyeleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu söz alma konusunda ciddi şekilde kendimi tutamadım. Ortada ciddi sorunların olduğu bir dönem için daha farklı konuları konuşmamız gerekirken, bugün, burada, İçtüzükle ilgili konuları görüşüp, vakit kaybederken, bizi televizyonlardan takip eden vatandaşların hakkımızda ne düşündüklerini ciddi olarak sizlerin de düşünmesini rica ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, İçtüzük değişikliği yapmaya çalıştığımız şu ortamda, acaba, yaptığımız işin anlamını doğru dürüst düşünüp değerlendirdik mi?

1. Zamanlama açısından yaptığımız işlemin anlamı nedir?

2. Önem sırası açısından yaptığımız işlemin anlamı nedir?

3. Psikososyolojik açıdan, bizi seyreden, bizi buraya gönderen milletimizle, şu an için meşgul olduğumuz konularla, bir uyum içerisinde miyiz?

Vatandaşlarımız, kendilerini, vatanın, milletin meseleleriyle örtüşen bir durumda mıyız diye, bizi ciddi olarak muaheze etmeye hazırlamaktadırlar.

Değerli arkadaşlarım, böyle bir çalışma yapılacaksa, zamanı şimdi miydi? Milletın bağrının yandığı, ceplerinin boşaldığı bir dönemde, milletin karşısına geçip, yarın, hayatın duracağı Türkiye'de, bu akşam, biz, İçtüzük meseleleriyle uğraşırken, milletle, ciddi olarak, bir denge, örtüşüm içerisinde miyiz diye düşünüyör müyüz?

İşçiler ve memurların, kendi sorunlarını, hükümete, iktidara duyuramadıklarından, yarın, Ankara sokaklarını doldurmakla ifade etmeye çalıştıkları bir ortamda, biz, İçtüzüğün karınca adımıyla yol yürümeye benzeyen meseleleriyle uğraşıyoruz. Yarın, ülke genelinde hayat duracak; bu konuya dikkat çekmek istiyorum.

Tarım kesiminin meseleleri, çözüm beklemektedir. Esnaf, tüccar, bizden, sorunlarıyla ilgili çözümler beklemektedir. Üniversite mensupları, sağlık mensupları, eğitim mensupları, bizden, sorunlarına çözüm beklerken; biz, burada, bu sorunların hiçbirine medar olmayacak, bu sorunların karşısında eften püften sayılacak, İçtüzük meseleleriyle vakit öldürüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, önem sırası açısından hiç düşündük mü? Milletın karşısına geçip de, İçtüzük değişikliği yapmaya çalışırken, Mahalli İdareler Kanununun değişmesini bekleyen vatandaşlarımıza, belediye başkanlarımıza ve diğer yetkililere ne cevap vereceğimizi düşünüyör müyüz? Dün de söyledim; Af Yasasını bir yıl önce milletin önüne getirip onun üstüne yattıktan sonra, hem hapishanelerdeki vatandaşlarımızın psikolojik durumlarını hem de onların dolaylı olarak yakından ilgisi bulunan ailelerinin sorunlarını gözardı ederek, İçtüzük meseleleriyle uğraşmakla, onlara ne demek istendiğini hiç düşündük mü? (DSP sıralarından gürültüler)

Evet, değerli arkadaşlarım, laf atmakla iş olmaz. Milletın bağrının yandığını, gidip kendilerinin karşısında görün; buradan gülmekle vatandaşın meselesine çözüm gelmez.

YÜCEL ERDENER (İstanbul) - Kimse gülmüyor.

ALİ GÖREN (Devamla) - Lütfen...

İçtüzük meselesi, mahalli idareler sorunundan, yarın Kızılay Meydanını dolduracak vatandaşımızın, memurun, işçinin sorunundan daha önemli değil; zamanlama açısından diyorum. Şöyle bir özdeyiş var: "Kişilerin yeteneği ve kabiliyeti, meselelere verdikleri önemle ilişkilidir." Eğer vatandaşın bağrı yanarken, siz, onların meselesine değil de, onlar için hiç de önemi olmayan, öteden beri sürüp gelen İçtüzük varken, bu meseleyi öne çıkarıyorsanız, vatandaş düşünmeye başlıyor, acaba benim meselelerime mi öncelik veriliyor, yoksa Meclis içindeki iktidarmuhalefet sorunlarının tartışılmasına mı?

Değerli arkadaşlarım, sağlık çalışanları ve diğer memurların sorunlarını, burada, tekrar tartışmak ve hepinizin önüne getirmek isterken, onlara fırsat verilmeden, sadece İçtüzükle vakit öldürmeyi, vatandaşımıza saygı açısından kusurlu buluyorum.

Ayrıca, ortadaki konular, gündeme getirilen konular daha kolay bir şekilde halledilip, diğer öncelikli konulara geçilmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gören, 1 dakika içerisinde toparlayınız.

ALİ GÖREN (Devamla) - Efendim, çok teşekkür ediyorum.

Bizim, vatandaşın meselelerine öncelik verme konusundaki bu kusurumuzun vatandaş tarafından affedilmeyeceğini ve vatandaşa, iktidarın vatandaş karşısındaki önem ve öncelik sıralamasında zamanlama açısından beceriklilik gösteremediğini ve önemli konulardan bir nevi kaçarcasına böyle

konularla zaman öldürdüğünü şikâyet etme hakkını kendimizde görüyoruz. Keşke, böyle fırsatlar, muhalefet olarak bizim elimize tarafınızdan verilmeseydi, keşke vatandaşın meselelerine, elbirliğiyle, gönül birliğiyle eğilerek bir an önce çözüm bulma imkânlarını yakalaysaydık.

Bu hususlarda, vatandaşın öncelikli meselelerinde ortaya getirdiğiniz konularda yapıcı muhalefet örneğini ortaya koyacağımızı, ancak, böyle hususlarla vatandaşın meselesinden uzak kalmakla, vatandaşın kendiniz hakkında not vermesine fırsat verdiğinizi hatırlatıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Gören.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, başka kişisel söz isteyen yoksa, ben söz istiyorum.

BAŞKAN - Osmaniye Milletvekili Sayın Şükrü Ünal; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan İçtüzük teklifinin 3 üncü maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüştüğümüz İçtüzük teklifinin 3 üncü maddesinde, 11 inci madde içerisinde bir cümleyle yapılmak istenilen değişiklik vardır. Peki, 11 inci madde neyi ihtiva ediyor, bize neyi anlatıyor; önce, buna bir bakmak istiyorum.

"Parti gruplarının Başkanlık Divanında temsili

MADDE 11. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, siyasi parti gruplarının parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarını ve bu oranlara göre her siyasi parti grubuna düşen Başkanlık Divanındaki görev yeri sayısını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir.

Başkanlık Divanındaki görev yerleri, Başkanvekillikleri için iki adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip siyasi parti grubuna ait olmak üzere oranı en yüksek olandan başlayarak sıra ile dağıtılır" diyor. Devamını da arz edeyim:

"Kâtip üyeliklerle, İdare Amirlikleri için görev yerleri dağıtımı Danışma Kurulunun görüşü alımdıktan sonra Genel Kurulca kararlaştırılır.

Siyasi parti grupları kendilerine düşen yerler için adaylarını gösterir. Bu adayları gösteren listenin Genel Kurulca işaret oyuyla oylanması suretiyle seçim tamamlanmış olur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekillikleri, Kâtip Üyelikleri ve İdare Amirlikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi üç yasama yılıdır.

Bu görevlerde herhangi bir suretle boşalma olması halinde, yeni seçilen divan üyesi, eskisinin görev süresini tamamlar."

Şimdi, daha önceki madde bu iken, değişiklik arz edilen madde 3 ile "Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen iki adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip siyasi parti grubuna ait olmak üzere ibaresi çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Eşitlik halinde kura çekilir" denilmektedir; yani, burada, iş, kuraya ve şansa bırakılmaktadır. Halbuki, bu durumda, o siyasi partilerin milletimizden aldıkları oy oranına göre tespit edilmesi daha adilane olur. Eşit sayıda milletvekili çıkarılan iki parti var ve burada kura çekilecek; hangisine düşerse başkanvekili o partiden seçilecek. Bunu yapmaktansa, seçimlerde almış oldukları oy oranı-

na bakılsa ve en çok oyu alan siyasi partiden başkanvekili seçilse, herhalde, daha münasip olur, daha uygun olur diye düşünüyor ve değerli milletvekili arkadaşlarımızdan bu konuyu bir daha değerlendirmelerini arz ediyorum, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Ünal.

Sayın Genç, buyurun; sorunuz var galiba.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aracılığınızla hem Komisyona hem de Başkanvekiline sorularım olacak.

Şimdi, burada, parantez içinde getirilen değişiklikle kaldırılan hüküm şu; bu değişiklik, başkanvekilleriyle ilgili bir değişikliktir: Başkanvekillerinin dağıtımında, mevcut hükümde "iki adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip siyasi parti grubuna ait olmak üzere oranı en yüksek partiye dağıtılır" diyor. Burada nedir, çoğunluğu alan partiye daha fazla başkanvekilliğini vermektir ve mantıklı olan da budur. Çünkü, bir seçim sonucunu düşünün; bir parti, (A) partisi 300 milletvekili, (B) partisi 80 milletvekili, (C) partisi 70 milletvekili, (E) partisi 51 milletvekili, öteki parti de 49 milletvekili almış. Dört tane başkanvekilliğini... 300 milletvekili alan parti tek başına iktidarı da kuruyor, bir başkanvekilliğini veriyoruz. Öteki üç parti, 80, 70, 50'ye de birer başkanvekilliğini veriyoruz. Bu, bir defa, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarını büyük sekteye uğratar. Bu Komisyon hangi mantıkla bunu böyle değiştirmiştir? Bence, başkanvekilleri, tabii, Meclisin çalışmasında da çok önemli rol aldığına göre, burada çok büyük bir hata yapılmıştır; yani, bir parti 50 milletvekili alıyor, öteki 300 milletvekili alıyor, 6 misli oy aldığı bir partiye 1 başkanvekilliği veriliyor, ötekine de 1 başkanvekilliği veriliyor ve gerçekten çok büyük bir hata. Mevcut madde gerçeklere daha uygundur. En azından, hiç olmazsa, iktidarı elinde bulunduran, salt çoğunluğu elinde bulunduran partiye 2 başkanvekilliğini vererek o parti iktidarının sağlıklı çalışmasına katkıda bulunmak gereklidir. Neden bu Komisyon bunu değiştirmiş? Bu, bir.

İkincisi, uygulamada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde transferler olmaktadır. Deniliyor ki, eğer eşitlik varsa, eşitlikte kura çekilir. Bir parti seçime girmiş, yüzde 13, yüzde 14 oy almış; sonra Meclis teşekkül etmiş; Mecliste transferlerle yani, hiç siyasi bir seçime de girmemiş 50 milletvekili transfer etmiş, öteki partinin de 50 milletvekili var; ama, biri transferle gelmiş.. Yani, burada, aynı hakkı tanımak, bence, temsili sisteme aykırı bir davranıştır. Burada, eşitlik halinde kura değil de, bence, genel seçimde alınan oy oranını esas almak daha faydalı olur. Buna Komisyon veya Başkanvekili, hangisi cevap verirse...

Üçüncüsü, burada, Komisyona sormak istiyorum: Sayın Komisyon, Türkiye Büyük Millet Meclisinin en iyi şekilde yönetimi, bu Meclisin hem itibarı hem de kamuoyundaki görüntüsü ve hem de sağlıklı çalışması bakımından önemlidir. Bazı başkanvekilleri, bu yönetimi çok keyfi yapmaktadır...

BAŞKAN - Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Bir dakika efendim; Komisyona soru soruyorum...

BAŞKAN - Bir dakika... 5 dakika içinde...

KAMER GENÇ (Tunceli) - 5 dakika daha olmadı, 9 saniye oldu efendim... Buyurun, daha orada 13 saniye oldu...

BAŞKAN - Sayın Genç, burada 3 dakika 13 saniye.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Efendim, ben bilemem ki, oradakine bakıyorum.

Bir dakika, sorumuzu sorayım... Niye sizi bu kadar rahatsız ediyor, anlamıyorum?!

BAŞKAN - Rahatsız...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Ben de parlamenter değil miyim burada?!

BAŞKAN - Sayın Genç, bir karar var...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Komisyon, size sormak istiyorum: Acaba, başkanvekillerin o kürsüde keyfi hareket etmelerine neden bir tedbir getirmiyorsunuz? Burada, milletvekillinin hakkını neden korumadınız? Bakın, orada oturan başkanvekilleri, maalesef... Burada sabahtan beri dinliyoruz; mesela, çıkıp, içtüzükle hiç ilgisi olmayan şeyler söyleniyor; ama, başkanvekili orada oturuyor, müdahale etmiyor "konu dışına çıkıyorsun" demiyor; ama, ne zaman ki kendi partisiyle ilgili bir şey söylenecek, hemen başlıyor söz kesmeye. Bu, bir keyfi yönetimdir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı, özellikle Meclis Başkanı ve Başkanvekillerinin o kürsüde, çok tarafsız, çok adil yönetmeleri, hem Parlamentonun saygınlığını artıran bir unsurdur hem de milletvekillinin orada kendini güvencede hissederek görev yapmasına sebebiyet verir. Siz, bu içtüzük değişikliğini yaparken neden kürsüde konuşan milletvekilinin hakkını korumadınız, korumayı da düşünmediniz; keyfi davranan başkanvekiline karşı bir tedbir getiremediniz? Bu da çok önemli bir olay.

Şimdi, biraz önce, arkadaşımız konuştu; işte, başkanvekilinin sayısını beşe çıkarmışız, onu indireceğiz dediler. Bir şey açıklamak istiyorum; çevreye şöyle bir şey yayılmış; işte, başkanvekili sayısı beşe çıkarsa, Kamer Genç gelir, başkanvekili olur, kürsüye oturur... Merak etmeyin; ben milletvekili olarak size karşı daha güzel muhalefet yaparım, burada daha güzel hesaplaşırım.

Saygılar sunarım efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sevgi Esen, buyurun.

SEVGİ ESEN (Kayseri) - Sayın Başkanım, delaletinizle, Sayın Komisyon Başkanından ve Başkanvekilinden aşağıdaki sorunun cevaplandırılmasını arz ederim.

Madde 3 olarak görülmüş; ancak, Meclis İçtüzüğü'nün 11 inci maddesinde yer alan "iki adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip siyasi parti grubuna ait olmak üzere" ibaresi çıkarılmış ve "eşitlik halinde kur'a çekilir" cümlesi eklenmiştir. Şimdi, sormak istiyorum; bunun gerekçesi ve mantığı nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Kukaracı, buyurun.

FAHRETTİN KUKARACI (Erzurum) - Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Başkanlık Temsilcisi tarafından aşağıdaki sorunun cevaplandırılmasını arz ediyorum.

Görüşmekte olduğumuz İçtüzüğü'nün 11 inci maddesinde "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekillikleri, Kâtip Üyelikleri ve İdare Amirlikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi üç yasama yılıdır" denilmektedir.

Malumunuz olduğu üzere, 21 inci Dönem altı yasama yılından müteşekkildir. Birinci seçilenler iki yasama yılı, ikinci seçilenler de üç yasama yılı görev yaptıktan sonra, geriye kalan altı ay, bu görevleri kim yürütecektir; bir hukukî boşluk yok mudur?

Sayın Başkanın, bunları cevaplandırmasını arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Kucaracı.

Sayın Uzunkaya, buyurun.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Başkandan şu sualimi cevaplandırmasını arz ediyorum:

Tabii, İttüzüğün çok büyük çapta değişikliğe uğratılmak istendiğini görüyoruz. Mutlaka, bunda, faydalı olan maddeler, katıldığımız maddeler vardır. Ancak, az önce de ifade edildi, Parlamentonun dışarıdaki, halk arasındaki görüntüsü pek de fazla olumlu değil. Acaba, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığımız, Başkanlık Divanımız ve ilgili Komisyonumuz, şu anda halk nezdindeki güvenilirlik sıkıntısını yaşayan Parlamentomuzun, bu sıkıntısını giderme açısından tüzük değişikliğini mi, yoksa, ciddi manada çalışmalarını engelleyen, halka daha güven telkin etmesi söz konusu olabilecek Anayasadaki birkısım maddeleri düzeltmenin gereğini mi düşünüyor? Daha açık bir ifadeyle, Başkanlık Divanımız, İttüzük değişikliğinden önce, Meclis, halka "egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" tabirinin, ifadesinin gereğini ortaya koyabilecek bir hizmeti veremiyorsa, Anayasadaki bu konuda sıkıntı doğuran maddeleri değiştirmeyi düşünüyorlar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Uzunkaya.

Sayın Başkan, buyurun.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Sayın Başkan, bize yönelik bir suali cevaplandırmak istiyorum.

Sayın Genç, başkanvekilliklerin dağıtımıyla ilgili bir konuya temas ettiler. Bu dağıtım, Anayasanın 94 üncü maddesine göre, bu anlayışa göre yapılır.

İkincisi, "başkanvekillerinin tutum ve davranışlarından doğan durum hakkında ne yapılacağı bu çalışmada düşünülmeliydi" ifadesinde bulundular. Biliyorsunuz, İttüzüğün 63 üncü maddesine göre, başkanvekilinin tutum ve davranışı hakkında müzakere yapılır, konuşmalar yapılır ve Genel Kurul karar verir. Yani, başkanvekilinin her karar ve eylemi Genel Kurulun denetimi altındadır.

Sayın Kucaracı bir görüş ortaya koydu. Öncelikle ifade edeyim ki, Sayın Kucaracı'nın, raporda, bu maddeyle ilgili bir muhalefet şerhi yoktur; dolayısıyla, İttüzüğün 42 nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre "Komisyon raporunda imzası bulunan komisyon üyesi, diğer komisyonlarda ve Genel Kurulda, çekimser veya aykırı olduğunu rapor metninde yazıyla belirttiği hususlar dışında, sözcüden soru soramaz ve komisyon raporuna aykırı konuşma yapamaz."

Arz ederim.

BAŞKAN Teşekkür ederiz.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Müsaade ederseniz, Sayın Genç'in sorusuna ben de cevap vereyim. Keyfi idare, keyfi rejimlerde olur.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Burada görüyoruz Sayın Başkan, her gün görüyoruz.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Sayın Genç, müsaade eder misiniz, cevap vereyim. Ben sizi dinledim.

Demokrasiler kurallar, kaideler rejimidir. Herkes de o kaidelere uymak mecburiyetindedir. Başkanvekilleri, bu Meclisi idare ederken, bu kuralların içinde idare ederler; zaten, keyfi idareye, Yüce Meclisimizin sayın üyeleri müsaade etmezler efendim. Onu arz edeyim.

Zatâlinizin de, başkanvekili olarak hiçbir zaman keyfi idare etmediğinizi ben dışarıdayken de içerideyken de kurallara göre idare ettiğinizi biliyorum. Bizim arkadaşlarımız da öyle yapıyorlar.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Ama, burada görüyoruz Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Sayın Uzunmaya'ya cevap vereyim müsaade ederseniz.

Anayasa değişiklikleri, Yüce Meclisin iradesindedir, Anayasanın nasıl değiştirileceği bellidir ve mevcut Anayasa Uyum Komisyonumuzda, anayasa paketinin, beş siyasi partinin uzlaşmasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine geleceği malumlarıdır.

Arz ederim efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkanım, Anayasa Komisyonu Başkanının, Anayasanın 95 üncü maddesini okumasını tavsiye ediyorum.

BAŞKAN - Okusun efendim...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Okusun, lütfen, ikinci fıkrayı okusun. Meclisteki faaliyetlere üyeleri oranında katılacağını ne anlama geldiğini...

BAŞKAN - Maddeyle ilgili dört önerge vardır.

Önergeleri, geliş sıralarına göre okutup, aykırılık derecelerine göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı İktüzük teklifinin 3 üncü maddesine eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde düzeltilmesini arz ve teklif ederim. 20.11.2000

Yasin Hatiboğlu

Aslan Polat

Çorum

Erzurum

Teklif: "Eşitlik halinde, en son genel seçimde aldıkları oylar dikkate alınır."

BAŞKAN - İkinci önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Müzakereye konu İktüzük teklifinin 3 üncü maddesiyle değiştirilen İktüzüğün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederim, 20.11.2000

Yasin Hatiboğlu

Çorum

Teklif: "Başkanvekili anamuhalefete mensup üyeler arasından seçilir."

BAŞKAN - Üçüncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 3 üncü maddesiyle değiştirilen İktüzüğün 11 inci maddesine eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederiz.

Teklif: "Eşitlik halinde, en son genel seçimde aldıkları oy oranları dikkate alınır."

Mahtuz Güler	Sabahattin Yıldız
Bingöl	Muş
Latif Özbek	Osman Yumakoğulları
Elazığ	İstanbul
Şükrü Ünal	Maliki Ejder Arvas
Osmaniye	Van
Niyazi Yanmaz	Yakup Budak
Şanlıurfa	Adana
Osman Aslan	Mustafa Geçer
Diyarbakır	Hatay
Yahya Akman	Mehmet Batuk
Şanlıurfa	Kocaeli
Ali Oğuz	Musa Uzunkaya
İstanbul	Samsun
Aslan Polat	Ali Gören
Erzurum	Adana

BAŞKAN - Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşölmekte olan İttüzük değişiklik teklifinin çerçeve 3 üncü maddesiyle İttüzüğün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlelerin aşığıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
Ankara

İsmail Köse
Erzurum

Zeki Çakan
Bartın

"Eşitlik halinde, Başkanvekilliği, milletvekili genel seçiminde en çok oy alan siyasi parti grubuna verilir."

BAŞKAN - Şimdi, en aykırı önergeyi okutup, işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Müzakereye konu İttüzük teklifinin 3 üncü maddesiyle değiştirilen İttüzüğün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşığıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederim, 20.11.2000

Yasin Hatiboğlu
Çorum

Teklif: "Başkanvekili, anamuhalefete mensup üyeler arasından seçilir."

BAŞKAN - Sayın Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Başkan?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Hatiboğlu?..

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) - Arz edeyim efendim.

BAŞKAN - Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çerçeve 3 üncü maddeyi görüşüyoruz.

Yürürlükteki İktüzüğün ilgili bölümü aynen şöyle: "Başkanlık Divanındaki görev yerleri, Başkanvekillikleri için iki adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip siyasi parti grubuna ait olmak üzere oranı en yüksek olandan başlayarak sırayla dağıtılır" deniliyor.

Şimdi, o metnin, o hükmün metinden çıkarılması doğrudur. Yani, salt çoğunluğu elinde bulunduran sayın gruba iki başkanvekilliği verilmesi adil değildir. Neden değildir; salt çoğunluk sahibi, hemen hemen, genelde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığını da zaten elinde bulunduracak olan grup demektir. Şimdi, bir de, kalkar, iki başkanvekilliği verirseniz, bu, uygun olmaz. Peki, diyelim ki 8080 iki grup geldi, bir başkanvekilliği kaldı, nasıl tespit edeceğiz? Biz, talih oyunu oynamıyoruz; yani, talih oyunları yöntemine başvuramayız. Millî iradenin tecellisini esas almaya mecburuz. Nedir o? Son genel seçimde alınmış olan oylara bakılır. Oylarda, hiç zannetmiyorum ki, iki partinin oyları birebir beraber olsun; o, mümkün değildir. Onun için, en demokratik yol budur. Bu yolu kullanalım diye ben deniz bir önerge verdim. Her ne kadar, Sayın Başkanlık katılmadıysa da, Komisyon katılıyor mu, katılmıyor mu bilmiyorum... Sadece, şuna inanıyorum ki, Sayın Başkanvekillimiz, bu kardeşini, sırf kürsüde görmüş olmak için "katılmıyorum" dedi; ama, oy verecek ve kendisini takip eden grubu da bizi destekleyecek; zaten, bazı grup başkanvekilleri destekleyeceklerini ifade ettiler.

Sayın milletvekilleri, biz, görüyor musunuz nelerle meşgulüz. Şu anda, biliyor musunuz, şu gün faizler yüzde 400 ve günlük dolar ihracı, başka bir ifadeyle, doların, piyasaya Merkez Bankasından sürümü 900 milyon, 1 milyar dolar, Merkez Bankasının rezervlerini dikkate aldığımız zaman, demek ki, tahammülümüz ve nefesimiz ancak onbeş gün dayanacak ve kaç banka batıp gidecek Allah bilir. Yapmayın. Bakın, Tüzüğün tümü üzerinde konuşurken şunu ısrarla ifade ettim; beyler, basılı gündemi bir inceleyiniz, çok önemli konular var, görüşmeler var, kanun tasarı ve teklifleri var. Şimdi, Tüzüğü bu kadar acele görüşmenin gereği yok, yine görüşelim, görüşmeyelim demiyoruz. Bakınız, Parlamentomuzu tenzih ederek, her bir grubumuzu tenzih ederek, her bir arkadaşımı tenzih ederek; hiç kimseyi, kimseye; hiçbir şeyi, bir başka şeye benzetmeksizin, bir şeyi hatırlatayım, tarihî bir olay: İstanbul'un fethinde, Osmanlı, surları döverken, Bizansın din adamları, meleklerin cinsiyetini tartışıyor ve İstanbul gümbür gümbür gitti; iyi ki, tartışmışlar da, gitmiş. Yapmayın... değerli milletvekilleri, ne olursunuz, bu meseleler de önemli olmakla beraber, ehemmi mülhimme tercih etme mecburiyetimiz vardır. Ben, hiç olmazsa, bu noktaya gelmişken, önergemin kabulü yolunda oy vermenizi; yani, demokratik usul ve yöntemlere sahip çıkmanızı arz ve istirham ediyorum.

Saygı sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Komisyonun ve Sayın Başkanlığın katılmadığı...

MUSTAFA NİYAZİ YANMAZ (Şanlıurfa) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - ... gerekçesini Sayın Hatiboğlu'ndan dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Oylama işlemini elektronik oylama cihazıyla yapacağım ve oylama için 3 dakikalık süre vereceğim.

Sayın milletvekilleri, oylama sırasında sisteme giremeyen arkadaşlarımızın teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen giremeyen arkadaşımız olursa, aynı süre içerisinde, oy pusulalarını Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum. Bu arada, vekâleten oy kullanacak sayın bakan varsa, hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve imzasını havi oy pusulasını aynı süre içerisinde Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum.

Oylama işlemini .başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı vardır; önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım üç önerge de aynı mahiyettedir. Bu nedenle, önergeleri okutacağım; ancak, Sayın Aydın Tümen ve arkadaşlarının verdiği önerge daha kapsamlı olduğu için, onu dikkate alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İçtüzük değişikliği teklifinin çerçeve 3 üncü maddesiyle İçtüzüğün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen

Ankara

İsmail Köse

Erzurum

Zeki Çakan

Bartın

Eşitlik halinde Başkanvekilliği, milletvekili genel seçiminde en çok oy alan siyasi parti grubuna verilir.

BAŞKAN - Aynı mahiyette olduğu için diğer önergeleri de okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı İçtüzük teklifinin 3 üncü maddesine eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde düzeltilmesini arz ve teklif ederim.

Yasin Hatiboğlu

Çorum

20.11.2000

Aslan Polat

Erzurum

Ali Gören

Adana

Teklif :

Eşitlik halinde en son genel seçimde aldıkları oylar dikkate alınır.

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 3 üncü maddesiyle değiştirilen İttüdüğün 11 inci maddesine eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederiz.

Mahfuz Güler (Bingöl) ve arkadaşları.

Teklif :

Eşitlik halinde en son genel seçimde aldıkları oy oranları dikkate alınır.

BAŞKAN - Efendim, bu üç önergede aynı mahiyettedir; Aydın Tümen ve arkadaşlarının önergesi daha geniştir. Bu her üç önergeyi birleştirerek soruyorum:

Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katlıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Başkanlık?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Katlıyoruz efendim.

Sayın Aydın Tümen ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi, kabul edilen bu önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüdüğünün 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Başkanlık Divanı Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri belirler."

BAŞKAN - 4 üncü maddeyle ilgili olarak, Fazilet Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Akman, süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken, Yüce Heyetinizi hürmetle selamlıyorum. .

Değerli arkadaşlar, öncelikle, biraz önce, Genel Kurulda, bizlerin de iştirak etmiş olduğu bir önergenin kabulü suretiyle 3 üncü maddede değişiklik yapıldığından dolayı memnuniyetimi ifade etmek istiyorum. Bu nedenle de, doğrusu, şu ana kadar, bu yasama dönemi içerisinde, defalarca vermiş olduğumuz anlamlı ve yapıcı önergelere bir türlü olumlu yaklaşmayan iktidar partisine mensup arkadaşları da, bu anlamda, kutlamak istiyorum. Bu davranışlarının bundan sonra da devam etmesini temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, görüşmekte olduğumuz İttüdüğü değişiklik teklifi, hukuk literatürümüzde, normlar hiyerarşisi diye bilinen hiyerarşik yapı içerisinde, Anayasadan hemen sonra, ikinci sırada yer alan önemli bir konuma sahip. Bu, hem Anayasanın hem bütün kanunların ve Mecliste görüşülen sair konuların, denetim konularının dahi görüşme usulünü düzenleyen bir yasa, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir iç anayasası mahiyetindeki bir yasa. O nedenle de, önemli olmakla beraber, şu anda görüşmekte olduğumuz, yaklaşık 20 maddede değişiklik öngören teklifle ilgili, doğrusunu ifade etmek gerekirse, ben, şahsen, dişe dokunur diyebileceğimiz, önemli nitelikte addedebileceğimiz herhangi bir hususa rastlamadım. Bunu, benden önceki hatiplerin de ifade etmiş olduğu gibi, esasında, kanun çıkarma hususunda hiçbir sıkıntıları olmayan iktidar partilerinin, mev-

cut muhalefeti biraz daha susturmaya yönelik bir çabası olarak görüyorum. Nitekim, bu dediğim ifadeyi doğrular mahiyetteki maddeler, öntümüzde görüşeceğimiz maddeler arasında da gelecektir. Ana kanunlar olarak tabir edilen kanunların, muhalefet bypass edilerek, nasıl geçirilmek istendiğine dair değişiklik de var burada.

Benim, üzerinde söz almış bulunduğum 4 üncü madde, doğrusu, biraz kendimizle de ilgili, bir Meclis Başkanlık Divanı Üyesi olarak, doğrudan doğruya bizi ilgilendiren bir madde; ne diyor: "Başkanlık Divanı Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri belirler." Esasında, böyle bir ihtiyacın nereden kaynaklandığını, ben, şahsen, anlamakta güçlük çekiyorum. Demin bu madde üzerinde konuşacağım için merak ettim, Başkanlık Divanındaki Kâtip Üye arkadaşların geçmişlerini gösteren albüme baktım, şu anda görev yapan 10 üye arkadaşımızın tamamı da, Türkiye Cumhuriyeti Devletinde kurulmuş olan üniversiteleri bitirmiş arkadaşlarımız. Bu arkadaşlarımızın, Başkanlık Divanındayken, önlerine gelen evrakları okudukları sırada sürçülisan etmeleri veya mensup oldukları bölgenin şivesini izhar eder bir şekilde konuşmaları, doğrusu, yadırganacak bir husus olmasa gerek. Bu, bizim memleketimizin bir zenginliğidir; memleketin doğusundan, batısından, ortasından, her tarafından insanların, bu Millet Meclisinde temsil edildiğinin birer göstergesidir.

Aynı zamanda, yapılan bu değişiklik, esasında, şu ana kadar var olan bir teamülü de ortadan kaldırıyor. Nedir bu teamül? Biliyorsunuz, kanun tasarıları ve denetim konuları görüşülürken, genellikle, hükümet ve komisyonun oturmuş olduğu şu sıralardaki ilgili bakana veya ilgili komisyon başkanına, milletvekilleri tarafından devamlı sorular sorulur. Bununla ilgili cevapları bürokrat arkadaşlar hazırlasa dahi, bunlar, ilgili bakanın, ilgili komisyon başkanının ağzından Meclis Genel Kuruluna aktarılır. Yani, Meclis Genel Kuruluna hitap eden, konuşan herkes, bu çatı altında milletvekili olmak durumunda. Bunun, benim hatırlayabildiğim bir tek istisnası, daha önce milletvekilliği veya bakanlık yapmış arkadaşların, soruşturma komisyonlarına konu olan durumlarda, tabiri caizse, - ifadeleri alınmak üzere, daha doğrusu, savunmalarını yapmak üzere, bu kürsüden onlara konuşma imkânı verilmekte; ama, neticede, bir dönem önce dahi olsa veya iki dönem önce de olsa, o insan da, bu Mecliste, halkı temsil etme noktasına gelmiş bir insan. Bu, bu anlamda da bir istisna getiriyor. Bunun, neden önemli kabul edilerek, kamuoyunda konuşulduğu gibi, profesyonel spikerler tarafından bu evrakların okutulmasına ihtiyaç duyulduğunu, şahsen, ben anlayabilmiş değilim. İşin açıkçası, bunu anlamsız da buluyorum.

Niye anlamsız buluyorum? - Yine, albüme şöyle bir baktım, ne gördüm; şu anda, 21 inci Dönem Meclisimizde bulunan 498 üye arkadaşımız fakülte veya yüksekokul mezunu, 35 arkadaşımız lise veya dengi bir okuldan mezun, 10 arkadaşımız ortaokuldan mezun, sadece 6 arkadaşımız ilkokul mezunu. Okur yazar olmayan da, doğal olarak, mevcut yasa gereği, seçilme engeli olduğu için, okur yazar olmayan herhangi bir insan yok. Demin de izah ettim, kürsüde bizzat görev yapan arkadaşların tamamı da üniversite mezunu. Onun için, ben, bu anlamda, getirilmiş olan bu maddeyi, doğrusu anlamlı bulmadım.

Önümüze getirilmiş olan teklif, milletvekillerin şahsen vermiş olduğu bir teklif olduğu için, yani, hükümet tasarısı şeklinde gelemediği için, işin doğrusu, bu tekliflerden her bir maddenin, tam olarak, ne gerekçeyle önümüze getirildiğini de anlama şansına sahip olmadık. Çok dağınık bir gerekçe var önümüze getirilen metnin içerisinde. Ben, demin "bu içtüzük değişikliğine neden ihtiyaç duyuldu" diye bir soru sordum. Hem bu içtüzük değişikliği hem de özellikle bu madde hususunda, Sayın Meclis Başkanvekilimizden istirham ediyorum, beni aydınlatıcı bir açıklama yaparsa, memnun olacağımı huzurlarınızda ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin geneliyle alakalı şunu söylemek istiyorum: 21 inci Dönem Meclisi, basına yansıdı, çeşitli defa bu kürsüden de izah edildi ki, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en çalışan meclislerinden bir tanesi, belki de birincisi. Nereden bunu söylüyoruz; çünkü, bu Mecliste şu ana kadar görüşülen ve kabul edilen, Genel Kuruldan geçen tam 227 adet yasa var. Öyle zannediyorum, bu, bir rekor...

Bu yasaları çıkarırken, 354 oyla güvenoyu almış hükümetimizin de hiç zorlandığına şahit olmadım. Bu arada, zorlanmadıkları gibi, kabul edilen yasa tasarılarının ve tekliflerinin büyük bir çoğunluğuyla ilgili olarak, muhalefet partilerinin desteğini de aldılar. Bu desteğe rağmen, yürüyen bu trende rağmen, bu tip bir değişikliğe neden ihtiyaç duyulduğunu, hakikaten, anlamakta biz güçlük çekiyoruz.

Bir sözcük arkadaşımız değindi; 21 inci Dönem Meclisi, ana kanun diyebileceğimiz bir kanunu, burada, birkaç saat içerisinde kabul etti. Neydi o; Gümrük Kanunu dediğimiz, 248 ana madde ve 6 geçici madde olmak üzere toplam 254 maddeden oluşan bir yasa, birkaç saat içerisinde geçti.

Şu an Adalet Komisyonumuzda bekleyen Avukatlık Kanunuyla ilgili bir yasa tasarısı var, yaklaşık 100 küsur maddeden ibaret bir tasarı. Ben, bir muhalefet milletvekili olarak, o tasarıya da katkıda bulunmuş bir arkadaşımız olarak öneriyorum: Getirin Avukatlık Kanunuyla ilgili tasarımı, şu Meclis çatısı içerisinde, beş grubun da onayıyla ve kabulüyle, birkaç saat içerisinde, genel görüşmelerimizi izah ettikten sonra kabul edelim ve hukuk camiasında, yargı camiasında bir rahatlığa vesile olalım. Buna emsal gösterebileceğimiz ve kabul edebileceğimiz ana nitelikte birçok yasa var.

Bunları getirin görüşelim diyorum; ama, eğer, bizlerin ve halkın büyük çoğunluğunun, altına imza atmadığı, kabul etmediği, onların aleyhine olan kanunları getirip de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAHYA AKMAN (Devamla) - ...burada "bunlar ana kanunlardır" ismini yakıştırdıktan sonra, bu Meclisten muhalefetsiz olarak geçirmeyi bekliyorsanız, unutmayın ki, bu hareketinizle, halkın iradesine büyük bir saygısızlık yaptığınız gibi, demokrasiyi de katletmiş oluyorsunuz.

Bu duygu ve düşüncelerle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Akman.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Erdoğan Sezgin.

Buyurun Sayın Sezgin. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA ERDOĞAN SEZGİN (Samsun) - Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü değişikliği hakkında söz almış bulunuyorum; Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına hepinize saygılar sunuyorum.

Anayasanın 95 inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisine, kendi çalışma usul ve esaslarını belirlemesi için İçtüzük yapma yetkisi vermiştir. Meclis çalışmalarına, siyasî partilerin, üye oranlarına göre katılmalarını sağlamak, demokrasiyi tam anlamıyla uygulamak gibi hükümler ve Anayasanın diğer maddeleri de nazara alındığında, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında, demokratik kural ve esasların mutlaka işletilmesi yolunda amir hükümler bulunmaktadır.

Buradan yola çıktığımızda, demokrasinin anaacağı, babaacağı olan, temsilî demokrasinin beşiği olan Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında, demokrasi adına, adalet adına, millet adına, bazı pırlantılar görmek istiyoruz. Burada, hiçbirimiz, kendi adımıza, kendi nam ve hesabımıza iş görmüyoruz. Yaptığımız iş, devlet adına, millet adına, çiftçiler adına, esnaf adına, memur adına,

işçi, emekli, hatta demokrasi ve insan haysiyeti adına iş yapıyoruz; tıkanan hür teşebbüsün önünü açmak için iş yapıyoruz. Bu Meclisin, millî meselelerde, parti ve siyasî çıkar hesabının; burada, bu zeminde parmak hesabının önemli olmadığını düşünüyoruz. Millet, bizden, demokratik pırıltılar ve derdine çare olmamızı beklemektedir.

Geçen dönemde, bu Meclisten, Bankalar Yasası da dahil, vergi kanunları geçti, milletin menfaatına, ekonominin köttüye gitme pahasına, parmak hesabı, hep galip geldi. Geldi de ne oldu; Türk çiftçisi, Türk esnafı, hür teşebbüs kaybetti, millet kaybetti, devlet kaybetti. Siyasî nitelik taşımayan yasalarda dahi, parmak hesabının hep galip gelmesi, Türk siyasetini de tıkadığına, devleti de, devlet yönetimini de sıkıntılara soktuğuna hep birlikte şahit olmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin, kendi görev alanına giren konularda muktedir olması gerekmektedir, olaya el koyması gerekmektedir. Bugün, bu meseleyi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yakalayabilmesi için, Anayasanın ve İçtüzüğün kendisine verdiği kontrol mekanizmalarını mutlaka çalıştırması gerekmektedir. Gensoru müessesesi ile kendi bakanınızdı düşürün istemiyoruz; ama, genel görüşme ve araştırma önergelerine sıcak bakılması gerekmektedir. Geçenlerde bankalarla ilgili genel görüşme talebi oldu; neden reddettiniz? Bankalar meselesini, hâlâ daha Türkiye'de, Büyük Millet Meclisinin sayın üyeleri de dahil, bilmeyen çok arkadaşımız var. Eğer, meseleyi bilmeyecekseniz, nasıl çözüm getireceksiniz?

Bugün Türkiye'nin ekonomisiyle ilgili olarak IMF'yle yaptığınız standby anlaşmasını Türkiye'nin son şansı, sondan bir önceki kertesi olarak takdim ettiniz. Eğer Türkiye'nin bu sıkıntılı günlerinde, bu meseleyi, bu Mecliste görüşmüş olsaydınız, bakın biz size ne söyleyecektik: "Küreselleşme kavramının, bizim gibi kalkınmakta olan ülkeler de dahil herkesi zenginleştirecek bir şey olmadığını anladık. Tersine, küreselleşmiş dünyanın finansal sistemi, bizi, iflasın eşiğine, yoksulluğun eşiğine getirdi. Neredeyse dilenci oluyorduk." Bu sözlerin sahibi Malezya Başbakanı Bin Muhammed, sanki 6 ay önceden Türkiye'nin falına bakmış ve falı da doğru çıkmıştır. Eğer, o günlerde, Türkiye'nin, ekonomik meseleleriyle ilgili burada bir genel görüşme, bir araştırma olmuş olsaydı, arkadaşlarımız size, bunların alternatiflerinin de olduğunu açık ve net şekilde ifade edeceklerti.

Bugün Türkiye'de yaşanan olaylardan hepimiz üzüntü duyuyoruz. Ne esnaf ne çiftçi ne hür teşebbüs yarımını göremez oldu ve bugün, gözbebeğimiz olan hür teşebbüsün, globalleşen dünyada sermaye kaybettiğini, battığını görmek bize büyük ıstırap vermektedir; çünkü, o fidanların dibine biz yıllarca su döktük; "hür teşebbüs" dedik, "müteşebbis ruh" dedik; ama, bugün, bakıyorum ki, bazı grupların seçmenleri dahi vergi mükellefi bile değiller! Bunlardan çok büyük üzüntü duyuyoruz. Onun için, diyoruz ki, Meclis, gerektiği zaman, Türkiye'nin gündemine el koymalı.

O günlerde, çok ciddi bir şekilde bu mesele tartışılmış olsaydı, bu ekonomik paketin arkasından, Türkiye'ye, bir de aynı ağırlıkta siyasî paket geleceğini ve gelmekte olduğunu, açık ve net bir şekilde söylemek mecburiyetindeydik. Türkiye'de, bugün, bu meselelerin altından kalkmak ve bu meseleleri gözardı etmemek, saati saatine izlemek, bu Meclisin vebalidir. Eğer, bu Meclis, denetim mekanizmalarını çalıştıramayacaksa, bu meselelere el koyamayacaksa "kulak çekmecesine, karpuz kesme" misalinden ileri gidemeyecektir. Türk milleti, artık, siyasetçiyi, sevmez oldu. Sebebi, işte, kendi meselelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin el koymamasından kaynaklanmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, yarın, memurlar sokakta; geçen gün, işçiler sokaktaydı... Biten bir Türkiye, kaybolan bir Türkiye, fakirleşen bir Türkiye... Dünyanın hiçbir yerinde, insanları fakirleştirmek suretiyle enflasyonla mücadele edildiğini, hiçbir siyasî literatürde görmedik ve yaşa-

madık. Onun için, bu Meclis, Türkiye'nin çok önemli meselelerine, derhal el koymak mecburiyetindedir. Eğer, bu şekilde, parmak hesabı her şeye galip gelecekse, fazla diyecek bir şeyim yok. Allah, Türk Milletine, esnafına, çiftçisine, hür teşebbüsüne iyilikler ihsan etsin.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Sezgin.

Şahsı adına, Konya Milletvekili Veysel Candan; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 527 sıra sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İhtilaz tadilatıyla ilgili madde 4 üzerinde, şahsım adına söz aldım; Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Efendim, burada, Başkanlık Divanına yeni bir görev veriliyor: "Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri belirler." Peki, şimdi kim okuyor; değerli milletvekillerimiz okuyor; yani, Meclis, bir yerde, yeni bir istihdam alanı daha açmış oluyor. Verilen önergeler var zannediyorum; bence, aslında, o önergeler doğrultusunda, eski usulde, milletvekillerimizin okumasının daha doğru olacağı kanaatindeyim.

Değerli milletvekilleri, biz, burada esasta neyi konuşuyoruz; Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usul ve esaslarını. Bunun, doğru olarak nasıl yapılması gerekir; adil, dürüst, hukuk kurallarına uyumlu ve sonunda da millî iradenin tecelli etmesi gerekir. Aslında, Türkiye Büyük Millet Meclisi işleyişi, ne kadar mazbut, muntazam, kusursuz olursa, o kadar verimli olur.

1996 yılında İhtilazda değişiklik yapılmış; yani, dört yıl önce ve 124 maddesini değiştirmişiz. Yıl 2000; tekrar, birsürü maddeyi değiştiriyoruz. Demek ki, her gelen hükümet, kendinin daha rahat çalışması için yapılması gerekeni yapıyor anlaşılmaktadır.

Şimdi, hükümetin bir iddiası var; o iddia nedir; Parlamento hızlı çalışmıyor, daha hızlı nasıl çalıştırırız... Aslında, bana göre, hükümetin böyle, fazla da buna itiraz etmemesi gerekir. Hükümet için, aslında, Anayasayı, Tüzüğü, zaman zaman delmek, en azından bir defa delmek, bir defa aşmak, mutat hale gelmiştir. Hatırlarsınız, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Anayasa, Adalet Komisyonları yerine Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüldü, Anayasanın 162 nci maddesi bu hükümetçe bir defa delindi.

Yine, dün burada, Bayındırlık Bakanlığıyla ilgili bir tasarruğun geçici madde müzakerelerinde, müzakeresiz madde kabul edilme tekniği geliştirildi, bir defa daha delindi.

Demek ki, hükümetin aslında İhtilazda fazla amiyane tabiriyle taktığı filan yok, sayısal çoğunluğa göre istediğini yapmaktadır.

Gerekeyi okudum, gerekçede çok garip bir misal var: Diyor ki, 250 maddelik bir kanunu aldık, görüşeceğiz, 1 250 saate ihtiyaç var, 156 gün... Yani, bu kadar abartılı bir gerekçe yazmaya hiç gerek yoktu. Aslında, bence doğru olan, hazırlanan İhtilazda bir uzlaşma komisyonuna havale etmek ve bütün partilerin iştirak ettiği bir İhtilazda, Danışma Kurulunda da kabul edilerek, burada, metin olarak okunup, oybirliğiyle geçmesi gerekirdi. Yani, siz, bir taraftan "zaman" diyorsunuz, bir taraftan da, usule uygunu, doğrusu, kısası, mantıklısı ve de Danışma Kurulunda kabul edilmiş bir İhtilazda buraya getirmek yerine, maalesef daha değişik bir yol izliyorsunuz; bunu da anlamak mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, aslında burada Trafik Kanunu, Gümrük Kanunu ve diğer verilen kanunlar var. Bana göre aslında bu tasarı muhalefeti yok sayma tasarısıdır ve doğru değildir. Siz muhalefeti

yok sayarsanız millet de bir gün sizi yok sayar. O açıdan doğru değil. Kanaatimce en doğru olan, bütün partilerin uzlaşarak yasa yapması ve o yasanın da kamu tarafından kabul edilmesi gerekir.

Değerli arkadaşlar, maddelere baktığımız zaman, muhalefet partisi, bu tüzüğe göre, az önerge verecek, az konuşacak, az söyleyecek. Bir anlamda muhalefetin tasarılarla katkısı istenmiyor. Bunu mantıklı bulmak doğru değildir.

Yine, bir madde için yalnız bir önerge vereceksiniz deniliyor. Halbuki, bir maddede beş fıkra varsa daha önce beş fıkra için önerge veriliyordu. Yani, bunun mantığını anlamak mümkün değil. Önergeler daha çok fikirlerin tartışılması anlamına gelir. Tartışmasız kanun çıkarmak... Yani, burası fason kanun üreten bir merkez değil ve Türkiye'deki mevcut yasaların ancak 4 000'i uygulanıyor. Bugün hiç uygulanmayan, mevzuattan kaldırılması gereken 6 000 civarında kanun olduğu söylenen bir ülkede, çok kanun çıkarmanın bir mantığı da yok, çıkarılacak kanun daha mantıklı, ihtiyaca cevap vermesinin daha doğru olacağı kanaatindeyim.

Hatırlanacağı üzere, eskiden, Anayasaya aykırılık yönünde sınırsız önerge vermek mümkündü; ama, şimdi, 3 tane önergeyle sınırlamanın anlamı da yok.

Şimdi, yine, temel yasalar görüşülürken, Danışma Kurulu oybirliği aranıyordu, burada böyle bir arama yok. Hükümetin 350 sayısı var, burada istenen nisap da 330; yani, biz, hükümet olarak, istediğimiz yasayı istediğimiz şekilde değiştirebiliriz mantığı var. Bana göre, bu İçtüzüğün içerisinde genel anlamda bazı olumlu maddeler olmasına rağmen, birçok maddenin, muhalefeti susturmaya yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

BAŞKAN - Sayın Candan, 1 dakika içerisinde toparlar mısınız.

VEYSEL CANDAN (Devamla) - Peki efendim.

Değerli arkadaşlar, tekrar maddenin özüne dönüyorum. O zaman, Divanda okuyan milletvekillerine ne görev vereceksiniz? Kaldı ki, yarın, hükümetin başını da ağrıttacak; burada, spiker diye getireceğiniz 4050100 tane müracaat olacak belki de, 2 kişinin yapacağı yere 20 tane adam almak mecburiyetinde kalacağız. Şu anda, genel olarak, Meclisin personeli zaten fazladır. Böyle bir istihdam sahası açmanın mantığı yoktur. O açıdan, değişiklik önergeleriyle, eski hale dönüşün, mevcut halin muhafazasının daha doğru olacağı kanaatindeyim.

Muhterem heyetinize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aslan Polat; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 527 sıra sayılı İçtüzükte Değişiklik Yapılmasına Dair Teklifin üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlarım.

Şimdi, bu maddede ne deniliyor "Başkanlık Divanı, Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri belirler."

Sayın milletvekilleri, bakın, bir şey söyleyeyim: Bugün kâtip üyelere spiker turalım, burada evrak okusun denirse, yarın da, Başkanlık Divanında konuşanlara da birer spiker turalım, o konuşsun derler; öbür gün de, başka bürokratlar gelsin bu Meclise derler ve bu işin tuzu kaçar, tuzu kokar; olmaz böyle şey. Bu iş böyle olmaz kardeşim. Sizde, artık, tuz da koktu, her şey koktu, daha başka bir şey kalmadı.

Bir milletvekili eline verilen bir kâğıdı okuyamayacaksa, onun Mecliste işi ne?

Bakın arkadaşlar, Meclisin bir ciddiyeti var. Yok Meclise yarın spiker getirilecekmiş, yok spikerin ses tonu nasıl, yok konuşurken mimikleriyle dalga mı geçti, ciddi mi okudu!.. Bunlarla mı uğraşacağız?

Sayın milletvekilleri, bakın, hakikati samimi olarak söylüyorum; getirdiğiniz tekliflere dikkat etmeniz lazım.

Şimdi, buraya bir teklif getirmişsiniz "spiker okusun, bilmem kim okusun..." Bunları bırakın.

Bakın milletvekilleri, ben size bir şey söyleyeceğim: Getirmişsiniz buraya, diyorsunuz ki "biz, İhtilaf tadilatı getiriyoruz." Neymiş getirdiğiniz tadilat? "Meclisin çalışmasını güzelleştireceğiz, iyileştireceğiz" diyorsunuz. Şurada 4950 elli madde var. En az 4045 tanesi, bütün partilerin ittifak ettiği maddeler; ama, burada 56 tane madde var ki, burada, artık, tahammül edemediğiniz için, artık gücünüz kalmadığı için, muhalefet konuştuğu zaman mahçup olduğunuz için, muhalefetin sesini kesmek için maddeler getirmişsiniz. Çıkarın bu maddeleri, diğerlerini bir günde çıkaralım. Bizim, burada, şu maddelerde konuşmamızın sebebi, sizin getireceğiniz antidemokratik maddeleri engellemektir. (FP sıralarından alkışlar)

Siz, burada, muhalefeti susturacaksınız. Peki, siz beni sustursanız, borsanın on onbeş günde 13 00014 000 puandan 8 000 puana düştüğünü nasıl inkâr edeceksiniz; dünya bilmiyor mu bunu?

HASAN GÜLAY (Manisa) - Kâğıtın var mı?

ASLAN POLAT (Devamla) - Siz beni buradan konuşturmasanız bile, Merkez Bankası on günde 6 milyar dolar parayı çözdü, 6 milyar dolar!.. Merkez Bankası on günde 6 milyar dolar parayı piyasaya verdi, hâlâ ne borsanın düşüşünü durdurabilirdi ne faizleri durdurabilirdi. Gelin, bunları tartışın.

Bakın sayın milletvekilleri, bugün, yapılacak bir konu vardır burada. Hazineden sorumlu Devlet Bakanının çıkıp şuradan Meclise bilgi vermesi lazımdır. Türkiye'de ateş var, ateş; yamyor. Faizler yüzde 150'ye çıktı, borsa yüzde...

Peki, ben size bir şey söyleyeyim DSP'liler; gelin, bana bunun cevabını verin: Siz Hazineden yüzde 36, 37, 38 faizle sattığımız bonolar bugün yüzde 62'ye çıktı. Bankalar yüzde 38'le bono aldı, şimdi yüzde 62'ye çıktı, hangi banka bu zarara dayanır?

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Madde üzerinde konuşun...

ASLAN POLAT (Devamla) - Efendim, ben, madde üzerinde konuşuyorum, maddenin ruhu bu.

Bu Türkiye'de ateş olduktan sonra, spiker bunu burada okusa ne olur, okumasa ne olur bu kanunu.

Ben, size işin ruhunu anlatıyorum yani. Siz işin ruhunu dinlemiyorsunuz, işinize gelmiyor. Bu gültünecek konu demiyorum ben. Repo faizleri yüzde 150'ye çıktı. Peki, yüzde 150'ye çıktı faizler, sen enflasyonu yüzde 10'da nasıl durduracaksın! Gelin, bunları konuşun yahu; ateş var ortada! Şimdi siz tutunuz, şurada, bir hafta önce bir kanun daha getirdiniz. Yeniden belki 2,5 katrilyon lira vergi saldınız. 2,5 katrilyon lira millete vergi saldınız; on günde Merkez Bankası 6 milyar doları piyasaya verdi. Kime verdi bunu?!

HASAN GÜLAY (Manisa) - Sayın Başkan, ne ilgisi var!

ASLAN POLAT (Devamla) - Tabii, çok ilgisi - var, çok... İşin ruhu burada beyefendi, işin ruhu burada!

Size ben bir şey daha söyleyeyim: Peki, ben, Hazine'den sorumlu Devlet Bakanının burada bilgi vermesini istiyordum bugün...

HASAN GÜLAY (Manisa) - Yol uzak gelemedi.

ASLAN POLAT (Devamla) - Vallahi burada ateş var yahu! Sizin milletvekillerinizin bile çoğu buna "evet" demezler. Borsa... (DSP sıralarından gürültüler, gülüşmeler)

Bak bir dakika, bir dakika...

20 000'e çıkan borsa endeksi 8000'e düşünce, 50 milyar doları birisi kaybetti, birisi kazandı. Peki, bu ne oldu?! Bunu niye incelemiyorsunuz?! Bunlarla ilgili bir kanun yok, bunlarla ilgili bir çalışma yok. Nerede var; efendim, Meclisteki kâtiplerimiz, spiker mi okusun, milletvekili mi konuşsun, yok, işte efendim, Başkanlık Divanı odaları burada mı olsun, şurada mı olsun...

Sayın milletvekilleri, böyle içtüzük tadilatı olmaz. İçtüzük tadilatı yapıyorsanız, demokrat olmak istiyorsanız, evvela, muhalefetin sesini arttıracak kanunlar getirin. Getirin deyin ki, her bir kanun teklifi geldiği zaman muhalefet, iktidardan daha fazla konuşur; çünkü, iktidar, bir yerde, hükümet olarak kanunu getirmiştir. Muhalefetin sesini kesmeyelim deyin, o zaman sizin demokratiğimizi alkışlayalım. Dünyada demokrasinin olup olmadığı muhalefetle belli olur. Her cumhuriyet olan ülkede... Saddam'ın ülkesinde de bir hükümet var, Meclis var; ama, orada muhalefet olmadığı için ona Saddam cumhuriyeti, öbürüne İngiliz cumhuriyeti diyorlar. Demokrasilerdeki meselenin özü buradan geliyor. Yani, siz, muhalefeti yok sayarsanız, bunların söz hakkını keserseniz, siz, bunların konuşma hakkını keserseniz, ya bu rejimin adını ne koyacağız o zaman?! Yoksa, yok efendim, bütün bunları bırakmışız, Türkiye'de ateş var ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) - Sayın Başkanım, 1 dakika verirsiniz, bitireceğim. (DSP ve MHP sıralarından gülüşmeler)

BAŞKAN - Sayın Polat, buyurun 1 dakika daha efendim size.

ASLAN POLAT (Devamla) - Sayın Başkan, yine, sizden demokrat. (DSP ve MHP sıralarından gülüşmeler)

Bakın şimdi buna... İngilizlerdeki bankacılar üstkurulu, bugün Türkiye hakkında konuşma yapıyor; İngiliz Bankalar Birliği konuşuyor; Dünya Bankası Başkanı Türkiye'ye mektup yazıyor. Türkiye'deki iş adamları toplanmış bugün, konuşuyor, Bankalar Birliği Başkanı konuşuyor, Bankacılık Üstkurulu toplanmış, Türkiye ekonomisinde ateş var deniliyor; Türkiye Büyük Millet Meclisinin bundan da hiç haberi yok!.. Milletvekili gelmiş buraya, bu evrakları spiker okunsun mu okumasın mı!.. Yahu, spiker okusa ne olur okumasa ne olur!.. Bu evrak ne ise, budur zaten. Siz, bunlarla mı uğraşacaksınız?! Yarın, vallahi, üzerinize gülerler; şu maddeleri yarın görürler, üstümüze gülerler.

YALÇIN KAYA (İçel) - İşte burada... Burada...

ASLAN POLAT (Devamla) - Sizin getirdiğiniz önerileri göreceğiz, sizin demokrat önerilerinize - oy veriyor...

Size şunu anlatmak istiyorum: Tartışmak istiyorsunuz; şurada Vergi Kanunu görüşüldü, tartışıldı, niye gelip konuşmadınız? Gecekonduyla ilgili niye bir konuşma yapmadınız; hiç mi fikriniz yoktu? Dün Seçim Kanunu görüşülüyordu, niye konuşmadınız; hiç mi fikriniz yoktu?

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Aslan Polat.

Sayın Gökse, buyurun.

MAHMUT GÖKSU(Adıyaman) - Sayın Başkanım, delaletinizle bir Komisyon Başkanına, bir de Sayın Meclis Başkanına sualim olacak:

Biliyorsunuz, yarın, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa bir olay gerçekleşiyor. İşçiyile memurun el ele verdiği hiç görülmemişti; 2 milyon işçimiz ve memur işi bırakma eylemi yapacak. Belki, milyona yakın insan Kızılay Meydanında toplanacak. Tabii, bu insanların sıkıntıları ve sorunları ayyuka çıktı; ama, ne hikmetse, bir türlü, hükümet, bunu duymak istemiyor.

Şimdi, Sayın Komisyon Başkanımıza soruyorum: Bu insanların sıkıntı ve sorunlarına sahip çıkmak adına, onlara saygılı olabilmek için, bu İçtüzük Değişiklik Tasarısını gündemden çekmeyi düşünüyor musunuz? Milletın gündemine dönmeyi düşünüyor musunuz Sayın Komisyon Başkanı?

Milletin gündemi farklı çünkü.

Sayın Meclis Başkanımıza - soruyorum: İşçi ve memur, 2 milyon insan, işi bırakırken, onlara saygılı olmak adına ve sorunlarını çözmek, burada konuşmak için, yarın, Türkiye Büyük Millet Meclisini olağanüstü toplantıya çağırmayı düşünüyor musunuz?

Yine, ikinci sorum; yarın, Kızılay'da bir araya gelecek olan yüzbinler, milyonlar Meclise yürüyecek. Aldığımız duyumlar - böyle. Meclise gelmek isteyen, yürümek isteyen bu işçi ve memurları polis engeliyle durdurmak mı - isteyeceksiniz; yoksa, bu ulvi çatının gerçek sahipleri olan işçilerimizi ve memurlarımızı - kabul edip, onların sorunlarını dinleyecek misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Özkan Öksüz; buyurun.

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) - Sayın Başkanım,

"Başkanlık Divanının görevleri

Madde 13. Başkanlık Divanı, kanunlar ve İçtüzük gereğince verilen görevleri yerine getirir.

Genel Kuruldaki oylamalarda ve seçimlerde önemli bir yanlışlık olduğu iddia edilirse, Başkan usul görüşmesi açabilir ve gerekirse oya başvurarak düzeltme yapar. Yanlışlık birleşimden sonra anlaşılırsa Meclis Başkanı, Divanı toplayarak takip edilecek yolu kararlaştırır" cümlesinden sonra,

"Başkanlık Divanı Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri belirler." deniliyor.

Bu cümleyle, spiker kadroları mı ihdas edilecek?

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 5 500 personeliyle büyük bir KİT haline geldiği 106 trilyonluk bütçesiyle, kamuoyunu zaten meşgul etmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin şişmiş kadrolarına yeni kadrolar mı ekliyorlar?

Alınacak spiker sayısı kaç tane olacaktır? Bunun uygulaması nasıl olacaktır?

Milletvekili olmayan birinin, Mecliste konuşması uygun mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Uzunkaya; buyurun.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Sayın Başkan, delaletinizle, ben de Sayın Başkandan şu sualimin cevabını arz ediyorum.

Az önce arkadaşımızın sorduğu soruya, belki, benim farklı bir bakışım oldu. Şimdi, hakikaten, şu ana kadar, Büyük Millet Meclisinde, parlamenterin dışında hiç kimse konuşmamıştır. Yabancı misyon şefleri veya cumhurbaşkanları, izinle, Parlatentonun izni alınarak konuşturulmuştur. Eğer, bu madde kabul edilirse, ilk defa, bürokratlar... Zaten, dışarıda bürokratlar konuşuyor, Türkiye'nin sorunlarını, çözmesi gereken Parlamento değil, bürokratlar konuşuyor. Yarınki işçilerin sorunu da, zannediyorum bir başka zeminde tartışacağız, Parlatmentoda değil; halbuki, çözüm yeri burasıdır diyoruz.

Şimdi, alınması düşünülen spikerler, hakikaten Meclis dışındaki elemanlardan mı olacak? Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bugün bana verdiği elimdeki bir çizelgede, fevkalade kalabalık bir kadrosu olduğu belli. Alınacak spikerlerin özelliği burada belirtilmemiş, yani bayan mı olacak, bay mı olacak, fizikî özellikleri nedir, herhangi bir televizyonda tecrübeleri olması gerekiyor mu? Mesela, batmakta olan özel televizyonların, el değiştiren televizyonların spikerlerinden de, acaba, Meclis transfer etmeyi düşünüyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Buyurun cevap verin.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, Sayın Gökusu'nun...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan, efendim biz de söz istedik.

BAŞKAN - 5 dakikayla sınırlı efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Hayır efendim.

BAŞKAN - Ne hayır efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Ben sorumu sorayım da, bakayım, Komisyon atlamışsa...

BAŞKAN - Efendim, aldığımız karar böyle.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, çabuk cevap versem, zatiâlinize de sıra tekrar gelir. Müsaade ederseniz hemen bir cevaplayayım, tabii efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) - O zaman yazılı verir.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Hayır, hayır; sözlü veririm.

Sayın Gökusu'nun sorusu, bizimle ilgisi hiç olmadığı halde, ben, yalnız bir şeye açıklık getireyim: İşçilerimizin, memurlarımızın demokratik haklarını savunması kadar doğal bir şey yoktur demokrasinin içinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin yarın çalışıp çalışmaması da, siz, sayın üyelerin iradeleriyle olabilir. Toplanırsınız, Başkanlık Divanına önerge verirsiniz, böyle bir imkânı da kendi oylarınızla temin etmiş olursunuz diyorum.

İkinci suale gelince, efendim, kâtip üyelerin atanması meselesinde, maalesef, zatiâtilerinizin partisinin grubu da dahil olmak üzere hiçbir muhalefet yok şimdi var da bendeniz dahil olmak üzere bu konuyu, bir eski kâtip üye olarak, şiddetle, diğer arkadaşlarımızla beraber komisyonu ikna ettik ve beş partinin de iştirakiyle ve iktidar partilerinin vermiş olduğu önergeyle geri çekecekler. Mesele hallolmuş olacaktır efendim.

Teşekkürlerimi arz ediyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Buyurun.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Sayın Gökusu'nun bize yönelik bir suali var; bu teklifin geri çekilmesi gibi bir durum söz konusu değildir; ancak, Sayın

Başkanvekilinin de ifade ettiği gibi, bu maddeyle ilgili verilen önerge sebebiyle, sadece madde geri çekilmiş gibi bir sonuç ortaya çıkacak.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Yanlış kullanıyorsunuz, madde metninden çıkarılacak...

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN GÜVEN (Bursa) - Metinden çıkarılacak.

BAŞKAN - Önerge kabul edilecek...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Tutanağa geçiyor... Ayıp vanil...

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN GÜVEN (Bursa) - Müsaade eder misiniz...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Geri çekmek başka, metinden çıkarmak başka.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN GÜVEN (Bursa) - Müsaade eder misiniz...

Şimdi, Sayın Göksu, İçtüzüğün, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir anayasası anlamında, öneminde olduğunun hepimiz idraki içerisinde olmak durumundayız. Türkiye Büyük Millet Meclisinin stratalı çalışması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin verimli çalışması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ülke sorunlarına, milletin sorunlarına, derdlerine daha seri bir şekilde çözüm bulabilmesi İçtüzüğe bağlıdır. Eğer, bu İçtüzükle sağlanacak değişiklikleri yapabilirsek, işte o zaman, meydanlara çıkan halkın sesini burada duyma ve burada ona çözüm bulma imkânı bulacağız.

Teşekkür ederim.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Ne alakası var!

BAŞKAN - Maddeyle ilgili 5 adet önerge vardır; dördünü, geliş sırasına göre okutup, işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan İçtüzük değişikliği teklifinin 4 üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını saygılarımla arz ederim.

Kamer Genç

Tunceli

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

527 sıra sayılı teklifin 4 üncü maddesiyle, İçtüzüğün 13 üncü maddesine eklenen cümlelerin "Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri, Başkanlık Divanı belirler" şeklinde değiştirilmesini arz ederiz.

Mahfuz Güler

Bingöl

Latif Öztekin

Elazığ

Maliki Ejder Arvas

Van

Yakup Budak

Adana

Mustafa Geçer

Hatay

Sabahattin Yıldız

Muş

Şükrü Ünal

Osmaniye

Mustafa Niyazi Yanmaz

Şanlıurfa

Osman Aslan

Diyarbakır

Yahya Akman

Şanlıurfa

Mehmet Batuk

Kocaeli

Ali Oğuz

İstanbul

Osman Yumakoğulları

İstanbul

Musa Uzunkaya

Samsun

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, maddenin bitimine kadar sürenin uzatılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Karar yetersayı var efendim.

Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 527 sıra sayılı içtüzük değişikliği teklifinin 4 üncü maddesiyle değiştirilen, 13 üncü maddedeki "değişiklik" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu

Çorum

Mahfuz Güler

Bingöl

Yaşar Canbay

Malatya

Fethullah Erbaş

Van

Abdülkadir Aksu

İstanbul

Sacit Günbey

Diyarbakır

Özkan Öksüz

Konya

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan yasa tasarısının 4 üncü maddesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 13 üncü maddesine "Başkanlık Divanı, Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri belirler" şeklinde bir cümle eklenmektedir. Halihazırda, Genel Kurulda evrak kâtip üyeler tarafından okunduğundan, zikredilen cümlenin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsmail Köse

Erzurum

Cemal Enginyurt

Ordu

Zeki Çakan

Bartın

Saffet Kaya

Konya

Cahit Savaş Yazıcı

İstanbul

Murat Sökmenoğlu

İstanbul

Emrehan Halıcı

Konya

Mehmet Elkatmış

Nevşehir

Vecdi Gönül

Kocaeli

Musa Uzunkaya

Samsun

BAŞKAN - Şimdi, en aykırı önergeyi okutup, oylarımıza sunacağım :

Okunan son 3 önerge aynı mahiyettedir ve aynı oranda aykırılık ifade ediyor; 1'ini okutup 3'ünü işleme alacağım.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, en başta benim önergem; onları benimkiyle birleştirin.

BAŞKAN - Sayın Kamer Genç'in önergesiyle birleştirerek, okutuyorum efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan içtüzük değişikliği teklifinin 4 üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını saygılarımla arz ederim.

Kamer Genç

Tunceli

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 527 sıra sayılı İçtüzük değişiklik teklifinin 4 üncü maddesiyle değiştirilen, 13 üncü maddedeki değişiklik ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu

(Çorum)

ve arkadaşları

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan yasa tasarısının 4 üncü maddesiyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 13 üncü maddesine "Başkanlık Divanı, Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri belirler" şeklinde bir cümle eklenmektedir. Halihazırda, Genel Kurulda evrak, kâtip üyeler tarafından okunduğundan, zikredilen cümlelerin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat Sökmenoğlu

(İstanbul)

ve arkadaşları

BAŞKAN - Sayın Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Başkanlık?..

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Katılıyoruz efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, Komisyon katılamaz;çünkü, - çoğunluğu yok. Usulüne göre yapmak lazım.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Komisyon takdire bıraktı efendim.

BAŞKAN - Takdire bırakıyor.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Sayın Başkanım, bir hususu arz edebilir miyim...

BAŞKAN - Buyurun.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Efendim, birbirinin benzeri olan üç önergeyi oylarken, hiç olmazsa birinci imza sahiplerin zikrederek oylarsanız, uygun olur.

BAŞKAN - Okudum efendim; üçü de aynı mahiyette...

Sayın Kamer Genç'in, Sayın Yasin Hatiboğlu'nun ve Sayın Murat Sökmenoğlu'nun, Komisyonun takdire bıraktığı, Başkanlığın katıldığı aynı mahiyetteki önermelerini birleştirerek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önergeler kabul edilmiş; böylece, madde, metinden çıkarılmıştır.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Sayın Başkan, birinci imza benimdi...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, özel bankaların içinin boşaltılarak hazinenin ekonomik kayba uğratılması iddiasıyla verilen gensoru önergesi ile dışpolitika konusundaki genel görüşme önergesinin görüşmelerini yapmak için, 5 Aralık 2000 Salı günü saat 13.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 23.02



VIII.- SORULAR VE CEVAPLAR

A) Yazılı Sorular ve Cevapları

1.- Adana Milletvekili Ali Gören'in, sağlık hizmetlerine ve sağlık personeline ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Osman Dürmüş'un cevabı (7/2726)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Osman DÜRMÜŞ tarafından yazılı olarak cevaplanmasını detaylarınızla arz ederim.


ALİ GÖREN
Adana Milletvekili

Sorular :

1. Halkımızın sağlığından birinci derecede sorumlu Bakanımız olarak:
 - a) Devletin hastane imkanlarını kalite ve yaygınlık açısından yeterli görüyor musunuz?
 - b) Eğer değilse özel tedavi kuruluşlarından sağlık hizmeti satın almayı ve özel tedavi kurumlarında belli bir kalite ve standardı sağlamayı düşünüyor musunuz?
 - c) Düşünmüyorsanız, özel tedavi kurumlarında tedavi (ameliyat) olmak mecburiyetinde kalan ve bu esnada ölen veya sakat kalan hastaların sorumluluğunu alıyor musunuz?
2. Sağlık sigortası ve sağlık güvencesi yasasının çıkartılması ve 10m halkımızı kapsamaya yönünde gerekli çalışmaları daha ne kadar geciktireceksiniz?
3. Yaşanan her kötü olaydan sonra kaybedilen bir organ veya canı geri getirmek mümkün değildir. Ortaya çıkan her yanlışın sonra sıklıkla başvurulan ve kimseye yarar getirmeyen doktor suçlama veya hastane kapatma yerine daha önceden alınacak süreklili ve olağan tedbirlerle böyle olumsuzlukları ortadan kaldırmayı düşünüyor musunuz?
4. Sağlık personelinin içinde bulunduğu geçim sıkıntısının giderilmesine yönelik ve hakkaniyete uygun bir ücret politikasının sağlanması için çaba sarfetmeyi neden geciktiriyorsunuz?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

SAYI : B100THG0100029
KONU: Yazılı Soru Önergisi

28.11.00* 22015

ANKARA

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığına

İLGİ: 3 Kasım 2000 tarih ve KAN.KAR.MD:A.01.0.GNS.0.10.00.02-7248 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile Adana Milletvekili Sayın Ali GÖREN tarafından verilen, "Sağlık Hizmetlerine ve Sağlık Personeline İhtisın" soru önergelerine ait cevap yazınız ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.


Doç. Dr. Osman DÜRMÜŞ
BAKAN

SORULAR

1. Halkımızın sağlığından birinci derecede sorumlu Bakanımız olarak;
 - a) Devletin hastane imkanlarını kalite ve yaygınlık açısından yeterli görüyor musunuz?
 - b) Eğer değilse özel tedavi kuruluşlarından sağlık hizmeti satın almayı ve özel tedavi kurumlarında belli bir kalite ve standardı sağlamayı düşünüyor musunuz?
 - c) Düşünmüyorsanız, özel tedavi kurumlarında tedavi (ameliyat) olmak mecburiyetinde kalan ve bu esnada ölen veya sakat kalan hastaların sorumluluğunu alıyor musunuz?
2. Sağlık sigortası ve sağlık güvencesi yasaasının çıkartılması ve tüm halkımızı kapsamayı yönünde gerekli çalışmaları daha ne kadar geciktireceksiniz?
3. Yaşanan her kötü olaydan sonra kaybedilen bir organ veya canı geri getirmek mümkün değildir. Ortaya çıkan her yanlışın sonra sıklıkla başvuru ve kimseye yarar getirmeyen doktor suçlama veya hastane kapatma yerine daha önceden alınacak sürekli ve olağan tedbirlerle böyle olumsuzlukları ortadan kaldırmayı düşünüyor musunuz?
4. Sağlık personelinin içinde bulunduğu geçim sıkıntısının giderilmesine yönelik ve hakkaniyete uygun bir ücret politikasının sağlanması için çaba sarfetmeyi neden geciktiriyorsunuz?

CEVAPLAR

1. a) Halk sağlığı hizmetlerinin temel dallarından biri olan tedavi edici sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesinde hastanelerin ve sağlık merkezlerinin önemli fonksiyonu bulunmaktadır.

Bu amaçla;

⇒ Yataklı Tedavi Kurumlarımızdaki sağlık hizmetlerine yönelik olarak; sağlam bir alt yapı, güler yüzlü ve nitelikli personel, uygun teknoloji, konusunda uzman yöneticiler, bilinçli hastalar ve işletmecî yönetim anlayışına sahip kurumlar ile daha sağlıklı bir toplum yaratma yönünde kalite kültürü oluşturulması amacıyla Hizmet Sunumunda, Yapısallaşmada, Teknolojide, İnsan Kaynaklarında, Tanıda, Hasta Haklarında, Yasal Düzenlemelerde ve Yönetim Alanlarındaki çalışmalarımız sürdürülmektedir.

Hizmet sunumundaki temel yaklaşımımız, özünün her zaman ve her yerde insan olduğu bir felsefeyi içine alan Toplam Kalite Yönetimi çerçevesinde sağlık hizmetlerinin her alanında hizmeti alanların ve hizmeti verenlerin memnuniyetini ön planda tutan, bir yaklaşımı kurumlarımıza empoze ederek en kaliteli, etkili ve ulaşılabilir hizmeti sunmaktır. Bugün 18 Devlet Hastanemizde ISO-9000 standartlarına ilişkin çalışmalar sürdürülmekte olup bu hastanelerimizden 3'ü ISO 9002 belgesi almış bulunmaktadır. Bu sayı her geçen gün artmaktadır.

⇒ Bakanlığımız sağlık hizmetlerinin daha etkin, dengeli, kolay, ulaşılabilir, kaliteli, çağın gereklerine uygun ve halkımıza yararlı bir şekilde sunulmasını hedefi kapsamında;

Hastanelerimizce verilmekte olan poliklinik, laboratuvar, röntgen ve görüntüleme merkezleri gibi muayene ve teşhis ünitelerinde yoğun hasta talebinin zamanında karşılanması, aşırı yığılmaların önlenmesi, hekimlerimizin hastalarına yeterince zaman ayırabilmeleri, mesai saatleri dışında uzman düzeyinde sağlık hizmeti verilmesi, dışarıya sevklerin asgariye indirilmesi, yüksek maliyetli yatırımlar gerektiren röntgen, MR, Tomografi gibi ileri teknoloji ünitelerin atıl durumdaki kurtarılacak daha rantabl çalıştırılması, uzman ve nitelikli sağlık insan gücünden optimum düzeyde yararlanılması amacıyla 35 ilimizde toplam 61 hastanede "Vardiyalı Çalışma Sistemi" uygulamasına geçilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda uygun fiziki yapı ve personel durumu dikkate alınarak tüm Devlet Hastanelerine yaygınlaştırılacaktır.

⇒ Kalkınma planlarında 10 bin nüfusa düşen yatak sayısı 26 olarak hedeflenmiş olup, 1999 yılı itibarıyla bu hedef Türkiye geneli ortalamasında 10.000/23.3 olmuştur. Bazı bölgelerde bu hedefe yaklaşılmış ve hatta aşılmış iken, bazı bölgelerde hedefin altında kalmıştır.

⇒ Ülkenin bir çok yerinden büyük şehirlere sağlık bakımından yoğun göç olmasının nedenleri araştırılmış ve bu tür göç nedenlerinin en başında vatandaşların, ileri tıbbî ve tedavi yöntemlerini gerektiren üst sınıflarda teşhis ve tedavi gereksinimlerinin bulunmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Bu gereksinimlerin karşılanması amacıyla rasyonel kaynak ayırımı ile, muhtelif makine teçhizat yatırımları ve alt yapı rehabilitasyonlarının sağlanmasına yönelik olarak Bölge Hastaneleri projelendirilmiştir. Bu çerçevede 9 hastanemiz bu kapsama alınmıştır.

Bu proje kapsamında; Bölge Hastanesi olarak planlanan bu kurumlara; geri ödemesiz dış kaynaklı kredi ile, ileri teknoloji ürünü olan tıbbî cihazların (MR;CT) temini ve sözkonusu hastaneler ile işbirliği içinde olacak Doğum ve Çocuk Bakımlarında Yeni Doğan Yoğun Bakım ve Kalıtsal Hastalıklar Tarama Merkezi Kurulması sonucu Bölge Hastanesi olma işlevi tam anlamıyla kazandırılmış olacaktır.

b) Bilindiği gibi Ülkemizdeki sağlık hizmetleri; yataklı tedavi kurumlarında gereksiz birikimlere yol açmaması, polikliniklerde aşırı yığılmalara neden olmaması, kurumların hizmetine gerçekten gereksinimi olan hastalar için hizmet sunumundaki kalite ve verimliliği sağlama ve büyük ölçüde mali külfet getirmemesi ayrıca iş ve zaman kaybına sebebiyet vermemesi amacıyla belli bir sevk zinciri sistemi içinde yürütülmektedir.

Bu sevk işlemleri; Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliğinin 8 ve 10. Maddeleri, 2000 Yılı Bütçe Uygulama Talimatı'nın 2. Maddesi ile 3816 Sayılı Yeşil Kart Kanununun uygulanması Hakkındaki Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirtilmektedir.

Bu nedenle yukarıda anılan Yönetmelikler gereğince; hasta sevk işlemlerinde hastaların öncelikle, kurum tabipli veya en yakın Resmî Tabip veya sağlık ocağına, bu tabiplerce lüzum görülmesi halinde o yerdaki sağlık merkezi veya iççe, il devlet hastanesi ile eğitim hastanelerine, ileri tetkik ve tedavi gerektirenlerin ise bu kurumlarca usulüne uygun olarak en yakın üniversite hastanelerine gönderilmeleri gerekmektedir.

Ancak; Özel sağlık kurum ve kuruluşlarından yararlanma imkanları ise, 20 Mart 2000 tarih ve 23995 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "2000 Yılı Bütçe Uygulama Talimatı (Seri No: 7)" nın 2-10-17-19 ve 20nci maddelerinde; Özel Diyaliz Tedavileri, Mikro Cerrahi, Açık Kalp Ameliyatları ve Organ Nakilleri ile Koroner Anjiyografi Tetkikleri ve

MR, Tomografi v.b. ileri tetkiklerin Resmî Sağlık Kurumlarında tıbbi ve teknik yetersizlik ve hasta çokluğu nedeniyle bir ay içinde yapılamaması halinde özel sağlık kurum ve kuruluşlarına sevk yapılabileceği belirtilmekte olup bu çerçevedeki işlemler, bu prosedüre göre yürütülmektedir.

⇒ Bilindiği üzere Ülkemizde faaliyet gösteren özel hastanelerin açılış, işleyiş ve denetimleri 2219 Sayılı Hususi Hastaneler Kanunu, 10.01.1983 tarih ve 17924 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Özel Hastaneler Tüzüğü ve 22.05.1997 tarih ve 22996 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Özel Hastaneler Tüzüğünde Değişiklik yapılmasına ilişkin Tüzük hükümleri gereğince Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Bakanlığımız Özel Hastanelerin, çağın ve modern tıbbin gereklerini yerine getirmiş, değişen ve sürekli gelişen teknoloji ve bilgi birikimine hâz, toplam kalite yönetimi esaslarını benimsemiş, insan yaşamının kutsallığından ödün vermeyen bir rekabet gücü ve anlayışına ulaşmış, halkımıza yaraşır bir hizmet sunumu bilinciyle hareket eden, belli kalite ve standartlara sahip kuruluşler konumuna getirilmesini hedef edinmiştir.

Bu hedef kapsamında; özel hastanelerin bina fiziki alt yapı, sabit tesis, tıbbi teknolojik donanım, nitelikli sağlık insan gücü yönünden uluslararası normlara uygun hizmet sunumlarının sağlanması, mevcut özel hastanelerin de daha iyiye doğru geliştirilmesinin gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

-Özel hastanelerin sınıflandırılması,
-Sağlık, insan gücü standartlarının geliştirilmesi,
-Tıbbi teknolojik donanım normlarının belirlenmesi,
-Özel dal hastanelerinin norm standartlarının oluşturulması,
-Yatak ücreti tespit kriterlerinin gerçekçi olarak belirlenmesi,
-Mevcut mevzuatın gözden geçirilerek günün koşullarına ve gereklerine uygun hale getirilmesi,

hususlarında, çalışmalar yapmak, özel sağlık politikalarını saptamak ve uygulamaların geliştirilmesi için plan ve bu alanda karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek amacıyla ilgili kamu, kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin de temsil edileceği geniş katılımlı bir "Özel Hastaneler Danışma Kurulu" oluşturulmuş ve ilk toplantısını gerçekleştirmiştir.

Konuyla ilgili olarak kurul üyelerinden alınan görüşlerin de katkısıyla "Özel Hastaneler Yönetmeliği Taslağı" oluşturulmuştur. Halihazırda da söz konusu kurul çalışmalarına devam etmektedir.

⇒ Ayakta Teşhis ve Tedavi Hizmeti Sunan Özel Sağlık Kuruluşlarının İşleyiş ve Denetimlerine Ülke genelinde bir disiplin içerisinde yürütmek ve bir standart oluşturmak amacıyla 09.03.2000 gün ve 23988 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik" ve 14.11.1999 gün ve 23846 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik"ler ile bu tür özel sağlık kuruluşlarının çalışmalarına bir standart getirilmiştir.

Söz konusu yönetmelikler ilişikte gönderilmektedir.

c) -

2. Bakanlık olarak sağlık sigortasının dzenlenmesi ve tmm halkımıza hitap edecek ve tmm nufusu kapsayacak bir sağlık sigorta sisteminin kurulabilmesi iwin "sağlık Sandığı Yasa Tasarısı" hazırlanmış ve kurumların grruşune sunulmuştur. Bu kurumlardan gelen grruşlerin uzaması nedeniyle bu konudaki iwlarimlarımız halen devam etmektedir.

Kanun Tasarı Taslağı, grruşler işiğında hazırlanmış olup, bu konudaki verilecek desteklerle, kısa sreedede yasalasacağı gibi, halkımız ve sağlık hizmetleri aawısından da bryuk yarar sağlayacaktır.

3. İnsan sağliğına ve hasta haklarına verilen onem wercewesinde yanlışlar oluşmadan, gerekli kontrolun yapılması ve onlemlerin alınabilmesi amacıyla Bakanlığımızca "Tanı ve Tedavi Protokolleri Etik Kurulu Hakkında Yonetmelik" hazırlanmış ve 30 Temmuz 2000 tarih ve 24125 Sayılı Resmı Gazete'de yayımlanmıştır.

Bu yonetmeliğin amacı, Owmemizde hastalıkların bilimsel, etik ve ekonomik tanı ve tedavisine ywnelik Tanı ve Tedavi Protokolleri oluşturmak ve bu kurula yapılacak başvuruları değerlendirmek ve grruş bildirmekle grruvelli ve yetkili olan Tanı ve Tedavi protokolleri etik Kurulunun oluşturulmasını, walışma usul ve esaslarını, grruv, yetki ve sorumluluklarını belirlemektir.

21 kişiden oluşan tanı ve tedavi protokolleri etik kurulu, yapılacak walışmanın konusuna ve ozelliğine grruv, kurulu'nun uygun grruvduğu konularda uygun sreedeler iwinde walışmak ozere bilimsel ve teknik alt komisyonları belirlemişlerdir.

Bu alt komisyonlar kendi bilim dallarıyla ilgili tanı ve tedavi protokollerini hazırlamaktadırlar. Bu standartların 2000 yılı sonuna kadar bitirilmesi planlanmaktadır. Protokoller, Bakanlığımız tarafından kitapwık şeklinde bastırılıp tmm kurum ve kuruluğlara ulaştırılacaktır. Amaw, bu protokollerin en uw noktalara ulaştırılıp, tanı ve tedavide birliktelik sağlamak ve "kitavuz kitap" statwsune ulaşabilmektir.

Swz konusu walışmanın tamamlanıp, rehber kitap olarak kullanılmasını mteaklip, yanlış tedavi uygulaması ve hizmet kusurlarına bağlı olumsuz uygulamaları asgari seviyeye wkkilmesi sağlanabilecektir.

4. Sağlık personeli arasında gerek kurumlar bazında, gerekse statw bakımından, eşit durumda olanlar arasında mevcut olan wcret farklılıklarının ortadan kaldırılarak, kwlft-nimet dengesinin sağlanması ve owmemizde walışma benışinin tesis edilmesi iwin, sağlık personelinin ek grruvsterge, ozel hizmet tazminatı ve yan wdeme puanlarının eř değer hizmet gruplarındaki personel ile aynı seviyeye getirilerek eşit işe eşit wcret ilkesine uygun dzenleme yapılması amacıyla hazırlanan rapor 27.07.2000 tarih ve 78929 sayılı yazımızla Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığına sunulmuştur.

2.- İstanbul Milletvekili Bwlent Akarcalı'nın, İstanbul'da dağıtım yapan AKTAş Elektrik Aş hakkındaki iddialara ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı M.Cumhur Ersumer'in cevabı (7/2837)

TURKIYE BRYUK MİLLET MECLİSİ BAşKANLIğINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın M. Cumhur ERSUMER tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


Bwlent AKARCALI
İstanbul Milletvekili

Seçim Bölgesi olan İstanbul'da AKTAŞ Elektrik Şirketi hakkında çok miktarda ve inanılmaz iddialara dayalı şikayetler almaktayım. Bu şikayetler şu noktaları kapsamaktadır: Sürekli vatandaş aleyhine yanlış ve yüksek ücretli faturalar tanzim etmek; ciddi araştırmaya dayanmadan yasal abone olan vatandaşa kaçak elektrik kullanıcı muamelesi yapıp, haraç ister gibi para istemek; herhangi bir teknik tespite dayanmayan ceza tahakkuk ettirmek; vatandaşın şikayetleriyle hiçbir şekilde ilgilenmemek; hiçbir yasal sorumluluk ve yetkisi olmadan kullandıkları taşeronların kamu yetkilisi gibi hareket etmeleri;

1. Yukarıdaki iddialar hakkında Bakanlığınız ne gibi önlemler almayı düşünmektedir?
2. Şirketin bu davranışları hakkında şimdiye kadar ne gibi yaptırımlar uyguladınız?
3. Aktaş'ın bugüne kadar 150 trilyonluk kamu zararına yol açtığı doğru mudur?
4. Doğru rakam bu değilse gerçek zarar ne kadardır?

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300 - 2020
Konu : Yazılı Soru Önergesi

Ankara

29 KASIM 2000

23838

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 10.11.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7409 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Bülent AKARCALI'nın tarafıma tevcih ettiği, 7/2837-7215 esas. no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncü maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.


M. Cüppür ERBÜMEK
Bakan

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN BÜLENT AKARCALI'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/ 2837-7215 Esas No'lu)**

Soru 1:

Seçim Bölgesi olan İstanbul'da AKTAŞ Elektrik Şirketi hakkında çok miktarda ve inanılmaz iddialara dayalı şikayetler almaktayım. Bu şikayetler şu noktaları kapsamaktadır. Sürekli vatandaş aleyhine yanlış ve yüksek ücretli faturalar tanzim etmek; ciddi araştırmaya dayanmadan yasal abone olan vatandaşa kaçak elektrik kullanıcı muamelesi yapıp, haraç ister gibi para istemek; herhangi bir teknik tespite dayanmayan ceza tahakkuk ettirmek vatandaşın şikayetleriyle hiçbir şekilde ilgilenmemek; hiçbir yasal sorumluluk ve yetkisi olmadan kullandıkları taşeronların kamu yetkilisi gibi hareket etmeleri;

Yukandaki iddialar hakkında Bakanlığınız ne gibi önlemler almayı düşünmektedir?

Cevap 1:

AKTAŞ Elektrik Ticaret A.Ş. ile ilgili, Şirketin görevli olduğu bölgede bulunan abonelerden Bakanlığımıza gelen şikayetler Enerji İşleri Genel Müdürlüğü İşletmeler Şube Müdürlüğü'nce değerlendirilmekte ve gereği süre geçirilmeksizin yerine getirilmektedir. Ancak önergelerde iddia edildiği gibi sürekli vatandaş aleyhine yanlış ve yüksek ücretli faturalar tanzim edildiği, ciddi araştırmaya dayanmadan yasal abonè olan vatandaşa kaçak elektrik kullanıcı muamelesi yapıp haraç ister gibi para istendiği, herhangi bir teknik tespitle dayanmayan ceza tahakkuk ettirildiği, vatandaşın şikayetleriyle ilgilenilmediği, kullandıkları taşeronların kamu yetkilisi gibi hareket ettikleri yolunda şikayet Bakanlığımıza ihtikal etmemiştir.

Bilindiği üzere Danıştay 10'uncu Dairesi'nin AKTAŞ Elektrik Ticaret A.Ş. ile Bakanlığım arasında imzalanan İmtiyaz Sözleşmesi'nin yürütmesinin durdurulması kararı üzerine 12.08.2000 tarihinden itibaren Bakanlığım Şirketin İşletmesine el koymuştur.

Halen şirket işletmesini denetlemekte olan heyet vatandaşın gelen şikayetlere muhatap olmakta ve gereğini yapmaktadır.

Gelen şikayetlerin çoğunluğu abonelerin Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği ve diğer ilgili mevzuatı bilmemesinden kaynaklanmakta veya önyargılı olarak yapılmaktadır. Haklı şikayetler ise zaman geçirilmeksizin Bakanlığımca değerlendirilmekte, gereğinin yapılması Şirketten istenmekte ve konu neticelenene kadar takip edilmektedir.

Soru 2:

Şirketin bu davranışları hakkında şimdiye kadar ne gibi yaptırımlar uyguladınız?

Cevap 2:

Abonelerden haklı şikayet geldiğinde Şirket derhal uyarılmakta ve neticeden bilgi alınmaktadır.

Soru 3:

AKTAŞ'ın bugüne kadar 150 trilyonluk kamu zararına yol açtığı doğru mudur?

Cevap 3:

AKTAŞ Elektrik Ticaret A.Ş.'nin bugüne kadar 150 trilyonluk kamu zararına yol açtığı doğru değildir. Söz konusu Şirket ile TEAŞ Genel Müdürlüğü arasında 1999 yılı sonuna kadar mahsuplaşma işlemleri tamamlanmış ve devlet alacağı tahsil edilmiştir.

Soru 4:

Doğru rakam bu değilse gerçekte zarar ne kadardır?

3.- İçel Milletvekili Akif Serin'in, yapılan genel nüfus sayımına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Tunca Toskay'ın cevabı (7/2840)

TBMM BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki soruların aracılığınızla Devlet Bakanı Sn. Tunca TOSKAY tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

yazılı


Akif SERİN
İçel Milletvekili

22 Ekim 2000 tarihinde gerçekleştirilen Genel Nüfus sayımında basında yer aldığı üzere, beklenilenin çok üzerinde bir nüfus ve nüfus artış hızı ortaya çıkmıştır. Bu nüfus artışını irdelediğimizde bürokratlar ve belediye başkanlarının yanında D.İ.E.'nin çok bariz hatalarının olduğu açıktır.

Bu bağlamda;

- 1- Soru formlarının doldurulması oldukça zahmetlidir. Dolayısıyla fazla sayımların, sayımın yapıldığı günde gerçekleşmesi oldukça zordur. Bu durum, defterlerin sayım gününden önce sayım memurlarına verildiğini düşündürmektedir. Bir daha böyle bir durumun yaşanmaması için ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?
- 2- Sayım, ÖSYM sınav mantığı ile yapılabilirdi. Vali ve belediye başkanları karşısında, kamu memuru olan D.İ.E. personeli yerine, vali ve kaymakam karşısında, daha bağımsız olan üniversite görevlileri kullanarak daha sağlıklı sonuçlar alınmaz mıydı?
- 3- Gelişmiş ülkelerde daha hala nüfus sayımının sistematığı tartışılırken, neden bizde sayım öncesi sayımın sistematığı üzerine bilim adamları (üniversiteler) ile çalışılmamıştır?
- 4- Nüfus sayımından önce, bizzat Başkanın yapmış olduğu açıklamada, yapılan projeksiyonun 65 milyon 300 bin olduğu idi. Oysa şu anda tahmini nüfusun 72 milyon civarında olduğu düşünülürse, makro düzeyde yapılan kestirimlerde bu kadar hatanın olması mümkün değildir. Bu yanlışlığı nasıl düzelteteceksiniz?
- 5- Sayımın de facto sistemine göre yapılmasının nedenlerini nasıl izah edersiniz?
- 6- Son nüfus sayımının sonuçlarına göre, tahmini kaba nüfus artışının % 0,40 olacağı aşikardır. Bu nüfus artışına göre hesaplanacak istatistikler oldukça tutarsız olacaktır. Bu tutarsızlıklar bizi AB müzakerelerinde zora sokmayacak mı?

- 7- 2000 yılı nüfus sayımı neticesinde kişi başına Belediyelere sağlanacak ödeneğin fazla sayımdan dolayı bütçeye ne kadar yük getireceği açıktır. Bunun sorumluluğunu kim ya da kimler üstlenecektir?
- 8- 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre iller bazında milletvekili dağılımındaki haksız değişim kaçınılmaz olacaktır. Bu haksız değişim sonucunda meydana gelen dağılımı nasıl açıklarsınız?
- 9- 2000 yılı nüfus sayımı garı resmi sonuçlarına göre ortaya çıkan sonuç MOZAMBİK, SUUDİ ARABİSTAN, ZİMBABWE, GİNE, SURİYE, NİJERYA, NİJER, ETYOPYA, GAMBİYA, GANA, TOGO, UGANDA, SOMALİ, HİNDİSTAN gibi ülkeleri geride bırakıp Dünyada ilk beşe girdiğimiz açıktır. Amaç belediyelere para vermek ise gerçek olmayan nüfus sayımını kabul etmektir. Ya da sayımı iptal etmektir. Bu konuda nasıl bir çözüm sunabilirsiniz?
- 10-Fazla sayımdan dolayı, yapılan çalışmalarda Devletin, Bütçeden 200 trilyon fazla ödenek ayırmak zorunda kalacağı tahmin edilmektedir. Bu sayım için 30 trilyon harcadığı düşünülürse, sayımı iptal edip yenisinin yapılacağı düşünülebilir mi? Düşünülmüyorsa, sonuçta çıkan fazla nüfus hangi tekniklerle aşağı çekilecektir?
- 11- AB ile uyum yasalarının çalışıldığı dönemde, Eurostat-Metstat gibi toplantılarda Kurumu, dolayısıyla Türkiye'yi temsil etmesi gereken D.İ.E. Başkanı'dır. Oysa kendisi İstatistikçi olmayan ve yabancı dil bilmeyen biri olarak Kurumu uluslar arası boyutta nasıl temsil etmektedir.? Sizi ve dolayısıyla Hükümetimizi zora sokan D.İ.E. Başkanı ile daha ne kadar çalışmayı düşünüyorsunuz?

T.C
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.005/1920
KONU : Soru Önergesine cevap

ANKARA
29/11/2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 10.11.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2840-7219/18288 Sayılı yazı ve eki önerge.

İçel Milletvekili Sn. AKİF SERİN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Sayın Başkanlığınız kanalıyla tarafıma yöneltilen, 22 Ekim 2000 tarihinde yapılan Genel Nüfus Sayımına ilişkin Önergedeki sorulara verilen cevaplar ilgisine iletilmek üzere ekte sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.


Prof. Dr. Tunca TOSKAY
Devlet Bakanı

**İçel Milletvekili Sn. Akif SERİN Tarafından Verilen Soru
Önergeseine İlişkin Cevaplar**

1. 2000 Genel Nüfus Sayımı Soru Formları; optik format düzenine göre hazırlanmıştır. Formlar Nüfus Sayımının hazırlık dönemi çalışmalarında iki defa Pre-test, bir defa da Pilot Sayım uygulamasında her eğitim düzeyindeki Sayım Memurları istihdam edilerek alanda bütün yönleriyle test edilmiştir. Bu testler sonucunda soru formunun doldurulması optik sistem içinde yeterince kolaylaştırılmıştır.

2000 Genel Nüfus Sayımında ülke genelinde bir milyona yakın Sayım ve Kontrol Memuru görev almıştır. Nüfus sayımının 22 Ekim 2000 tarihinde en geç sabah 8'de olmak üzere Ülkemizdeki her yerleşim yerinde (il ve ilçe merkezleri ile köyler) aynı anda başlatıldığı dikkate alınırsa, özellikle büyük kentlerde ve uzak köylerde Sayım ve Kontrol Memurlarının Sayım sabahı defterlerini alıp sayıma başlamaları mümkün değildir. Bu nedenle sayım defterleri daha önceden dağıtılmıştır. Bununla birlikte ilçe bazında danışmanlık görevi yapan Devlet İstatistik Enstitüsü'nün danışmanları, hayali yazım yapılacağı tahmin edilen bazı küçük yerleşim birimlerinde defterlerin sayım sabahı dağıtılmasını sağlamaya çalışmışlardır. Bu tedbirlerin alındığı yerlerde bile hayali yazım önlenememiştir. Bir daha böyle bir durumun oluşmaması sadece Devlet İstatistik Enstitüsü'nün alacağı önlemlere bağlı bulunmamaktadır. Bunu önlemenin yolu Yerel Yönetimler Yasasında yapılacak değişikliklerle ;

- Belediye Teşkilatı olan bütün şehir ve beldelerde İller Bankasından alacakları payın dağıtımında tek kriter olan nüfusun yanında başka göstergelerinde esas alınması,
 - Belediye Teşkilatı kurulabilmesi için sadece 2000 nüfus ölçeğinin yeni ve çağdaş değerlere göre düzenlenmesi,
 - Belediye Başkanlarının maaşlarının Belediye Nüfusuna göre belirlenmesinin değiştirilmesi,
 - İl, ilçe, belde Belediye Meclis Üye sayılarının yalnızca nüfusa bağlı olarak belirlenmesinin değerlendirilmesi,
ve daha buna benzer birçok değişikliklerle yasa/düzenleme yoluyla sağlanabilir.
2. Genel Nüfus Sayımlarının uygulanması, sayımla ilgili yasa ve yönetmeliklere göre; İl'lerde Vali veya Vali Yardımcısının Başkanlığında İl Nüfus Müdürü ile Belediye Başkanı, İlçelerde Kaymakamın Başkanlığında İlçe Nüfus Müdürü ve Belediye Başkanından oluşan Komiteler tarafından yürütülerek gerçekleştirilmektedir. İl ve ilçelerde görevlendirilen Devlet İstatistik Enstitüsü Personeli sadece danışman konumunda olup, sayımın il ve ilçelerdeki uygulanmasına yönelik hiçbir yasal yetkisi bulunmamaktadır. Bu durumda Vali ve Kaymakamların karşısında ÖSYM sınav mantığı ile gönderilebilecek yasal hiçbir yetkisi bulunmayan Üniversite görevlilerinin herhangi bir etkinliği veya yaptırımı söz konusu olamayacaktır.

3. Devlet İstatistik Enstitüsü sayımın sistematığı alan organizasyonu ve soru kağıdının oluşturulması ve sayımla ilgili bütün konularda üniversitelerin ve diğer kamu kuruluşlarının görüş ve önerilerini hem yazılı olarak almış hem de toplantılar düzenleyerek geniş bir tartışma ortamı yaratmıştır. 2000 Genel Nüfus Sayımının sistemi, alan organizasyonundaki temel ilkeler ve soru kağıdı bu toplantılar sonucu kararlaştırılmıştır. Bu nedenle sayımın sistemi açısından bilim adamlarının görüşünün alınmaması gibi bir durum söz konusu değildir. Ayrıca, Ülkemizde nüfus alanında eğitim veren tek kuruluş olan Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'ndeki bilim adamları ile sayımın her etabı çok yakın bir işbirliği içinde yürütülmüştür.
4. Bilindiği gibi Ülkemizde son Genel Nüfus Sayımı 1990 yılında uygulanmıştır. 1997 yılında ise seçmen listelerinin güncelleştirilmesi ile birlikte Nüfus Tespiti yapılmıştır. 1997 Nüfus Tespitine çok kısa zamanda hazırlanıldığından sayım öncesi çalışmalar gerektiği gibi yapılamamış, dolayısıyla başta büyük kentler olmak üzere bazı yerleşim yerlerinde nüfus tespiti sağlıklı olamamıştır. Bu nedenle nüfus alanındaki uzmanlar 1997 Genel Nüfus Tespiti sonuçlarını ihtiyatla kullanmaktadırlar. Ülkemizin 2000 yılı nüfus tahmini, demografik modeller ile 1990 yılındaki Genel Nüfus Sayımı baz alındığında yaklaşık 68 milyon çıkmaktadır. Bu bilgi 1997 Genel Nüfus Tespiti sonuçları alınana kadar başta Devlet Planlama Teşkilatı olmak üzere tüm kuruluşlar tarafından kullanılmıştır. 1997 Genel Nüfus Tespiti sonuçları baz alındığında ise, Ülkemizin 2000 yılı nüfus tahmini 65,3 milyon olarak belirlenmiştir. Bu tahminler, Ülkemizin resmi nüfus projeksiyonları olarak Devlet İstatistik Enstitüsü, Devlet Planlama Teşkilatı ve Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri uzmanları tarafından ortak bir çalışma ile yapılmaktadır. 2000 Genel Nüfus Sayımı kesin sonuçları alındığında bütün bu çalışmalar yeniden gözden geçirilip nüfus tahminleri revize edilecektir.

2000 Genel Nüfus Sayımında bazı yerleşim birimlerinde Belediyelerin daha fazla gelir elde etmek amacıyla hayali veya mükerrer nüfus yazdıkları bir gerçektir. Bu durum hem DIE danışmanlarının alan çalışmaları hem de ihbarlarla ispatlanmıştır. Hayali veya mükerrer nüfus yazan yerler ve yazım yöntemi bilinmektedir. Bu yerlerde alanda yapılacak kalite kontrol çalışmaları ile gerçek nüfus tespit edilecektir. Bu tür çalışmalar daha önceki nüfus sayımlarında da yapılmış ve hayali yazımlar iptal edilmiştir. Devlet İstatistik Enstitüsü bu konuda da gerekli bilgi birikimine ve deneyime sahiptir.

5. Günümüze kadar yapılan tüm sayımlarda, nüfus sayımı tek bir günde uygulanmış ve sayım günü milli sınırlarımız içinde bulunan yerli ve yabancı nüfusun tamamı sayılarak "De facto" sayım sistemi uygulanmıştır. Sayımın tek bir günde yapılması teorik olarak sayımın referans tarihine ilişkin tüm bilgilerin daha sağlıklı olarak derlenmesini sağlamakta ve sayıma katılma oranını yükseltmektedir. Ülkemizde haritalara dayalı güncel bir adres çerçevesinin bulunmaması ve nüfusun fert bazında ikametgah esasına dayalı kayıt sisteminin oluşturulamaması bu sistemin uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. "De facto" sayım sistemi ile sayım yapan Avrupa ülkeleri arasında İngiltere ve Yunanistan da yer almaktadır.

6. Genel Nüfus Sayımlarında derlenen verilerin karşılaştırılabilir olması gerekmektedir. Aksi halde nüfus yapımızdaki değişim yorumlanamaz. 2000 Genel Nüfus Sayımı hazırlık çalışmalarında "De facto"dan "De jure" sisteme geçiş Devlet İstatistik Enstitüsü'nün üniversiteler ve kamu kuruluşları ile tartıştığı en önemli konulardan biridir. Bu tartışmalar sonucunda ülkemizde merkezi nüfus kayıt sistemi geliştirilmeden 2000 Genel Nüfus Sayımında büyük bir sistem değişikliği yapılmaması görüşü kabul edilmiştir.

2000 Genel nüfus Sayımı geçici sonuçlarına göre hesaplanan nüfus artışının tahminlerin üzerinde olmasının nedeni hayali veya mükerrer nüfus yazılması ve Nüfus Cüzdanı olmayan kişilerin bu sayımda kapsanmasıdır. Bu konudaki çalışmalar tamamlandığında yani Ülkemizin gerçek nüfusu ve artış hızı bulunduğu, önceki sayımlar ile karşılaştırılabilir bilgi sunulacak ve sayım defterlerindeki tutarsızlıklar giderilecektir. Bu sonuçlar nüfus bilimindeki uzmanlar, akademik kuruluşlar, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü ve Devlet Planlama Teşkilatı tarafından birlikte yürütülecek çalışmalar sonunda belirlenerek Ülkemizin nüfus artış hızı sağlıklı olarak tespit edilecektir.

7. DİE nüfus sayımının hazırlık çalışmaları, sayımın organizasyonu ve eğitimi ile sayım sonucunda elde edilen bilgilerin değerlendirilmesinden ve yayınlanmasından sorumludur. Nüfus sayımının alan uygulaması ise il ve ilçelerde Vali ve Kaymakamlar başkanlığında kurulan Sayım Komiteleri tarafından yürütülmektedir. İl ve İlçe Sayım Komite üyeleri arasında İl ve İlçe Belediye Başkanları da bulunmaktadır. Sayımın bitiminden sonra Devlet İstatistik Enstitüsü'ne İl ve İlçelerden telgrafla gönderilen nüfus bildirimleri, hiçbir resmi işlemde kriter olarak kullanılmamaktadır. Enstitümüz hayali nüfus yazımı yapan yerleşim birimlerinde gerekli inceleme ve değerlendirmeleri yaparak nüfusu gerçek olarak ortaya çıkaracağından hiçbir belediyeye fazla sayımdan dolayı Bütçeden bu tür bir ödemenin yapılması söz konusu olmayacaktır.
8. Daha önce de açıklandığı gibi hayali ve mükerrer nüfus yazımı yapılan yerleşim birimlerinde incelemelerden sonra gerekli nüfus düzeltmeleri yapıp; söz konusu düzeltmeler Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri'nin yetkilileri, bu alanda uzmanlar, diğer akademik otoriteler ve Devlet Planlama Teşkilatı teknokratları ile değerlendirilip tartışılacak bütün bu çalışmalar tamamlandıktan sonra yerleşim yerlerinin kesin sonuçları açıklanacaktır. Söz konusu çalışmalar tamamlanmadan nüfus yapımızdaki değişimle ilgili değerlendirme yapılmayacak veya bir işlem yürütülmeyecektir.
9. DİE en küçük idari birim olan köy bazında sayım sonuçlarını kendi nüfus projeksiyonları ile Form Nüfus I (Binalar cetveli), Binalar Sayımı dökümanları ve ilgilerine göre analiz çalışmalarına başlamıştır. Analiz sonuçları ve DİE'ye gelen ihbarlara göre nüfus artış hızı beklenenin üzerinde yüksek olan yerleşim birimlerinde kalite kontrol çalışmasını başlatmıştır. Bu gibi yerleşim birimlerine tek tek gidilecek, alan çalışması yapılarak yazılan fazla nüfuslar alanda tespit edilerek ve Ülkemizin gerçek nüfusuna sağlıklı bir sistemle ulaşılabilecektir.

10. Nüfus sayımları ile derlenen bilgilerin önceki sayımlar ile karşılaştırılabilir olması gerekmektedir. Nüfus sayımları tüm dünya ülkelerinde çoğunlukla on yılda bir yapılmaktadır. 2000 Genel Nüfus Sayımının tekrarlanması söz konusu değildir. 2000 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarının analiz çalışması başlatılmış olup, 9'uncu maddede ki cevapta da açıklandığı şekilde hayali ve mükerrer yazımlar düzeltilecektir.

11. Avrupa Birliği ile uyum çalışmaları kapsamında 14.04.1989 tarih ve 367 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile diğer kurumlarla birlikte Devlet İstatistik Enstitüsünde de Avrupa Topluluğuyla ilgili Enstitü'nün görev ve faaliyet alanına giren konularda koordinasyonu sağlamak üzere Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. Bu Daire Başkanlığında bir Daire Başkanı ve yeteri kadar Avrupa Topluluğu Uzman ve Uzman Yardımcısı ile DİE Uzman ve Uzman Yardımcısı görev yapmaktadır. Avrupa Topluluğuyla ilgili uyum ve uygulama çalışmalarında Enstitü'nün görev ve faaliyet alanına giren konularda bu güne kadar Enstitü'nün üzerine düşen görevlerde herhangi bir aksama olmamış, Ülkemiz uluslararası platformlarda başarıyla temsil edilmiştir.

Enstitü Başkanı Şefik YILDIZELİ, Enstitü'nün görev alanına giren konularda yeterli deneyime, bilgi birikimine ve Enstitüdeki görevinin gerektirdiği yabancı dil bilgisine sahip başarılı bir bürokrattır.

Enstitü Başkanlığı görevine ve kadrosuna atanmak için "İstatistikçi" olma şartı bulunmamakta, 657 sayılı DMK nun 68, 76 ve 2451 sayılı Kanun Hükmüleri çerçevesinde yükseköğretim mezunu, 10 yıllık kamu hizmeti olan Devlet Memurunun bu kadro ve göreve atanması mümkündür.

4.- Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, elektrik maliyetini yükselten faktörlere ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı M.Cumhur Ersümer'in cevabı (7/2862)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Cumhur ERSÜMER tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.02.11.2000


Zeki ÜNAL ✓
Karaman Milletvekili

ATO ve İTO'nun ortaklaşa hazırladığı, "Elektirik Enerjisinde Ulusal Politika" isimli enerji raporunda, bir acı gerçeğin ortaya konulduğu ifade edilmiştir. Rapora göre: Türkiye OECD ülkeleri arasında 18.5 cent/kwh ile en pahalı sanai elektrik tüketen ve doğal gaz fiyatında ise, en üst sınırlarda bulunan ülke konumunda olduğu belirtilmiştir. Aynı raporda, konutlarda kullanılan elektrik fiyat sıralamasında da yine en üst sıralarda olduğu ifade edilmiştir.

Sorularım şunlardır:

- 1-Türkiye de, elektrik fiyatlarını yükselten temel faktörler nelerdir? Makul bir fiyat politikası için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
- 2-Kurulu vaziyetteki santrallerimizden, beklenen verim alınmakta mıdır? Alınamıyor ise, sebebi nedir?
- 3-Mevcut enerji kaynaklarımızdaki kaçak kaybı yüzde olarak ne kadardır? Kaçağın önlenmesi için ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300-2019
Konu : Yazılı Soru Önergesi

23837

Ankara
29 KASIM 2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 10.11.2000 tarih ve A.01.0.İNS.0.10.00.02-7/2862-7264/18358 sayılı yazısı,

Karaman Milletvekili Sayın Zeki ÜNAL'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/2862-7264 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncü maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.


M. Cennet ERGÜNER
Bakan

**KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/2862-7264 Esas No'lu)**

Sorular 1.2.3 :

ATO ve İTO'nun ortaklaşa hazırladığı, "Elektrik Enerjisinde Ulusal Politika" isimli enerji raporunda, bir acı gerçeğin ortaya konulduğu ifade edilmiştir. Rapora göre: Türkiye OECD ülkeleri arasında 18.5 cent/kWh ile en pahalı sınıai elektrik tüketen ve doğal gaz fiyatında ise, en üst sınırlarda butunan ülke konumunda olduğu belirtilmiştir. Aynı raporda, konutlarda kullanılan elektrik fiyat sıralamasında da yine en üst sıralarda olduğu ifade edilmiştir.

- Türkiye'de, elektrik fiyatlarını yükselten temel faktörler nelerdir? Makul bir fiyat politikası için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

- Kurulu vaziyetteki santrallerimizden, beklenen verim alınmakta mıdır? Alınmıyor ise, sebebi nedir?

- Mevcut enerji kaynaklarımızdaki kaçak kaybı yüzde olarak ne kadardır? Kaçağın önlenmesi için ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

Cevaplar 1,2,3 :

ATO ve ITO'nun ortaklaşa hazırladığı "Elektrik Enerjisinde Ulusal Politika" raporunda; "Türkiye'nin OECD ülkeleri arasında 18,5 cent/kWh ile en pahalı sanayi elektrik enerjisi tüketen bir ülke olduğu" belirlemesi tümüyle yanlıştır. Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Gn.Md. 1 Kasım 2000 tarihinden itibaren geçerli olan elektrik enerjisi satış tarifesine göre ülkemizde sanayi tarifesi 46.500 TL. kWh olup, günümüzdeki dolar kuruna göre bu 6,8 cent/kWh'e tekabül etmektedir. Sanayide enerjinin en yoğun kullanıldığı saatlere ait pahalı tarifesi olan puant tarifesi 80.300 TL. kWh'i dikkate alsak bile tarife 11,8 cent/kWh'i geçmemektedir. Verilen değerler tarifeye eklenen tüm fon ve payları içermektedir. Fon ve paylar çıkarıldığında net sanayi tarifesi 5,9 cent/kWh'e kadar düşmektedir. Buna karşılık OECD ülkeleri sanayi tarifesi Avrupa ortalaması 1998 yılı sonu itibarıyla 6,6 cent/kWh, konulara uygulanan tarife ise 13,0 cent/kWh'tir. Raporda yer alan 18,5 cent/kWh değeri, satış tarifesi olmayıp analiz için değerlerin Tüketici Fiyatları Satınalma Gücü (PPP)'ne göre deflata edilmiş değerleridir.

Türkiye'de elektrik enerjisi sanayi tarifesi bazı OECD ülkelerine nazaran düşüklüğünü korumaktadır. Örneğin, Avusturya'da sanayi tarifesi kWh başına 8,1 cent, İtalya'da 9,4 cent, Japonya'da 14,6 cent'dir.

Bilindiği gibi elektrik enerjisi üretim noktasından alınmakta, iletim hatları kullanılarak iletilmekte, orta gerilim ve alçak gerilim hatları vasıtasıyla bu elektrik hizmeti son kullanıcıya ulaştırılmaktadır. Halkın kullanımına sunulan elektrik enerjisinin fiyatı belirlenirken üretim, iletim ve dağıtım hizmetlerinin her biri ayrı birer maliyet olarak fiyatın içinde yer almaktadır.

Maliyetler içerisinde en yüksek pay, üretim tesislerine aittir. Ülkemizin elektrik enerjisi yatırımları için büyük boyutlu dış krediye ihtiyacının bulunması, son 10-15 yıl içinde kamu sektörünün dış kredi bulmaktaki sorunları, enerji sektörünün özel girişimcilere açılmasından sonra ülke hukuk ve bürokrasi yapısından kaynaklanan sorunların kronik hale gelmesi ülkeyi yapılamayan ve geciken yatırımlardan dolayı enerji darboğazı noktasına getirmiştir. Bu sorunu aşmak için kısa sürede işletmeye girecek yüksek maliyetlerle enerji üreten tesislere yönelmek zorunlu olmuştur. Zira en pahalı enerji, olmayan enerjidir. Ayrıca, özel sektörün ülkemizdeki ilk enerji yatırımlarının, yerleşmemiş bir sistem içinde dengelenmeye çalışılmasının maliyetler üzerinde olumsuz etkisi olmuştur. Elektrik enerjisi maliyetleri ile ilgili olarak kamu sektörü yatırımlarında yatırımların geri dönüşünün büyük çapta Hazine tarafından üstlenilerek maliyetlere yansıtılmaması,

buna karşılık özel sektör yatırımlarında, yatırım finansmanının en çok 10 yılda geri ödenecek şekilde zorunlu olarak tarifalara yansıtılması, bazı kesimler tarafından aynı bazda olmayan maliyetlerin mukayesesi suretiyle elektrik maliyetlerinin yüksek olduğunun ileri sürülmesine yol açmaktadır.

Elektrik enerjisi sektöründe makul bir fiyat politikasının oluşabilmesi için, bu alanda yapılan yatırımların geri ödemesi konusunda, gerek kamu, gerekse özel sektör yatırımları için aynı bazın kullanılması gerekmektedir. Halen hazırlık çalışmaları tamamlanmış olan "Elektrik Piyasası Yasası", sağlanacak rekabet ortamında yurdumuzda elektrik enerjisi için en uygun fiyat politikalarını oluşturacak bir sistem olarak düşünülmüştür. Bu piyasanın gelişmiş ülkelerde başanlı örnekleri bulunmaktadır.

Santrallerimizin verimliliğine gelince; işletmedeki termik santrallerimizden beklenen performans ve verim alınmadığı için bu santrallerin özel sektör marifetiyle iyileştirilmesi için İşletme Hakkı Devirleri gündeme getirilmiştir. Bu amaçla ilk etapta işletmedeki 9 termik santralin İşletme Hakkı Devrine ilişkin süreç başlatılmış, 1 santralin İşletme Hakkı Devri yapılarak özel sektör tarafından en yüksek performans ve emre amadilikle işletilmeye başlanmış (1 Temmuz 2000), 5 santrale (Yeniköy-Kemerköy, Yatağan, Soma, Kangal, Çatalağzı) ait uygulama sözleşmeleri imzalanarak yürürlük kazanmış (6 Ekim 2000), 2 santrale ait uygulama sözleşmeleri de imzalanma aşamasına getirilmiştir.

1999 yıl sonu itibarıyla elektrik sistemimizdeki kayıp kaçak oranı % 20,4 olarak gerçekleşmiştir. Bunun yaklaşık %10'u teknik kayıp olarak kabul edilmektedir. TEDAŞ Genel Müdürlüğü kaçak kullanımının önlenmesine büyük önem vermektedir. 2000 yılı, TEDAŞ Genel Müdürlüğü tarafından kayıp ve kaçak kullanımının en aza indirilmesi konusunda Seferberlik Yılı olarak kabul ve ilan edilmiştir. Bu çerçevede ilk on aylık taramalarda toplam 2.354.656 müşteri taramış, 219.493 kaçak elektrik kullanan müşteri yakalanmış, 25.247.881 Milyon TL. kaçak tahakkuku yapılmış ve kaçak elektrik kullanan 16.322 kişi veya şirket için savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştur.

Kayıp ve kaçaklarla mücadele eden TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün elini-kolunu bağlayan İmar Yasası 31. madde hükmü adeta kaçak kullanımı teşvik etmektedir. Çünkü kaçak kullanan kişiler "Nasılca bir ücret ödemiyoruz" mantığıyla aydınlanma ihtiyaçlarının dışında ısınma, yemek pişirme, su ısıtması gibi ihtiyaçlarının da karşılanmasında elektrik kullanmaktadırlar. Her ne kadar bu mücadele kapsamında illegal yapılmış ve dal budak şebeke tabir edilen kablolar görevli personel tarafından sık sık toplatılsa bile ertesi gün kaçak kullananlarca yeni şebekeler yapılmaktadır. Bu durum parasal kaybın yanı sıra can ve mal güvenliğini de tehlikeye sokmakta, TEDAŞ'ın şebekelerine zarar vermekte ayrıca bu şebekelerden beslenen yasal abonelerin de sağlıklı enerji kullanmalarına engel olarak onların mağduriyetine sebep olmakta ve hatta onları da kaçak elektrik kullanmaya özendirilmektedir.

Kesinlikle bir belediye alt yapı hizmeti olarak nitelendirilemeyecek olan elektrik hizmetine, İmar yasası ile getirilen kısıtın kaldırılmasının uygun olacağı görüşündeyiz. İmar yasası 31. madde ile getirilen ve büyük çapta kaçak elektrik kullanımına neden olan bu kısıtlama yıllar itibarıyla kaçak yapılaşmaya bağlı olarak kaçak elektrik kullanımının da büyüyerek artmasına neden olmuştur. Günümüzde teknik şebeke kayıpları haricinde hırsızlık tabiri edebileceğimiz elektrik kaçağı % 10'u aşmıştır. Bugünkü ortalama satış fiyatları üzerinden yapılan basit bir hesaplamayla TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün yılda 400-450 Trilyon TL. kayba uğradığı görülmektedir.

5.- Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, İSDEMİR'in özelleştirilmesine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/2864)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularına Devlet Bakanı Sayın Yüksel YALOVA'nın yazılı cevap vermesini delaletlerinizle saygılarımla arz ederim.


Mustafa GEÇER
Hatay Milletvekili

S-1 57.Hükümetin ekonomik istikrar çerçevesinde süratli bir biçimde özelleştirilmeye gidilmesinin gerekliliği savunulurken, Ülkemiz ekonomisinde önemli bir yerli olan İSDEMİR'in özelleştirilmesi yıllardır neden sürüncemede bırakılmıştır?

S-2 İSDEMİR'in 30 Haziran 2000 ve daha sonra belirlenen Temmuz ve Ağustos ihalelerine kaç adet teklif verilmiştir? Bunların içerisinde ERDEMİR'in teklifi vardır mı ?

S-3 İSDEMİR'in özelleştirilmesi için yapılan son ihalede sadece ERDEMİR'in teklifi sağlanarak İSDEMİR'in feshedilerek ERDEMİR'e bağlanması için altyapı hazırlandığı doğrudur ?

ERDEMİR'in % 49 u Kamuya, % 51 i özel girişimcilere aittir.% 51 lik özel şahıslara ait hissenin en büyük hissedarı kimdir ?

S-4 Bu iddialar doğru ise, binlerce çalışanın iş akitlerinde herhangi bir değişiklik olacak mı ? Çalışanların Toplu sözleşme ve iş kanunundan doğan hakları saklı tutulacaktır ?

S-5 İSDEMİR'le doğrudan veya dolaylı olarak bağlantılı olan ve ticaretini bundan sağlayan Sanayici, Haddeci, Nakliyeciler, Esnaf ve Sanatkarın iş bağlantılarında herhangi bir değişiklik olacak mı ?

S-6 Bölgeniz için hayati bir önem taşıyan İSDEMİR'in özelleştirilme kapsamı içerisinde yeniden şeffaf bir ihale ile satışı sağlanarak Ekonomi'mize kazandırılabilir mi ?

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.006/01-2775

29/11/2000

KONU : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

ILGI : 10.11.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2864-7266/18358 sayılı yazınız

Hatay Milletvekili Mustafa GEÇER'in tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/2864-7266 esas sayılı soru önergesine ilişkin cevap ektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Yüksel YALOVA
Devlet Bakanı**Hatay Milletvekili Sn. Mustafa GEÇER tarafından Türkiye
Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na tevcih edilen
7/2864-7266 sayılı soru önergesine verilen cevaplar**

SORU-1) 57nci Hükümetin ekonomik istikrar programı çerçevesinde süratli biçimde özelleştirilmeye gidilmesinin gerekliliği savunulurken, Ülkemiz ekonomisinde önemli bir yer olan İsdemir'in özelleştirilmesi neden yıllardır sürüncemede bırakılmıştır?

CEVAP-1) İsdemir Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK)'nun 02.03.1998 tarihli, 98/20 sayılı ve 16.06.1998 tarihli, 98/39 sayılı Kararları ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır.

İsdemir'in özelleştirme kapsam ve programına alınması ile birlikte Şirketin özelleştirilebilmesini teminen çalışmalar ivedilikle başlatılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda;

- Şirket Ana Sözleşmesi değiştirilerek 4046 sayılı Kanun'a uyumlu hale getirilmiş,

- Şirket Organizasyon Şeması, Şirket'in kuruluş amacında belirtilen görevlerin çağdaş yönetim ilkelerine uygun, sürekli, düzenli ve daha etkin yapılabilmesi amacıyla yeniden düzenlenmiş,

- İsdemir'in gayrimenkul problemlerinin giderilmesine yönelik Tapu ve Kadastro çalışmalarını yürütülerek 1.400'ü aşkın tapu İsdemir üzerine devralınmış, ifraz ve tevhit çalışmaları tamamlanmıştır.

İsdemir'e ait bazı gayrimenkuller bölgedeki asayişin sağlanması, doğal yapının korunması, 8 yıllık eğitimin yaygınlaştırılması ve diğer kamusal amaçlarla özelleştirmeye konu edilmeyerek, ÖYK Kararı ile Orman Bakanlığı'na, Jandarma Genel Komutanlığı'na, Millî Eğitim Bakanlığı'na devir ve tahsis edilmiştir.

Yaklaşık 2 milyon m² arazi ise Sanayi arazisi olarak ayrılmıştır.

Karayolları ve Demiryolları ile olan gayrimenkul problemleri çözümlenerek takas işlemleri tamamlanmış ve İsdemir özelleştirilmeye hazır hale getirilmiştir.

18.08.2000 tarihinde açılan ihalede yeterli sayıda teklif gelmediği için ihale iptal edilmiştir.

İsdemir'in özelleştirilmesi için çalışmalar devam etmektedir.

SORU-2) İsdemir'in 30 Haziran 2000 ve daha sonra belirlenen Temmuz ve Ağustos ihalelerine kaç teklif verilmiştir? Bunların içerisinde Erdemir'in teklifi var mıdır?

CEVAP-2) İsdemir'in özelleştirilmesi ihalesi'ne ilişkin İltifat 17.04.2000 tarihinden itibaren bir hafta süreyle günlük gazetelerde, Resmî Gazete'de, yerel ve yabancı basında yayımlanmış olup İhalede son teklif alma günü olan 18.08.2000 tarihinde bir yatırımcıdan (Erdemir) teklif alındığı için ihale iptal edilmiştir. İsdemir'le ilgili başkaca bir ihale yapılmamıştır.

SORU-3) İsdemir'in özelleştirilmesi için yapılan son ihalede sadece Erdemir'in teklifi sağlanarak İsdemir'in fesh edilerek Erdemir'e bağlanması için altyapı hazırlandığı doğru mudur?

Erdemir'in % 49'u Kamuya, % 51'i özel girişimcilere aittir % 51'lik özel şahıslara ait hissenin en büyük hissedarı kimdir?

CEVAP-3) İsdemir'in ihalesi 4046 sayılı Kanun gereğince şeffaf ve kamuoyuna açık olarak yapılmış, ancak yeterli sayıda teklif alınmadığı için ihale iptal edilmiştir.

Yeterli sayıda teklif gelmemesi ve ihalenin iptal edilmesinden sonra ÖYK'nca ekonomi ile ilgili milli yararın korunması amacıyla İsdemir'in Erdemir'e devredilmesi ve yassı mamül üretim yatırımının Erdemir'ce yapılması hususunda tavsiye kararı alınmıştır.

ÖYK'nin sözkonusu tavsiye kararı doğrultusunda İsdemir'in Erdemir'e devri için teknik görüşmeler başlatılmış olup, konu ile ilgili çalışmalar 4046 sayılı Kanun çerçevesinde yürütülmektedir.

Erdemir'in hisse dağılımında; Kamu'ya ait toplam hisse miktarı 50.66 (T.C. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 46.12, Türkiye Kalkınma Bankası 3.54, Halk Bankası 1), özel girişimcilere ait toplam hisse miktarı ise 50.34 (Erdemir Vakfı 3.39, Erdemir Portföyü 2.90, yerli, yabancı gerçek ve tüzel kişiler 44.05)'dür.

SORU-4) Bu iddialar doğru ise binlerce çalışanın iş akdlerinde herhangi bir değişiklik olacak mı? Çalışanların Toplu Sözleşme ve İş Kanunu'ndan doğan hakları saklı tutulacak mıdır?

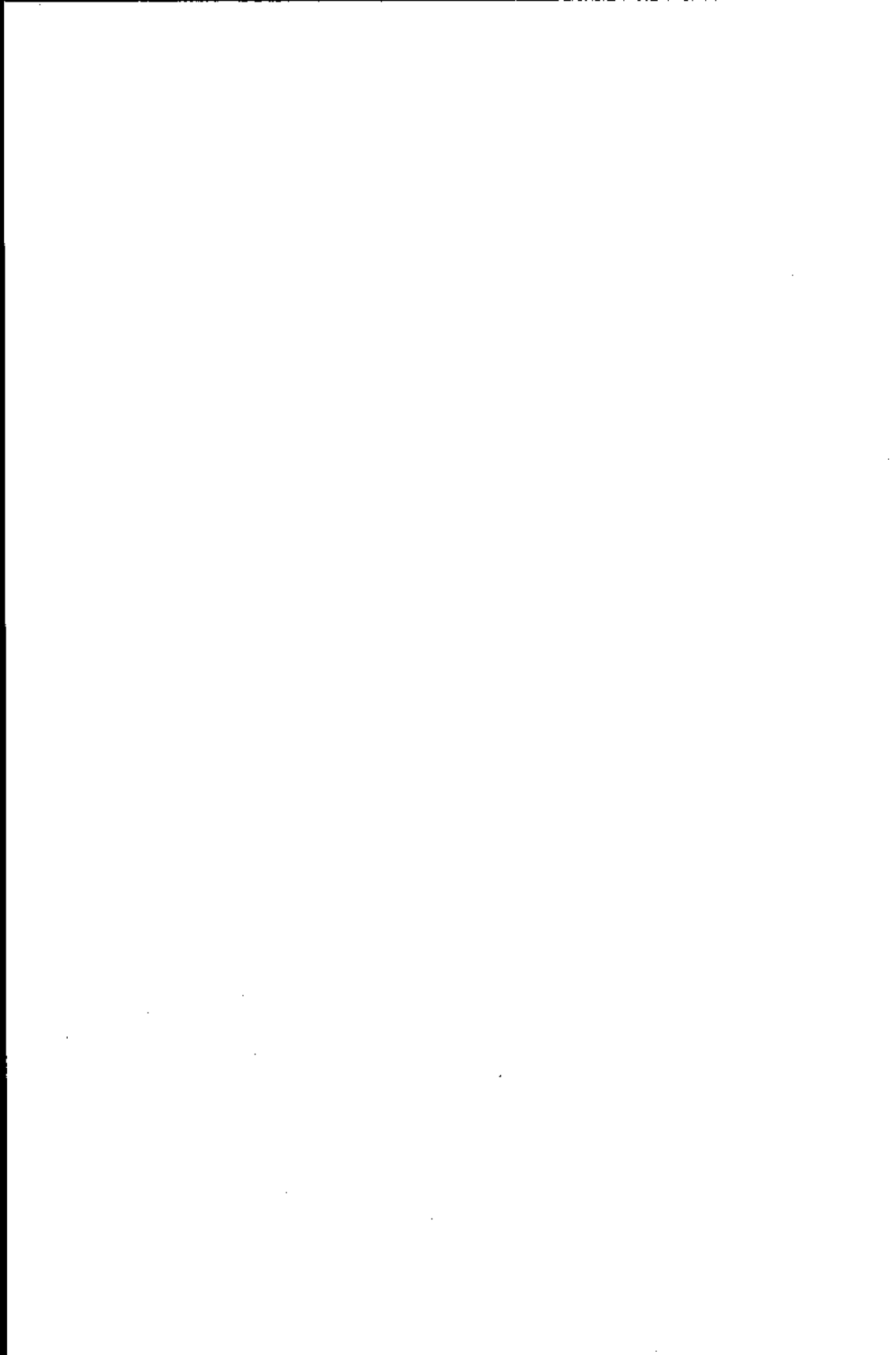
CEVAP-4) İsdemir'in Erdemir'e devrine ilişkin çalışmalarda çalışanların durumları da dikkate alınmakta, çalışanların iş akdelerinin devamı ve İş Kanunu'nun getirdiği kanuni zorunluluktan doğan haklarının korunması çerçevesinde işlemler sürdürülmektedir.

SORU-5) İsdemirle doğrudan veya dolaylı olarak bağlantılı olan ve ticaretini bundan sağlayan sanayici, haccedici, nakliyeciler, esnaf ve sanatkarın iş bağlantılarında herhangi bir değişiklik olacak mı?

CEVAP-5) İsdemir'in Erdemir'e devir işleminin gerçekleşmesi halinde Erdemir'in müdebbir tüccar gibi davranarak İsdemir'in faaliyetinin devamı için gerekli olan bağlantıları ve çalışmalarını devam ettireceği düşünülmektedir.

SORU-6) Bölgemiz için hayati önem taşıyan İsdemir'in özelleştirme kapsamı içerisinde yeniden şeffaf bir ihale ile satışı sağlanarak Ekonomi'mize kazandırılmaz mı?

CEVAP-6) Özelleştirme Yüksek Kurulunun almış olduğu prensip kararı doğrultusunda İsdemir'in Erdemir'e devri için yapılan teknik görüşmelerde gerekli mutabakatların sağlanamaması ve çalışmaların sonuçsuz kalması durumunda İsdemir'in ihalesi 4046 sayılı özelleştirme kanunu çerçevesinde yeni şartlar ile tekrar yapılabilir.





TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

GÜNDEMİ

DÖNEM : 21

YASAMA YILI : 3

23 ÜNCÜ BİRLEŞİM

30 . 11 . 2000 PERŞEMBE

Saat : 13.00

KISIMLAR

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULU SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAYIŞI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS AFACIŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

8

KANUN TASARISI VE TEKLİFLERİ İLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. – Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, sunuşlar ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin hergün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.6.1999 tarihli 15 inci birleşiminde kabul edilmiştir.)

2. – Genel Kurulun 28.11.2000 Salı günü 15.00-16.00; 18.00-23.00; 29.11.2000 Çarşamba, 30.11.2000 Perşembe, 6.12.2000 Çarşamba ve 7.12.2000 Perşembe günleri 13.00-16.00 ve 18.00-23.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesi; 28.11.2000 Salı günü sözlü sorular ile diğer denetim konularının, 29.11.2000 Çarşamba, 5.12.2000 Salı ve 6.12.2000 Çarşamba günlerinde sözlü soruların görüşülmemesi; 28.11.2000 Salı günü de Kanun Tasarı ve Tekliflerin görüşülmesi önerilmiştir.

3. – 26.11.2000 tarihinde dağıtılan ve 27.11.2000 tarihli Gelen Kağıtlarda yayımlanan (11/3) Esas Numaralı Gensoru Önergesinin Gündemin Özel Gündemde Yer Alacak İşler kısmında yer alması ve Anayasanın 99 uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı konusundaki görüşmelerin 5.12.2000 Salı günü Birleşimde yapılması, Genel Kurulun 5.12.2000 Salı günü saat 13.00'de toplanması ve Gensoru Önergesi ile Dış Politika Konusundaki Genel Görüşme Önergelerinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 28.11.2000 tarihli 21 inci birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

* Plan ve Bütçe Komisyonu

1.12.2000 Cuma

Saat : 10.00

* Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve

Spor Komisyonu

29.11.2000 Çarşamba

Saat : 10.30

* Çevre Komisyonu

29.11.2000 Çarşamba

Saat : 12.30

* Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve

Turizm Komisyonu

30.11.2000 Perşembe

Saat : 10.00

* Dışişleri Komisyonu

30.11.2000 Perşembe

Saat : 10.00

* Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

30.11.2000 Perşembe

Saat : 10.30

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

23 ÜNCÜ BİRLEŞİM

30. 11. 2000 PERŞEMBE

Saat : 13.00

1 - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI



2 - ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1. - Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 67 Arkadaşının, Özel Bankaların İçinin Boşaltılarak Hazinesin Ekonomik Kayba Uğratılmasında Kusurları Bulunduğu İddiasıyla Başbakan Bülent Ecevit ve Bakanlar Kurulu Üyeleri Hakkında Anayasanın 99 uncu ve İçtüzüğün 106 ncı Maddeleri Uyarınca Bir Gensoru Açılmasına İlişkin Önergesinin Gündeme Alınıp Alınmayacağı Konusundaki Görüşme (11/3) (Dağıtma tarihi : 26.11.2000) (Görüşme Günü : 5.12.2000 Salı)

3 - SEÇİM



4 - OYLAMASI YAPILACAK İŞLER



5 - MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI



6 - GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER



7 - SÖZLÜ SORULAR



8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. - Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) (Dağıtım tarihi : 29.5.2000) (*)
2. - Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/650, 1/679) (S. Sayısı : 517) (Dağıtım tarihi : 25.6.2000)
3. - İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyınaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili İştlay Saygın'm; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S. Sayısı : 527) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)
4. - Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/253) (S. Sayısı : 257) (Dağıtım tarihi : 14.1.2000)
5. - Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/287) (S. Sayısı : 271) (Dağıtım tarihi : 14.1.2000)
6. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/352) (S. Sayısı : 290) (Dağıtım tarihi : 14.1.2000)
7. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/371) (S. Sayısı : 291) (Dağıtım tarihi : 14.1.2000)
8. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/307) (S. Sayısı : 322) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)
9. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/391) (S. Sayısı : 323) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)
10. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/392) (S. Sayısı : 324) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)
11. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/393) (S. Sayısı : 325) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)
12. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/395) (S. Sayısı : 326) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)
13. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)
14. - X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtım tarihi : 30.7.1999)
15. - X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtım tarihi : 30.7.1999)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

(*) Hükümet bulunmadığından görüşmeleri bir defaya mahsus ertelenmiştir.

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

16. X - Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi: 30.7.1999)

17. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhazarasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

18. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/489) (S. Sayısı: 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

19. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

20. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Mali Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

21. X - Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

22. - 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

23. - Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

24. - Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

25. - Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/477) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 8.3.2000)

26. - Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu Tasarısı ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/485) (S. Sayısı : 356) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

27. - Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararmanın Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi: 23.7.1999)

28. - Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/597, 1/562) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 10.4.2000)

29. X - Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre Komisyonları Raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999) (*)

30. - Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 402) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

31. X - Hayvan Islahı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/630) (S. Sayısı: 418) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

32. - Ankara Milletvekili Aydın Tümen'in; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun 2 nci Maddesinin III Numaralı Bendinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ile Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin;

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bir Geçici Madde Eklenmesi ile 11.12.1936 Tarihli ve 3078 Sayılı Tuz Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/380, 2/453) (S. Sayısı : 399) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

33. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

34. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

35. X - Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı: 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

36. X - Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

37. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

38. - Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

39. - Hazır Gıda İlaresi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

40. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/327) (S. Sayısı: 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

41. X - Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

42. X - Dünya Turizm Teşkilatı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

43. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

44. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

45. X - Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

46. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

47. - Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

48. - Topyekün Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

49. - Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

50. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)

51. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)

52. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi: 26.8.1999)

53. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı:165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

54. - Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı: 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

55. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

56. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

57. - Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

58. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

59. - Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

60. - Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

61. X - EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

62. X - Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

63. - Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

64. X - Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

65. - Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)

66. - Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı: 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

67. - Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri ve 8 Arkadaşının, Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı: 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

68. - Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/568) (S. Sayısı: 252) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

69. - Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı: 253) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

70. - Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı: 254) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

71. - Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilâtı Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı: 295) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

72. - Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı: 296) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

73. - - Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı KHK'nin 1 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

74. Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

75. - Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) (S. Sayısı : 303) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

76. - Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

77. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/143) (S. Sayısı : 287) Dağıtma Tarihi : 28.12.1999)

78. - Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/566) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

79. - Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/386) (S. Sayısı :313) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

80. - Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/387, 1/414, 1/462) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

81. - Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/22) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

82. - Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 48 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/34) (S. Sayısı : 316) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

83. - İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/329) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

84. - İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı : 221'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

85. - Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/170) (S. Sayısı : 222'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

86. - Sivas Milletvekili Musa Demirci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/171) (S. Sayısı : 223'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

87. - Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/172) (S. Sayısı : 224'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

88. - Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/174) (S. Sayısı : 226'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

89. - İstanbul Milletvekili Abdülkadir Aksu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/175) (S. Sayısı : 227'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

90. - Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı : 228'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

91. - Ankara Milletvekili Rıza Utucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/177) (S. Sayısı : 229'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

92. - Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/186) (S. Sayısı : 234'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

93. - Sivas Milletvekili Temel Karamollaoglu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı : 235'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

94. - Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/196) (S. Sayısı : 241'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

95. - Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/197) (S. Sayısı : 242'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

96. - Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Darıca Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/338) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

97. - Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/278) (S. Sayısı : 262'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

98. - Trabzon Milletvekili Eyüp Aşık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/351) (S. Sayısı : 272'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

99. - Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ve Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/367) (S. Sayısı : 274'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

100. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/413) (S. Sayısı : 347) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

101. - Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Tarım, Orman ve Kıyşileri Komisyonları Raporları (1/470) (S. Sayısı : 348) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

102. - Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanuna İki Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/85) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

103. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanununun Bir Maddesinde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/364) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

104. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/591) (S. Sayısı : 353) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

105. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağıar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/181) (S. Sayısı : 360) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

106. X - Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/580) (S. Sayısı : 352) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

107. - Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 Arkadaşının, Kahramanmaraş İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/352) (S. Sayısı : 365) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

108. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/329) (S. Sayısı : 358) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

109. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/252) (S. Sayısı : 359) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

110. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/178) (S. Sayısı : 361) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

111. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı : 362) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

112. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/167) (S. Sayısı : 363) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

113. - Burdur Milletvekili Süleyman Coşkun'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/362) (S. Sayısı : 364) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

114. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

115. - Fazilet Partisi Genel Başkanı Malatya Milletvekili Recai Kutan ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 185 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/452) (S. Sayısı : 379) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

116. - Karaman Milletvekili Hasan Çalış ve 50 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/263) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 7.3.2000)

117. - İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/305) (S. Sayısı : 332'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

118. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/309) (S. Sayısı : 334'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

119. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/346) (S. Sayısı : 339'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

120. - Amasya Milletvekili Akif Güllü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/347) (S. Sayısı : 340'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

121. - Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/394) (S. Sayısı : 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

122. - Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/397) (S. Sayısı : 345'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

123. - Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/107) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

124. - Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle ve 56 Arkadaşının, Erzincan'a Erzincan Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

125. - Aksaray Milletvekilleri Sadi Somuncuoğlu ve Kürşat Eser'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/376) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 30.3.2000)

126. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/634) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

127. - Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/420) (S. Sayısı : 388) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

128. - Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam ve 13 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/370) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

129. - Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/240) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

130. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 18 Arkadaşının, Trabzon İli Merkezinde Gazipaşa, Fatih ve Değirmendere Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/413) (S. Sayısı : 396) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

131. - Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 73 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 397) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

132. - İspirto ve İspirto İçkiler İnhisarı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/443) (S. Sayısı : 398) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

133. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 404) (Dağıtma tarihi : 17.4.2000)

134. - Giresun Milletvekilleri Mustafa Yaman, Burhan Kara, Hasan Akgün, Turhan Alçelik, Rasim Zaimoğlu ve 14 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/333) (S. Sayısı : 403) (Dağıtma tarihi : 18.4.2000)

135. X - Emniyet Genel Müdürlüğüne Ait Araç, Gereç, Mal ve Malzemenin Satış, Hibe, HEK ve Hurda Durum ve İşlemlerine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/618) (S. Sayısı : 406) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

136. X - Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 31.5.1989 Tarihli ve 3567 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/382, 1/258) (S. Sayısı : 407) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

137. - Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse, Cezmi Polat ve Mücahit Himoğlu'nun, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/379) (S. Sayısı : 408) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

138. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 3 arkadaşının, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/105) (S. Sayısı : 409) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

139. - Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/595) (S.Sayısı: 411) (Dağıtma tarihi : 26.4.2000)

140. - Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/647) (S. Sayısı: 412) (Dağıtma tarihi: 26.4.2000)

141. - Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avukatlık Kanununa Bazı Maddelerin Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ve Kütahya Milletvekili Emin Karaa'nın, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklennesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/422, 1/411, 2/317) (S.Sayısı: 413) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

142. X - Özel Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi Değişikliklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/655) (S. Sayısı: 415) (Dağıtma tarihi: 1.5.2000)

143. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/654) (S. Sayısı: 417) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

144. - Bursa Milletvekili Burhan Orhan'm, Beş İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/301) (S. Sayısı: 419) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

145. - Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 21 Arkadaşının, Inegöl Adıyla Bir İl, Alanyurt, Cerrah, Kurşunlu, Tahtaköprü ve Yenice Adıyla 5 İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/357) (S. Sayısı: 420) (Dağıtma tarihi : 4.5.2000)

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

146. - Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 8 Arkadaşının, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 425) (Dağıtma tarihi : 15.5.2000)

147. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arkan Bedük'ün, 8.3.1950 Tarih ve 5590 Sayılı Kanununun Adı ile Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Dört Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/344) (S. Sayısı : 424) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

148. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Singapur Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/628) (S. Sayısı : 430) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

149. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Devleti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı : 431) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

150. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/649) (S. Sayısı : 432) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

151. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/295) (S. Sayısı : 436) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

152. - Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 94 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/378) (S. Sayısı : 437) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

153. - Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Bütüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ile Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi ile 7 Arkadaşının, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/559, 2/250, 2/360) (S. Sayısı : 435) (Dağıtma Tarihi : 30.5.2000)

154. - Emniyet Teşkilâtı Kanunu, Polis Yükseköğretim Kanunu ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/497, 1/212) (S. Sayısı : 438) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

155. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/465) (S. Sayısı : 439) (Dağıtma tarihi 5.6.2000)

156. - Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/430) (S. Sayısı : 440) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

157. - Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu'nun, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/443) (S. Sayısı : 441) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

158. - İçel Milletvekili Hidayet Kılınç'ın, Belediyelerin Faiz Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/427) (S. Sayısı : 460) (Dağıtma tarihi : 7.6.2000)

159. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreteri Arasında Radyokomünikasyon Meclisi ve Dünya Radyokomünikasyon Konferansı ile Radyokomünikasyon Sektörü ile İlgili Diğer Toplantıların Düzenlenmesi, Gerçekleştirilmesi ve Giderlerinin Karşılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/661) (S. Sayısı : 454) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

160. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri arasında Ankara ve Aşka-bad'da Diplomatik Temsilciliklerin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun

8. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/666) (S. Sayısı : 455) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

161. X – En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/673) (S. Sayısı : 457) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

162. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/672) (S. Sayısı : 456) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

163. X – 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 nci ve 26 ncı Maddelerine Uygun Olarak, Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Düzenlenen Hollanda-Türkiye Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan ve Hakların Meşruluğunu İlgilendiren Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/674) (S. Sayısı : 458) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

164. X – 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 nci ve 26 ncı Maddeleri Uyarınca, 5 Nisan 1966 Tarihli Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/675) (S. Sayısı : 459) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

165. – Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/581) (S. Sayısı : 482) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

166. – Nevşehir Milletvekilleri Mükremin Taşkın ve İsmail Çevik'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/424) (S. Sayısı : 486) (Dağıtma tarihi : 14.6.2000)

167. – Bolu Milletvekili Mustafa Karşıoğlu'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/447) (S. Sayısı : 487) (Dağıtma tarihi : 14.6.2000)

168. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/677) (S. Sayısı : 491) (Dağıtma tarihi : 15.6.2000)

169. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/671) (S. Sayısı : 489) (Dağıtma tarihi: 19.6.2000)

170. – İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve İşılay Saygın'ın, İzmir İlinde Uzundere Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/365) (S. Sayısı : 498) (Dağıtma tarihi : 19.6.2000)

171. – Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, 24.2.1983 Tarih ve 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ile Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, Aynı Mahiyetkeli Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/433, 2/500) (S. Sayısı : 493) (Dağıtma tarihi : 21.6.2000)

172. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Arasındaki Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/676) (S. Sayısı : 490) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

173. – Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 492) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

174. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Belbaşı Tesisinin Kapanması ve Yeni Bir Sismik Araştırma İstasyonunun Faal Hale Getirilmesi ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/667) (S. Sayısı : 497) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

175. - Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 41 Arkadaşının, Elbistan Adı İle Bir İl ve Üç İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/428) (S. Sayısı : 499) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

176. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Çalışma Örgütü Arasında Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Ankara'daki Ofisi İçin Yer Tahsisine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/579) (S. Sayısı : 500) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

177. - Öğretmen ve Eğitim Uzmanı Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonları Raporları (1/685) (S. Sayısı : 505) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

178. - Gülhane Askerî Tıp Akademisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/459) (S. Sayısı : 519) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

179. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/683) (S. Sayısı : 512) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

180. X - Karadeniz Ekonomik İşbirliği Ülkeleri Hükümetleri Arasında Doğal ve İnsanlardan Kaynaklanan Afetlerde Acil Yardım ve Acil Müdahale Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/681) (S. Sayısı : 513) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

181. X - Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Ayrıcalıklar ve Bağışlıklar Ek Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/686) (S. Sayısı : 514) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

182. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Sağlık Bakımı Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/687) (S. Sayısı : 515) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

183. - Devlet İhale Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/564) (S. Sayısı : 522) (Dağıtma tarihi : 28.6.2000)

184. - Adıyaman Milletvekili Hasari Güler'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/423) (S. Sayısı : 443'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

185. - Nevşehir Milletvekili İsmail Çevik'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/424) (S. Sayısı : 444'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

186. - Bingöl Milletvekili Mahfuz Güler'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İki Arkadaşının, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/425) (S. Sayısı : 445'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

187. - Kastamonu Milletvekili M. Hadi Dilekçi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/460) (S. Sayısı : 450'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

188. - Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/462) (S. Sayısı : 452'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

8. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

189. - Kır Bekçileri Hakkında Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/711) (S.Sayı : 521) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

190. - Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/420) (S. Sayısı : 524) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

191. - Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Devlet Memurları Kanununa Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İhtizüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/314) (S. Sayısı : 525) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

192. - Ankara Milletvekili Ali İşıklar ve 29 Arkadaşının, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Teklifi ve İhtizüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/423) (S. Sayısı : 526) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

193. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/665) (S. Sayısı : 528) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

194. X - Avrupa-Kafkasya-Asya Ulaştırma Koridorunun Üzerinde Uluslararası Taşımacılığın Geliştirilmesi Hakkında Çok Taraflı Temel Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/668) (S. Sayısı : 529) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

195. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı : 530) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

196. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin ve Sözleşmeye İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/707) (S. Sayısı : 532) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

197. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Kamu Düzeni Bakanlığı Suç ile, Özellikle Terörizm, Örgütlü Suçlar, Uyuşturucu Madde Kaçaklığı ve Yasadışı Göç ile Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/708) (S. Sayısı : 533) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

198. - Trabzon Milletvekili Nail Çelebi'nin, Kamulaştırma Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/251) (S. Sayısı : 534) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

199. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtiraz (3/509) (S. Sayısı : 468'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 13.10.2000)

200. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/688) (S. Sayısı : 535) (Dağıtma tarihi : 16.10.2000)

201. - İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve Işıl Saygın'ın, İzmir İlinde Karabağlar Adı ile Yeni Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergeleri (2/366) (S.Sayı : 538) (Dağıtma Tarihi : 15.11.2000)

202. - 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile 22 Ocak 1990 Tarihli 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/427, 1/426) (S. Sayısı : 540) (Dağıtma Tarihi : 17.11.2000)

203. - Balıkesir Milletvekilleri İlyas Yılmazyıldız'ın, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İhtizüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/306) (S. Sayısı : 542) (Dağıtma Tarihi : 20.11.2000)

204. - Hakkâri Milletvekili Evliya Parlak ve 2 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/450) (S. Sayısı : 543) (Dağıtma Tarihi : 20.11.2000)

8. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

205. – Çorum Milletvekilleri Melek Denli Karaca ve Vahit Kayırcı'nın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/260) (S.Sayı : 541) (Dağıtma Tarihi : 21.11.2000)

206. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/653) (S. Sayısı : 548) (Dağıtma tarihi : 24.11.2000)

207. – Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/748) (S. Sayısı : 551) (Dağıtma tarihi : 24.11.2000)

208. X – Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/734) (S. Sayısı : 549) (Dağıtma tarihi : 27.11.2000)

209. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/735) (S. Sayısı : 550) (Dağıtma tarihi : 27.11.2000)



T.B.M.M.

(S. Sayısı : 527)

**İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyima-
ya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak
Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletve-
kili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara
Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Ak-
taş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemi-
ci'nin ve İzmir Milletvekili Işlay Saygın'ın; Türkiye Büyük
Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İç-
tüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232,
2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449)**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sayın Başkanım,

TBMM İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifim ektedir.

Saygılarımla arz ederim.

23.6.1999

Rifat Serdaroğlu
İzmir

**TBMM İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK TEKLİFİNİN
GENEL GEREKÇESİ**

Bugün Türkiye'nin bir rejim sorunu yoktur. Demokratik parlamenter düzen bütün kurumlarıyla işlemektedir.

Türkiye'de bir rejim sorunu yoktur ama Türkiye'nin acil çözüm bekleyen önemli sorunları vardır. Ve bu sorunlar genelde yapısal sorunlar olup, her biri ayrı bir reform konusu niteliğindedir.

Bu reformların gerçekleşmemesi sadece ülkenin öntütün tıkanmasına neden olmamakta aynı zamanda siyasi ve ekonomik istikrarı da doğrudan etkilemektedir.

Bugün hepimiz öğünerek özel sektörümüzün her bakımdan devletin en az 50 yıl öntünde olduğunu ifade ediyoruz.

Bu gerçeğin temelinde özel sektörümüzün dinamizmi ve çağın gereklerine çabuk uyum sağla-
yarak yeniden yapılanması yatmaktadır.

Türkiye yetişmiş insan potansiyeli açısından son derece gelişmiş bir konumdadır. Ve bu yetiş-
miş insan potansiyeli ile özel sektörümüz bugünkü sağlıklı yapılanmasına ulaşmıştır.

Devlet ise bu konuda çok geri kalmıştır. Bunun sebebi yetişmiş insan potansiyelinin devlette
yer almaması değildir. Devletin makro düzeyde politikalarının alt yapısını oluşturan kurumlarında-
ki bürokratları, konularında uzman ve en gelişmiş ülkelerdeki meslektaşları ile aynı düzeydedirler.

O halde niçin özel sektör son derece başarılı bir biçimde çağın gelişmelerine ayak uyduran yapılanmayı gerçekleştirirken, devlet bunu başaramamaktadır?

Devletin yeniden yapılanmasını, çağın gereklerine ayak uydurmasını engelleyen tek neden, devlette her türlü yeniden yapılanmanın bir kanun mevzuu olmasıdır.

Bugün Türkiye'nin en önemli sorunları arasında sayabileceğimiz, özelleştirme, sosyal güvenlik kurumlarının gerçekçi bir biçimde yeniden yapılanması, kayıt dışı ekonominin kayıt içine alınması, mahallî idarelerin çağın ihtiyaçlarına göre yeniden yapılanmaları, dış ticaretin önemli bir parçası olan çağdaş bir gümrük mevzuatı oluşturulması gibi konularda her türlü yeniden yapılanma çalışmaları hazırdır. Hatta bir çoğu 1970'li yıllardan beri hazırdır. Ancak hükümetler bu konulara ne kadar büyük bir azimle yaklaşırlarsa yaklaşırlar, sonuç alamamaktadırlar. Zira ülkenin önemli kurumlarının yeniden yapılanmasını düzenleyecek yasal mevzuat genelde çok kapsamlı olmaktadır. Örneğin, Yeni Gümrük Kanunu tasarısı 260 madde civarında ve bu derece kapsamlı bir kanunu TBMM'nden çıkarmak nerede ise imkânsızdır.

Bu durum TBMM aritmetiğinde son yıllarda görülen dağınıklıklardan kaynaklanmamaktadır. Zira aynı sorunlar 1983-1991 yılları arasında ANAP'ın büyük bir çoğunlukla TBMM'nde yer aldığı yıllarda da yaşanıyordu ve bu nedenle Sn. Özal Başbakanlığının ilk döneminde pek çok yapısal değişikliği Anayasanın 91 inci maddesine istinaden çıkardığı kanun hükmünde kararnamelemler ile gerçekleştirmişti. Bilahare bu yol Anayasa Mahkemesi kararları ile kapanmıştır.

TBMM'nde çoğunluğa sahip bir iktidarın dahi kanun çıkartmada güçlüğü nereden gelmektedir. Bu durumun en önemli nedeni TBMM tüzüğüdür. Tüzük TBMM komisyonlarının görevi olan kanun tasarıları üzerinde yürütülecek teknik çalışmalar, Genel Kurula da taşımaktadır.

Hal böyle olunca 550 milletvekilliğin 500'ü de iktidar partisinden olsa, 250 maddelik Gümrük Yasasını bu Genel Kuruldan geçirmek yine de mümkün değildir.

Şöyle ki : 250 maddelik Gümrük Mevzuatında bazı maddeler 10-12 fıkradan oluşmaktadır. Ancak biz ortalama her maddenin 5 fıkradan oluştuğunu kabul edersek, Gümrük Kanun tasarısında 1250 fıkra olduğunu görürüz. Bu Yasa Genel Kurula geldiğinde 50 kişilik muhalefet her fıkraya 4 önerge verecek ve 4 de konuşma (5 dakikalık) hakkı olacaktır. Önergelerin okunması, kütürye çıkıp inmeler, konuşmalar ve nihayet oylama; her fıkranın ortalama 1 saatte Genel Kuruldan geçmesi demektir. Başka bir ifade ile gümrük mevzuatı Genel Kuruldan 1250 saatlik bir çalışma ile geçebilecektir. Genel Kurul her gün aralıksız 8 saat çalışır ise ve de haftanın her günü Cumartesi, Pazar dahil bu tempoyu devam ettirir ise Gümrük Yasası 156 günde yani 5,5 ayda Meclis Genel Kurulundan geçecektir. Tabii bu süreye komisyonda görüşülürken geçecek zaman ile, komisyondan çıktıktan sonra Genel Kurula ininceye kadar geçecek süre dahil değildir. (AB ile 1995'te yaptığımız Ortaklık Konseyi Toplantısında bu Gümrük Kanununun en geç 1.1.1996'da yürürlüğe gireceğini taahhüt etmiştik!)

TBMM İctüzüğünün Genel Kurul çalışmalarını düzenleyen üçüncü kısmında, 54 üncü madde Genel Kurulun toplantı günlerini Salı-Çarşamba-Perşembe, 15.00-19.00 arası olarak düzenlemektedir. 49 uncu madde ise gündemi şöyle düzenler :

1. Başkanlığın Genel Kurula sunuşları
2. Özel Gündemde yer alacak işler,
3. Seçim
4. Oylaması yapılacak işler
5. Meclis Soruşturma raporları
6. Genel görüşme ve Meclis araştırması yapılmasına dair öngörüşmeler

7. Sözlü sorular

8. Kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işler.

Görüldüğü üzere sadece 49 uncu ve 54 üncü maddelerin incelenmesi dahi TBMM Genel Kurulunun kanunlar üzerinde teknik çalışma yapılacak mercii olmadığını göstermektedir. Teknik çalışmaların tamamlanacağı merci, siyasi partilerin Meclis aritmetiğine uygun olarak temsil edildikleri komisyonlardır.

Türkiye içtüzükten kaynaklanan bu sorunu uzun yıllardır yaşamaktadır. Ve 1960'ların başından itibaren dünya çok hızla gelişmiş, Türkiye'nin devlet sistemi içindeki bütün kurum ve kuruluşları çağdaş kalmışlardır.

İktidarlar bu sorunu aşmak için büyük çaba sarfetmektedirler. Her iktidarın bu konuda iyiniyetli çabalar harcadığını görüyoruz ve bu sorunu aşmak için değişik yollar denenmektedir.

Yukarıda da değindiğimiz üzere, Sn. Özal Kanun Hükmünde Kararname yolunu kullanmıştır. Bu yol kapandıktan sonra çözüm kısa kanun metinlerinde ve çerçeve kanunlarda aranmaya başlanmıştır.

Şu anda bunun en somut örneği mahallî idareler reformu adı altında hazırlanan bir çerçeve kanun tasarıdır.

Bilindiği üzere mahallî idarelerimizi düzenleyen yasalar çok eskidir. İl özel idarelerini düzenleyen 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu 1913 tarihli bir kanun olup, Cumhuriyetin ilanımla birlikte bir iki tadilatla kullanılmaya devam eden 1987'de yapılan yine ufak tefek bir tadilat ile güntümüze kadar gelen bir kanundur.

Belediyelerle ilgili 1580 sayılı Kanun ise 1930 tarihlidir. 15 inci maddesinde belediye görevleri tadat edilmektedir. Bu görevler arasında umumî ahır ve samanlık yerlerinin tayini; mütrebbiye, sütüne, aşçı ve uşakların sıhhi muayenesi, kayıkçıların ehliyeti, yük ve binek hayvanlarının temizliği hususları da yer almaktadır.

Ayrıca bir de 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu vardır ki, bu Kanunun pek çok konudaki açığı 1580 ile kapatılmaktadır. Zira 1984'te yayınlanan bu kanun Meclis'ten kolay geçsin diye çok kısa tutulmuştur.

442 sayılı Köy Kanunu ise 1924 tarihlidir.

Takdir edileceği üzere 1913'lerin, 1930'ların ve 1924'lerin kanunları ile 21 inci yüzyıla girilmez.

Mahallî idarelerin yeniden çağdaş ihtiyaçlara göre yapılanmaları ve pek çok görevin mahallî idarelere devri gerekmektedir.

Ancak şu anda elimizdeki Mahallî İdareler Reform Tasarısı 40 maddelik bir çerçeve yasa şeklinde hazırlanmıştır.

Bu tasarı ile Anayasamızda yer alan yetki genişliği ilkesi doğrultusunda merkezî idareler ile yerel yönetimler arasında yeni bir görev bölüşümü yapılmaktadır.

Bu bölüşümde merkezî idarelere adalet, güvenlik, savunma, dış politika, eğitim, gümrük, nüfus, tapu ve kadastro, sivil savunma ve din hizmetleri görevleri ile ulusal düzeyde hizmetlerin yürütülmesindeki politikaları oluşturmak ve gerekli koordinasyonu sağlamak görevleri bırakılmaktadır. Bunun dışındaki tüm görev ve hizmetler çağdaş bir yerel yönetim anlayışı ile mahallî idarelere bırakılmaktadır. Ancak bu mahallî idareler; 1913, 1924 ve 1930'lardan kalan yapıları ile bu çağdaş anlayışı ne kadar yürütebileceklerdir.

Ayrıca bu 40 madde ve 199 fıkradan oluşan çerçeve kanunun işlerlik kazanabilmesi için merkezi idare bünyesindeki, başta Bakanlıklar olmak üzere bütün kurumların teşkilât yasalalarında da değişiklik yapılması icap etmektedir ki bu konu da bir çerçeve yasa ile çözülmeye kalkılsa dahi en az 300-350 maddelik bir yasa taslağı ortaya çıkacaktır.

Mahallî idareler reformu Türkiye'nin demokratikleşme yolunda atacağı en önemli adımdır. Ve bu adımın bugünkü 40 maddelik ve 199 fıkralık çerçeve yasa ile tabir mazur görülür ise çalakaleme yasalaştırılması dahi TBMM'nin cumartesi-pazar dahil günde 8 saat aralıksız çalışması ile 28 günde tamamlanabilecektir.

Yukarıda da değindiğimiz üzere parlamento tıkanıklığını aşmak için, Anayasa Mahkemesi Kararları ile KHK yolu kapandıktan sonra çözüm kısa kanun metinlerinde ve mahallî idareler reform taslağında olduğu gibi çerçeve kanunlarda aranmaya başlanmıştır.

Bu yaklaşım sonucu Devlet yeniden yapılanma yolunda önemli bir gelişme kaydedemezken, mevcut mevzuat sistemi de alt üst olmaktadır. Özellikle son yıllarda çok kullanılan çerçeve yasalar mevzuatı son derece karmaşık bir hale sokmaktadır. Öte yandan yine aynı eğilim sonucu kanunlar hazırlanırken Kanun dilinin özellikleri bir yana atılmakta, mümkün olduğu kadar tek paragraflı madde metinleri hazırlanılmaya çalışılmakta bu da kanunların lafzında önemli zafiyetler doğurmaktadır.

Kısaca rejim, yasama organındaki tıkanıklık ve aksamalar nedeniyle yürümemekte veya günlü idare edecek kadar yürütmekte, hiçbir reformsal değişiklik bu yapıda gerçekleştirilememektedir.

Ülkemizde yaşanan bu ciddi sorunun bir benzeri III. ve IV. Cumhuriyet dönemlerinde Fransa'da da yaşanmıştır.

III. ve IV. Cumhuriyet dönemlerinde yaşanan parlamento tıkanıklığı Fransa'da yeni bir siyasî görüş doğurmuştur. "Rasyonel Parlamentarizm" adı verilen bu siyasî görüş Fransa'da V. Cumhuriyetin Anayasası (1958) hazırlanırken etkili olmuştur. Bu etki doğrultusunda Fransız Anayasasının 34 üncü maddesi kaleme alınmış ve parlamentonun yasama yetkisinin alanları belirlenmiş, öte yandan parlamento tüzüğünde yapılan değişiklikler ile de parlamento çalışır hale getirilmiştir.

Görüldüğü üzere demokrasinin beşiklerinden biri olan Fransa'da bizim bugün yaşadığımız tür sistem tıkanıklığını 1870-1958 arasında yaşamış ve sonunda çözümlü rasyonel parlamentarizmde bulmuştur.

Ancak Fransa'nın şansı bu sorunu 1870-1958 gibi teknolojik gelişimin bugünkü kadar ivme kazanmadığı bir dönemde yaşamasıdır.

Türkiye ise 1961'den beri bu sorunla boğuşmakta ve aynı yıllarda hızla değişmeye başlayan çağa, kurumlarıyla ayak uydurmada geri kalmaktadır.

Sorunun çözümü ise son derece kolay olup kaynağını Anayasadan almaktadır. Anayasanın 88 inci maddesinin ikinci fıkrası "Kanun tasarısı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir" hükmünü getirmektedir.

TBMM'nde salt çoğunlukla yapılacak bir içtüzük değişikliği ile yasama prosedüründe kanun tasarısı ve teklifleri üzerindeki teknik çalışmaların ağırlığı batı demokrasilerinde olduğu gibi komisyonlara devredildiğinde parlamenter sistemdeki tıkanıklık aşılabacaktır.

TBMM'nde 550 milletvekili tüm milleti temsil eder. Toplantı yeter sayısı 184'tür. Bir kanun tasarısı veya teklifinin oylanmasında 94 kabul oyu yeterli olmaktadır.

Komisyon üyelikleri, siyasî parti gruplarının parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarına göre siyasî partiler arasında dağılmaktadır.

Komisyonlarda toplantı yeter sayısı üye tamsayısının üçte biri, karar yeter sayısı ise toplantı yeter sayısının salt çoğunluğudur.

Komisyonlara partiler o komisyonun görev alanında uzman milletvekillerini aday gösterirler. Komisyonlara her türlü bilgi ve teknik hizmeti veren uzman bir altyapı TBMM'nde mevcuttur. Ayrıca komisyonlar istedikleri kurum ve kuruluşlardan gerekli gördükleri bilgi ve hizmeti alabilirler.

Kısaca komisyonlar kanun tasarı ve teklifleri üzerinde teknik çalışmayı gereği gibi yürütebilecek konumdadırlar.

Mevcut içtüzükte komisyon çalışmaları adeta yok sayılarak, her maddenin her fıkrası (fıkradan murat paragraftır) üzerinde Genel Kurulda yeniden teknik çalışma yapılmasına imkân tanınmıştır. Uygulamada ise bu imkânın sadece yasama çalışmalarını engellemek için kullanıldığı görülmektedir. Bu engellemelerde yürürlük veya yürütme maddeleri için dahi nokta-virgül düzeltmeleri içeren dörder önerge verilmekte ve "Bu kanun Bakanlar Kurulu tarafından yürütür" maddesi bile Genel Kurulunda bir saatte yasalaşmaktadır.

İlişikte sunduğumuz içtüzük değişiklik önergesinde, kanun tasarı ve tekliflerinin Esas Komisyonda değişiklik görmeyen maddeleri ile komisyonda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile değişiklik gören maddelerinin, Genel Kurulda kanunun tümünün oylanması ile kabul edilmesi esası getirilmektedir.

Komisyonda toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile değişiklik gören maddeler ise Genel Kurulda tek tek görüşülerek oylanacaktır. Ancak bu maddelerde de değişiklik önermeleri paragraf paragraf değil maddenin tümü için verilecektir.

Mevcut içtüzük nedeniyle parlamenter sistemimizdeki tıkanıklığı aşmaya imkân yoktur. Verdiğimiz örneklerden de görüldüğü üzere sistem işlemek üzerine kurulmuştur ve Türkiye'nin siyasi ve ekonomik istikrarını doğrudan etkilemekte, rejimi tıkamaktadır.

Bu tıkanıklığı demokratik parlamenter düzen içinde aşmanın, daha demokrat bir Türkiye'nin ilk adımı olduğu inancındayım.

TBMM içtüzüğünde eksik düzenlenen bir başka önemli konu da kıyafet kurallarıdır.

Yüce Türk Milleti, çöken bir imparatorluğun enkazı altından Ulusal Kurtuluş Savaşı ile çıkıp yeni bir dünya düzeni kurarken, geçmişin hatalarından da ders alarak, çağdaş bir devlet yapısı hedeflemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti bu özlemin, bu hedefin eseridir. Bu büyük eserle muassır medeniyet seviyesini aşmaya azmeden milletimiz her konuda olduğu gibi kıyafet konusunda da Yüce Türk Milletini küçük düşürmek için bazı haddini bilmez yabancı çevrelerce alay konusu yapılmakta olan kıyafet biçimlerini de yeniden düzenlemiştir.

Bu düzenlemeler ile Türkiye Cumhuriyetinin uluslararası ve üst düzey protokolde resmî مراسم kıyafetinin beyaz kelebek kravat ve siyah yelek üzerine giyilen fraktan oluşan salon kıyafeti olduğu esası getirilmiştir. Fraklı salon kıyafetinin kadınlar için karşılığı da uzun etekli elbise veya tayyördür.

TBMM içtüzüğü hazırlanırken kadın bir milletvekilinin başkanlık görevine gelebileceği düşünülmüdüğü için, geçmişte bir kadın başkanvekilinin kürsüye çıktığında etek üzerine erkek kıyafeti olan frak giymesi gibi hoş olmayan bir durum yaşanmıştır.

İçtüzüğün 56 ncı maddesinde yapılan değişiklikle bu vahim eksiğin telafisi hedeflenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kamu personeli ile ilgili kıyafet yönetmeliği açıktır. TBMM üyeleri de kamu görevlileridir. Kamu görevlisinin atanmış veya seçilmiş olması kamu görevlisi niteliğini etkilemez.

Bu nedenle 56 ncı maddede yapılan değişiklik ile kamu görevlisi olan milletvekillerinin kıyafet konusuna da açıklık getirilmesi amaçlanmıştır.

Saygılarımla.

İÇTÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ MADDE GEREKÇELERİ

TBMM'nin çalışmalarını ciddi ölçüde aksatan, devletin ekonomik ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda ve zamanında yeniden yapılanmasını engelleyen mevcut içtüzükte yapılan iyileştirme ve elektronik oy sistemine uyum çalışmalarını 5 grupta toplayabiliriz :

1. Kanunlar üzerinde komisyonların yürüttükleri teknik çalışmalar önerdiğimiz sistemde büyük önem kazandığından 28 inci ve 36 ncı maddelerde yapılan değişiklikler ile;

28.- Komisyon üyelerinin, komisyon toplantılarına bir yasama yılı içerisinde izinsiz ve özürsüz olarak en fazla toplantı toplam sayısının üçte birine katılmamaları halinde, gruplarınca komisyonlardan geri çekilebilecekleri hükmi değiştirilmiş ve toplam toplantı sayısının dörtte biri olarak yeniden düzenlenmiş ayrıca bir de milletvekili yoluklarının üç aylığı tutarında para cezası getirilmiştir.

36.- Komisyona havale edilen evrakların bastırılması halinde 48 saatlik görüşmeye başlama süresi basım tarihinde başlamaktaydı. Ancak basımın talebinden sonra bir süre düzenlenmemiştir. Bu boşluğu doldurmak için basımın en geç 7 gün içinde tamamlanacağı esası getirilmiştir.

2. İchtüzüğün 81 inci, 82 nci, 83 üncü, 84 üncü ve 87 nci maddelerinde yapılan değişikliklerle, kanun tasarı ve teklifleri üzerinde yürütülen teknik çalışmaların batı demokrasilerinde olduğu gibi önemli bölümünün komisyonlarda tamamlanması esas alınmıştır.

Söyle ki; kanun tasarı ve tekliflerinin Esas Komisyonunda değişiklik görmeyen maddeleri ile komisyonunda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile değişiklik gören maddeler, Genel Kurulda kanunun tümünün oylanması ile kabul edilirler.

Komisyonunda toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile değişiklik gören maddeler ise tek tek görüşülür ve oylanır. Tasarı veya teklifin görüşülmesine başladıktan sonra verilecek değişiklik önergelerinde en az 20 milletvekilinin imzasının bulunması gerekir ve her madde için (maddenin içerdiği paragraf sayısı önemli değildir) en fazla 4 önerge verilebilir.

3. 91 inci maddeye bir ilave ile temel kanunlar ve içtüzük yanında ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişimiyle doğrudan ilgili yeniden yapılanma kanunları da 91 inci madde kapsamına alınmıştır.

4. 93 üncü maddede yapılan bir değişiklik ile Anayasa değişikliklerinde mevcut usulün devamı sağlanmıştır.

5. 143 üncü, 144 üncü, 145 inci ve 148 inci maddelere yapılan ilaveler ile elektronik sistem kullanımına uyum sağlanmıştır.

6. 56 ncı maddede yapılan değişiklik ile de, kıyafet konusundaki eksikliklerin giderilmesi amaçlanmıştır.

İZMİR MİLLETVEKİLİ RIFAT SERDAROĞLU'NUN TEKLİFİ
TBMM İÇTÜZÜĞÜNDE BAZI DEĞİŞİKLİKLER YAPAN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – TBMM İçtüzüğü'nün 28 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Komisyonlara devam

Madde 28. – Komisyon üyeleri, komisyon toplantılarına devama mecburdurlar. Komisyon devam etmeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve siyasi parti grubu başkanlıklarına sunulur.

İzinsiz veya özürsüz olarak üst üste üç toplantıya veya bir yıl içindeki toplantıların dörtte birine katılmayan komisyon üyesi, mensubu olduğu siyasi parti grubunca komisyondan geri çekilebilir. Bir yasama yılı içindeki toplantıların dörtte birine katılmayan komisyon üyesinin, milletvekili yolluklarının üç aylığı kesilir.

Bu suretle boşalan üyelik en kısa zamanda tamamlanır.

MADDE 2. – TBMM İçtüzüğü'nün 36 ncı maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Bekleme süresi

Madde 36. – Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra başlanabilir. Komisyona havale edilen evrak, komisyon başkanlığınca resen veya komisyon üyelerinden beşi tarafından yazıyla istenirse en geç 7 gün içinde bastırılarak komisyon üyelerine dağıtılır. Bu takdirde, söz konusu süre, dağıtım tarihinden itibaren başlar.

Danışma Kurulunun tavsiyesi veya bir kanun tasarı veya teklifinin tümünün veya belli hükümlerinin komisyona geri alınması veya geri verilmesi hallerinde, yukarıdaki fıkrada yazılı süreye uymayabilir.

MADDE 3. – TBMM İçtüzüğü'nün kıyafet başlıklı 56 ncı maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Kıyafet

Madde 56. – Başkanlık Kürsüsünde erkek başkan, TC'nin merasim kıyafeti olan beyaz kelebek kravat ve siyah yelek üstüne siyah frak, kadın başkan siyah uzun etekli tayyör ve beyaz açık yakalı blüz giyer.

Genel Kurul salonunda yer alan milletvekilleri, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilatı memurları ve diğer kurum personeli ceket giymek, kravat takmak ve başı açık olmak zorundadırlar.

Kadınlar başları açık ve tayyör giyerler.

Görevlilerin kıyafeti Başkanlık Divanınca yukarıdaki esaslara uygun olarak tespit edilir.

Ziyaretçiler yönetmeliğinde ziyaretçilerin kıyafetleri de yukarıdaki ilkelere uygun olarak tespit edilir.

MADDE 4. – TBMM İçtüzüğü'nün 81 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Tümü tizerine konuşmalar

Madde 81. – Kanun tasarı veya tekliflerinin görüşülmesinde, önce tasarı veya teklifin tümü hakkında söz verilir.

Anayasa değişiklikleri hariç, kanunun tümünün oylanması, yirmi üye tarafından açık oy istenmemişse, işaretle olur.

Aksi, Danışma Kurulunun teklifiyle Genel Kurulca kararlaştırılmamışsa, siyasi parti grupları, komisyon ve Hükümet adına kanun tasarı ve tekliflerinin tümü hakkında yapılan konuşmalar, yirmişer dakika ile ve üyeler tarafından yapılan konuşmalar onar dakika ile sınırlıdır.

MADDE 5. — TBMM İçtüzüğü'nün 82 nci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Komisyon metninin önce oylanması

Madde 82. — Bir kanunun, komisyonda değişiklik görmeyen maddeleri ile komisyon üye tam sayısının salt çoğunluğuyla değiştirilmiş maddeleri kanunun tümünün oylanması ile kabul edilmiş sayılır.

Bir kanunun komisyonda üye tam sayısının üçte birinin salt çoğunluğuyla değişiklik gören maddesi hakkında birçok önerge verilmiş ve madde değişiklik önergeleriyle birlikte komisyona geri alınmışsa, komisyon önergeleri görüşüldükten sonra eski metni kabul edebilir veya yeni bir metin hazırlayabilir.

Önerge sahipleri komisyon toplantılarına katıldıkları takdirde beş dakikayı geçmemek üzere konuşabilirler.

Komisyon, kabul ettiği metnin önergelerden önce ve açık oyla oylanmasını üye tam sayısının salt çoğunluğuyla isterse, Genel Kurulda, önergelerden önce komisyon metni oylanır. Bu metin kabul edilirse, önergeler reddedilmiş ve madde kabul edilmiş sayılır.

Açık oylamadan önce, önerge sahiplerinin beşer dakikayı geçmemek üzere konuşma hakları vardır.

MADDE 6. — TBMM İçtüzüğü'nün 83 üncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Komisyonda toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile değiştirilmiş bir maddenin önce konuşulması

Madde 83. — Genel Kurulda komisyonda toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile değiştirilmiş bir maddenin, değişiklik görmüş diğerinden önce konuşulmasına işaret oyuyla karar verilebilir.

MADDE 7. — TBMM İçtüzüğü'nün 84 üncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Anayasaya aykırılık önergeleri

Madde 84. — Bir kanun tasarı veya teklifinin Genel Kuruldaki görüşülmesi sırasında tasarı veya teklifin Komisyonda değişiklik görmüş belli bir maddesinin Anayasaya aykırı olduğu gerekçeyle reddini isteyen önergeler, diğer önergelerden önce onaylanır.

MADDE 8. — TBMM İçtüzüğü'nün 85 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Tetkik Kurulu ve maddî hatalar

Madde 85. — Meclis Başkanlığı kanun tasarı ve tekliflerini Anayasa dili, kanun yazılış tekniği bakımından incelemekle görevli yeteri kadar uzmandan kurulu bir heyet teşkil eder. Bu heyet komisyonlara danışmanlık yapar.

Kanun tasarı ve teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce kabulünü gerektirecek oylamanın yapılmasından önce, metinde yazılış veya sıra bakımından bozukluk olduğu veya maddî hatalar bulunduğu ileri sürülürse ve Esas Komisyon veya Hükümet bu görüşte katılırsa, metin, Esas Komisyona geri verilir. Bu şekilde düzeltilen maddeler yeniden oylanır.

MADDE 9. — TBMM İçtüzüğü'nün 87 nci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Değişiklik önergeleri

Madde 87. — Kanunlarda ve içtüzükte aksine bir hüküm yoksa, kanun tasarı veya teklifinde komisyon toplantı yeter sayısının salt çoğunluğuyla değiştirilmiş bir maddenin reddi, komisyona ia-

desi veya değiştirilmesi, metne ek veya geçici madde eklenmesi hakkında, milletvekilleri, Esas Komisyon veya Hükümet değişiklik önergesi verebilir. Hükümet, metnin tütütünün komisyona iadesi için de önerge verebilir. Bu esaslar dairesinde milletvekilleri tarafından her madde için dörtten fazla önerge verilemez.

Değişiklik önergeleri kanun tasarı veya tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren Başkanlığa verilebilir. Ancak, tasarı veya teklifin görüştülmesine başlandıktan sonra verilecek değişiklik önergelerinde en az 20 milletvekilinin imzası bulunmadıkça önerge işleme konulmaz.

Görüştülmekte olan tasarı veya teklifin konusu olmayan sair kanunlarda ek ve değişiklik getiren yeni bir kanun teklifi niteliğindeki değişiklik önergeleri işleme konulmaz.

Değişiklik önergelerinde, değiştirilmesi, kaldırılması veya eklenmesi istenen hükümler açıkça belirtilir. Açık olmayan ve şarta bağlı önergeler işleme konulmaz.

Değişiklik önergeleri gerekçeli olarak verilir. Değişiklik önergeleri ve gerekçeleri beşyüz kelimedenden fazla ise, önerge sahibi önergesine beşyüz kelimeyi geçmeyen bir özet eklemek zorundadır.

Başkan, değişiklik önergesi hakkında komisyona ve gruplara derhal bilgi verir.

Değişiklik önergeleri önce veriliş, sonra aykırılık sırasına göre okunur ve işleme konur.

Başkan, önergeye katılıp katılmadığını komisyona ve Hükümete sorar. Komisyon ve Hükümet katılmama gerekçelerini kısaca açıklayabilirler. Hükümetin veya komisyonun katılmadığı önerge, sahibi tarafından beş dakikayı geçmemek üzere açıklanabilir. Önerge sahibine, gerekçesinin okunmasını istediğı önerge hakkında söz verilmez.

Daha sonra önergeler işaret oyu ile ayrı ayrı oylanır. Komisyonun katılmadığı ve fakat Genel Kurulun kabul ettiğı önerge ve ilgili maddeyi komisyon geri isteyebilir. Geri verilmesi kabul edildiğı takdirde, komisyon önergeye göre yeni bir metin hazırlar veya kendi metninin aynen kabulünü isteyebilir. Genel Kurulun kararı kesindir.

MADDE 10. – TBMM İtütüğüünün 91 inci maddesi aşığıdaki gibi değiştirilmiştir.

Temel kanunlar

Madde 91. – Temel kanunları, itütüğü ve ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişimiyle doğrudan ilgili yeniden yapılanma kanunlarını bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda görüştülmesinde uygulanacak özel görüştme ve oylama usulü tespitine, Hükümetin, Esas Komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile önerisi üzerine Genel Kurulca karar verilebilir.

MADDE 11. – TBMM İtütüğüünün 93 üncü maddesi aşığıdaki gibi değiştirilmiştir.

Anayasanın değiştirilmesi

Madde 93. – Anayasa değişiklik teklifleri, diğer kanun tasarı ve tekliflerinin görüştülmesinde ki usule tabidir. Ancak, bu teklifler görüştülürken komisyonda değişiklik görmemiş veya komisyon toplantı yeter sayısının salt çoğunluğuyla kabul edilmiş madde metinleri de dahil olmak üzere, maddeler tek tek görüştülür ve oylanır.

Teklifler Genel Kurulda iki defa görüştülür.

İkinci görüştmeye, birinci görüştmenin bitiminden kırksekiz saat geçmeden başlanamaz.

İkinci görüştmede yalnızca maddeler üzerinde verilmiş değişiklik önergeleri görüştülür, birinci görüştmede üzerinde değişiklik teklifi bulunmayan bir madde hakkında ikinci görüştmede önerge verilemez.

MADDE 12. – TBMM İtütüğüünün 143 üncü maddesi aşığıdaki gibi değiştirilmiştir.

Açık oylama istemi

Madde 143. – Anayasa, kanunlar ve içtüzük gereğince işaret oyuna yahut gizli oya başvurulması zorunlu olmayan hallerde açık oylama yapılması en az onbeş milletvekilinin yazılı istemine bağlıdır.

Bu husustaki önergelerin, oylamaya geçilmeden önce Başkanlığa verilmiş olması gereklidir. Başkan, oylamaya geçmeden önce, açık oy istemi olduğunu bildirir ve önerge sahiplerinden en az onbeşinin Genel Kurul salonunda bulunup bulunmadığını tespit eder.

Oylamaya ilk olarak açık oy isteminde bulunan üyelere başlanır. Önerge sahiplerinden en az onbeşi Genel Kurul salonunda bulunmaz veya noksan imza herhangi bir milletvekili tarafından kabul edilmez veya oylamaya katılmazlarsa, açık oylama istemi düşer.

Açık oylama önergesinde imzası bulunanlardan en az onbeş milletvekilinden herhangi birinin oyunu kutuya atmadığı tasnif sonunda anlaşılırsa, yapılan oylama, işaret oyu niteliğinde işlem görür.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmadığı hallerde milletvekili bir beyaz kağıt üzerine adını ve seçim çevresini yazıp imzalamak suretiyle oyunu kullanabilir.

MADDE 13. – TBMM İçtüzüğü'nün 144 üncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Açık oylamanın sonuçlanması

Madde 144. – Açık oylamada oylama işleminin sona erdiği Bakanlıkça bildirildikten sonra, hiçbir milletvekili oyunu kullanamaz.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmadığı hallerde oyların sayımı ve dökümü Kâtip Üyelerce yapılır ve tutanakla tespit edilen sonuç aynı oturumda Başkan tarafından ilan olunur.

MADDE 14. – TBMM İçtüzüğü'nün 145 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Birden fazla açık oylamanın bir arada yapılması

Madde 145. – Elektronik sistemin kullanılmadığı hallerde, birden fazla husus hakkında açık oylama yapılması gerekiyorsa, açık oylama işlemleri, oy pusulalarının değişik kutulara aynı zamanda atılması suretiyle de yapılabilir.

Başkanın gerekli görmesi halinde açık oylama oturumun sonuna veya haftanın belli bir gününe bırakılabilir. Ancak, muhtevası itibarıyla çelişki doğurması muhtemel maddeler ayrı ayrı oylanır.

MADDE 15. – TBMM İçtüzüğü'nün 148 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Gizli oylama usulü

Madde 148. – Elektronik sistemin çalışmadığı hallerde milletvekillerine, beyaz, yeşil ve kırmızı renkte üç yuvarlak birden verilir. Bunlardan oy olarak kullanılacak yuvarlak, bunun için gösterilen kutuya atılır. Diğer iki yuvarlak ayrıca belirtilen yere bırakılır.

MADDE 16. – Bu Tüzük değişikliği TBMM'nde kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçtüzük ile ilgili Değişiklik Kanun Teklifimi ekte arz ederim.

Saygılarımla.

Bülent Akarcalı

İstanbul

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ BÜLENT AKARCALI'NIN TEKLİFİ
İÇTÜZÜK İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK KANUN TEKLİFİ

MADDE 51. - Oylama yapılması gerekmeyen Genel Kurul sunuşları, ilân tabloları ve TBMM gündemi evraklarıyla Milletvekilleri yazılı iletilir ve Genel Kurulda okunmaz.

MADDE 57. - Bu madde tımtıyla iptal edilmiştir.

GEREKÇE : Yoklama ile ilgili 57 nci Maddeyi tımtıyla kaldırmak yararlıdır. Böylece iktidar grubu, muhalefetin kaç kişiyle geleceğini bilemeyeceği için sürekli Mecliste olacaktır. Bunun karşılığında muhalefet 20-30 Milletvekili ile iktidar grubuna kendi iradesini empoze edemeyecek ve Mecliste sürekli ciddi bir çoğunluk bulunacaktır.

MADDE 63. - Usul hakkında konuşmalar 5'er dakika ile sınırlanır.

MADDE 81. - Kanun Teklif ve Tasarıların tümü üzerinde Parti Grupları, Komisyon ve Hükümet adına 10'ar, üyeler adına 5'er dakika konuşulur.

MADDE 87. - Değişiklik Önergeleri, konunun görüşülmesinden en az 12 saat önce yazılı olarak parti grup yönetimlerine dağıtılır. Genel Kurulda kanunun görüşülmesine başlandıktan sonra verilecek önergeler en az 10 komisyon üyesinin imzasını taşııyorsa işleme konulamaz. Değişiklik önergeleri gerekçesiyle okunur ve üzerinde konuşma yapılmadan oylanır.

GEREKÇE : İhtisas Komisyonlarında uzun uzun tartışılan maddeler, Genel Kurulda çoğu zaman komisyon üyesi olmayan üyeler tarafından kanunun ruhu iyi anlaşılmadığı için değiştirilmeye çalışılmaktadır. Teklifimiz bu yanlış önlemektir.

Değişiklik önergelerinin 12 saat önceden parti grup yönetimlerine yazılı olarak dağıtılma zorunluluğu, değişiklik görüşmelerine ciddiyet getirecek, aynı zamanda parti gruplarına değişiklikleri inceleme imkânı yaratacaktır. Dolayısıyla, ayrıca Genel Kurulda tartışmak gereği yoktur.

MADDE 87. - Birinci paragrafın son cümlesi şöyle değiştirilmiştir :

"Bu esaslar dairesinde Milletvekilleri tarafından maddelerin herbiri için ikiden fazla önerge verilemez."

MADDE 83. - Aşağıdaki gibi değiştirilmiştir :

"Oylama Kanun metninin yalnız tümü üzerine yapılır".

GEREKÇE : Maddeler Komisyonlarda ayrı ayrı oylandığı için Genel Kurulda ayrıca madde madde oylama gereksizdir. Böyle bir uygulama, örneğin Avrupa Konseyine üye hiçbir ülke parlamentosunda yoktur.

Kanun Tasarı ve Teklifinin tümü üzerinde tartışma bittikten sonra, varsa değişiklik önergeleri gerekçesiyle okunur (bunlar üzerine lehte veya aleyhte görüşme yapılamaz) ve ayrı ayrı oylanır. Bunların bitiminde tümü üzerinde oylamaya geçilir.

YOKLAMA VE KARAR YETER SAYISI

Karar yeter sayısına ait 122 nci Maddeyi de iptalde yarar vardır. Burada da "yoklama" daki mantuk geçerlidir. Muhalefet tam muhalefet yapacaksa Meclise tam kadro gelir, 20-30 kişiyle iktidar Milletvekillerini Meclise hapis edemez.

Bu tedbirlerle,

- Oylama gerektirmeyen sonuçların Genel Kurulda okunmaması,

- Yoklama yapılmaması,
- Konuşma sürelerinin azaltılması,
- Önergelerin fıkralar yerine maddelerle sınırlandırılması,
- Oylamaların madde madde değil tümü üzerine yapılması gerçekleşirse

Meclisin çalışma hızı 5 hatta 6 misli artacaktır. Bunun yanında fiili çalışma süresinin uzatıldığı hallerde, Meclis kısa sürede 10-12 misli randımanla çalışmış olacaktır.

MADDE 145. - İlk paragraf şöyle değiştirilmiştir :

“ Oya konulan bütün hususlarda, Anayasada, Kanunlarda veya İçtüzükte ayrıca hüküm yoksa karar yeter sayısı aranmaz. Oylamada salt çoğunluk aranırsa bu çoğunluk belli bir sayının yarısından az olmayan çoğunluktur.”

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

TBMM İçtüzüğünün bir maddesinde değişiklik öngören teklifim ektedir.

Gereği saygı ile talep olunur.

Ahmet İyimaya

Amasya

GENEL GEREKÇE

Gizli oy, türünlü yalnızca kullanan üyenin bildiği, partisi dahil başka hiçbir kişi ve makamın hiçbir şekilde bilemeyeceği bir irade türüdür. Milletvekili, gizli oy alanında kendi yeteneğini, birikimi ve bağımsızlık gücü oranında, takdirini ortaya çıkaracaktır. Gizli oy, oligarşik adacıkların etkisini söndüren ve temsil olunan milletin taleplerini doğrudan çözüme aktaran bir mekanizmadır. Kimi basına ve söylemlere yansıdığı kadarı ile, kullanılmayan oyların, özel mekânına bırakılmak yerine, elde taşınması, tipik bir hukuk ve sistem ihlalidir. Değişiklik, gizlilik ihlalini ortadan kaldırmaya yönelik mekanik bir düzenlemedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Genel gerekçe, madde gerekçesi işlevini de görmektedir.

Madde 2. - Yürürlük maddesidir.

Madde 3. - Yürültme maddesidir.

AMASYA MİLLETVEKİLİ AHMET İYIMAYA 'NIN TEKLİFİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1. - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 148 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Gizli oylama, “ kabul”, “ret”, “çekimser” sözcüklerinin yazılı olduğu birleşik oy pusulasının boş karelerine mühürle (X) işaretinin konması suretiyle yapılır.

MADDE 2. - Bu hüküm, Genel Kurulca kabulü tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu hüküm, TBMM Başkanı tarafından yürütülür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifimiz gerekçesi ile birlikte birlikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Yıldırım Akbulut

Ankara

GENEL GEREKÇE

Anayasanın Geçici 6 ncı maddesinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplantı ve çalışmaları için kendi İçtüzüğü yapıncaya kadar Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya aykırı olmayan hükümlerin uygulanacağına ilişkin hükmü doğrultusunda, Millet Meclisi İçtüzüğü 16 Mayıs 1996 tarihli ve 424 sayılı kararla değiştirilmiş ve Anayasaya uygun hale getirilmiştir.

Ancak, Meclisin daha hızlı, verimli, etkin ve sağlıklı çalışabilmesi için bazı düzenlemelerin yapılması ve elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasının İçtüzüğü'nün ilgili maddelerine yansıtılması gerekmektedir.

Bu düşünce ile teklif hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Türkiye Büyük Millet Meclisinin daha hızlı ve sağlıklı çalışmasını sağlamak için bu madde düzenlenmiştir.

Bu düzenleme ile :

– İçtüzüğü'nün 3 üncü maddesinin birinci fıkrası, genel seçimlerden sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısının Yüksek Seçim Kurulunun kesin sonuçlarının Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu kanallarında ilânını takip eden beşinci gün yapılmasını öngörmektedir. İletişim ve ulaşım koşullarının günümüzde bu kadar uzun zamanı gerektirmediği düşüncesi ile bu sürenin “üç gün” olması, ayrıca, yemin töreninin uzun sürmesi nedeniyle ilk toplantının saat 13.00'de başlaması uygun görülmüştür.

– İçtüzüğü'nün 47 nci maddesine göre her yıl Meclis Başkanlığınca iki defa komisyonlar bülteni yayımlanmaktadır. Uygulamada, bültenin yayımlanmadan güncelliğini yitirdiği, amaçlanan gayeyi yerine getirmediği ve milletvekillerini bilgilendirmede eksik kaldığı görülmüştür. Bu değişiklikle, yeni yasama yılına başlandığında komisyonlarda hangi işlerin bulunduğu daha sağlıklı bir biçimde bilinmesi için yasama yılının sonunda bültenin sadece bir defa yayımlanması öngörülmektedir.

– İçtüzüğü'nün 59 uncu maddesi, milletvekillerinin gündem dışı konuşma sürelerini beş dakika olarak düzenlemiş, Hükümetin cevap verme süresini ise belirtmemiştir. Bu sürenin de on dakika olması uygun görülmüştür.

– İçtüzüğü'nün 98 inci maddesine göre, sözlü sorular verilmesini takip eden beşinci gün gündeme alınırken, 100 üncü maddeye göre Meclis Başkanlığına yöneltilen sorular ise yedi gün sonra gündeme alınmaktadır. Bu iki madde arasındaki farklılığı gidermenin uygun olacağı düşünülmektedir.

– Açık oylama isteminin en az grup kurma sayısına eşit milletvekili tarafından istenmesinin uygun olacağı ve İçtüzüğü'nün diğer hükümleri ile paralellik sağlanması için, 148 inci maddede geçen “onbeş” milletvekili sayısı “yirmi” olarak değiştirilmiştir.

– 50 nci maddede sayılanların dışında da örneğin; yabancı bir devlet başkanının Genel Kurula hitap etmek istemesi gibi özelliği olan belli konularda özel görüşme ve günü ve gündemi tespit edilebilmesine olanak vermek için 50 nci maddeye gerekli eklentinin yapılması öngörülmüştür.

Madde 2. — İttüzüğün 8 inci maddesinde Geçici Başkanlık Divanı düzenlenmiş ancak milletvekili genel seçiminin yapıldığı günden, kesin sonuçların Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edildiği güne kadar ve bu günden birinci birleşimin yapılacağı güne kadar Meclis Başkanlığı için bir hüküm getirilmemiştir. Bu boşluk uygulamada Meclisin temsili açısından sıkıntı yaratmaktadır. Bu nedenle, Geçici Başkanlık görevinin ise birinci birleşimde değil, Yüksek Seçim Kurulunun kesin sonuçlarını ilân ettiği gün başlaması öngörülmüştür.

Madde 3. — Uygulamaya ve mevzuata uygun biçimde 56 ncı maddenin ikinci fıkrasının sonuna Genel Kurulda milletvekillerinin başı açık bulunmalarını düzenleyen bir cümle eklenmiştir.

Madde 4. — Uygulamaya açıklık getirmek için bu düzenleme yapılmıştır.

Madde 5. — Tasarı ve tekliflerin tümü üzerinde yeterince görüşme yapıldığında maddeler üzerindeki konuşma sürelerinin beş dakika olması uygun görülmüştür.

Madde 6. — Uygulamaya açıklık getirmesi için bu düzenleme yapılmıştır.

Madde 7. — Tasarı ve tekliflerin görüşülmesi sırasında, maddelerin bütünlüğünün bozulmaması için önergelerin fıkra üzerinde değil madde üzerinde verilmesi esası getirilmiştir.

Değişiklik önergelerinin Başkanlıkça sağlıklı bir şekilde incelenebilmesi, teknik bir hataya meydan verilmemesi için önergelerin tasarı veya teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmaya kadar verilmesi uygun görülmüştür. Ancak, görüşmeler sırasında bir maddenin değiştirilmesi veya çıkartılmasının diğer maddelere yansımaları sonucu yeni bir düzenleme gerekirse görüşme sırasında Hükümet veya esas komisyonun önerge verebilmesi esası getirilmiştir. Önergelerde belli bir imza sayısı aranmamış ancak zamandan tasarruf için ilk imzanın Genel Kurulda okunması, diğerlerinin tutanağa eklenmesi öngörülmüştür.

45 inci maddede düzenlenen, komisyonun önergeye nasıl katılacağını düzenleyen fıkra, aidiyeti nedeniyle aynen bu maddeye eklenmiştir.

Madde 8. — Milletvekillerinin her zaman yazılı soru sorma hakları bulunduğu gözönüne alınarak, güncelliğini yitiren sözlü soruların işleminden kaldırılması öngörülmüştür.

Madde 9. — Genel görüşmenin iki aşamalı yapılmasının zaman kaybından öte bir yararının olmadığı düşüncesiyle tek görüşme esası getirilmiş ve madde buna göre yeniden düzenlenmiş, dolayısıyla, 103 üncü madde de yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 10. — İttüzüğün 139 uncu maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.

Madde 11. — İttüzüğün 141 inci maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.

Madde 12. — Açık oylamanın zorunlu olduğu halleri düzenleyen 142 nci madde, uygulamalar gözönüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 13. — İttüzüğün 144 üncü maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.

Madde 14. — Gizlilik ihlalini önlemeye yönelik olarak madde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 15. — İttüzüğün tatil sırasında sürelerin işlememesini düzenleyen 183 üncü maddesi, maksadını daha iyi ifade edecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 16. — Yapılan değişikliklere uygun biçimde yürürlükten kaldırılan hükümler bu maddeye sayılmıştır.

— 45 inci maddenin son fıkrası aidiyeti nedeniyle 87 nci maddeye alındığından bu maddeden çıkartılmıştır.

— 52 nci maddenin son fıkrası 19 maddenin son fıkrası ile çelişkili olduğundan ve bugüne kadar da hiç uygulanmadığından yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

— 102 nci maddede yapılan düzenlemeye uygun olarak 103 üncü madde yürürlükten kaldırılmıştır.

— Geçmiş uygulamalar, ticarî sırların, Meclis Araştırması kapsamı dışında kalmasının araştırma komisyonlarının çalışmalarını büyük ölçüde etkilediğini göstermiştir. Bu nedenle 105 inci maddenin son fıkrasından “ile ticarî sırlar” ibaresinin metinden çıkartılması uygun görülmüştür.

— 143 üncü maddenin dördüncü fıkrası, açık oy isteminde bulunan milletvekilleri üçüncü fıkraya göre tespit edildiğinden bu fıkra uygulanmamaktadır. Bu nedenle metinden çıkartılması uygun görülmüştür.

Madde 17. — Yürürlük maddesidir.

Madde 18. — Yürütme maddesidir.

ANKARA MİLLETVEKİLİ YILDIRIM AKBULUT'UN TEKLİFİ
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN BAZI MADDELERİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün;

— 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde geçen “beşinci gün” ibaresi “üçüncü gün”, “saat 15.00'te” ibaresi “saat 13.00'te”,

— 47 nci maddesinde geçen “iki” sayısı “bir”,

— 59 uncu maddenin birinci fıkrasının son cümlesi “Hükümet bu konuşmalara on dakikayı geçmemek üzere cevap verebilir.”,

— 100 üncü maddesinde geçen “yedi gün” ibaresi “beş gün”,

— 143 üncü maddesinde geçen “on beş” sayıları “yirmi”,

Şeklinde değiştirilmiştir.

— 50 nci maddesine “Danışma Kurulu”, ibaresinden sonra “özellği olan veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 8 inci maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilâminden itibaren Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili, Geçici Başkanlık görevini yapar.

MADDE 3. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 56 ncı maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Genel Kurul Salonunda milletvekilleri başı açık bulunurlar.

MADDE 4. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 60 ncı maddesinin altıncı fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Soru ve cevap süresi yirmi dakika ile sınırlıdır.

MADDE 5. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 81 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Maddeler hakkında konuşma süreleri beş dakikadır.

MADDE 6. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 83 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Görüşülen bir madde birçok mesele veya fıkradan oluşmuşsa ve bunların ayrı ayrı oya konmaları yirmi üye tarafından yazılı olarak teklif edilmiş ise Genel Kurul görüşmesiz işaret oyuyla karar verir.

MADDE 7. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 87 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dokuzuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bu esaslar dairesinde her madde için beşten fazla önerge verilemez.

Değişiklik önergeleri kanun tasarı veya tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren tümtü üzerindeki görüşmeler tamamlanuncaya kadar Başkanlığa verilebilir. Ancak, Hükümet veya esas komisyon her zaman önerge verebilir. Birden fazla imzalı önergelerde ilk imza Genel Kurulda okunur, önerge ayrıca tutanağa eklenir.

Komisyon sıralarında, toplantı yeter sayısını temin edecek sayıda Komisyon üyesi yer almamışsa, komisyon temsilcisi, komisyon metninin değiştirilmesini isteyen önergelerin reddini veya komisyona iadesini isteyebilir.

MADDE 8. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üç birleşim içinde cevaplandırılmayan sözlü soru işleminden kaldırılır. İstemi halinde aynı birleşimde önerge sahibine beş dakikayı geçmemek üzere söz verilir.

MADDE 9. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel görüşme

102. – Genel görüşme açılması, Hükümet, siyasi parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından Başkanlıktan bir önerge ile istenebilir. Bu istem derhal gelen kâğıtlar listesine alınır, bastırılıp dağıtılır, Hükümete duyurulur ve dağıtım tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra Gündeme alınır.

Verilen önergenin metni beşyüz kelimedenden fazla ise istek sahipleri beşyüz kelimeyi geçmemek üzere önergenin özetini eklemek zorundadırlar. Genel Kurulda görüşme sırasında bu özet okunur.

Genel görüşmede ilk söz hakkı genel görüşme önergesi sahibi siyasi parti grubu veya gruplarına yahut genel görüşme önergesindeki birinci imza sahibi milletvekiline veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi milletvekiline aittir.

Bundan sonraki görüşmeler hakkında genel hükümler uygulanır.

MADDE 10. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 139 uncu maddesinin ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşaretle oylama üyelerin el kaldırmaları suretiyle yapılır. Tereddüt halinde elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkânsızlığı halinde, üyelerin ayağa kalkmaları veya beş üyenin ayağa kalkarak teklif etmesi halinde de salonda olumlu ve olumsuz oy verenlerin ikiye bölünerek sayılmaları suretiyle yapılır.

Açık oylama; elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya üzerinde milletvekillerinin ad ve soyadlarıyla seçim çevrelerinin yazılı olduğu oy pusulalarının kutuya atılması yahut ad

cevvelinin okunması üzerine adı okunan milletvekilinin ayağa kalkarak “kabul”, “çekimser” veya “ret” kelimelerinden birini yüksek sesle söylemesi ve böylece açıkladığı oyunun kâtip üyelerce kaydedilmesi suretiyle olur.

Gizli oylama, elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkânsızlığı halinde “kabul”, “ret” ve “çekimser” ibarelerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine çarpı (X) işaretinin konması suretiyle yapılır.

MADDE 11. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 141 inci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşaret oyuna başvurulması gereken hallerde Başkan oylama yapılacağını bildirerek önce oya sunulan hususu kabul edenlerin, sonra kabul etmeyenlerin el kaldırmasını veya tereddüt halinde elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasını ister.

Kâtip Üyeler, el kaldırarak yapılan oylamada kendi oylarını Genel Kuruldaki oyların sayımı bittikten sonra Başkana bildirirler.

İşaretle oylamanın elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması suretiyle yapılması halinde Başkan, oy kullananları kürsüdeki ekrandan tespit eder. El kaldırarak yapılan oylama sırasında ise oya sunulan hususun tehinde ve aleyhinde el kaldıranları Başkan ve kâtip üyeler beraberce sayarak tespit ederler. Aralarında anlaşamadıkları veya oyları tespit edemedikleri hallerde, Başkan, oylamanın ayağa kalkmak suretiyle tekrarlanacağını bildirir.

MADDE 12. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 142 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel ve katma bütçe kanun tasarıları, bu kanunlara ilişkin ek tasarılarla değişiklik tasarıları, genel ve katma bütçeli daireler için ek ödenek veya olağanüstü ödenek verilmesi hakkındaki kanun tasarıları, bu kanunlara ilişkin değişiklik tasarıları, bu kanunlarda bölümler arasında aktarma yapılmasına dair kanun tasarıları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinin değiştirilmesi hakkında verilen kanun teklifleri, geçici olarak harcama yapılmasına ve gelir toplanmasına yetki veren kanun tasarılarının tümü; vergi, resim ve harçlar konmasına, kaldırılmasına, eksiltülmesine veya artırılmasına dair kanun tasarısı ve tekliflerinin tümü; kesinhesap kanunu tasarıları, genel ve katma bütçeli dairelere bağlı döner sermayeler hesaplarının onaylanmasına dair kanun tasarılarının tümü; uzun vadeli kalkınma planı tasarısının tümü ve bu İçtüzüğü'nün emredici hükümleriyle belirtilen diğer hususların oylanması açık oylama ile yapılır.

MADDE 13. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak, elektronik oylamada, stresi içinde sisteme giremediği belirtilen üyelerle vekaleten oy kullanan bakanların oyları Başkanlıkça tespit edilir ve tutanağa geçirilir.

Oyların sayımı ve dökümlü kâtip üyelerce yapılır. Elektronik oylama mekanizması ile yapılan oylamada ise sonuç ekranlara yansıtılır. Tutanakla tespit edilen sonuç aynı oturumda Başkan tarafından ilân olunur ve aynı birleşim tutanağına eklenir.

MADDE 14. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 148 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 148. – Gizli oylama, elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkânsızlığı halinde “kabul”, “ret” ve “çekimser” ibarelerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine çarpı (X) işaretinin konması suretiyle yapılır.

MADDE 15. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 183 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 183. – Anayasa ve İçtüzükte öngörülen süreler tatil ve ara verme sırasında işlemez.

MADDE 16. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün;

– 45 inci maddesinin son fıkrası,

– 52 nci maddesinin son fıkrası,

– 103 üncü maddesi,

– 105 inci maddesinin son fıkrasında geçen “ile ticarî sınırlar” ibaresi,

– 143 üncü maddesinin dördüncü fıkrası,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17. – Bu İçtüzük değişikliği yayımını takip eden ay başında yürürlüğe girer.

MADDE 18. – Bu İçtüzük hükümleri Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

5.10.1999

Prof. Dr. M. Salih Yıldırım

Şımak

GENEL GEREKÇE

Anayasa Madde 95/2'ye göre “Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını kendi yaptığı içtüzük hükümlerine göre yürütür.”

Bu hükme göre Meclis, düzenini ve çalışma yöntemini belirleyen kuralları içtüzük adı altında düzenleyebilir ve çalışmalarını yavaşlatan veya engelleyen hükümleri de kaldırabilir ya da değiştirebilir.

Ülkemiz bir rejim sorunu olmamakla birlikte kendisini çok ağır hissettiren ekonomik ve sosyal sorunlarla uğraşmaktadır. Vatandaşlarda hâkim olan genel kanaat ise mer'î kanunların ve bunlara bağlı düzenlemelerin toplumun ihtiyaçlarını artık karşılayamadığıdır.

Topluma hâkim bu genel kanaatin ışığı altında, Meclise yöneltilen eleştiri ise Meclisin kanun yapma çalışmalarında yeterince hızlı olmadığıdır. Toplumun önünü açacak kanunların Meclis çalışmaları sırasında kadük olması Meclise olan inancı sarsmaktadır.

Meclis içtüzüğü'nde yapılacak değişiklik tekliflerinde Meclisin toplumun ihtiyacı olan kanunları daha süratle çıkarması amaçlanmaktadır. Ancak, bu düzenlemeler yapılırken, Meclisin ruhu ve yasama organı olarak fonksiyonu unutulmamalıdır.

Hazırladığımız içtüzük değişikliği teklifinde, milletvekillerinin konuşma süreleri ile ilgili maddelerde değişiklik yapılmamıştır. Zira kanunlar kamuyu ilgilendiren konularda hazırlanır ve kanunlaşma aşamasında bunlarla ilgili olarak toplumun taleplerini, beklentilerini, eleştirilerini Meclise taşıyacak olanlar milletvekilleridir. Bu önemli hususun korunmasına dikkat edilmiştir. Buna rağmen çeşitli maddelerde (Madde 37/I; 98/I, VI; 99/II, IV; 105/II; 119/I, II; 120/I; 128/I, II) Meclis çalışmalarını yavaşlatan sürelerde Anayasaya aykırı olmayan kısaltmalar yapılmıştır.

İçtüzüğün çeşitli maddelerinde (Madde 21/III; 36/I; 112/I; 116/II; 118) ilgili Meclis çalışmalarının yürütülmesi takdire bağlı sürelerle tabi kılınmıştır. Bu maddelerdeki takdire bağlı süreler net ve maddelerin amacına uygun makul sürelerle tâbi kılınmıştır. Amaç çalışmaların takdire ve yorumlamaya tâbi olarak bazen hızlı bazen yavaş yürütülmesinin önüne geçmektir.

Komisyonların daha hızlı ama muhakkak etkin çalışması her zaman talep edilen ve amaçlanan bir durumdur. İçtüzüğün 14 üncü maddesi Meclis Başkanının görevlerini düzenlemektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarını denetlemek; işlerde birikme olması halinde komisyon başkanı ve üyelerini uyarmak ve durumu Genel Kurulun bilgisine sunmak, Başkanın görevleri arasındadır. 14 üncü maddenin 6 ncı bendine yapılan ekleme ile Meclis Başkanına bu denetimi sonucunda gerekli görürse komisyon başkan ve/veya üyelerinin değiştirilmesini teklif etmek görevi verilmiştir. Bu düzenleme ile hem komisyonların daha etkin çalışması sağlanmış olacak, hem de Meclis Başkanının Meclis çalışmalarına daha aktif katılması sağlanacaktır.

54 üncü maddede yapılan değişiklik ile Genel Kurul çalışma süreleri günde bir saat artırılmıştır. Bu düzenlemeden amaç Meclisin çalışmalarını rahatlatarak zamanı kazandırmak ve daha verimli çalışmasını sağlamaktır.

Toplum ve devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesi için genel görüşme açılması istenebilir. İçtüzüğün 102 nci maddesi genel görüşme açılması hakkındaki öngörülmeyi, 103 üncü madde ise genel görüşme açılmasını düzenlemektedir. Genel görüşme yapılması hakkındaki öngörüşmede genel görüşme açılması kararı alınmışsa genel görüşmenin başlaması için kırksekiz saat beklemek gerekir. Toplum ve devleti ilgilendiren önemli bir konunun görüşülmesinin en erken iki gün sonraya bırakılmasının o konunun Mecliste görüşülmesinin topluma vereceği rahatlatıcı ve gerginlikleri yumuşatıcı etkiyi azaltacağı inancındayız. Bu nedenle, 102 nci maddede yapılan değişiklik ile genel görüşme yapılması hakkındaki öngörüşmede, genel görüşme yapılması kararı alınrsa aynı birleşim içinde genel görüşmenin yapılması şeklinde bir düzenleme getirilmiştir. Bu düzenleme ile 103 üncü maddenin içtüzükte yer almasının kanun yapma tekniği açısından anlamı kalmadığından kaldırılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapan Kanun Teklifi belirttiğim gerekçelerle hazırlanmıştır.

Saygılarımla sunarım.

MADDE GEREKÇELERİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 20 maddesinde Meclis çalışmalarını aksattığını düşündüğümüz hususlarda değişiklik yapılmıştır. Madde gerekçelerimiz;

1. İçtüzüğün 21, 36, 112, 116 ve 118 inci maddelerinde ilgili Meclis çalışmalarının yürütülmesi takdire bağlı sürelerle tabi kılınmıştır. Bu hususun Meclis çalışmalarını yavaşlatan, aksatan bir faktör olarak kullanılmasının önlenmesi amaçlanmış ve bu maddelerde yer alan takdire bağlı süreler net ve maddenin amacına uygun makul sürelerle tabi kılınmıştır.

2. İçtüzüğün 37, 98, 99, 105, 119, 120 ve 128 inci maddelerinde Meclis çalışmalarında uygulanan sürelerde bu çalışmaları aksatmayacak aksine hızlandıracağını düşündüğümüz kısaltmalar yapılmıştır.

3. İçtüzüğün 14 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile Meclis Başkanının görevleri arasında yaptığı denetim sonucunda gerek görürse Başkan ve/veya üyelerin değiştirilmesini teklif etmek görevi eklenmiştir. Bu düzenlemenin gerekçesi hem amacımıza uygun olarak komisyonların daha fazla sorumluluk anlayışı içinde etkin çalışmasını sağlamak, hem de Meclis Başkanının Meclis çalışmalarına daha aktif katılımını sağlamaktır.

4. İttüzüğün 54 üncü maddesinde Meclis çalışmalarının süresinin toplantı günlerinde bir saat öne alınarak artırılması ile Meclis çalışmalarına hız kazandırmak amaçlanmıştır. Meclis toplantı günlerinde çalışma saati 14.00'e alındığından aynı doğrultuda 3 üncü maddede de Meclisin ilk toplantı günü toplantı saati 14.00'e çekilmiştir.

5. İttüzüğün 81 inci maddesi kenar başlığı "Tüm üzerine konuşmalar" şeklindedir ve kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesinden önce tasarısı ve teklifin tümü hakkında söz verme hususunu düzenlemektedir. Bu maddede 4 üncü fıkranın yer alması madde içeriğine uygun olmadığından çıkarılmıştır.

6. İttüzüğün 86 ncı maddesi kanun tasarısı ve teklifinin kesin olarak oylanmasından önce milletvekillerine lehte ve aleyhte olarak birer kişiye söz verilmesi hususunu düzenlemektedir. 86 ncı maddenin son cümlesine göre "Bu konuşma kısa, açık ve gerekçeli yapılır." Bu ifadede yer alan "kısa" hükmü takdire bağlı uygulama olmaktan çıkarılarak herkesçe aynı şekilde uygulanacak bir usule yani kısa, makul ve net bir süreye tabi kılınmıştır.

7. İttüzüğün 143 üncü maddesi açık oylama istemini düzenlemektedir. Açık oylama türleri 139 uncu maddenin 3 üncü fıkrasında belirtilmiştir. 143 üncü maddenin 4 üncü fıkrasında ise yapılan işlemin işaret oyu niteliğine dönüşmesi şartı düzenlenmiştir. Bu maddeye açık oylama usullerinden sadece birinin değil hepsinin dahil edilmesi düşünülerek "kararlaştırılan açık oylama usulüne uyulmadığı" ifadesi eklenmiştir.

8. İttüzüğün 87 nci maddesinde yapılan değişiklik ile değişiklik önergelerinin okunması sırasında Meclis çalışmalarına hiçbir katkısı olmayan bir usul ele alınarak vakit kaybını önleyen bir düzenleme getirilmiştir.

9. İttüzüğün 102 nci maddesinde yapılan değişiklik ile toplumu ve devleti ilgilendiren bir konunun Mecliste görüşülmesi talep edildiğinde, Meclisin toplumu sorunlarına hâkim ve çözüm getirci, gerginlikleri giderici ve toplumu rahatlatacı fonksiyonunu daha etkin yerine getirebilmesi için genel görüşme yapılması hakkındaki öngörüşme ve genel görüşme açılması arasındaki süre kaldırılarak genel görüşme yapılması hakkındaki öngörüşmede genel görüşme açılması kararı alınrsa aynı birleşim içinde genel görüşmenin yapılması usulü getirilmiştir.

SIRNAK MİLLETVEKİLİ MEHMET SALİH YILDIRIM'IN TEKLİFİ
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK YAPAN
İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1. – TBMM İttüzüğünün 14 üncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Başkanın görevleri

Madde 14. – Başkanın görevleri şunlardır :

1. Türkiye Büyük Millet Meclisini Meclis dışında temsil etmek;
2. Genel Kurul görüşmelerini yönetmek;
3. Tutanak dergisi ile tutanak özetinin düzenlenmesini denetlemek;
4. Başkanlık Divanına başkanlık etmek ve Divanın gündemini hazırlamak;
5. Danışma Kuruluna başkanlık etmek;
6. Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonlarını denetlemek; işlerde birikme olması halinde Komisyon Başkanı ve Üyelerini uyarmak ve durumu Genel Kurulun bilgisine sunmak ve gerekirse Başkan ve/veya Üyelerin değiştirilmesini teklif etmek;

7. Başkanlık Divanı kararlarını uygulamak;

8. Türkiye Büyük Millet Meclisinin idarî ve malî işleri ile kolluk işlerini yürütmek ve denetlemek;

9. Başkanlık Divanı bünyesinde oluşturulacak "Türkiye Büyük Millet Meclisi Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu" aracılığıyla Meclisi ve çalışmalarını yurt içinde ve yurt dışında tanıtıcı tedbirler almak ve yayın yapmak;

10. Kendisine Anayasa, Kanunlar ve İçtüzük gereğince verilen görevleri yerine getirmek.

Başkan özürü olduğu veya Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde iken Ankara dışında bulunduğu zaman, görevlerini yerine getirmek üzere, Başkanvekillerinden birisini kendisine yazıyla vekil olarak tayin eder.

Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ayrılan resmî konularda oturur.

MADDE 2. — TBMM İçtüzüğü'nün 21 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Parti gruplarının komisyonlarda temsili

Madde 21. — Başkan, 11 inci maddenin ilk fıkrasında belirtilen oranlara göre, Komisyonlarda da siyasi parti gruplarına düşen üye sayısını tespit eder.

Bir siyasi parti grubu, herhangi bir komisyonunda kendisine düşen üyelikten vazgeçebilir.

Siyasi parti grupları, adaylarını beş gün içerisinde Başkanlığa bildirirler. Bütün Komisyonlar için, siyasi parti gruplarınca bildirilen adayların isimlerini gösterir listelerin Genel Kurulca, işaret oyu ile onaylanması suretiyle seçim tamamlanmış olur.

Plan ve Bütçe Komisyonu ve Dilekçe Komisyonu üyeliğine seçilen milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı ve Bakanlar Kurulu Üyeleri, Meclis komisyonlarında görev alamazlar,

14 üncü maddenin 6 ncı bendi gereği Komisyon Başkanlığı ve/veya üyeliği sona eren milletvekilinin yerine yeni üyeler üçüncü fıkradaki usule göre belirlenir.

MADDE 3. — TBMM İçtüzüğü'nün 36 ncı maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Bekleme süresi

Madde 36. — Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra başlanabilir. Komisyona havale edilen evrak, Komisyon Başkanlığınca resen veya komisyon üyelerinden beşi tarafından yazıyla istenirse, bastırılarak üç gün içinde komisyon üyelerine dağıtılır. Bu takdirde, söz konusu süre, dağıtım tarihinden itibaren başlar.

Danışma Kurulunun tavsiyesi veya bir kanun tasarısı veya teklifin tümünün veya belli hükümlerinin komisyona geri alınması veya geri verilmesi hallerinde, yukarıdaki fıkrada yazılı süre kaydına uyulmayabilir.

MADDE 4. — TBMM İçtüzüğü'nün 37 ncı maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Komisyonlarda inceleme süresi

Madde 37. — Tasarı veya tekliflerle kanun hükmünde karamamelerin esas komisyonlara havale gününden itibaren en geç otuz gün içinde sonuçlandırılması gerekir.

Bu sürenin bitiminde, tasarı, teklif ve kanun hükmünde karamamelerin doğrudan genel kurul gündemine alınmasını hükümet veya teklif sahipleri isteyebilirler. Bu istemler üzerine komisyon, hükümet, teklif sahibi ve bir milletvekili beşer dakikayı geçmemek üzere söz alabilir. Genel Kurul işaret oyuyla karar verir.

Süresi içinde komisyonda görülmeyen kanun hükümünde kararname, doğrudan Genel Kurul gündemine alınmak üzere Meclis Başkanlığınca Danışma Kuruluna götürülür.

Başkanlıkça esas komisyon dışında, tali komisyonlara da havale edilmiş olan bir konu bu komisyonlarca on gün içinde sonuçlandırılır. Bu süre, Başkanlıkça kısaltılabileceği gibi, komisyonun müracaatı halinde en çok on gün daha uzatılabilir.

MADDE 5. – TBMM İçtüzüğü'nün 54 üncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Toplantı günleri

Madde 54. – Resmî tatile rastlamadığı takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu, Salı, Çarşamba, Perşembe günleri saat 14.00'den 19.00'a kadar toplanır.

Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurul, toplantı hafta, gün ve saatlerini değiştirebileceği gibi, diğer günlerde de toplantı yapılmasına karar verebilir.

MADDE 6. – TBMM İçtüzüğü'nün 81 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Tümlüt üzerine konuşmalar

Madde 81. – Kanun tasarı veya tekliflerinin görülmesinde, önce tasarı veya teklifin tümlüt hakkında söz verilir.

Anayasa değişiklikleri hariç, kanunun tümlütün veya maddelerinin oylanması, yirmi üye tarafından açık oy istenmemişse, işaretle olur.

Aksi, Danışma Kurulunun teklifiyle Genel Kurulca kararlaştırılmışsa, siyasî parti grupları, Komisyon ve Hükümet adına kanun tasarı ve tekliflerinin tümlüt hakkında yapılan konuşmalar, yirmi-şer dakika ile ve üyeler tarafından yapılan konuşmalar onar dakika ile sınırlıdır.

(Son fıkra çıkarıldı.)

MADDE 7. – TBMM İçtüzüğü'nün 86 ncı maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Son konuşmalar

Madde 86. – Tasarı veya teklifin tümlütün kesin olarak oylanmasından önce milletvekilleri, ne yolda oy kullanacaklarını kürsüden belirtmek isterlerse, Başkan lehte ve aleyhte birer kişiye söz verir. Bu konuşma beş dakikayı geçmemek üzere açık ve gerekçeli yapılır.

MADDE 8. – TBMM İçtüzüğü'nün 98 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Sözlü sorunun gündeme alınması ve cevaplandırılması

Madde 98. – Sözlü sorular, önergenin Başkanlığa veya ait olduğu bakanlığa sevk tarihinden itibaren üç gün sonra gündeme alınır.

Sözlü soruların cevaplandırılması için; Anayasa, kanun ve içtüzük gereği zorunluluklar hariç olmak üzere, haftanın en az iki gününde, birleşimin başında ve birer saatten az olmamak şartıyla, Danışma Kurulunun önerisi ve Genel Kurulun onayı ile belli bir süre ayrılır.

Hükümet adına verilecek cevabın süresi beş dakikayı geçmez. Bu cevap üzerine soru sahibi, yerinden konu ile ilgili çok kısa ek bir açıklama isteyebilir. Hükümet adına verilecek cevapla görüşme tamamlanır. İkinci cevap süresi de beş dakikayı geçmez.

Soru sahibinin Genel Kurulda bulunmaması, sorunun cevaplandırılmasına engel değildir.

Hükümet adına cevap vermek için söz alan bakan; gündemde bulunan sözlü soru önergelerinden birden fazlasını sıra gözetmeden cevaplayabilir. Bu hakkını kullanmak isteyen bakan, önceden, birleşimi yöneten Başkana isteğini bildirir. Başkan bu isteği birleşimi açtıktan sonra derhal Genel Kurula duyurur. Konuları aynı olan sözlü sorular birleştirilerek cevaplandırılabilir.

İkinci fıkradaki zorunluluklar hariç, iki birleşim içinde cevaplandırılmayan sözlü sorular yazılı soruya çevrilir ve istemi halinde aynı birleşimde önerge sahibine beş dakikayı geçmemek üzere söz verilir.

MADDE 9. – TBMM İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Yazılı sorunun cevabı

Madde 99. – Yazılı soruların cevabı, Başbakanlık veya ait olduğu Bakanlık eliyle Başkanlığa sunulur. Başkan, bu cevabı derhal soru sahibine iletir. Cevap ayrıca soru metniyle birlikte Başkanlıkça alındığı günkü veya bir sonraki birleşim tutanağının arkasına eklenir.

Yazılı sorular, Başbakanlığa veya ait olduğu Bakanlığa gönderildiği tarihten itibaren en geç on gün içinde cevaplandırılır.

Başkan, bu süre içinde cevaplandırılmayan yazılı sorular için Başbakanın veya ilgili Bakanın dikkatini çeker.

Yazılı sorular, dikkat çekme yazısının gönderildiği tarihten itibaren beş gün içinde de cevaplandırılmazsa, önergenin süresi içinde cevaplandırılmadığı gelen kâğıtlar listesinde ifân edilir.

Hükümet, yazılı sorunun cevabını gereken bilgilerin derlenebilmesi için Başkanlığa bilgi vermek suretiyle yazılı sorunun gönderildiği tarihten itibaren bir ayı geçmemek üzere geciktirebilir.

MADDE 10. – TBMM İçtüzüğü'nün 105 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Meclis Araştırma Komisyonu ve yetkileri

Madde 105. – Meclis araştırmasının yürütülmesi görevi, genel hükümlere göre seçilecek bir özel komisyona verilir.

Bu komisyonun üye adedi, çalışma süresi ve gerektiğinde Ankara dışında da çalışabileceği hususu Meclis Başkanının teklifi ile Genel Kurulca tespit edilir. Araştırmasını iki ay içinde bitiremeyen komisyona bir aylık kesin süre verilir. Komisyon bu süre sonunda da çalışmasını tamamlamadığı takdirde, süre bitiminden itibaren onbeş gün içinde araştırmanın tamamlanmaması nedenleri veya o ana kadar varılan sonuçlar üzerinde Genel Kurulda görüşme açılır. Genel Kurul bu görüşme ile yetinebileceği gibi yeni bir komisyon da kurabilir.

Meclis Araştırma Komisyonu, bakanlıklarla genel ve katma bütçeli dairelerden, mahalli idarelerden, muhtarlıklardan, üniversitelerden, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan, kamu iktisadî teşebbüslerinden, özel kanun ile veya özel kanunun verdiği yetkiye dayanarak kurulmuş banka ve kuruluşlardan ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ve kamu yararına çalışan derneklerden bilgi istemek ve buralarda inceleme yapmak, ilgililerini çağırıp bilgi almak yetkisine sahiptir.

Komisyon, gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgilerine başvurabilir.

Devlet sırları ile ticarî sırlar, Meclis araştırması kapsamının dışında kalır.

MADDE 11. – TBMM İçtüzüğü'nün 112 nci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Soruşturmanın sonuçlandırılması

Madde 112. – Soruşturma Komisyonu raporu, Başkanlıkça bastırılarak hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya Bakana derhal gönderilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine üç gün içinde dağıtılır. Rapor, üyelere dağıtıldıktan beş gün sonraki birleşimin gündemine alınır ve öncelikle görüşülür.

Bu görüşmede, Komisyona, şahısları adına altı milletvekiline ve o sırada görevde bulunsun veya bulunmasın hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya Bakana söz verilir. Son söz soruşturma açılması istenen Başbakan veya Bakana aittir ve süresi sınırlanmaz.

Görüşmeler tamamlandıktan sonra Komisyon raporu Genel Kurulca karara bağlanır.

Komisyonun Yüce Divana sevk yönündeki raporları ile Genel Kurulun Yüce Divana sevk kararlarında hangi ceza hükmüne dayanıldığı belirtilir.

Komisyonun Yüce Divana sevk etmeme yönündeki raporlarının reddi, ancak Yüce Divana sevk dair verilen ve sevk kararının hangi ceza hükmüne dayanacağını gösteren bir önerenin kabulü ile mümkün olur.

Yüce Divana sevk kararı ancak üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır.

Türkiye Büyük Millet Meclisince Yüce Divana sevk kararı alınırsa dosya, en geç yedi gün içinde Başkanlıkça dizi pusulasına bağlanarak Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilir.

MADDE 12. — TBMM İçtüzüğü'nün 116 ncı maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Dilekçelerin Başkanlık Divanınca incelenmesi

Madde 116. — Dilekçe Komisyonunun; Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtibinden oluşan Başkanlık Divanı, komisyona gelen dilekçeleri inceleyerek;

1. Belli bir konuyu ihtiva etmeyen,
2. Yeni bir kanunu veya kanun değişikliğini gerektiren,
3. Yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan veya haklarında bu merciler tarafından verilmiş bir karar bulunan,
4. Yetkili idarî makamlarca verilen kesin hesap cevap suretini ihtiva etmeyen,
5. Kanunun dilekçede bulunmasını zorunlu gördüğü şartlardan herhangi birini taşımayan,

Dilekçelerin görüşülmeyeceğini karara bağlar.

Komisyon Başkanlık Divanı, bu kararlarını; bastırır ve üç gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtır. Dağıtım tarihinden itibaren onbeş gün içinde itiraz olunmayan Başkanlık Divanı kararları kesinleşir ve durum dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

Komisyon Başkanlık Divanı; görüşülmeyeceğini karara bağladığı dilekçelerden, kanun olarak düzenlenmesini de toplumsal yarar gördüklerinin birer örneğini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve Başbakanlığa bilgi olarak gönderir.

MADDE 13. — TBMM İçtüzüğü'nün 118 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Komisyon Genel Kurulu kararlarının bastırılması ve dağıtılması

Madde 118. — Komisyon Başkanlık Divanı, Komisyon Genel Kurulunca alınan kararları bastırır, üç gün içinde bütün milletvekillerine ve bakanlara dağıtır.

MADDE 14. — TBMM İçtüzüğü'nün 119 uncu maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Komisyon Genel Kurulu kararlarına itiraz

Madde 119. — Türkiye Büyük Millet Meclisinin her üyesi Komisyon Genel Kurulunun kararına, kararın dağıtım gününden itibaren onbeş gün içinde gerekçeli bir yazıyla itiraz edebilir. Aksi halde, dilekçe hakkında karar kesinleşir.

Komisyon Genel Kurulu, itiraz edilen dilekçeler için, itiraz tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir rapor düzenleyerek, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Türkiye Büyük Millet Meclisinin alacağı karar kesindir.

Bu madde hükümleri gereğince kesinleşen kararlar, dilekçe sahiplerine ve ilgili bakanlıklara bildirilir.

MADDE 15. — TBMM İttüzüğü'nün 120 nci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Dilekçeler hakkındaki kesin kararların sonucu

Madde 120. — Bakanlar 119 uncu madde gereğince kesinleşen kararlar hakkında yaptıkları işlemleri, aynı maddenin son fıkrası uyarınca kendilerine yapılan bildiri tarihinden itibaren onbeş gün içinde, Komisyon Başkanlığına yazıyla bildirirler. Komisyon Genel Kurulu, bunlardan gerekli gördüklerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince görüşülmesini isteyebilir. Bu takdirde, Komisyon kendi görüşünü belirten bir rapor hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Komisyonun bu istekte bulunması halinde 119 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri uygulanır.

İlgili bakanlık birinci fıkraya uyarınca yapması gereken bildiri yapılmadığı takdirde de, aynı fıkraya hükümleri uygulanır.

MADDE 16. — TBMM İttüzüğü'nün 128 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Olağanüstü Hal ve Sıkıyönetim Kanun Hükümündeki Kararnamelerin görüşülmesi

Madde 128. — Anayasanın 121 ve 122 nci maddeleri gereğince çıkarılan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun hükmünde kararname, Anayasanın ve İttüzüğü'nün kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi için koyduğu kurallara göre ancak, Komisyonlarda ve Genel Kurulda diğer kanun hükmünde kararnamele, kanun tasarısı ve tekliflerinden önce, ivedilikle en geç yirmi gün içinde görüşülür ve karara bağlanır.

Komisyonlarda en geç onbeş gün içinde görüşmeleri tamamlanmayan kanun hükmünde kararname Meclis Başkanlığına doğrudan doğruya Genel Kurul gündemine alınır.

MADDE 17. — TBMM İttüzüğü'nün 143 üncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Açık oylama istemi

Madde 143. — Anayasa, kanunlar ve İttüzük gereğince işaret oyuna yahut gizli oya başvurulması zorunlu olmayan hallerde açık oylama yapılması en az beş milletvekilinin yazılı istemine bağlıdır.

Bu husustaki önergelerin, oylamaya geçilmeden önce Başkanlığa verilmiş olması gereklidir. Başkan, oylamaya geçmeden önce, açık oy istemi olduğunu bildirir ve önerge sahiplerinden en az onbeşinin Genel Kurul salonunda bulunmadığını tespit eder.

Oylamaya ilk olarak açık oy isteminde bulunan üyelerden başlanır. Önerge sahiplerinden en az onbeş Genel Kurul salonunda bulunmaz veya noksan imza herhangi bir milletvekili tarafından kabul edilmez veya oylamaya katılmazlarsa, açık oylama istemi düşer.

Açık oylama önergesinde imzası bulunanlardan en az onbeş milletvekilinden herhangi birinin kararlaştırılan açık oylama usulüne uymadığı tasnif sonunda anlaşılırsa, yapılan oylama, işaret oyu niteliğinde işlem görür.

Açık oylama sırasında basılı oy pusulası bulunmayan milletvekili bir kâğıt üzerine adını ve seçim çevresini yazıp imzalamak suretiyle oyunu kullanabilir.

MADDE 18. — TBMM İttüzüğü'nün 87 nci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Değişiklik önergeleri

Madde 87. — Kanunlarda veya İttüzükte aksine bir hüküm yoksa, kanun tasarısı veya teklifinde bir maddenin reddi, tümünün veya bir maddenin komisyona iadesi, bir maddenin değiştirilmesi, esas komisyon veya Hükümet değişiklik önergeleri verebilir. Bu esaslar dairesinde milletvekilleri tarafından maddelerin her fıkrası için dörtten fazla önerge verilemez.

Değişiklik önergeleri kanun tasarı veya tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren Başkanlığa verilebilir. Ancak, tasarı veya teklifin görüşülmesine başlandıktan sonra verilecek değişiklik önergelerinde en az beş milletvekilinin imzası bulunmadıkça önerge işleme konulmaz.

Görüşülmekte olan tasarı veya teklifin konusu olmayan sair kanunlarda ek ve değişiklik getiren yeni bir kanun teklifi niteliğindeki değişiklik önergeleri işleme konulmaz.

Görüşülmekte olan tasarı veya teklife konu kanunun, komisyon metninde bulunmayan, ancak tasarı veya teklif ile çok yakın ilgisi bulunan bir maddesinin değiştirilmesini isteyen ve komisyon salt çoğunlukla katıldığı önergeler üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açılır.

Değişiklik önergelerinde, değiştirilmesi, kaldırılması veya eklenmesi istenen hükümler açıkça belirtilir. Açık olmayan ve şarta bağlı önergeler işleme konulmaz.

Değişiklik önergeleri gerekçeli olarak verilir. Değişiklik önergeleri ve gerekçeleri beşyüz kelimedenden fazla ise, önerge sahibi önergesine beşyüz kelimeyi geçmeyen bir özet eklemek zorundadır.

Başkan, değişiklik önergesi hakkında komisyona ve gruplara derhal bilgi verir.

Değişiklik önergeleri önce verilmiş, sonra aykırılık sırasına göre ve her değişiklik önergesinde önergeyi imzalayan ilk milletvekilinin ismi ve diğer milletvekillerinin adedi belirtilerek okunur ve işleme konur.

Başkan, önergeye katılıp katılmadığını komisyona ve Hükümete sorar. Komisyon ve Hükümet katılmama gerekçelerini kısaca açıklayabilirler. Hükümetin veya komisyonun katılmadığı önerge, sahibi tarafından beş dakikayı geçmemek üzere açıklanabilir. Önerge sahibine, gerekçesinin okunmasını istediği önerge hakkında söz verilmez.

Daha sonra önergeler işaret oyu ile ayrı ayrı oylanır. Komisyonun katılmadığı ve fakat Genel Kurulun kabul ettiği önerge ve ilgili maddeyi komisyon geri isteyebilir. Geri verilmesi kabul edildiği takdirde, komisyon önergeye göre yeni bir metin hazırlar veya kendi metninin aynen kabulünü isteyebilir. Genel Kurulun kararı kesindir.

MADDE 19. — TBMM İçtüzüğü'nün 102 nci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Genel görüşmenin açılması

Madde 102. — Genel görüşme açılması, Hükümet, siyasî parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından Başkanlıktan bir önergeyle istenebilir. Bu istem derhal gelen kâğıtlar listesine alınır, Genel Kurula ve Hükümette duyurulur.

Verilen önergenin metni beşyüz kelimedenden fazla ise istek sahipleri beşyüz kelimeyi geçmemek üzere önergenin özetini eklemek zorundadırlar. Özet metni derhal milletvekillerine dağıtılır. Önergeyi veren milletvekillerinin talebi halinde Genel Kurulda bu özet okunur.

Genel görüşme açılıp açılmamasına Genel Kurul karar verir.

Genel Kurulda bu konudaki görüşmede Hükümet, siyasî parti grupları ve istemde bulunan milletvekillerinden birinci imza sahibi veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi konuşabilir. Genel Kurul, genel görüşme açılıp açılmamasına işaretle oylama suretiyle karar verir.

Genel görüşme açılmasına karar verilirse, aynı birleşim içinde genel görüşme yapılır.

Genel görüşmede ilk söz hakkı genel görüşme önergesi sahibi siyasî parti grubu veya gruplarına yahut genel görüşme önergesindeki birinci imza sahibi milletvekiline veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi milletvekiline aittir.

Bundan sonraki görüşmeler hakkında genel hükümler uygulanır.

MADDE 20. — TBMM İçtüzüğü'nün 3 üncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

İlk toplantı ve andiçme

Madde 3. – Milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu kanallarında ilânını takiben beşinci gün saat 14.00'de Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu çağrısız olarak toplanır. Bu birleşimde, önce milletvekillerinin and içme töreni yapılır.

Andiçme töreninde bulunmayan milletvekilleri, katıldıkları ilk birleşimin başında andiçerler.

Andiçme, her milletvekilinin, Anayasadaki metni kürsüden yüksek sesle okuması suretiyle olur.

Ara seçimde milletvekili seçilenler, katıldıkları ilk birleşimin başında andiçerler.

Milletvekilleri, seçim çevresi, soyadı ve adlarının alfabe sırasına göre andiçerler.

MADDE 21. – Bu içtüzük yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

5.10.1999

Ali İliksoy
Gaziantep

Ömer İzgi
Konya

Nejat Arseven
Ankara

GENEL GEREKÇE

Anayasa madde 95/2'ye göre "Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını kendi yaptığı İçtüzük hükümlerine göre yürütür."

Bu hükme göre Meclis düzenini ve çalışma yöntemini belirleyen kuralları İçtüzük adı altında düzenleyebilir ve çalışmalarını yavaşlatan veya engelleyen hükümleri de kaldırabilir ya da değiştirebilir.

Ülkemiz, bir rejim sorunu olmamakla birlikte kendisini çok ağır hissettiren ekonomik ve sosyal sorunlarla uğraşmaktadır. Vatandaşlarda hâkim olan genel kanaat ise mer'î kanunları ve bunlara bağlı düzenlemelerin toplumun ihtiyaçlarını artık karşılayamadığıdır.

Topluma hâkim bu genel kanaatin ışığı altında, Meclise yöneltilen eleştiri ise Meclisin Kanun yapma çalışmalarında yeterince hızlı olmadığıdır. Toplumun önünü açacak kanunların Meclis çalışmaları sırasında kadük olması Meclise olan inancı sarsmaktadır.

Meclis İçtüzüğünde yapılacak değişiklik tekliflerinde Meclisin toplumun ihtiyacı olan kanunları daha süratle çıkarması amaçlanmaktadır. Ancak, bu düzenlemeler yapılırken, Meclisin ruhu ve yasama organı olarak fonksiyonu unutulmamalıdır.

54 üncü maddede yapılan değişiklik ile Genel Kurul çalışma süreleri günde bir saat artırılmıştır. Bu düzenlemeden amaç Meclisin çalışmalarını rahatlatarak zamanı kazandırmak ve daha verimli çalışmasını sağlamaktır.

Teklif, bu düşüncelerle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu madde ile;

– Türkiye Büyük Millet Meclisinin Milletvekili Genel Seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilânını takip eden üçüncü gün saat 13.00'de toplanması esası getirilmekte,

- Siyasî Parti Gruplarının adaylarını on gün içinde bildirmesi öngörülmekte,
- Komisyonlarda inceleme süresi kırkbeş günden otuz güne indirilmekte,
- Komisyonlar bülteninin yılda bir defa yayınlanması hükmü getirilmekte,
- Toplantıların başlama saati "15:00" den "14:00"e çekilmekte,
- Gündem dışı konuşmalara Hükümetin cevap verme süresi beş dakika olarak belirlenmekte,
- Usul hakkındaki konuşmalar beşer dakika ile sınırlanmaktadır.
- İttüzüğün 98 ve 100 üncü maddeleri arasındaki farklılığı gidermek için 100 üncü maddede ki yedi günlük süre beş güne indirilmekte,
- 50 nci maddede sayılanların dışında da örneğin yabancı bir devlet Başkanının Genel Kurula hitap etmek istemesi gibi özelliği olan belli konularda özel görüşme günü ve gündemi tespit edilebilmesine olanak vermek için 50 nci maddeye "özelliği olan veya" ibaresinin eklenmesi öngörülmektedir.

Bu değişikliklerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına hız kazandırılması amaçlanmakta ve belirsiz bazı durumlara netlik kazandırılmaktadır.

Madde 2. - Maddede yapılan değişiklikle Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatil veya ara vermede toplantıya çağırılması durumuna ilişkin olmak üzere; toplantıyı gerektiren konunun görüşülmesinden sonra tatile veya ara vermeye devam olunacağı hükmü getirilmektedir. Bu toplantıdan sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına devam etme imkânı ortadan kaldırılmaktadır.

Madde 3. - İttüzüğün 8 inci maddesinde Geçici Başkanlık Divanı düzenlenmiş ancak, milletvekili genel seçiminin yapıldığı günden, kesin sonuçların Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edildiği güne kadar ve bugünden birinci birleşimin yapılacağı güne kadar Meclis Başkanlığı için bir hüküm getirilmemiştir. Bu boşluk uygulamada Meclisin temsili açısından sıkıntı yaratmaktadır. Bu nedenle, Geçici Başkanlık görevinin ise birinci birleşimde değil, Yüksek Seçim Kurulunun kesin sonuçları ilân ettiği gün başlaması öngörülmüştür.

Madde 4. - Uygulamaya ve mevzuata uygun biçimde 56 ncı maddenin ikinci fıkrasının sonuna Genel Kurulda milletvekillerinin başı açık bulunmalarını düzenleyen bir cümle eklenmiştir.

Madde 5. - Uygulamaya açıklık getirmek üzere bu düzenleme yapılmıştır.

Madde 6. - Teklif ve tasarıların yenilenmesinde uygulamada çıkan aksaklıkları gidermek üzere düzenleme yapılmıştır.

Madde 7. - Bu madde ile; maddeler üzerinde; Siyasî Parti Grupları, Komisyon, Hükümet ve üyelere eşit olarak beş dakika konuşma hakkı tanınmaktadır.

Madde 8. - Uygulamaya açıklık getirilmesi için bu düzenleme yapılmıştır.

Madde 9. - Tasarı ve tekliflerin görüşülmesi sırasında, maddelerin bütünlüğünün bozulmaması için önergelerin fıkra üzerinde değil madde üzerinde verilmesi esası getirilmiştir.

Değişiklik önergelerinin Başkanlıkça sağlıklı bir şekilde incelenebilmesi, teknik bir hataya meydan verilmemesi için önergelerin tasarı veya teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmaya kadar verilmesi uygun görülmüştür. Ancak, görüşmeler sırasında bir maddenin değiştirilmesi veya çıkartılmasının diğer maddelere yansması sonucu yeni bir düzenleme gerekirse görüşme sırasında Hükümet veya esas komisyonun önerge verebilmesi esası getirilmiştir. Önergelerde belli bir imza sayısı aranmamış ancak zamandan tasarruf için ilk imzanın Genel Kurulda okunması, diğerlerinin tutanağa eklenmesi öngörülmüştür.

45 inci maddede düzenlenen komisyonun önergeye nasıl katılacağını düzenleyen fıkra aidiyeti nedeniyle aynen bu maddeye eklenmiştir.

Madde 10. — Bu madde ile Medenî Kanun, Ceza Kanunu, Gümrük Kanunu gibi temel kanunların, İttüzüğün ve ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişimi ile doğrudan ilgili yeniden yapılanma kanunlarının görüşülmesi ile ilgili esaslar düzenlenmektedir. Bu konuda Danışma Kurulunda oybirliği sağlanması halinde, Siyasi Parti Grupları Önerisi ile Genel Kurulun, beşte üç çoğunluğu ile karar vermesi esası getirilmektedir.

Madde 11. — Milletvekillerinin her zaman yazılı soru sorma hakları bulunduğu gözönüne alınarak, güncelliğini yitiren sözlü soruların işlemden kaldırılması öngörülmüştür.

Madde 12. — Genel görüşmenin iki aşamalı yapılmasının zaman kaybından öte bir yararının olmadığı düşüncesi ile tek görüşme esası getirilmiş ve madde buna göre yeniden düzenlenmiş, dolayısıyla 103 üncü madde de yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 13. — İttüzüğün 139 uncu maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.

Madde 14. — İttüzüğün 141 inci maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.

Madde 15. — İttüzüğün 143 üncü maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir. 143 üncü maddenin dördüncü fıkrası, açık oy isteminde bulunan milletvekilleri üçüncü fıkraya göre tespit edildiğinden bu fıkra uygulanmamaktadır. Bu nedene metinden çıkarılması uygun görülmektedir.

Madde 16. — İttüzüğün 144 üncü maddesi elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasına uygun hale getirilmiştir.

Madde 17. — Bu madde ile birden fazla husus hakkında açık oylama yapılması gerektiğinde elektronik oylama usulünün de kullanılabileceği hükmü getirilmektedir.

Madde 18. — Gizlilik ihlâlini önlemeye yönelik olarak madde yeniden düzenlenmektedir.

Madde 19. — İttüzüğün tatil sırasında sürelerin işlememesini düzenleyen 183 üncü maddesi, maksadını daha iyi ifade edecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 20. — Yapılan değişikliklere uygun biçimde yürürlükten kaldırılan hükümler bu maddede sayılmıştır.

— 45 inci maddenin son fıkrası 87 nci maddeye alındığından bu maddeden çıkarılmıştır.

— 52 nci maddenin son fıkrası 19 uncu maddenin son fıkrası ile çelişkili olduğundan bugüne kadar da hiç uygulanmadığından yürürlükten kaldırılmıştır.

— Anayasa ve İttüzüğün ilgili hükümlerine göre Anayasa değişikliği gizli oyla mümkün olduğundan açık oylamanın zorunlu olduğu halleri düzenleyen 142 nci maddede yer alan "Anayasanın değiştirilmesine dair kanun tekliflerinin her bir maddesi ile tümü" ibaresi ile uygulamalar gözönüne alınarak milletlerarası anlaşmalarla ilgili hükümleri madde metninden çıkartılmaktadır.

— 102 nci maddede yapılan düzenlemeye uygun olarak 103 üncü madde yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 21. — Yürürlük maddesidir.

Madde 22. — Yürütmeye ilişkindir.

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ ALİ İLİKSOY, KONYA MİLLETVEKİLİ ÖMER İZGİ İLE
ANKARA MİLLETVEKİLİ NEJAT ARSEVEN'İN TEKLİFİ
**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN BAZI MADDELERİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ**

MADDE 1. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün;

– 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde geçen “Beşinci gün” ibaresi “Üçüncü gün”, “Saat 15:00” ibaresi “Saat 13:00”te,

– 21 inci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “belli edilecek bir süre içerisinde” ibareleri “on gün içerisinde”,

– 28 inci maddesinin son fıkrasında geçen “en kısa zamanda” ibareleri “on gün içinde”,

– 37 nci maddesinin birinci fıkrasında geçen “kırkbeş gün” ibaresi “otuz gün”

– 47 nci maddesinde geçen “iki” sayısı “bir”,

– 54 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen “15:00” ibaresi “14:00”

– 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi “hükümet bu konuşmalara on dakikayı geçmemek üzere cevap verebilir”,

– 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında geçen “onar dakikadan” ibaresi “beşer dakikadan”

– 100 üncü maddesinde geçen “yedî gün” ibaresi “beş gün”,

Şeklinde değiştirilmiştir.

– 50 nci maddesine “Danışma Kurulu” ibaresinden sonra “özelliği olan veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 7 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birleşim yeterli çoğunlukla açılabilirdi takdirde Başkan ilk önce çağrı yazısını okutur. Ve bu toplantıyı gerektiren konu görüşüldü. Çoğunluk sağlanamadığı takdirde çağrı düşer. Konu üzerinde gerekli işlemler tamamlanınca tatil veya ara vermeye devam olunur.”

MADDE 3. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 8 inci maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Milletvekili Genel Seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanından itibaren Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili, geçici Başkanlık görevini yapar.

MADDE 4. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 56 ncı maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Genel Kurul salonunda ve komisyonlarda milletvekilleri başı açık bulunurlar.

MADDE 5. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 60 ncı maddesinin altıncı fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Soru ve cevap stresi yirmi dakika ile sınırlıdır.

MADDE 6. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak, Hükümet (Hükümet adına Başbakan) veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri, tasarı ve teklifleri yineleyebilirler.

MADDE 7. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 81 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Maddeler hakkında siyasî parti grupları, komisyon, Hükümet ve üyelerin konuşma süresi beş dakika ile sınırlıdır.

MADDE 8. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 83 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Görüşülen bir madde birçok mesele veya fıkradan oluşmuşsa ve bunların ayrı ayrı oya konmaları yirmi üye tarafından yazılı olarak teklif edilmiş ise Genel Kurul görüşmesiz işaret oyu ile karar verir.

MADDE 9. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 87 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dokuzuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bu esaslar dairesinde her madde için beşten fazla önerge verilemez.

Değişiklik önergeleri kanun tasarı ve tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren tümtü üzerindeki görüşmeler tamamlanıncaya kadar Başkanlığa verilebilir. Ancak, Hükümet veya Esas Komisyon her zaman önerge verebilir. Birden fazla imzalı önergelerde ilk imza Genel Kurulda okunur, önerge ayrıca tutanağa eklenir.

Komisyon sıralarında, toplantı yeter sayısını temin edecek sayıda komisyon üyesi yer almamışsa komisyon temsilcisi, komisyon metninin değiştirilmesini isteyen önergelerin reddini veya komisyona iadesini isteyebilir.

MADDE 10. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 91 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 91. — Temel kanunları, içtüzüğü ve ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişimi ile doğrudan ilgili yeniden yapılanma kanunlarını bütünlü ile veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda görüşülmesinde uygulanacak özel görüşme ve oylama usulü tespitine, Hükümetin, Esas Komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile veya oybirliği sağlanamaz ise, siyasî parti grupları önerisi üzerine Genel Kurulun beşte üç çoğunluğu ile karar verilir.

MADDE 11. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üç birleşim içinde cevaplandırılmayan sözlü soru işleminden kaldırılır. İstemi halinde aynı birleşimde önerge sahibine beş dakikayı geçmemek üzere söz verilir.

MADDE 12. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102 nci maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel görüşme

Madde 102. — Genel Görüşme açılması, Hükümet, siyasî parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından Başkanlıktan bir önerge ile istenebilir. Bu istem derhal gelen kâğıtlar listesine alınır, bastırılıp dağıtılır, Hükümete duyurulur ve dağıtım tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra Gündeme alınır.

Verilen önergenin metni beşyüz kelimedenden fazla ise istek sahipleri beşyüz kelimeyi geçmemek üzere önergenin özeti eklemek zorundadırlar. Genel Kurulda görüşme sırasında bu özet okunur.

Genel Görüşmede ilk söz hakkı Genel Görüşme Önergesi sahibi siyasî parti grubu veya gruplarına yahut Genel Görüşme Önergesindeki birinci imza sahibi milletvekiline veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi milletvekiline aittir.

Bundan sonraki görüşmeler hakkında genel hükümler uygulanır.

MADDE 13. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 139 uncu maddesinin ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşaretle oylama, üyelerin el kaldırmaları suretiyle yapılır. Tereddüt halinde elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkânsızlığı halinde üyelerin ayağa kalkmaları veya beş üyenin ayağa kalkarak teklif etmesi halinde de salonda olumlu ve olumsuz oy verenlerin ikiye bölünerek sayılmaları suretiyle yapılır.

Açık oylama; elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya üzerinde milletvekillerinin ad ve soyadları ile seçim çevrelerinin yazılı olduğu oy pusulalarının kutuya atılması yahut ad cetvelinin okunması üzerine adı okunan milletvekilinin ayağa kalkarak "kabul", "çekimser" veya "ret" kelimelerinden birini yüksek sesle söylemesi ve böylece açıkladığı oyunun kâtip üyelerce kayıtl edilmesi suretiyle olur.

Gizli oylama, elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkânsızlığı halinde "kabul", "ret" ve "çekimser" sözcüklerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine çarpı (x) işaretinin konması suretiyle yapılır.

MADDE 14. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 141 inci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşaret oyuna başvurulması gereken hallerde Başkan oylama yapılacağını bildirerek önce oya sunulan hususu kabul edenlerin, sonra kabul etmeyenlerin el kaldırmasını veya tereddüt halinde elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasını ister.

Kâtip Üyeler, el kaldırarak yapılan oylamada kendi oylarını Genel Kuruldaki oyların sayımı bittikten sonra Başkana bildirirler.

İşaretle oylamanın elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması suretiyle yapılması halinde Başkan, oy kullananları kürsüdeki ekrandan tespit eder. El kaldırarak yapılan oylama sırasında ise oya sunulan hususun lehinde ve aleyhinde el kaldıranları Başkan ile Kâtip Üyeler beraberce sayarak tespit ederler. Aralarında anlaşamadıkları veya oyları tespit edemedikleri hallerde Başkan oylamanın ayağa kalkmak suretiyle tekrarlanacağını bildirir.

MADDE 15. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 143 üncü maddesinde geçen "on-beş" ibaresi "yirmi" olarak değiştirilmiş, dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmadığı hallerde milletvekili bir beyaz kâğıt üzerine adını ve seçim çevresini yazıp imzalamak suretiyle oyunu kullanabilir.

MADDE 16. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak, elektronik oylamada, stresi içinde sisteme giremediğini belirten üyelerle, vekâleten oy kullanan Bakanların oyları Başkanlıkça tespit edilir ve tutanağa geçirilir.

Oyların sayımı ve dökümü kâtip üyelerce yapılır. Elektronik oylama mekanizması ile yapılan oylamada ise sonuç ekranlara yansıtılır. Tutanak ile tespit edilen sonuç aynı oturumda Başkan tarafından ilân olunur ve aynı birleşim tutanağına eklenir.

MADDE 17. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 145 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Birden fazla husus hakkında açık oylama yapılması gerekiyorsa açık oylama işlemleri elektronik oylama usulü ile yapılabileceği gibi oy pusulalarının değişik kutulara aynı zamanda atılması suretiyle de yapılabilir.

MADDE 18. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 148 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 148. – Elektronik sistemin çalışmadığı hallerde, gizli oylama “kabul”, “ret” ve “çekimser” sözcüklerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine (x) işaretinin konması suretiyle yapılır.

MADDE 19. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 183 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 183. – Anayasa ve İçtüzükte öngörülen süreler tatil ve ara verme sırasında işlemez.

MADDE 20. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün;

– 45 inci maddesinin son fıkrası,

– 52 nci maddesinin son fıkrası,

– 142 nci maddesinde geçen “Milletlerarası anlaşmaların onaylanması, bu anlaşmalara katılma veya bu anlaşmaların belli hükümlerinin yürürlüğe konması hakkındaki katılma bildirimlerinin yapılmasının uygun bulunması hakkındaki kanun tasarılarının tümü” ile “... Anayasanın değiştirilmesine dair kanun tekliflerinin herbir maddesi ile tümü ...” ibaresi,

– 103 üncü maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 21. – Bu içtüzük yayınına takip eden ay başında yürürlüğe girer.

MADDE 22. – Bu içtüzük Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

6.10.1999

Prof. Dr. Ziya Aktaş

İstanbul

Güler Aslan

İzmir

Dr. Fırat Dayanıklı

Tekirdağ

E. Safder Gaydalı

Bitlis

Numan Gültekin

Balıkesir

Emrehan Halıcı

Konya

Turhan İmamoğlu

Kocaeli

Yekda Açıkgöz

Samsun

Saffet Başaran

İzmir

Salih Dayoğlu

İzmir

Prof. Dr. Cengiz Güleç

Sivas

Prof. Dr. Sacit Günbey

Diyarbakır

Mustafa Haykar

Kırşehir

Prof. Dr. Abdülkadir Akcan

Afyon

Mehmet Çimen

İzmir

Hasan Erçelebi

Denizli

Zafer Güler

İstanbul

Teoman Rıza Güneri

Konya

Ediz Hun

İstanbul

<i>M. Bedri İncetahtacı</i> Gaziantep	<i>Yılmaz Karakoyunlu</i> İstanbul	<i>Prof. Dr. Mehmet Kaya</i> Kahramanmaraş
<i>Emre Kocaoğlu</i> İstanbul	<i>Hayati Korkmaz</i> Bursa	<i>Prof. Dr. Abdurrahman Küçük</i> Ankara
<i>Hüseyin Mert</i> İstanbul	<i>Gönül Saray Alphan</i> Amasya	<i>Ahmet Sancar Sayın</i> Antalya
<i>Süleyman Servet Sazak</i> Eskişehir	<i>Akif Serin</i> İçel	<i>Rahmi Sezgin</i> İzmir
<i>Nevfel Şahin</i> Çanakkale	<i>Turhan Tayan</i> Bursa	<i>Prof. Dr. Necdet Tekin</i> Kırklareli
<i>Dr. Mehmet Telek</i> Afyon	<i>Dr. Nazif Topaloğlu</i> Muğla	<i>Aydın Tümen</i> Ankara
<i>Kemal Vatan</i> İzmir	<i>Fikret Uzunhasan</i> Muğla	<i>Gaffar Yakın</i> Afyon
<i>Masum Türker</i> İstanbul	<i>Fadlı Ağaoğlu</i> İstanbul	<i>M. Hadi Dilekçi</i> Kastamonu

GEREKÇE

Yeni bir yüzyıla girerken bilgi, bir kuruluş veya bir ülke için önemli kaynakların en başında gelmektedir. Böylesi bir kaynağın en etkin bir şekilde kullanımı için doğrudan bilgi altyapısı ve bilgi teknolojileri ile ilgili ve bu alanda stratejik planlama yapıp, kurumlar arası eşgüdümü sağlayacak bir kurumsal yapı her ülke için zorunlu hale gelmiştir. Daha şimdiden pek çok ülkede ulusal bilgi sistemlerinden, bölgesel ve küresel bilgi sistemlerinden söz edilmektedir. Türkiye dışında bütün OECD ülkelerinde bu konuda görevli en az bir kurum/kuruluş bulunmakta, bazılarında ise bu konuda yetkili ve sorumlu bakanlıklar bulunmaktadır.

TBMM İttizük çalışmaları sırasında TBMM Bilgi ve Teknoloji Komisyonu adı ile bağımsız bir komisyon kurularak bilgi ve teknoloji konusundaki gereken yasal çalışmaları hızlandırmak ve gerek mevcut hükümete, gerekse de gelecekteki hükümetlere bu konularda sağlıklı öneriler oluşturabilmek Devlete ve halka yardımcı olacaktır. Komisyon kendi alanında öneriler oluşturmak yanında konu ile ilgili yasal çalışmalarda da etkin bir rol oynayabilecektir.

TBMM'de halen mevcut olan Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu (Sanayi ve Ticaret Bakanlığı), (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı) ve (Devlet Bakanlığı/MTA ve ETİ Holding) gibi üç bakanlığın gerektirdiği çalışmalarla zaten çok yüküdü. TBMM bünyesinde oluşturulacak bu yeni komisyon ile özellikle bilgi ve teknoloji konularında daha etkin çalışmaların yapılabilmesi mümkün olabilecektir.

Önerilen Bilgi ve Teknoloji Komisyonu adlı bu yeni ve bağımsız Komisyonun çalışmalarında ulusal bilgi sistemi kavramı içinde kurumlardaki bilginin etkin kullanımı ve kurumlararası bilgi alışverişini etkin hale getirmek yanında bilgisayar ve iletişim gibi bilgi teknolojilerinden deprem teknolojisine, gen teknolojisine ve nükleer teknolojiye kadar çeşitli teknolojiler konusunda gerekli yasal çalışmaları da yapabilmek, desteklemek mümkün olacaktır.

Bu önerinin TBMM'de grubu bulunan tüm partilerimizin mensubu milletvekilleri tarafından desteklenmesi de büyük bir önem ve değer taşımaktadır.

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ZİYA AKTAŞ VE 42 ARKADAŞININ TEKLİFİ
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN BİR MADDESİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA İÇTÜZÜK TEKLİFİ**

MADDE 1. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 20 nci maddesinin (11) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (17) numaralı bent eklenmiştir.

11. Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonu;

17. Bilgi ve Teknoloji Komisyonu.

MADDE 2. – Bu İçtüzük yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu İçtüzük Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5.3.1973 tarih ve 584 karar sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 20 nci maddesinin 1 inci fıkrasına bir bent eklenmesi hakkındaki İçtüzük değişikliği teklifim ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Hasan Gemici

Zonguldak

GENEL GEREKÇE

1923 yılında laik, demokratik Cumhuriyetin kuruluşu ile büyük bir sosyal ve siyasî dönüşüm yaşayan Türkiye Cumhuriyeti kadın-erkek eşitliğinin sağlanması konusunda benzersiz bir deneyime sahip ülkelerden biridir. Bu dönemde kadının kamusal alana katılımını devlet eliyle destekleme, yasal alanda radikal değişiklikler ve ayrımcı gelenek ve değerlerin dönüştürülmesi kadın-erkek eşitliğini sağlamanın temellerini oluşturmuştur. Eğitimin ve öğretimin birleştirilmesi, kıyafet devrimi, Türk Kanunu Medenisinin kabulü, kadınların seçme ve seçilme hakkının tanınması ve daha pek çok değişiklik, kadınları genç Cumhuriyetin kurucuları ve eşit yurttaşları konumuna yükseltmiştir. Dolayısıyla, Türkiye 1930 ve 1940'lı yıllarda o dönem için oldukça gelişkin sayılabilecek bir eşitlik standardını yakalamayı başarabilmiştir.

Ancak, bu hızlı gelişmeler 1960'lı yıllarda Batı dünyasında eşitliği hedefleyen değişim ve dönüşümü yakalamada yetersiz kalmış, tüm kazanımlara rağmen Türkiye'de yasalarda yer alan ve zamanına göre eşitlikçi hükümler taşıyan düzenlemelerin hayata geçirilebilmesi çoğunlukla mümkün olamamış, kamusal ve daha çok özel alandaki eşitlik talepleri ancak 1980'li yıllarda sesini yeniden duyurmayı başarabilmiştir. Türkiye'de halen, üç kadından biri okuma yazma bilmemekte, kadınların eğitim düzeyleri bölgeler ve kırsal itibarıyla büyük farklılıklar göstermektedir. Kadın sağlığı temel bir sorun alanı olarak varlığını sürdürmektedir. Kadınlar karar mekanizmalarında eşit sayı ve güçte temsil edilememekte, ekonomik kaynaklara erişememe sorununu derinliğine yaşamaktadırlar.

Tüm bu olumsuzlukları gidermenin yollarından biri eşitlik çabalarının kurumsallaşmasıdır. Bu nedenle Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), Pekin Eylem Platformu ve diğer Birleşmiş Milletler belge ve dokümanları eşitliğe yönelik çabaların kurumsallaşmasını öngörmektedir. Bu çerçevede, birçok ülke kamu örgütlenmesi içinde kadın sorunlarına yönelik olarak çalışan bir organ ile yetinmemiş, ulusal mekanizmaları çeşitlendirme yoluna gitmiştir. Örneğin İngiltere'de ulusal mekanizmayı, kadın birimi, kadın konusundan sorumlu iki bakan ve Kabine Alt Komitesi oluşturmaktadır. Eşit Fırsatlar Komitesi ise farklı bir yapılanma ile ulusal mekanizmanın unsurlarından birini oluşturmaktadır. Çeşitli kademelerde örgütlen-

miş ulusal mekanizmaların yanında Kuzey Ülkeleri Bakanlar Kurulu özel olarak kadın-erkek eşitliği bakış açısını işgücü piyasası politikalarına ve gençlik politikalarına yerleştirme çalışmaları yapmaktadır.

Bu bağlamda, 20. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kurulan ve Türkiye'de bir ilki oluşturan Kadının Statüsü Araştırma Komisyonu çalışmaları büyük bir önem arz etmektedir. Söz konusu Komisyon çalışmaları sonucunda yayınladığı raporda CEDAW'a konulan çekincelerin kaldırılması; toplumsal cinsiyet eşitliğinin tüm plan ve politikalara yerleştirilmesi; eğitim, istihdam ve politik alanlarda kadının güçlendirilmesi için özel önlemler alınmasını, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Komisyonunun kurulmasını tavsiye etmiştir.

Türkiye CEDAW'ın 15 inci ve 16 ncı maddelerine koyduğu çekinceleri kaldırmıştır. İç hukukumuzda yapılması gereken değişiklikler hususunda Türk Medeni Kanunu Tasarısının Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk edilmesi önemli bir adımın atılmış olduğuna işaret etmektedir. Bu olumlu gelişmelerin hızla sonuca ulaştırılması ve yeni adımların atılabilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde daimi bir Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Komisyonunun bulunması gerekmektedir.

Türkiye'de kadının hukukî, ekonomik, sosyal ve siyasal konumunu, cinsler arası eşitsizliğe yol açan faktörleri ve alınabilecek önlemleri ortaya koymak, CEDAW'ın tam anlamı ile hayata geçirilebilmesini sağlamak için gerekli yasal düzenlemeleri yapmak ve TBMM'nde kadın-erkek eşitliğini sağlamak üzere gerekli önlemleri saptamak amacı ile bir Kadın-Erkek Eşitliği İzleme Komisyonunun kurulmasının gerekli ve yararlı olacağı düşünülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Türkiye Büyük Millet Meclisinin mevcut komisyonlarına ilâve olarak 17 nci Komisyonunun Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Komisyonu adı ile kurulması düzenlenmiştir.

Madde 2. – Yürürlük maddesidir.

Madde 3. – Yürütme maddesidir.

ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ HASAN GEMİCİ'NİN TEKLİFİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA TEKLİF

MADDE 1. – 5.3.1973 tarihli ve 584 karar sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 20 nci maddesinin 1 inci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“17. Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Komisyonu”

MADDE 2. – Bu İçtüzük yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu İçtüzük Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

İşlay Saygın

İzmir

GEREKÇE

Güntümüz çağdaş, demokratik kabulleri gereği Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi resmî terminolojisine yerleşmiş olan kadının insan hakları, insan hakları genel çerçevesi içinde ve fakat özel önlemlerin hayata geçirilmesiyle korunmaktadır. İnsan haklarına ilişkin tüm uluslararası sözleşmeler her iki cinsle işaret etmekle birlikte uygulamalara bakıldığında kadın sorunlarının ayrı bir alan oluşturduğu görülmüştür.

Ülkemizde de, Anayasa gereği kadın-erkek yasa önünde eşit haklara sahip olmakla birlikte yamsal gerçeklere ve istatistiksel verilere dayanarak yoksulluktan en çok mağdur olan, eğitim olanaklarından gereğince yararlanamayan, istihdam ve yönetimde erkeklerle eşit şansa sahip olmayan cinsin kadın olduğunu kabul etmek gerekmektedir. Temelde eğitim ve karar alma sürecinde yerleşik rol kalıpları nedeniyle gereğince yer alamayan kadınlar açısından bu durum, uygarlığın nimetlerinden erkekler ölçüsünde yararlanamamaları sonucunu doğurmaktadır.

1975 yılında, kadının statüsünün yükseltilmesi hedeflenerek başlatılan dünya çapındaki çabalar süreci birçok ülkede Kadın-Erkek Eşitliği Çerçeve Yasası, parlamentolarda Kadın Hakları İzleme Komisyonu, Kadın Bakanlıkları gibi yasal ve kurumsal gelişmelerle somutlaştırmıştır.

Uygar toplumların en temel göstergelerinden biri olan kadın-erkek eşitliğinin yaşama geçirilmesi, eşitlikçi ve paylaşımcı aile modelinin benimsenerek öncelikle aile içi demokrasinin yerleştirilmesi amacıyla ülkemizde de benzer gelişmelerin sağlanması kaçınılmaz görünmektedir.

Yanı sıra, bu yolda atılacak yasal, idarî ve kurumsal adımlar, Türkiye'nin taraf olduğu bu konudaki uluslararası sözleşme ve deklarasyonlar ile 1969 tarihli Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi uyarınca, sözleşmelerin devletlerin bağlayıcı niteliği gereğidir. 1985 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanarak 19 Ocak 1986 tarihinde yürürlüğe konulan BM Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi taraf devletleri kadınlara karşı ayrımcılık oluşturan mevcut yasa, yönetmelik, âdet ve uygulamaları değiştirmek ve feshetmek ve kadın-erkek eşitliğini fiilen sağlamak üzere geçici ve özel önlemler almakla yükümlü kılmaktadır.

Kadınlara fırsat önceliği de dahil olmak üzere tüm önlemlerin alınması gereğini vurgulayan, 1995 yılında gerçekleştirilen Dördüncü Dünya Kadın Konferansı sonunda 186 ülke tarafından kabul edilen Eylem Planı ve Pekin Deklarasyonu ile Avrupa Konseyi Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu kararları üye ülkelerde fiilen kadın-erkek eşitliği sağlanıncaya kadar bu özel önlemlerin sürdürülmesine işaret etmektedir.

Ayrıca, gerek Kasım 1998'de İstanbul'da gerçekleştirilmiş olan Avrupa Konseyi kadın-erkek eşitliğinden sorumlu Bakanlar Konferansında alınan kararlar uyarınca, gerekse 23 Temmuz 1998 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulmuş 3 Kasım 1998'de Genel Kurul'da görüşülmüş olan Kadının Statüsünün Araştırılarak Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin Yaşama Geçirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirleri Tespit Etmek Amacıyla Kurulan 10/219 esas sayılı Meclis Araştırma Komisyonu Raporunda da önerildiği gibi, Cumhuriyetin getirdiği yurttaşlık ve seçme, seçilme hakkı gibi temel haklardan yararlanan kadınlarımızın güntümüz koşullarında çağdaş kazanımlardan tam ve eşit olarak yararlanmasını sağlamak üzere; TBMM'ne sevk edilen yasaları bu çerçevede değerlendirecek ve temel hak ihlalleri konusunda görüş bildirecek bir yapının Meclis bünyesinde bulunmasında yarar vardır.

Kadının erkekle eşit durumuna getirilmesi, kuruluşundan bu yana Türkiye Cumhuriyeti devrimleriyle amaçlanan bir hedefin gerçekleştirilmesi yolunda önemli bir adım olacaktır.

İZMİR MİLLETVEKİLİ İŞILAY SAYGIN'IN TEKLİFİ
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 14 üncü maddesine aşağıdaki (10) numaralı bent eklenmiş ve mevcut (10) numaralı bendin numarası (11) olarak değiştirilmiştir.

(10) Başkanlık Divanı bünyesinde oluşturulacak "Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Kurulu" aracılığıyla kadın-erkek eşitliğini her alanda sağlamak ve izlemek amacıyla çalışmalar yapmak;

MADDE 2. – Bu İçtüzük yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu İçtüzük Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

14.6.2000

Esas No. : 2/94, 2/232, 2/286, 2/307,

2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449

Karar No. : 17

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça Esas Komisyon olarak Komisyonumuza;

– 1.7.1999 tarihinde gönderilen, İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun "TBMM İçtüzüğünde Bazı Değişiklikler Yapan Kanun Teklifi" (2/94),

– 27.7.1999 tarihinde gönderilen, İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın "İçtüzük ile İlgili Değişiklik Kanun Teklifi" (2/232),

– 18.8.1999 tarihinde gönderilen, Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın "Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin İçtüzük Teklifi" (2/286),

– 4.10.1999 tarihinde gönderilen, Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un "Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi" (2/307),

– 6.10.1999 tarihinde gönderilen, Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın "Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapan İçtüzük Teklifi" (2/310),

– 6.10.1999 tarihinde gönderilen, Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ile Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in "Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi" (2/311),

– 19.10.1999 tarihinde gönderilen, İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının "Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifi" (2/325),

Komisyonumuzun 7.10.1999, 23.12.1999, 24.12.1999, 20.1.2000, 25.1.2000, 26.1.2000, 22.2.2000, 1.3.2000, 11.5.2000, 25.5.2000 ve 7.6.2000 tarihli toplantılarında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Rauf Bozkurt, Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanı, Kanunlar ve Kararlar Müdürü ve diğer ilgililerin de katılımıyla teklifler görüşülmüştür.

Söz konusu teklifler; Meclisin daha süratli, etkin, sağlıklı ve verimli çalışmasını sağlamaya yönelik olarak hazırlanmıştır.

Komisyonumuzun 7.10.1999 tarihli ilk toplantısında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüztüğü değişikliği tekliflerinin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmış ve maddelere geçilmesi ile birlikte bu tekliflerin birleştirilerek görüşülmesi ve öncelikle kurulacak bir alt komisyonda değerlendirilmesi karara bağlanmıştır.

Alt Komisyon, 12.10.1999 tarihinde Hatay Milletvekili Sayın Namık Kemal Atahan'ı başkan seçerek çalışmalarına başlamıştır. Alt Komisyon, Anayasa Komisyonundan aldığı yetkiyle İttüztüğün 181 inci maddesi hükmü çerçevesinde tekliflerin yanısıra İttüztüğün tümünü incelemeye almış ve gerekli görülen yerlerde değişiklik teklifleri getirerek raporunu hazırlamıştır.

Komisyonumuz 23.12.1999 tarihindeki toplantısından itibaren Alt Komisyon raporu ve oluşturduğu metin üzerinden çalışmalarına devam etmiştir.

Alt Komisyon metninde; tekliflerde öngörülen değişikliklerin yanısıra, andiçme, başkanın görevleri, başkanvekilliği sayısı ve seçimi; komisyonların görevleri, siyasi partilerin komisyonlara üye bildirmeleri, çalışma saatleri, meclis soruşturması, genel kurul çalışmalarında hükümetin temsili, genel kurulda evrak okunması, arşiv, disiplin suçlarının komisyonlarda kıyasen uygulanması, yasa-ma dokunulmazlıklar ile ilgili hükümlerde değişiklik içeren düzenlemelere yer verilmiştir.

Alt Komisyonca kabul edilen metnin maddeleri üzerindeki görüşmelerde şu sonuçlara varılmıştır.

- İlk toplantı ve andiçme ile ilgili 3 üncü maddeden tören ibarelerinin çıkarılması ve andiçmenin yapılacağı gün milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Kanallarında ilanını takip eden üçüncü gün ve saat 13.00'de yapılmasını öngören 1 inci madde oybirliği ile kabul edilmiştir. Andiçme bir tören olarak değil, görev olarak değerlendirilmiştir.

- Mevcut 8 inci madde metnindeki "yasama döneminin birinci birleşiminin ilk oturumundan başlayarak" ifadesi değiştirilerek "Milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanından itibaren Başkan seçilinceye kadar" olan dönem için Geçici Başkanlık Divanı oluşturulmasını düzenleyen 2 nci madde oybirliği ile kabul edilmiştir. Bu değişiklikle uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

- Başkanvekilliklerinin oranı en yüksek olan siyasi parti grubundan başlayarak sıra ile dağıtılması ve eşitlik halinde kur'a çekilmesi esasını öngören 3 üncü madde oybirliği ile kabul edilmiştir.

- Genel Kurulda kâtip üyelerin evrak okumasına son verilmiş, Başkanlık Divanıca belirlenecek görevlilerce evrak okunması esası getirilmiştir. Spikerlik eğitim almış uzman kişilerin evrak okuması; bu konuda eğitim veren ilgili kurumlardan ve TRT'den yararlanılmasının uygun olacağı belirtilmiştir. Bu konuyu düzenleyen 4 üncü madde oybirliği ile kabul edilmiştir.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının; Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetine yönelik hakaret ve saldırı hallerinde dava açma, suç duyurusunda bulunma ve diğer işlemleri yapma yetkisi açıkça 14 üncü maddede ifade edilmiştir. Ayrıca bu maddeye eklenen 10 numaralı bentle Başkanlık Divanıca "Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilgi ve Teknoloji Kurulu" oluşturulmaktadır. Bu kurul bilgi ve teknoloji alanında gerekli çalışmaları yapmak ve ilgili komisyonlara görüş bildirmek üzere öngörülmüştür. Alt Komisyon Metninin bu düzenlemeleri içeren 5 inci maddesi Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komisyonumuz; 1 Mart 2000 tarihli toplantısında Esas Komisyon olarak havale edilen İzmir Milletvekili İşlay Saygın'ın "Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüztüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İttüztük Teklifi (2/449)" ile Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin "Türkiye Büyük

Millet Meclisi İttüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İttüzük Teklifi (2/442)"ni yürütmekte olduğu İttüzük değişikliği çalışmalarını çerçevesinde görerek gündemindeki tekliflerle birleştirme kararı almıştır. Bu tekliflerden 2/449 ile TBMM Başkanlık Divanı bünyesinde "Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Kurulu" kurulması, 2/442 esas sayılı teklif ile ise "Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Komisyonu" kurulması öngörülmektedir. Komisyonumuzca, kadın-erkek eşitliğini her alanda sağlamak, bu konudaki uygulamaları incelemek, talepleri değerlendirmek, yasa denetimine ve kurallaşmaya yönelik öneriler oluşturmak amacıyla çalışmalar yapmak üzere Başkanlık Divanıca, "TBMM Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Kurulu" oluşturulması yönünde 14 üncü maddeye 11 numaralı bent eklenmiştir.

Bilgi ve Teknoloji Kurulu ile, Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Kurulunun oluşumu, görev ve yetkilerinin Başkanlık Divanıca hazırlanacak yönetmelikte belirlenmesi esası benimsenmiştir.

— 6 ncı madde ile mevcut 20 nci madde metnindeki sıra çerçevesinde Komisyonların adları ve görevleri belirlenmektedir. Halen uygulanmakta olan İttüzüğün gerekçesinde yer alan görevler bölümü İttüzük metnine alınmıştır. Yetki kanunları, Anayasa değişikliğini yasalara yansıtma üzere hazırlanan tasarı ve tekliflerle Cumhurbaşkanınca bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen kanunlar Anayasa Komisyonunun görevlerine dahil edilmiş; Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonunun adında mevcut metinde yer alan "bilgi ve teknoloji" kelimeleri çıkartılmıştır.

Bu düzenleme ile özellikle havale konusunda ortaya çıkan aksaklıkların en aza indirilmesi amaçlanmaktadır. Bu madde de Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

— Siyasal parti gruplarının komisyon üyelikleri için adaylarını on gün içinde Başkanlığa bildirmeleri ile Anayasa ve Adalet Komisyonları üyeliklerinin bir üyede birleşmeyeceği esasını öngören 7 nci madde oybirliği ile kabul edilmiştir.

— 8 inci madde ile; komisyon üyeliklerinde boşalma halinde noksan üyeliğin 10 gün içinde tamamlanması ve temsil sayısı az olan partinin beş gün içinde işlem yapmaması durumunda Başkanın kura ile çekilecek ismi belirlemesi esası getirilmiştir. Bu madde de oybirliği ile kabul görmüştür.

— Tasarı, teklif veya kanun hükmünde kararnamelelerin esas ve tali komisyonlara havalesiyle ilgili 23 üncü madde çerçeve 9 uncu maddede yeniden düzenlenmiş ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

— Komisyon Başkanının gündemi belirlerken başkanvekili, sözcü ve kâtibin görüşüne başvurmasını öngören 10 uncu madde Komisyonumuzda oybirliği ile kabul edilmiştir.

— 11 inci maddede; başkan olmadığı zaman başkanvekili, sözcü, o da yoksa kâtibin Komisyon başkanlık edeceği, Genel Kurulda gizli oylamanın zorunlu gördüğü hallerde komisyonlarda da karar oylamasının gizli olacağı belirtilmiştir. Bu madde de Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir. Daha sonra yapılan tekrar-i müzakerede Komisyonlardaki gizli oylama ile ilgili bölüm madde metninden çıkarılmıştır. Komisyonlardaki çalışmaların niteliği gereği oylamaların açık olmasının daha doğru olduğu belirtilmiştir.

— Alt Komisyon metninin Komisyonlarca uzman çağrılmasına ilişkin 12 ve Anayasaya uygunluk incelemesiyle ilgili 13 üncü maddeleri uygulamada sıkıntı doğuracağı gerekçesiyle, Komisyonumuzca kabul edilmemiştir.

— Kabul edilen 12 nci madde ile komisyon raporu ile ilgili hakların, raporun yazılmasından sonra duyuruya gerek olmaksızın Komisyon Başkanının belirleyeceği uygun süre içinde kullanılması esası getirilmiştir.

– 13 üncü madde ile; önceki dönemlere ait raporların açıkça bildirilmek kaydı ile Komisyonca benimsenebileceği öngörülmüştür.

– 14 üncü madde ile disiplin cezalarının komisyonlarda da kıyasen uygulanması esası kabul edilmiştir.

– 15 inci madde ile komisyonlar bütteninin yılda iki yerine bir defa yayımlanması öngörülmüştür.

– Alt Komisyon metninde olmayan 56 ncı madde ile ilgili değişiklik önergesi verilmiş, bu önerge ile “Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında milletvekilleri başı açık bulunurlar” cümlesinin ikinci fıkraya eklenmesi teklif edilmiştir. Bu önerge önce reddedilmiş, daha sonra İttüzüğün 43 üncü maddesi uyarınca yapılan tekrir-i müzakere talebi sonucunda Komisyonumuzca 16 ncı madde olarak oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

– Soru ve cevap stresi mevcut uygulama doğrultusunda yirmi dakika ile sınırlanmış ve bu değişiklik 17 nci madde olarak oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

– Anayasa ve İttüzük değişikliği, yasama dokunulmazlığı, Meclis soruşturması ve seçim kararı alınmasında hükümetin temsilinin aranmamasına yönelik düzenlemeyi içeren 18 inci madde Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

– Çerçeve 19 uncu madde ile görüşmelerin tamamlanması ile ilgili 72 nci madde yeniden düzenlenmiştir.

– Mevcut 77 nci maddede değişiklik yapan, çerçeve 20 nci madde ile Cumhurbaşkanınca tekrar görüşülmek üzere TBMM’ne geri gönderilen kanunlar ile Meclis soruşturması önerge ve raporları hükümsüz sayılan işler arasına alınmıştır.

– Bir maddenin fıkralarının ayrı ayrı oya konulmasının en az yirmi üye tarafından teklif edilmesi halinde Genel Kurul kararıyla mümkün olacağı çerçeve 21 inci maddede düzenlenmiştir.

– Anayasaya aykırılıkla ilgili en fazla üç önerge verileceği ve bu önergelerin diğer önergelerin önce oylanacağı hususu çerçeve 22 nci maddede kabul edilmiştir.

– Çerçeve 23 üncü madde ile İttüzüğün 85 inci maddesinin Tetkik Kurulunu düzenleyen birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

– 24 üncü madde ile son konuşmalar beş dakika ile sınırlanmıştır.

– 25 inci madde ile her madde için en fazla beş değişiklik önergesi verilmesi ve bu önergelerin kanun tasarısı veya tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanuncaya kadar Başkanlığa verileceği esası getirilmiştir.

Bu önergeler birden fazla imza taşıyorsa ilk beş imza Genel Kurulda okunacaktır. Komisyonumuz bu maddeyi oy çokluğu ile kabul etmiştir. Daha sonra yapılan tekrir-i müzakere sonucu “bu önergelerin kanun tasarısı veya tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanuncaya kadar Başkanlığa verilebileceği” yönündeki düzenleme metinden çıkarılmıştır.

– Temel kanunların görüşülmesinde uygulanacak özel görüşme ve oylama usulünün tespitine, hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği veya oybirliği sağlanmaması durumunda siyasi parti grupları önerisi üzerine Genel Kurulun üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu ile karar verilmesini içeren çerçeve 26 ncı madde oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

– 27 nci maddede, seçimlerin yenilenmesi kararının sadece savaş sebebiyle geri alınması öngörülmektedir.

— 28 inci madde ile genel görüşme düzenlenmekte, öngörüşme kaldırılmaktadır.

— 29 uncu maddede Meclis araştırması Anayasadaki şekliyle tanımlanmaktadır. Ayrıca 103 üncü maddenin kaldırılması nedeniyle doğacak boşluğu giderecek bir düzenlemeye maddede yer verilmektedir.

— 30 uncu maddeyle Meclis soruşturması önergesinin metninin beş yüz kelimeden fazla olması durumunda beş yüz kelimeyi geçmeyen özetinin eklenmesi zorunluluğu getirilmektedir.

— 31 inci madde ile; Meclis Soruşturma Komisyonuna seçilecek üye ve memurlar için soruşturma konusuyla ilgili görüşünü açıklamamış olma şartı kaldırılmaktadır.

— 32 nci madde ile; Soruşturma Komisyonu raporuyla ilgili 112 nci maddede sūratle sonuçlandırmaya yönelik değişiklik yapılmıştır.

— 33 ve 34 üncü madde ile dilekçelerin incelenmesiyle ilgili olarak "İdarî yargı için öngörülen cevap süresinin geçirilmiş olması" halini görüşmeme kapsamı dışında tutmuş, konusu suç teşkil edebilecek hususlarda komisyona suç duyurusunda bulunma yetkisi tanınmıştır.

— 35 inci madde ile dokümanlıklarla ilgili raporların Genel Kurulda öncelikle görüşülmesini sağlayacak değişiklikler yapılmıştır.

— 36, 37, 38 ve 39 uncu maddelerde elektronik oylama sistemi ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir.

— 40 ıncı madde ile bir yasama yılı içinde sağlık raporuna dayanmadan aralıksız iki ay veya daha fazla izin alan milletvekillerinin ödenek ve yoluk haklarının bu süreler için düşeceği hükme bağlanmıştır.

— 41 inci madde ile İttüdüğün 156 ncı maddesine konuşma yasağı bir bent olarak eklenmiştir.

— 42 ve 43 üncü maddelerle soruşturma komisyonlarının ilgili kurallara uyulmaması halleri, kınama ve Meclisten geçici çıkarma cezaları arasına alınmaktadır.

— 44 üncü madde ile milletvekilini tanıtıcı rozetlerin başka kurum ve kişilerce kullanılmasını önleyecek tedbirlerin Başkanlıkça alınacağı hususu öngörülmektedir.

— 45 inci madde ile eşya ve demirbaşların denetlenmesi, arşivle birlikte yeniden düzenlenmiştir.

— 46 ncı maddeyle Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüdüğünün 180 inci maddesi yeniden yazılmıştır.

— 47 nci maddeyle İttüdüğün değiştirilmesine dair 181 inci maddede Anayasa Komisyonunca hazırlanan değişiklik metninin Başkanlık Divanınca benimsenmesi metinden çıkarılmıştır.

— 48 inci maddeyle sürelerin tatil ve ara verme sırasında işlememesi ile ilgili 183 üncü madde yeniden yazılmıştır.

— 49 uncu madde TBMM İttüdüğünde değiştirilen, yürürlükten kaldırılan ve eklenen ibarelerle ilgilidir. Bu maddede değiştirilen ibarelerle, başkanvekillerinin sayısının 4'den 5'e çıkarılması, gündem dışı konuşmalara Hükümetin vereceği cevabın 10 dakika ile sınırlandırılması, komisyonlarda boşalan üyeliğin 10 gün içinde tamamlanması, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarının saat 15.00 yerine saat 14.00'te başlaması, "hal tercümesi varakası" ibaresinin "özgeçmiş belgesi", "varaka" ibaresinin "belge" ve "ilmi rütbeleri" ibaresinin "akademik unvanları" olarak değiştirilmesi kabul edilmiştir.

49 uncu maddede ayrıca;

Dilekçe Komisyonu üyelerinin başka komisyonlara üye olma yasağı kaldırılmış,
Genel görüşmenin tek görüşmeye indirilmesi nedeniyle 103 üncü madde metinden çıkarılmış,
Devlet sırları ile ticarî sırları Meclis araştırması kapsamının dışında tutan 105 inci maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmış,

Yasama dokunulmazlıklarıyla ilgili kurulan Hazırlık Komisyonlarında da savunma hakkının her halükârda tanınması öngörülmüş,

Milletlerarası anlaşmalar ve Anayasa değişikliği ile ilgili oylamalar, açık oylamanın zorunlu olduğu haller kapsamından çıkarılmış,

Dahili Nizamnamenin yürürlükten kalkmasını düzenleyen 184 üncü madde yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu maddede ayrıca, Genel Kurulda Komisyonları başkan, başkanvekili ve sözcüğünün yanı sıra kâtibin de temsil etmesi,

Yasama dokunulmazlığı raporlarının gündemde Meclis soruşturması raporları kısmında yer alması,

Hükümetin çekilmesi durumunda siyasi partiler ve seçim kuruluna ilişkin önerilerin görüşülmesine devam edilebileceği,

Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması hakkındaki istemlerin derhal Karma Komisyona havale edilmesi,

Yöntünde ibareler eklenmiştir.

— Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 50 ve 51 inci maddeler oybirliği ile kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin Komisyonumuzda oylamasının tamamlanmasından sonra, İktisadî değişikliğini içeren metnin kapsamlı bir değişiklik öngördüğü ve bu nedenle TBMM İktisadîğünün 91 inci maddesi kapsamında değerlendirilmesi ve Genel Kurulda öncelikle ve özel görüşme usulüyle görüşülmesinin önerilmesi oya sunulmuştur. Bu öneri ve teklifin tümü oya sunulmuş ve Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Ek : Alt Komisyon raporu ve metni

Başkan
Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa
(56 ncı maddeye ilişkin şerhle.)

Kâtip
Sühan Özkan
İstanbul

Üye
H. Tayfun İçli
Ankara

Başkanvekili
N. Kemal Atahan
Hatay
(Madde 49, 21 inci madde ile ilgili açıklamam ekte.)
Üye
Ahmet İyimaya
Amasya
(Muhtelif maddelere muhalefetim var.
Zabıtlara geçti. Şerhi yazacağım.)
Üye
Salih Çelen
Antalya
(İmzada bulunamadı)

Üye
Şaban Kardeş
Bayburt

Üye
Fahrettin Kukaracı
Erzurum
(56, 60, 83, 89, 91 inci maddelere
muhalifim.)

Üye
Edip Özgenç
İçel
Üye
Mehmet Ali Şahin
İstanbul
(İçtüzüğün 56, 60, 83, 87, 91 ve
9 uncu maddelerinde yapılan değişikliğe
muhalif olarak imzalıyorum.)

Üye
Işın Çelebi
İzmir
Üye
Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş
(Muhalefet şerhi ile.)
Üye
Mehmet Kundakçı
Osmaniye

Üye
İsmail Alptekin
Bolu
(İçtüzüğün 56, 60, 83, 87, 91 ve
9 uncu maddelere muhalif olarak.)

Üye
Mehmet Şandır
Hatay

Üye
Cavit Kavak
İstanbul
Üye
Mustafa Verkaya
İstanbul

Üye
Mehmet Özcan
İzmir
Üye
Sadık Yakut
Kayseri

Üye
Şeref Malkoç
Trabzon
(İçtüzük çerçeve madde 16 (56), 17 (60),
21 (83), 25 (87), 26 (91), 49 (9) maddeleri-
ne muhalifim. Muhalefet şerhimi yazacağım.)

İÇTÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALARIM

1. Alt Komisyon çalışmaları sırasında aşağıda belirttiğim hususun İçtüzüğe eklenmesini talep etmiş, ancak bu talebim kabul edilmemişti.

Milletvekili seçilme yeterliliğini hükmen kaybedenlerin parasal hakları saklı kalmak kaydıyla milletvekillerinin yararlandıkları haklardan yararlanma olanaklarının kaldırılması gerekir; örneğin Devlet aleyhinde işlenen suçlardan hüküm giyen birinin eski milletvekili sıfatının verdiği haklardan yararlanmaması gibi, örnekler çoğaltulabilir.

2. TBMM İçtüzüğünün, "Parti gruplarının komisyonlarda temsili" başlıklı 21 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında yer alan hüküm; Dilekçe Komisyonu üyelerinin diğer Meclis komisyonlarına seçilmesini yasaklamıştır.

Sözü edilen kural; TBMM Genel Kuruluna niabeten görev yapan komisyonların yasama çalış-
malarını etkili ve verimli biçimde yapmalarını sağlamak amacıyla yöneliktir. Dilekçe Komisyonu, iş

yoğunluğu ve evrak akışı açısından oldukça yoğun bir komisyondur. Dolayısıyla bu komisyonda üye olan milletvekillerinin başka komisyonlara yeterince zaman ayırabilmesi olanaklı değildir.

Anılan kural; yukarıda belirtilen pratik gerekçelerle parlamento hukukumuzda yerleşik bir uygulama haline gelmiştir. Bu kuralın kaldırılması hukukî açıdan da önemli eksikliklere ve sorunlara yol açacağından çoğunluk kararına karşıyım.

14.6.2000

Namık Kemal Atahan

DSP Hatay

KARŞI OY GÖRÜŞÜ

A) Genel olarak :

İçtüzük, bir Meclisin sessiz anayasasıdır. Oyunun kurallarını düzenleyen önemli hukukî metinlerdendir. İçtüzüğün kapsamlı olarak sık sık değiştirilmesi; iç-anayasanın henüz oluşturulamadığı ve kurumsallaşmanın sağlanamadığını gösterir.

Bilimsel bilgiye ve kategorik ilişkilerin belirlenip tanımlanmalarına dayanmayan her değişiklik, gelecek dönemlerdeki değişikliklere davetiye çıkarmak anlamına gelecektir. Söz gelimi, parti görüşünün yürümediği, üyenin vicdanına terkedildiği alanlarda “gizli oy” yöntemi; zorunlu ve yapısal bir önlemdir. (Anayasa Mad. 100/4; 83/6). Ancak bilimsel bilgiden ve analizden uzaklaşarak, “saydamlık” ilkesine bir slogan olarak sarılıp “Meclis soruşturması ve yasama dokunulmazlığı” kurumlarını “kayırmacılığın” pençesine teslim etmek -şimdi olduğu gibi- her zaman mümkündür. Oysa bu işlerde “gizli oy” kuralının benimsenmesi, bu dönem değişikliklerinin belirleyicisi olabilir.

Kurumsallaşmanın ve toplam kalitenin bir şartı olarak yasama enstitüsü veya yasama araştırması kurumu, ivedilikle kurulmalı; tüzük değişikliği dahil her yasama faaliyetine bilimsel bilgi ve analitik bakış aktarılabilir. “Parmaklar, hiçbir zaman gerçeği değiştiremez...”

B - 1) Özel görüşme yöntemine yaklaşımımız :

İçtüzüğün 91 inci maddesinde getirilmeye çalışılan yeni yöntem, her yönüyle bir felakettir. Çoğunluk zorbalığının bu sivil (!) silahını keşfeden demokrat kafayı (?), totaliter bir rejimde en az üç ay staja tabi tutmak gerekir.

Meclisin beşte üç çoğunluğunun benimsemesi halinde, “Temel kanun, ekonomik ve teknolojik gelişimle ilgili her yeniden yapılanma kanunu”, özel yöntemle görüşülüp oylanabilecektir. Bu kavramlar öylesine sınırsız ki “her kanunu” “yeniden yapılanma” addetmek mümkün. Tam bir keyfilik alanı.

a) Özel yöntemi belirleyecek karar nisabı, şu andaki koalisyon çoğunluğuna fazlasıyla tekabül etmektedir. Muhalefete gereksinim duyacak bir nisabın benimsenmemesi, uzlaşma arayışından uzaklaşmadır. “Dediğim dedik” anlayışı, ince ayar bir usulle teklife sindirilmiştir.

b) Danışma Kurulunda oybirliğine dayanmayan özel görüşme yönteminin demokratik ülkelerde örneği bulunmamaktadır. Örnek yokluğu, yöntemin keşfedilememiş olmasından değil, demokrasiyle bağdaşmamasındandır. Grubu bulunan bir partinin benimsemediği bir yöntem, her teklif/tasarı için “ayrı içtüzük” kuralı anlamına gelir. O işte partinin katılımına “ambargo” anlamına gelir. Bu anlayışı, Any. 2.95/2.68/2 kurallarına sığdırmak mümkün müdür?

c) Değişiklik, halen yürürlükte olan ve oybirliğine dayalı “özel görüşme yöntemini” dahi ortadan kaldırabilecektir. Teklifin kurullaşması halinde Anayasa Mahkemesinin vereceği iptal kararı halen yürürlükte olan şekliyle dahi bu görüşme yöntemini sona erdirebilir. Çünkü mevcut yöntem, anayasal yargı denetiminden geçmemiş olup anayasaya uygunluğu mutlak değildir. (Any. Mad. 153/6). “Aşınlıklar, makûlleri de yok edebilir.”

d) "Özel yöntem", öyle sınırsız ve çeşitli somut örnekler içerir ki, yarın mucitlerini dahi hayretler içinde bırakabilir. 500 maddelik bir yasayı, yarım saatte Meclisten çıkaracak özel yöntemler, çoğunluk iradesiyle gündeme gelebilir. Ancak bu yolla oluşturulan iradeler, özleri itibariyle hiçbir zaman milletin eseri sayılamaz; meşruiyet tabanında yer tutamaz.

e) Parlamento kapısına her zaman topla "kilit" asılmaz. İttüzkte çoğunluk parmaklarıyla dikilen bir abide kural (!), "Meclisin kapılarına asılmış kilit" vazifesini görebilir. Teklif olunan ve Anayasa Komisyonumuzca kabul edilen "özel görüşme yöntemi", kutsal mürekkepten üretilmiş kilitten başka birşey değildir. Genel Kurul aşamasında, bu girişimin önlüne geçilememesi halinde, demokrasimiz ve Meclisimiz ciddi bir yara alacaktır. "Muhalefet olmadan da kanun çıkarabiliriz" anlayışı, demokrasiden ürken bir yönelişin göstergesidir.

2) Diğer bazı değişikliklere yaklaşımımız :

İttüzük teklifinin diğer maddeleriyle ilgili karşı görüşlerimiz, Anayasa Komisyonunun tutanaklarına geçmiştir. Tutanaklardaki beyanlarımız, atıf yoluyla muhalefet şerhimizin unsuru kılınmışlardır. "Meşru engelleme"nin demokratik bir uzlaşma aracı olduğu gerçeği, 60 ncı madde değişikliğinde gözardı edilmiştir. Kamusal alan/özel alan ayırımı açısından Türkiye Büyük Millet Meclisinin konumu ve mevcut uygulamanın teamül değeri gözetilmeden 56 ncı maddede değişiklik yaparak çözüm arayışı doğru değildir.

Çok olumlu değişiklikler içermesine rağmen sorunu bütüncül ve kalıcı kural üretme anlayışı içinde ele almayan teklifin genel yapısına karşıyız.

Saygılarımla.

12.6.2000

Ahmet İyimaya

DYP Amasya

MUHALEFET ŞERHİ

(16 ncı madde hakkında)

TBMM İttüzüğününün 56 ncı maddesine bir cümle ekleyen 16 ncı maddeye karşıyız. Çünkü 56 ncı maddeye eklenen cümleye göre tüzük değişikliklerinin yürürlüğe girmesinden itibaren;

"Milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında başları açık olarak bulunacaklardır."

Böyle bir düzenleme, kanaatimizce, her şeyden önce;

- Aziz Milletimizin ruh yapısına, sonra hem
- İnsan haklarına, hem
- Demokratik Devlet İlkesine, hem
- Laiklik İlkesine, hem
- Atatürk İlkelerine ve hem de,
- Kadın-erkek eşitliği ilkesine,

Aykındır. Şöyle ki;

I - Düzenleme, Yüce Milletimizin Ruh Yapısına Aykındır;

Yeni düzenleme, asıl itibariyle bayan milletvekillerin TBMM'ne başörtüsüyle girmesini yasaklamaktadır. Halbuki Anadolu'da kadın ve kızlarımızın en az yüzde sekseni başını örtmektedir. Bu örtünme onların hem inançlarının, hem de geleneklerinin bir gereğidir.

Başörtüstüne yasak koymak, Anadolu insanının hem geleneğine hem de inancına karşı savaş açmak anlamına gelir.

Bu durumu çok iyi bilen bir siyasi partimiz, 18 Nisan 1999 Genel Seçimlerinden önce, Türkiye'nin hemen hemen her ilinde, ilçesinde, beldesinde, köyünde, halkın karşısına geçerek,

“– Başörtüsü zulmünü biz çözeriz. Oylarınızı bize verin!”

Diyerek oy istediler. Aldılar da.

Üstelik aynı parti, Yüce Milletimizin huzuruna, başörtülü bayan adaylarla çıktı.

Üniversite kapılarında binlerce başörtülü evladının coplandığını, tutuklandığını, feryadlı figân ettiğini, mahkemelere verildiğini, hapisanelere atıldığını gören gözül yaşlı, kalbi kırık ve bağı yaralı Halkımız, söz konusu partiye akın etti. Mübarek oyları ile o partiyi iktidar yaptı.

Şimdi ise... Aynı partinin oyları ile başörtüsü “resmen” yasaklanıyor. Bu yasak, Milletimiz için kabul edilemez bir yasaktır.

Bu yüzden 16 ncı maddenin getirmiş olduğu yasağa karşıyız.

II – 16 ncı Maddenin Getirdiği Yasak, İnsan Haklarına Aykırıdır :

İnsan haklarını düzenleyen uluslararası anlaşmaların tamamına göre :

İnsan hakları kutsaldır. Devletlerin asıl görevi, bu hakları korumaktır. Mevzuat olarak hukuk, bu haklar için bir zırh olmak mecburiyetindedir.

– İnanç hakkı,

– İnanca uygun eğitim ve öğrenim hakkı,

– Öğrendiğini ifade ve anlatma hakkı,

– İncasına uygun giyinme ve yaşama hakkı,

Temel insan haklarının ayrılmaz birer parçasıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin resmî bir kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığının birçok kararına göre başörtüstü yasağı inanç hakkına aykırı olduğu için, 16 ncı maddeye karşıyız.

III – Düzenleme, Demokrasiye Aykırıdır :

Yukarıda belirtildiği ve esasen herkesin bildiği gibi, Anadolu'da kadın ve kızlarımızın en az yüzde sekseni başörtülüdür.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde başörtüstü yasağı uygulamak, bayan nüfusun yüzde sekseninin seçilme haklarının ellerinden alınması demektir. Böyle bir uygulamanın demokrasiyle bağdaşması mümkün değildir.

Bu yüzden 16 ncı maddeye muhalifiz.

IV – Yasak, Laiklik İlkesine Aykırıdır :

Laikliğin klasik tanımına göre “Devlet dine, din de devlete karışmayacaktır. Her ikisi de birbirine karşı saygılı olacaktır.”

Halbuki yasak ile Devlet adına küçük bir azınlık, dine karşı baskıcı ve saldırgan bir duruma geçmektedir.

Böyle bir durum ise, yani Devletin dine karşı baskıcı ve saldırgan bir tavır alması laiklik ile bağdaşamaz.

Laiklik ilkesine açıkça aykırı olduğu için 16 ncı maddeye karşıyız.

V – Yasak, Atatürk İlkelerine Aykırıdır :

Atatürk ilkeleri arasında kadın kıyafetine dokunan hiçbir ilke yoktur.

Devrim Kanunları, Anayasamızın 174 üncü maddesinde tek tek belirtilmiştir. Bunlar arasında da başörtüsünü yasaklayan bir hüküm yoktur.

Atatürk dönemindeki Meclis altımlerine bakacak olursak, orada başı açık olmayan birçok bayan milletvekilinin olduğunu görürüz.

Nasıl ki bir zamanlar, Tevfik Fikret'in dediği gibi;

“Kanun, diyerek kanunlar çiğnenmiş” ise, şimdi de “Atatürk İlkeleri!” denilerek Atatürk İlkeleri çiğnenmektedir.

16 ncı madde bunun somut örneklerinden biridir. Bu yüzden 16 ncı maddeye karşıyız.

VI – Yasak, Kadın-Erkek Eşitliğine Aykırıdır :

Yasakçılar, “Biz, başörtüsüne değil, başörtüsünün bir siyasî simge olarak kullanılmasına karşıyız.” diyorlar.

Bu ifade, samimiyetten uzak bir ifadedir. Çünkü her şeyden önce başörtüsü siyasî bir simge değildir.

Aksini iddia edenler için şu soruyu sormak gerekiyor;

Atatürk'un annesinin, kız kardeşinin ve eşinin de başları örtülü idi. Acaba onların örtüsü hangi siyasî partinin simgesi idi?

Sonra Meclis'e siyasî simge ile girmek, mesela Genel Kurulda parti rozeti takmak yasak mı?

Kısaca belirtmek gerekir ki; erkekte “sakal” genel olarak neyin simgesi ise kadında da türban yahut başörtüsü “o”nun simgesidir.

16 ncı madde, erkekte sakalı yasaklamayıp, kadında başörtüsünü yasakladığı için eşitlik prensibine aykırıdır.

Bu yüzden de 16 ncı maddeye karşıyız.

İsmail Alptekin

Bolu

Prof. Dr. Mustafa Kamalak

Kahramanmaraş

MUHALEFET ŞERHİ

(35 inci madde hakkında)

Çerçeve madde 35 ile, Meclis İçtüzüğü'nün 133 üncü maddesi değiştirilmiştir. Bu değişiklik yerindedir, fakat eksiktir.

Değişikliğin daha tam olabilmesi için 133 üncü maddenin 3 üncü fıkrasının 2 nci cümlesi de değiştirilerek düzeltilmeliydi. Çünkü söz konusu 2 nci cümleye göre;

Anayasa Komisyonu ile Adalet Komisyonu üyelerinin toplamından oluşan 50 kişilik Karma Komisyonun, mesela oybirliği ile almış olduğu bir kararına TBMM Genel Kurulunda bir tek üye dahi itiraz edebiliyor. Bu itiraz üzerine de 50 kişilik Karma Komisyonun kararı Genel Kurulda yeniden tartışmaya açılabilir.

Halbuki Alt Komisyon kurmuş, burada sanık milletvekilini dinlemiş, dosyayı incelemiş, Karma Komisyonunda sanık milletvekilini yeniden dinlemiş, dosyayı bir defa daha incelemiş olan Karma

Komisyunun kararını verdikten sonra, dosyayı tekriri müzakere yoluyla yeniden görüşebilmesi için en az 26 sayın üyenin imzası (itirazı) gerekmektedir.

Karma Komisyonda, karar verildikten sonra 25 üyenin dahi itirazı dinlenemez.

Hiç şüphe yok ki 550 kişilik Genel Kurul, 50 kişilik Karma Komisyondan hem çok daha büyük, hem de çok daha önemlidir.

Karma Komisyonda yirmibeş üye itiraz edemezken, bu üyelere sadece birinin itiraz ederek söz konusu karar Genel Kurulda tartışmaya açabilmesi bir çelişkidir.

Bu çelişkinin giderilmesi lazımdır. Bu çelişkinin giderilmesi için de itiraz edecek milletvekillerinin sayısının Karma Komisyunun üye tam sayısının yarısından (25'den) fazla olması, mesela Meclis üye tam sayısının yüzde beş nispetinde (28 kişi) olması, kanaatimizce uygun olacaktır.

Nitekim 35 kişilik Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyununun kararlarına karşı Genel Kurulda, (2.4.1987 tarih ve 3346 sayılı Kanununun 8 inci maddesine göre) ancak 20 milletvekili itiraz edilmektedir. 20'nin 35'e oranı (20/35)=4/7'dir.

Genel Kurul üye tam sayısının yüzde beşinin (28'in), 50 kişilik Karma Komisyona oranı da (28/50)=yuvarlak 4/7'dir.

Buna göre Meclis İçtüzüğü'nün 133 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasının 2 nci cümlesi mesela;

"On gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının yüzde beşi tarafından yazılı olarak itiraz edilmezse, bu rapor kesinleşir." şeklinde düzeltilmeliydi.

Prof. Dr. Mustafa Kamalak

Kahramanmaraş

İsmail Alptekin

Bolu

MUHALEFET ŞERHİMDİR

İçtüzük hükümleri çoğulculuk ve katılımcılık gibi demokrasinin genel prensiplerine aykırı olamaz.

İçtüzükte yapılması öngörülen kimi değişiklikler bu ilkelere aykırılık oluşturmaktadır.

Örneğin; kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi sırasında soru-cevap süresinin 20 dakikayla sınırlandırılması, birden fazla fıkradan oluşan maddelerin fıkralarının ayrı ayrı oylanması için 20 imzanın dışında ayrıca Genel Kurul kararına da ihtiyaç duyulması, değişiklik önergelerindeki imza sahiplerinden sadece ilk 5 imzanın okunacak olması ile temel kanunlar için Danışma Kurulunda oybirliği şartının kaldırılmış olması gibi...

Özellikle herkesi yakinen ilgilendiren temel kanunlar için muhalefetin devre dışı bırakılması Anayasaya da aykırılık oluşturmaktadır...

Diğer yandan TBMM'nin bir devlet dairesi, milletvekillerinin de bir devlet memuru gibi görülerek geriye doğru bir adım anlamı taşıyan 56 ncı maddedeki değişiklik Parlamentomuza gölge düşürecektir.

Meclisimizin, Türkiye şartlarına göre masrafı oldukça fazladır. Bir de buna beşinci bir Meclis Başkanvekilliği ve personelinin eklenecek olmasını da isabetli bulmuyorum.

Arz edilen nedenlerle, İçtüzüğün 9, 56, 60, 83, 87 ve 91 inci maddeleri ile yapılan yeni düzenlemelere muhalifim.

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

Anayasa Komisyonu
İçtüzük Alt Komisyon Raporu

Esas No. : 2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

7.10.1999 tarihli toplantımızda kurulması öngörülen Alt Komisyonumuz 12.10.1999 tarihinde Sayın Namık Kemal Atahan'ı Başkan seçerek çalışmalarına başlamıştır. Anayasa Komisyonunda varılan karar doğrultusunda, İçtüzüğün 181 inci maddesi hükümüne göre Komisyonumuza havale edilen Kanun Tekliflerinin yanısıra İçtüzüğün tamamı Komisyonumuzca incelemeyi geçirmiş ve gerekli görülen yerlerde değişiklik teklifleri getirilmiştir.

— Andiçme ile ilgili 3 üncü maddeden tören ibareleri çıkarılmıştır. Andiçme bir tören olmayıp görev olarak değerlendirilmelidir.

— Başkanın görevlerini düzenleyen 14 üncü maddede Meclisin ve Milletvekillerinin itibarının korunması amacıyla suç duyurusunda bulunma yetkisi açık olarak ifade edilmiştir.

Bu maddede ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı bünyesinde "Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilgi ve Teknoloji Kurulu" oluşturulması öngörülmektedir. Bu kurul, Türkiye'nin yeni çağa başarı ile girebilmesi ve bunun gerektirdiği değişimi başarı ile gerçekleştirebilmesi ve gelişmesini sürdürebilmesi için gereken bilgi ve teknoloji alt yapısını yeterince oluşturabilmek ve geliştirebilmek için gerekli yasal diğer düzenlemeleri öngören tasarılar hazırlama ve görüş üretmekle görevli kılınmıştır. Kurulun oluşum şekli, görev ve yetkileri yönetmelikle düzenlenecektir.

— Başkanvekillerinin sayısı beşe çıkarılmış, eşitlik halinde, kur'a esaslı getirilmiştir. Sayın Şahin bu değişikliğe muhalif kalmıştır.

— Genel Kurul'da katip üyelerin evrak okumasına son verilmektedir. Yapılan düzenleme ile evrak okuma işini Başkanlık Divanıca belirlenecek, spikerlik eğitimi almış uzman kişilerin yapması öngörülmektedir. Bu çerçevede TRT'den ve bu konuda eğitim veren kurumlardan yararlanılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

— Komisyonların adları ve görevleri ana hatlarıyla 20 nci maddede düzenlenmiştir. Böylece tasarı ve tekliflerin havesiyle ilgili olarak çıkabilecek tereddütlerin bir ölçüde de olsa giderilmesi amaçlanmaktadır. Anayasa ve Adalet Komisyonu üyeliklerinin aynı kişiye birleşmemesi esası getirilmiştir.

Siyasi parti gruplarınınca süresinde üye bildirmemesi ya da noksan üyeliklerin tamamlanmamasında siyasi parti grubunun kendisine düşen üyelikten vazgeçmiş sayılacağı, ayrıca tespit sonucunda temsil sayısı azalan partiden azalan sayıda üyenin çekilmemesi durumunda kur'a ile çekilecek üyenin belirlenmesi esası getirilmiştir. Böylece uygulamada belirsiz durumların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

— Tali komisyonla havale sırasında hangi konularla sınırlı olarak havale yapıldığının belirtilmesi öngörülmüştür.

— Çalışma saatleri yeniden düzenlenmiş, haftanın üç günü yerine dört günü (pazartesi, salı, çarşamba ve perşembe) saat 14.00 - 19.00 arası çalışılması; her ayın son haftasında çalışma yapılması uygun görülmüştür. Böylelikle, çalışma saatlerinde bir azalma olmayıp tam tersine artış sağlanarak, coğrafi ayrılığın getirdiği sorunların, seçmenin ayağına giderek çözümlenmesi amaçlanmaktadır.

— Anayasa değişikliği, yasama dokunulmazlıkları, soruşturmalar ve seçim kararında hükümetin temsilinin aranmaması konusunda 62 nci maddede değişiklik yapılmıştır. Parlamentonun münhasıran yetkisinde bulunan bu konularda hükümetin temsili aranmamalıdır.

— Meclis Soruşturması da 77 nci madde kapsamında hükümsüz sayılacak işler içinde değerlendirilmiştir. Meclis Soruşturmasının hükümsüz sayılan işler arasında değerlendirilmemesi durumunda; yasama döneminde sonuçlandırılmayan soruşturmaya ilişkin 113/A maddesi İttüzüğe eklenmiştir. Bu madde şu şekildedir.

Yasama döneminde sonuçlandırılmayan soruşturma

Madde 113/A. — Bir yasama döneminde işleri görüp sonuçlandırılmayan soruşturma için yeni bir komisyon kurulur. Bu Komisyon, önceki komisyonun, bulunduğu noktadan işe devam eder. Komisyon işlemleri geçerliliğini korur. Yeni komisyona, işin bitirilmeyen bölümü için Anayasanın 100 üncü maddesi çerçevesinde uygun süre verilir.

— Hükümetin çekilmesi halinde kanun tasarısı ve tekliflerini düzenleyen 78 inci maddeye Anayasa ve İttüzük değişikliklerinin yanısıra siyasi partiler seçim hukukuna ilişkin öneriler de erteleme dışında tutulmuştur.

— Redde ilişkin rapora itiraz konusu uygulamadaki yanlış anlamaları giderecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

— Son konuşmalar beş dakika ile sınırlanmıştır.

— Meclis soruşturması ile ilgili olarak süresinde rapor verilmemesi halinde uygulanacak müeyyideler açıkça belirlenmiştir.

— Dilekçe komisyonuna, incelemeleri sırasında öğrenilen ve konusu suç teşkil edebilecek hususlarda suç duyurusunda bulunmak yetkisi verilmiştir.

— Karma Komisyona, şartlarını taşımayan dosyaları iade yetkisi tanınmıştır. Özellikle Anayasanın 83 üncü maddesinin birinci fıkrası (sorumsuzluk) kapsamında olan dosyalar ile gerekli süreyi tamamlamayan dosyalar için bu yetki tanınmıştır. Bu değişikliğe Sayın Atahan muhaliftir.

— Elektronik oylama mekanizması dikkate alınmak suretiyle oylama şekilleri yeniden düzenlenmiştir. Bu konuda tekliflerdeki düzenlemeler esas alınmıştır.

— Disiplin cezalarının kıyasen komisyonlarda da uygulanması öngörülmüştür. Böylece uygulamada karşılaşılan sıkıntılarının giderilmesi hedeflenmektedir.

— Arşiv konusu 179 uncu madde kapsamına alınmıştır. Arşiv düzeni ile ilgili bir yönetmeliğin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından düzenlenmesi esası getirilmiştir.

— Milletvekili seçilme yeterliliğini kaybeden eski milletvekillerinin parasal hakları dışında kalan yararlandıkları haklardan yararlanamamaları yönünde değişiklik yapılması Sayın Namık Kemal Atahan tarafından önerilmiş ancak kabul edilmemiştir.

— Tali komisyonun kaldırılması yönünde görüş belirten Sayın Atahan ve Sayın Yakut 23 üncü madde ile ilgili düzenlemeye, soru ve cevap süresini yirmi dakika ile sınırlayan 60 inci maddede öngörülen değişikliğe Sayın İyimaya, değişiklik önerileri ile ilgili 87 nci maddedeki değişikliğe Sayın İyimaya ve Sayın Şahin muhalif kalmışlardır.

Kıyafetle ilgili olarak 56 nci maddede öngörülen değişiklik lehinde Sayın Atahan ve Sayın Özkan oy kullanmış ancak oy çokluğu ile öneri reddedilmiştir.

Temel kanunlarla ilgili 91 inci maddedeki değişiklik önerisine Sayın Özkan ve Sayın Yakut katılmış, Sayın İyimaya ve Sayın Şahin karşı çıkmış, Sayın Atahan çekimser kalmıştır. Bu nedenle maddeyle ilgili karar Alt Komisyonumuzda oluşmamış, bu şekilde Anayasa Komisyonuna sunulması kararlaştırılmıştır.

Alt komisyonumuz yazım tekniği ve anlam bakımından gerekli gördüğü değişiklik ve eklemeleri de ilgili maddelerde yapmıştır.

Bu çerçevede Alt Komisyonumuzca hazırlanan İçtüzük değişikliği teklifimiz ilişikte sunulmuştur.

Raporumuz Anayasa Komisyonuna saygı ile sunulur.

Başkan
Namık Kemal Atahan
Hatay

Üye
Sadık Yakut
Kayseri

Üye
Mehmet Ali Şahin
İstanbul
(9/1, 60/6, 83/2, 87, 91 ve 102 nci maddelerdeki bazı yeni düzenlemelere muhalif olarak imzalıyorum.)

Üye
Sühan Özkan
İstanbul

Üye
Ahmet İyimaya
Amasya
(Gerekçede belirtilen rezervlerle.)

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1. – 5.3.1973 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde geçen "beşinci gün" ibaresi "üçüncü gün", "saat 15.00" ibaresi "saat 13.00" şeklinde; son cümlesi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu birleşimde, milletvekilleri öncelikle andiçerler."

"Bu birleşimde bulunmayan milletvekilleri katıldıkları ilk birleşimin başında andiçerler."

MADDE 2. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Milletvekili Genel Seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanından itibaren Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı Milletvekili, geçici Başkan görevini yapar. İkinci en yaşlı üye, başkanvekilliği görevini yerine getirir."

MADDE 3. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "- iki adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuna sahip siyasi parti grubuna ait olmak üzere-" ibareleri çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Eşitlik halinde kur'a çekilir."

MADDE 4. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Başkanlık Divanı Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri belirler."

MADDE 5. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkraya (10) numaralı bent eklenmiş, mevcut (10) numaralı bent (11) olarak ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Türkiye Büyük Millet Meclisi adına; kişilik haklarının ihlali halleri dahil, dava açmak, suç duyurusunda bulunmak ve diğer işlemleri yapmak"

“10. Başkanlık Divanı bünyesinde oluşturulacak “Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilgi ve Teknoloji Kurulu” aracılığı ile bilgi ve teknoloji alanında ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği dahil gerekli çalışmaları yapmak, ilgili komisyonlara görüş bildirmek;”

“Başkan gerektiğinde, görevlerini yerine getirmek üzere, Başkanvekillerinden birisini kendisine yazıyla vekil olarak tayin eder.”

MADDE 6. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 20 nci maddesinin kenar başlığı ile birlikte birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Komisyonların adları ve görevleri

Madde 20. – Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonlarının adları ve görevleri şunlardır:

1. Anayasa Komisyonu: Anayasa yapımına, değiştirilmesine veya kaldırılmasına yönelik kanun tekliflerini, yetki kanunlarıyla ilgili tasarıları, yasama meclisinin seçimi, faaliyetleri, üyelerin statüsü ve hakları hakkındaki kanun tasarı ve tekliflerini, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hakkındaki teklifleri; Bakanlar Kurulu'nun ve bakanlıkların kuruluş ve çalışma usulleri hakkındaki kanun tasarı ve tekliflerini; siyasi partilerin statüsü ile ilgili kanun tasarı ve tekliflerini; anayasa konuları ile ilgili diğer kanun tasarı ve tekliflerini; Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ve görevlerinin yerine getirilmesi ile ilgili olarak Başkanlık veya Genel Kurulca yapılacak görüş istemlerini, anayasaya aykırılık gerekçesine dayanılarak Cumhurbaşkanınca bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen kanunları incelemek, İçtüzükte öngörülen diğer görevleri yapmakla görevlidir.

2. Adalet Komisyonu: Adalet işleri ve temel kanunlarla ilgili tasarı ve teklifler ile kanun hükmünde kararnameleri inceler; genel tedvin ahengini sağlamak üzere havale edilen işlere bakar.

3. Millî Savunma Komisyonu: Millî güvenlik, savunma ve askerlik ile ilgili kanun tasarı, teklifi ve kanun hükmünde kararnameleri inceler.

4. İçişleri Komisyonu: Merkezi idarenin ve mahalli idarelerin genel olarak düzenlenmesi, emniyet, jandarma, sivil savunma ve içişleri ile ilgili diğer kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri, diğer komisyonların yetki alanı dışında inceler.

5. Dışişleri Komisyonu: Milletlerarası anlaşmaların onaylanmasının ve milletlerarası anlaşmalara katılmanın uygun bulunması hakkındaki kanun tasarılarını; Türkiye Cumhuriyetinin dış münasebetlerinin teşkilatlandırılması ve idaresi hakkındaki kanun tasarı ve tekliflerini, kanun hükmünde kararnameleri ve dış münasebetlerle ilgili diğer kanun tasarı, teklif ve kanun hükmünde kararnameleri inceler.

6. Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu: Eğitim, kültür, aile bütünlüğü'nün korunması ve aile planlaması, gençlik ve spor konuları ile ilgili kanun tasarı, teklif ve kanun hükmünde kararnameleri inceler.

7. Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu: Bayındırlık, İmar ve İskân, Ulaştırma ve Turizm işleri ile ilgili kanun tasarı, teklifleri ve kanun hükmünde kararnameleri inceler.

8. Çevre Komisyonu: Doğal, kültürel ve sosyal çevrenin korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve çevre sorunlarının önlenmesi ile ilgili kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler.

9. Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu: Çalışma, aile, sosyal güvenlik, sağlık ve sosyal yardım ile ilgili kanun tasarı, teklifi ve kanun hükmünde kararnameleri inceler.

10. Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu: Tarım, orman ve köyişleri ile ilgili kanun tasarı, teklifi ve kanun hükmünde kararname inceler.

11. Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonu: Sanayi, enerji, madencilik, akaryakıt, iç ve dış ticaret ve tekel ile ilgili kanun tasarı, teklifi ve kanun hükmünde kararname inceler.

12. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu: Bu İçtüzükle verilen görevleri yerine getirir.

13. Dilekçe Komisyonu: Vatandaşlarca yapılan dilek ve şikayetler hakkındaki yazı ve başvuruları inceler.

14. Plan ve Bütçe Komisyonu: Başkanlıkça, Hükümetçe veya genel kurulca kalkınma planı ile ilgili görülen kanun tasarı ve tekliflerini; kamu harcama veya gelirlerinde artış veya azalışı gerektiren kanun tasarı ve tekliflerini veyahut sadece belli hükümleri bu niteliği taşıyan kanun tasarı ve tekliflerinin söz konusu hükümlerini; vakıflar, milli emlak, vergi, resim ve harçlarla ilgili kanun tasarı ve tekliflerini, genel ve katma bütçe kanun tasarılarını, cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tasarıları ile cari ve ileriki yıl bütçelerinde mali yük getirecek nitelikteki kanun tasarı ve tekliflerini; kesinhesap kanunu tasarıları ile genel veya katma bütçeli dairelere bağlı döner sermayelerin kesinhesaplarının onaylanmasına dair kanun tasarılarını; mali işlerle ilgili diğer kanun tasarı, teklifi ve kanun hükmünde kararname ve Sayıştay tarafından kanun gereğince verilen raporları incelemekle görevlidir.

15. Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu: Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarını özel kanundaki hükümlere göre denetler.

16. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu: 5.12.1990 tarihli ve 3686 sayılı Kanunda belirtilen görevleri yapar.

MADDE 7. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 21 inci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "belli edilecek bir süre içerisinde" ibareleri "10 gün içinde" şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının birinci cümlesinin sonu ile son fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Süresinde bildirimde bulunmayan siyasi parti grubu, komisyonda kendisine düşen üyelikten vazgeçmiş sayılır."

"Anayasa ve Adalet Komisyonları üyeliği, bir üyede birleşemez."

MADDE 8. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 22 nci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "en kısa zamanda" ibareleri "10 gün içinde", ikinci fıkrasında geçen "Mensubu olduğu siyasi parti ile üyelik bağı sona eren" ibareleri, "Parti üyeliği sona eren" şeklinde ve son fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tespit sonunda temsil sayısı azalan partiden, azalan sayıda üyenin çekilmesi istenir. Partinin beş gün içinde işlem yapmaması durumunda Başkan, kur'a çekerek, çekilecek ismi belirler."

MADDE 9. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 23. – Tasarı, teklif veya Kanun Hükmünde Kararname, İçtüzüğü'nün 20 nci maddesindeki ölçütler esas alınarak, Başkanlık tarafından esas komisyona havale edilir.

İşin, esas komisyon dışında başka bir komisyon veya komisyonları ilgilendirmesi halinde yalnızca bu yönleriyle sınırlı olarak, onlara dahi havale yapılır. Bu durumda havale, esas komisyon ve diğer komisyonlara birlikte yapılır.

Raporu Genel Kurul görüşmelerine esas olacak komisyona “esas komisyon” denir. Tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır.

Tali komisyonun süresi içinde bir görüş bildirmemesi halinde esas komisyon raporunu hazırlar. Şu kadar ki esas komisyonun çalışmaları sona ermeden tali komisyonun raporunun ulaşması halinde, bu rapor esas komisyonca dikkate alınır.

MADDE 10. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Başkan, toplantı ve gündem için başkanvekili, sözcü ve katibin görüşüne başvurur.”

MADDE 11. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 27 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Komisyonlar, başkanlarının yönetiminde çalışır. Başkan bulunmadığı zaman başkanvekili, yoksa sözcü, o da yoksa katip komisyona başkanlık eder.”

“Anayasanın, Genel Kurul'da gizli oylamayı zorunlu gördüğü hallerde, komisyonlardaki karar oylaması da gizlidir.”

MADDE 12. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 30 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyonlar, fikirlerini almak üzere tasarı ve tekliflere doğrudan katkıda bulunmamış uzmanları çağırabilir.”

MADDE 13. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38 inci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

“Şu kadar ki, komisyonların gündeminde bulunan tasarı ve tekliflerin Anayasaya uygunluğu yönünden incelenmesinin Anayasa Komisyonunca istenmesi durumunda bu yönüyle sınırlı olmak üzere teklif veya tasarı Anayasa Komisyonuna gönderilir.”

MADDE 14. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 42 nci maddesinin son fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Şu kadar ki, bu haklar, raporun yazılmasından sonra başlamak üzere başkanlığın belirleyeceği uygun süre içinde kullanılır.”

MADDE 15. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 44 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Önceki dönemlere ait raporlar, açıkça bildirilmek kaydıyla, komisyonca benimsenebilir.”

MADDE 16. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 46. – Bir komisyonda söz kesilir, şahsiyatla uğraşılır ve düzeni bozma hareketlerinde bulunulursa, komisyon başkanı düzeni sağlar. Disiplin suçları ve cezaları konusunda bu İçtüzüğü'nün 13 üncü kısım hükümleri komisyon toplantıları için kıyasen uygulanır.

MADDE 17. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 47. – Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, her yasama yılında komisyonlara havale edilmiş veya komisyonlarca Genel Kurul'dan geri alınmış yahut Genel Kurul'ca komisyonla-

ra geri verilmiş işlerin hangi safhada olduğunu belirten bir bülten düzenler. Bu bülten, Genel Kurul tutanağına eklenir ve yılda bir defa yayımlanır.

MADDE 18. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 54 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Resmi tatile rastlamadığı takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul’u her ayın ilk üç haftası, Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe günleri saat 14.00-19.00 arası çalışır.”

MADDE 19. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 60 ıncı maddesinin altıncı fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Soru ve cevap süresi yirmi dakika ile sınırlıdır.”

MADDE 20. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 62 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Anayasa değişikliği, yasama dokunulmazlığı, İçtüzük değişikliği, meclis soruşturması ve seçim kararı alınması dışında her görüşmenin başından sonuna kadar, Hükümet adına görüş bildirmek üzere başbakan veya ilgili bakan veya zorunlu hallerde yetkilendirilmiş birinci derecede sorumlu daire amirlerinden bir kamu görevlisi hazır bulunur. Bu kişiler görüşmenin başında hazır değilse, o konudaki görüşme bir defalık gelecek birleşime bırakılır.”

MADDE 21. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 72 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 72. – Tüzükte başkaca bir hüküm yoksa, her konuda, her siyasi parti grubunun grupları adına ve iki üyenin kendileri adına birer konuşma hakları vardır. Bu konuşmalardan sonra görüşmeler tamamlanmış olur.

MADDE 22. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 77. – Bir yasama döneminde sonuçlandırılmamış olan kanun tasarı ve teklifleriyle, Cumhurbaşkanınca tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen kanunlar hükümsüz sayılır. Ancak, Hükümet veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri bu tasarı, teklif veya kanunları yenileyebilirler.

Yasama dönemi başında, önceki dönemde verilmiş soru, Meclis araştırması, Meclis soruşturması, genel görüşme ve gensoru önergeleri hükümsüz sayılır.

MADDE 23. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 83 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görüşülen bir madde birden fazla fıkradan oluşmuşsa bu fıkraların, en az yirmi üye tarafından yazılı olarak teklif edilmesi halinde ayrı ayrı oya konmaları Genel Kurul kararıyla mümkündür.”

MADDE 24. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 84 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 84. – Bir kanun tasarı veya teklifinin Genel Kurul'daki görüşülmesi sırasında tasarı veya teklifin belli bir maddesinin Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle reddini isteyen en fazla üç önerge verilir. Bu önergeler diğer önergelerden önce oylanır.

MADDE 25. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 85 inci maddesinin kenar başlığı “maddi hatalar” olarak değiştirilmiş ve birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 26. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 86 ncı maddesinin son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Bu konuşma beş dakikayı geçemez.”

MADDE 27. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 87 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu esaslar dairesinde her madde için beşten fazla önerge verilemez.”

“Değişiklik önermeleri kanun tasarı veya tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren tümtü üzerindeki görüşmeler tamamlanuncaya kadar Başkanlığa verilebilir. Ancak, Hükümet veya esas komisyon her zaman önerge verebilir. Birden fazla imzalı önergelerde ilk beş imza Genel Kurulda okunur, önerge ayrıca tutanağa eklenir.”

MADDE 28. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 91 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 91. — Temel kanunları, İçtüzüğü ve ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişimi ile doğrudan ilgili yeniden yapılanma kanunlarını bütünü ile veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda görüşülmesinde uygulanacak özel görüşme ve oylama usulü tesbitine, hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile veya oybirliği sağlanamaz ise siyasî parti grupları önerisi üzerine Genel Kurulun beşte üç çoğunluğu ile karar verilir.

MADDE 29. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 95 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Seçimlerin yenilenmesi kararı ancak, savaş sebebiyle geri alınabilir.”

MADDE 30. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102 nci maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel görüşme

Madde 102. — Genel görüşme açılması, Hükümet, siyasî parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından Başkanlıktan bir önerge ile istenebilir. Bu istem derhal gelen kâğıtlar listesine alınır; Genel Kurula, Hükümete duyurulur ve dağıtım tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra gündeme alınır.

Verilen önergenin metni beş yüz kelimedenden fazla ise istek sahipleri beş yüz kelimeyi geçmek üzere önergenin özetini eklemek zorundadır. Genel Kurulda görüşme sırasında bu özet okunur.

Genel görüşmede ilk söz hakkı genel görüşme önergesi sahibi siyasî parti grubu veya grupları, hükümet yahut genel görüşme önergesindeki birinci imza sahibi milletvekiline aittir.

Bundan sonraki görüşmeler hakkında genel hükümler uygulanır.”

MADDE 31. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Meclis araştırması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin belli bir konuda bilgi edinmek için yapacağı incelemidir.”

MADDE 32. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 107 nci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Verilen önergenin metni beşyüz kelimedenden fazla ise istek sahipleri beşyüz kelimeyi geçmek üzere önergenin özetini eklemek zorundadırlar. Genel Kurulda bu özet okunur.”

MADDE 33. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 109 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "... veya daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde ya da dışımda bu konudaki görüşünü açıklamış ..." ibareleri metinden çıkarılmış ve son fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Komisyonda görevli memurlar için de aynı hüküm uygulanır."

MADDE 34. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 110 uncu maddesinin ikinci fıkrasına "çalışmaları" ibaresinden sonra gelmek üzere ve "karar oylamaları" ibareleri ile aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Soruşturma için öngörülen kesin süre içerisinde sonuca ulaşılamamış olması veya raporun başkanlığa verilmemesi disiplin suçu oluşturur. Ayrıca raporun düzenlenip başkanlığa yedi gün içinde ulaştırılmasını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, komisyondan ister. Bu gibi durumlar da Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı suç duyurusunda bulunur."

MADDE 35. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 112 nci maddesinin birinci ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Soruşturma komisyonu raporu komisyon tarafından makama tevdiini izleyen en geç yedi gün içinde, Başkanlıkça bastırılarak hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya Bakanla gönderilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine derhal dağıtılır. Rapor, üyelere dağıtıldıktan 7 gün sonraki birleşimin gündemine alınır ve öncelikle görüşülür."

"Komisyonun Yüce Divana sevk etmeme yönündeki raporlarının reddi ancak, raporu kabul etmeyen oy çoğunluğunun Yüce Divana sevk nisabına ulaşması ile mümkün olur. Bu halde rapor komisyona iade edilerek en geç 7 gün içinde dayanılan ceza hükmünü de içerecek şekilde Yüce Divana sevk yönünde yeniden düzenlenir. Komisyonun iki toplantıda temsilcisinin bulunmaması halinde, Komisyon aranmaksızın görüşmeler sonuçlandırılır."

"Karar oylaması gizli yapılır."

MADDE 36. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 116 nci maddesinin birinci fıkrasının 4 no.lu bendinde geçen "kesin" ibaresi metinden çıkarılmış ve bende aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"(İdari yargı için öngörülen cevap süresinin geçirilmiş olması hali hariç)"

MADDE 37. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 120 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İncelemeler sırasında komisyon tarafından öngörülen ve konusu suç teşkil edebilecek hususlarda suç duyurusunda bulunulur."

MADDE 38. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 133 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve son fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Şartlarını taşımayan dosyaları iade eder."

"Hazırlık ve Karma Komisyon karar oylamaları gizlidir."

MADDE 39. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 139 uncu maddesinin ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşaretle oylama, üyelerin el kaldırmaları suretiyle yapılır. Sonuç alınmaması halinde işaretle oylama, elektronik cihazla yapılır. Mekanizmanın çalışmaması halinde, üyelerin ayağa kalkmaları veya beş üyenin ayağa kalkarak teklif etmesi halinde de salonda olumlu ve olumsuz oy verenlerin ikiye bölünerek sayılmaları suretiyle yapılır."

“Açık oylama; elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya üzerinde milletvekilinin ad ve soyadlarıyla seçim çevrelerinin yazılı olduğu oy pusulalarının kutuya atılması yahut ad cetvelinin okunması üzerine adı okunan milletvekilinin ayağa kalkarak “kabul”, “çekimser” veya “ret” kelimelerinden birini yüksek sesle söylemesi ve böylece açıkladığı oyunun kâtip üyelerce kaydedilmesi suretiyle olur.”

“Gizli oylama, elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkânsızlığı halinde “kabul”, “ret” ve “çekimser” ibarelerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine çarpı (X) işaretinin konması suretiyle yapılır.”

MADDE 40. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 141 inci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşaret oyuna başvurulması gereken hallerde Başkan oylama yapılacağını bildiren önce oya sunulan hususu kabul edenlerin, sonra kabul etmeyenlerin el kaldırmasını veya tereddüt halinde elektronik oylama mekanizmasının kullanılmasını ister”

“Kâtip üyeler, el kaldırarak yapılan oylamada kendi oylarını Genel Kuruldaki oyların sayımı bittikten sonra Başkana bildirirler”

“El kaldırarak yapılan oylama sırasında ise oya sunulan hususun lehinde ve aleyhinde el kaldıranları Başkan ile kâtip üyeler beraberce sayarak tespit ederler. Aralarında anlaşamadıkları veya oyları tespit edemedikleri hallerde, oylama elektronik cihazla yapılır.”

MADDE 41. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ancak, elektronik oylamada, süresi içinde sisteme giremediğini belirten üyelerle vekaleten oy kullanan bakanların oyları Başkanlıkça tespit edilir ve tutanağa geçirilir.”

“Oyların sayımı ve dökümü kâtip üyelerce yapılır. Elektronik oylama mekanizması ile yapılan oylamada ise sonuç ekranlara yansıtılır. Tutanakla tespit edilen sonuç aynı oturumda Başkan tarafından ilan olunur ve aynı birleşim tutanağa eklenir.”

MADDE 42. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 148 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 148. – Gizli oylama, elektronik oylama mekanizmasının çalıştırılması veya bunun imkânsızlığı halinde “kabul”, “ret” ve “çekimser” ibarelerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine çarpı (X) işaretinin konması suretiyle yapılır.

MADDE 43. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 154 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 154. – Bir yasama yılı içinde bir sağlık raporuna dayanmaksızın aralıksız iki ay veya daha fazla izin almış olan milletvekillerinin ödenek ve yoluk hakkı bu süreler için düşer.

MADDE 44. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 156 ncı maddesine, aşağıdaki bent, ikinci bent olarak eklenmiş ve bent numaraları teselsül ettirilmiştir.

“2. Konuşma yasağı”

MADDE 45. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 160 ncı maddesine aşağıdaki bent, 6 ncı bent olarak eklenmiştir.

“6. Verilen kesin sürede soruşturma komisyonlarınca sonuca ulaşmamak veya raporu düzenlememiş olmak; raporu düzenleyip Başkanlığa vermemek.”

MADDE 46. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 161 inci maddesine aşağıdaki bent; 7 nci bent olarak eklenmiştir.

"7. Verilen yedi günlük süre içinde soruşturma komisyonlarınca tanzim edilen raporu Başkanlığa vermemiş olmak."

MADDE 47. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 175 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "hamail" ibaresi metinden çıkarılmış ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu rozetlerin başka kurum ve kişilerce kullanılmasını önleyecek tedbirler, Başkanlıkça alınır."

MADDE 48. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 179 uncu maddesinin kenar başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Eşya ve demirbaşların denetlenmesi ve arşiv"

"Söz geçen eşya ve demirbaşların defterleri ve bunlara ilişkin önemli belgeler arşive alınır. İlk meclisten bu yana arşiv malzemeleri ve arşiv düzeni ile ilgili bir yönetmelik Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından düzenlenir."

MADDE 49. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 180 inci maddesinin birinci fıkrasına "Genel Kurula" ibarelerinden sonra gelmek üzere "Bilgi için" ibareleri eklenmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 50. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 181 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "yapılabilir" ibaresi "verilebilir" olarak değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında geçen "Bu rapordaki görüşler Başkanlık Divanınca da benimsenirse," ibareleri metinden çıkarılmıştır.

MADDE 51. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 183 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 183. — Anayasa ve İçtüzükte öngörülen süreler tatil ve ara verme sırasında işlemez. 25 inci madde hükmü saklıdır.

MADDE 52. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün :

— 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen "dört" ibaresi "beş",

— 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "en kısa zamanda" ibareleri "10 gün içinde"; dördüncü fıkrasında geçen "Mensup olduğu siyasi parti ile üyelik bağı sona eren" ibareleri "Parti üyeliği sona eren",

— 17 nci maddesinin son fıkrasında geçen "otururlar" ibaresi "bulunurlar",

— 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonunda geçen "çağrılılar" ibaresi "çağrılır",

— 28 inci maddesinin son fıkrasında geçen "... en kısa zamanda" ibareleri "... 10 gün içinde",

— 31 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "önergeleri" ibaresi "önergesi",

— 80 inci maddesinin kenar başlığı "Ret raporu",

— 122 nci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "...çalışır" ibaresi "okunur",

— 143 üncü maddesinin son fıkrasında geçen "kullanabilir" ibaresi "kullanır",

— 147 nci maddesinin 1 inci fıkrasında geçen "Kanun" ibaresi "İçtüzük",

— 159 uncu maddesinin kenar başlığı "Konuşma yasağı", metinde geçen "söz söylemesi" ibareleri "konuşması",

— 174 üncü maddesinin kenar başlığı “Özgeçmiş”, metinde geçen “hal tercümesi varakası” ibareleri “özgeçmiş belgesi”, “varaka” ibaresi “belge”, 5 inci bendinde geçen “ilmi rütbeleri” ibareleri “akademik unvanları”,

Şeklinde değiştirilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün :

— 16 ncı maddesinin (3) numaralı bendi,

— 50 nci maddesinde geçen “emredici” ibaresi,

— 52 nci maddesinin son fıkrası,

— 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında geçen “... ve oyunun rengini belirtmek üzere söz alabilirler” ibareleri,

— 105 inci maddesinin son fıkrası,

— 132 nci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “gerekirse” ibaresi,

— 138 inci maddesinin son fıkrası,

— 142 nci maddesinde geçen “milletlerarası anlaşmaların onaylanması, bu anlaşmalara katılma veya bu anlaşmaların belli hükümlerinin yürürlüğe konması hakkındaki katılma bildirimlerinin yapılmasının uygun bulunması hakkındaki kanun tasarılarının tümü” ile “... Anayasanın değiştirilmesine dair kanun tekliflerinin her bir maddesi ile tümü...” ibareleri,

— 143 üncü maddesinin dördüncü fıkrası,

— 184 üncü maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün :

— 25 inci maddesinin başına “geçici komisyonlar dahil”,

— 43 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “komisyon” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturma ve dokunulmazlık halleri hariç”,

— 45 inci maddesinin birinci fıkrasına “... sözcüleri” ibaresinden sonra “veya Kâtip”,

— 50 nci maddesine “Danışma Kurulu” ibaresinden sonra “özellikli olan veya”,

— 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesine “... konuşmalar” ibaresinden sonra gelmek üzere “on dakikayı geçmemek üzere”,

— 77 nci maddesinin kenar başlığının sonuna gelmek üzere “ile diğer işlerin durumu”,

— 78 inci maddesinde geçen “... İçtüzük değişikliklerinden” sonra gelmek üzere “siyasî partiler ve seçim hukukuna ilişkin öneriler”,

— 111 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesine “...ilgili olarak” ibarelerinden sonra gelmek üzere “...savunma hakkını kullananın...”,

İbareleri eklenmiştir.

MADDE 53. — Bu İçtüzük yayımını takip eden ay başında yürürlüğe girer.

MADDE 54. — Bu İçtüzük Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN
BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1. – 5.3.1973 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde geçen "beşinci gün saat 15.00" ibaresi "üçüncü gün saat 13.00", şeklinde; son cümlesi ile ikinci fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu birleşimde, milletvekilleri öncelikle andiçerler."

"Bu birleşimde bulunmayan milletvekilleri katıldıkları ilk birleşimin başında andiçerler."

MADDE 2. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Milletvekili genel seçimi kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanından itibaren Başkan seçilinceye kadar, en yaşlı milletvekili, geçici başkanlık görevini yapar. İkinci en yaşlı üye, başkanvekilliği görevini yerine getirir."

MADDE 3. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "iki adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuna sahip siyasi parti grubuna ait olmak üzere." ibaresi çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Eşitlik halinde kur'a çekilir."

MADDE 4. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Başkanlık Divanı Genel Kurulda evrak okuyacak görevlileri belirler."

MADDE 5. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin sonuna aşağıdaki cümle, fıkraya (10) ve (11) numaralı bentler eklenmiş, mevcut (10) numaralı bent (12) olarak ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Türkiye Büyük Millet Meclisi adına; Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetine yönelik hakaret ve saldırı halleri dahil, dava açmak, suç duyurusunda bulunmak ve diğer işlemleri yapmak,"

"10. Başkanlık Divanınca oluşturulacak "Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilgi ve Teknoloji Kurulu" aracılığı ile bilgi ve teknoloji alanında ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği dahil gerekli çalışmalar yapmak, ilgili mercilere görüş bildirmek;

11. Başkanlık Divanınca oluşturulacak "Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Kurulu" aracılığı ile, kadın-erkek eşitliğini her alanda sağlamak, bu konudaki uygulamaları incelemek, talepleri değerlendirmek, yasama denetimine ve kurallaşmaya yönelik öneriler oluşturmak amacıyla çalışmalar yapmak,"

"Başkan gerektiğinde, görevlerini yerine getirmek üzere, Başkanvekillerinden birisini kendisine yazıyla vekil olarak tayin eder."

MADDE 6. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 20 nci maddesinin kenar başlığı ile birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Komisyonların adları ve görevleri"

"Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarının adları ve görevleri şunlardır:

1. Anayasa Komisyonu : Anayasa yapımına, değiştirilmesine veya kaldırılmasına yönelik kanun tekliflerini, yetki kanunlarıyla ilgili tasarıları, yasama meclisinin seçimi, faaliyetleri, üyelerin

statüsü ve hakları hakkındaki kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hakkındaki teklifleri, Anayasa değişikliğini yasalara yansıtmak için hazırlanacak kanun tasarı ve tekliflerini, Bakanlar Kurulunun ve bakanlıkların kuruluş ve çalışma usulleri hakkındaki kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri, siyasî partilerin statüsü ile ilgili kanun tasarı ve tekliflerini, Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ve görevlerinin yerine getirilmesi ile ilgili olarak Başkanlık veya Genel Kurulca yapılacak görüş istemlerini, Anayasaya aykırılık gerekçesine dayanılarak Cumhurbaşkanınca tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunları incelemek, İçtüzükte öngörülen diğer görevleri yapmakla görevlidir.

2. Adalet Komisyonu : Adalet işleri ve temel kanunlarla ilgili kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler; genel tedvin abengini sağlamak üzere havale edilen işlere bakar.

3. Millî Savunma Komisyonu : Millî güvenlik, savunma ve askerlik ile ilgili kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler.

4. İçişleri Komisyonu : Merkezî idarenin ve mahallî idarelerin genel olarak düzenlenmesi, emniyet, jandarma, sivil savunma ve içişleri ile ilgili diğer kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler.

5. Dışişleri Komisyonu : Milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının ve milletlerarası andlaşmalara katılmanın uygun bulunması hakkındaki kanun tasarılarını, Türkiye Cumhuriyetinin dış münasebetlerinin teşkilâtlandırılması ve idaresi hakkındaki kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri ve dış münasebetlerle ilgili diğer kanun tasarı, teklif ve kanun hükmünde kararnameleri inceler.

6. Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu : Eğitim, kültür, gençlik ve spor konuları ile ilgili kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler.

7. Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu : Bayındırlık, imar ve iskân, ulaştırma ve turizm işleri ile ilgili kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler.

8. Çevre Komisyonu : Doğal, kültürel ve sosyal çevrenin korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve çevre sorunlarının önlenmesi ile ilgili kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler.

9. Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu : Çalışma, aile, sosyal güvenlik, sağlık ve sosyal yardım ile ilgili kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler.

10. Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu : Tarım, orman ve köyişleri ile ilgili kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler.

11. Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonu : Sanayi, enerji, madencilik, akaryakıt, bilgi ve teknoloji, iç ve dış ticaret ve tekel ile ilgili kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri inceler.

12. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu : Bu İçtüzükte verilen görevleri yerine getirir.

13. Dilekçe Komisyonu : Vatandaşlarca Türkiye Büyük Millet Meclisine yapılan dilek ve şikayetler hakkındaki yazılı başvuruları inceler.

14. Plan ve Bütçe Komisyonu : Başkanlıkça veya Genel Kurulca kalkınma planı ile ilgili görüşülen kanun tasarı ve tekliflerini, kamu harcama veya gelirlerinde artış veya azalışı gerektiren ka-

nun tasarı ve tekliflerini veyahut sadece belli hükümleri bu niteliği taşıyan kanun tasarı ve tekliflerinin söz konusu hükümlerini, vakıflar, millî emlak, vergi, resim ve harçlarla ilgili kanun tasarı ve tekliflerini; genel ve katma bütçe kanun tasarılarını, cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tasarıları ile cari ve ileriki yıl bütçelerinde malf yük getirecek nitelikteki kanun tasarı ve tekliflerini, kesinhesap kanunu tasarıları ile malf işlerle ilgili diğer kanun tasarı, teklif ve kanun hükmünde karamameleri ve Sayıştay tarafından kanun gereğince verilen raporları incelemekle görevlidir.

15. Kamu İktisadî Teşebbütleri Komisyonu : Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarını özel kanunundaki hükümlere göre denetler.

16. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu : 5.12.1990 tarihli ve 3686 sayılı Kanunda belirtilen görevleri yapar.

Komisyonların bu maddede belirtilen yetki alanı dışında kalan herhangi kanun tasarı, teklif ve kanun hükmünde karamameler bu maddedeki ölçüler de kıyasen değerlendirilerek Başkan tarafından uygun görülen komisyonlara havale edilir.”

MADDE 7. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün 21 inci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “belli edilecek bir süre içerisinde” ibaresi “on gün içinde” şeklinde değiştirilmiş, son fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Anayasa ve Adalet komisyonları üyelikleri bir üyede birleşemez.”

MADDE 8. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün 22 nci maddesinin ikinci fıkrasında geçen “en kısa zamanda” ibaresi “on gün içinde” ve son fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tespit sonunda temsil sayısı azalan partiden, azalan sayıda üyenin çekilmesi istenir. Partinin beş gün içinde işlem yapmaması durumunda Başkan, kur'a ile çekilecek ismi belirler.”

MADDE 9. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 23. – Tasarı, teklif veya kanun hükmünde karamameler İttüzüğün 20 nci maddesindeki ölçüler esas alınarak Başkanlık tarafından esas komisyonlara havale edilir.

İşin, esas komisyon dışında başka bir komisyon veya komisyonları ilgilendirmesi halinde yalnızca bu yönleriyle sınırlı olarak, onlara dahi havale yapılır. Bu durumda havale, esas komisyon ve diğer komisyonlara birlikte yapılır.

Raporu Genel kurul görüşmelerine esas olacak komisyona, esas komisyon denir. Tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır.

Tali komisyonun süresi içinde bir görüş bildirmemesi halinde esas komisyon raporunu hazırlar. Şu kadar ki esas komisyonun çalışmaları sona ermeden tali komisyonun raporunun ulaşması halinde, bu rapor esas komisyonca dikkate alınır.

MADDE 10. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Başkan, toplantı ve gündem için başkanvekili, sözcü ve kâtibin görüşüne başvurur.”

MADDE 11. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün 27 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Komisyonlar, başkanlarının yönetiminde çalışır. Başkan bulunmadığı zaman başkanvekili, yoksa sözcü, o da yoksa kâtip, komisyona başkanlık eder.”

MADDE 12. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 42 nci maddesinin son fıkrasının son cümlesi metinden çıkarılmış, maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yukarıdaki fıkralarda belirtilen haklar duyuruya gerek olmaksızın raporun yazılmasından sonra başlamak üzere komisyon başkanının belirleyeceği uygun süre içinde kullanılır.”

MADDE 13. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 44 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Önceki dönemlere ait raporlar, açıkça bildirilmek kaydıyla, komisyonca benimsenebilir.”

MADDE 14. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 46. – Bir komisyonda söz kesilir, şahsiyatla uğraşılır ve düzeni bozma hareketlerinde bulunulursa, komisyon başkanı düzeni sağlar. Disiplin suçları ve cezaları konusunda bu İçtüzüğü'nün 13 üncü kısım hükümleri komisyon toplantıları için de kıyasen uygulanır.

MADDE 15. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 47. – Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, her yasama yılında komisyonlara havale edilmiş veya komisyonlarca Genel Kuruldan geri alınmış yahut Genel Kurulca komisyonlara geri verilmiş işlerin hangi safhada olduğunu belirten bir bülten düzenler. Bu bülten, Genel Kurul tutanağına eklenir ve yılda bir defa yayımlanır.

MADDE 16. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 56 ncı maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında milletvekilleri başı açık bulunurlar.”

MADDE 17. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 60 ncı maddesinin altıncı fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Soru ve cevap süresi yirmi dakika ile sınırlıdır.”

MADDE 18. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 62 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Anayasa ve İçtüzük değişikliği, yasama dokunulmazlığı, meclis soruşturması ve seçim kararı alınması dışında her görüşmenin başından sonuna kadar, Hükümet adına görüş bildirmek üzere Başbakan veya ilgili bakan veya zorunlu hallerde yetkilendirilmiş birinci derecede sorumlu daire amirlerinden bir kamu görevlisi hazır bulunur. Bu kişiler görüşmenin başında hazır değilse, o konudaki görüşme bir defalık gelecek birleşime bırakılır.”

MADDE 19. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 72 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 72. – İçtüzükte başkaca bir hüküm yoksa, her konuda, her siyasi parti grubunun grupları adına ve iki üyenin de kendileri adına birer konuşma hakları vardır. Bu konuşmalardan sonra görüşmeler tamamlanmış olur.

MADDE 20. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Seçimlerin yenilenmesi halinde tasarı, teklif ve diğer işlerin durumu

Madde 77. — Bir yasama döneminde sonuçlandırılmamış olan kanun tasarı ve teklifleriyle, Cumhurbaşkanınca tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunlar hükümsüz sayılır. Ancak, Hükümet veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri bu tasarı, teklif veya kanunları yenileyebilirler.

Yasama dönemi başında, önceki dönemde verilmiş gensoru, soru, Meclis araştırması ve genel görüşme önermeleri ile Meclis soruşturması önerge ve raporları hükümsüz sayılır.

MADDE 21. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 83 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görüşülen bir madde birden fazla fıkradan oluşmuşsa, bu fıkraların, en az yirmi üye tarafından yazılı olarak teklif edilmesi halinde ayrı ayrı oya konmaları Genel Kurul kararıyla mümkündür.”

MADDE 22. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 84 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 84. — Bir kanun tasarı veya teklifinin Genel Kuruldaki görüşülmesi sırasında tasarı veya teklifin belli bir maddesinin Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle reddini isteyen en fazla üç önerge verilebilir. Bu önergeler diğer önergelerden önce oylanır.

MADDE 23. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 85 inci maddesinin kenar başlığı “Maddî hatalar” olarak değiştirilmiş ve birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 24. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 86 ncı maddesinin son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu konuşma beş dakikayı geçemez.”

MADDE 25. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 87 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu esaslar dairesinde her madde için beşten fazla önerge verilemez.”

“Birden fazla imzalı önergelerde ilk beş imza Genel Kurulda okunur, önerge ayrıca tutanağa eklenir.”

MADDE 26. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 91 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 91. — Temel kanunları, İçtüzüğü ve ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişimi ile doğrudan ilgili yeniden yapılanma kanunlarını bütünü ile veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda görüşülmesinde uygulanacak özel görüşme ve oylama usulü tespitine, hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile veya oybirliği sağlanamaz ise siyasi parti grupları önerisi üzerine Genel Kurulun üye tamamının beşte üç çoğunluğu ile karar verilir.

MADDE 27. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 95 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Seçimlerin yenilenmesi kararı ancak, savaş sebebiyle geri alınabilir.”

MADDE 28. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 102 nci maddesi kenar başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel görüŖme

Madde 102. – Genel görüŖme açılması, Hükümet, siyasi parti grupları veya en az yirmi milletvekili tarafından Başkanlıktan bir önerge ile istenebilir. Bu istem derhal gelen kâğıtlar listesine alınır; genel kurula, hükümete duyurulur ve gündeme alınır.

Verilen önergenin metni beş yüz kelimedен fazla ise istek sahipleri beş yüz kelimeyi geçmek üzere özetini önergeye eklemek zorundadırlar. Genel Kurulda bu özet okunur.

Genel görüŖmede ilk söz hakkı genel görüŖme önergesi sahibi siyasi parti grubu veya grupları veya onun göstereceği bir diğer imza sahibi milletvekiline aittir.

Bundan sonraki görüŖmeler hakkında genel hükümler uygulanır.

MADDE 29. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 104 üncü maddesinin birinci fıkrası ile son fıkrası aşağıdaki şekilde deđiŖtirilmiştir.

“Meclis araştırması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin belli bir konuda bilgi edinmek için yapacağı incelemedir.”

“Meclis araştırması komisyonunun raporunun görüŖülme günü, bir özel gündem halinde Danışma Kurulunca tespit edilir. Komisyon raporunun görüŖülmesi, dağıtılmasından kırksekiz saat geçmeden yapılamaz ve yedi tam gündен sonraya bırakılamaz.”

MADDE 30. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 107 nci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Verilen önergenin metni beş yüz kelimedен fazla ise istek sahipleri beşyüz kelimeyi geçmek üzere özetini önergeye eklemek zorundadırlar. Genel Kurulda bu özet okunur.”

MADDE 31. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 109 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “veya daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde ya da dışında bu konudaki görüŖtünü açıklamış” ibaresi metinden çıkarılmış ve son fıkraya aşağıdaki şekilde deđiŖtirilmiştir.

“Komisyonda görevli memurlar için de aynı hüküm uygulanır.”

MADDE 32. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 112 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde deđiŖtirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkraya eklenmiştir.

“Soruşturma komisyonu raporu, komisyon tarafından Başkanlığa verildiği tarihi izleyen en geç yedi gün içinde, Başkanlığa basınılararak, hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya Bakanlara gönderilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine derhal dağıtılır. Rapor, üyelere dağıtıldıktan yedi gün sonraki birleşimin gündemine alınır ve öncelikle görüŖülür.”

“Komisyonun iki toplantıda temsilcisinin bulunmaması halinde, Komisyon aranmaksızın görüŖmeler sonuçlandırılır.”

MADDE 33. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 116 nci maddesinin birinci fıkrasının 4 numaralı bendinde geçen “kesin” ibaresi metinden çıkarılmış ve bende aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(İdarî yargı için öngörülen cevap süresinin geçirilmiş olması hali hariç)”

MADDE 34. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü'nün 120 nci maddesine aşağıdaki fıkraya eklenmiştir.

“İncelemeler sırasında komisyon tarafından öngörülen ve konusu suç teşkil edebilecek hususlarda suç duyurusunda bulunulur.”

MADDE 35. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 133 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi, dördüncü fıkrası ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Karma Komisyon raporu, kovuşturmanın ertelenmesi şeklinde ise gelen kâğıtlara alınır, milletvekillerine duyurulur ve ilk birleşim tutanağına eklenir.”

“Rapor, dokunulmazlığın kaldırılması şeklinde ise veya üçüncü fıkraya gereğince itiraz edilmiş ise gündemde yerini alır ve Genel Kurulda Meclis Soruşturmasının sonuçlandırılmasında öngörülen süreler içinde görüşülür.”

“Kovuşturma ertelenmiş ve bu karar Genel Kurulca kaldırılmamış ise, dönem yenilenmiş olsa bile, milletvekili sıfatı devam ettiği sürece ilgili hakkında aynı konuda yeniden dokunulmazlığının kaldırılması istenemez ve kovuşturma yapılamaz.”

MADDE 36. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 139 uncu maddesinin ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşaretle oylama, üyelerin el kaldırmaları suretiyle yapılır. Tereddüt halinde işaretle oylama elektronik sistemle yapılır. Sistemin çalışmaması halinde, üyelerin ayağa kalkmaları veya beş üyenin ayağa kalkarak teklif etmesi halinde de salonda olumlu ve olumsuz oy verenlerin ikiye bölünerek sayılmaları suretiyle yapılır.”

“Açık oylama; elektronik oylama sisteminin çalıştırılması, bunun imkânsızlığı halinde, üzerinde milletvekilinin ad ve soyadlarıyla seçim çevrelerinin yazılı olduğu oy pusulalarının kutuya atılması veya ad cetvelinin okunması üzerine adı okunan milletvekilinin ayağa kalkarak “kabul”, “çekinmez” veya “ret” kelimelerinden birini yüksek sesle söylemesi ve böylece açıkladığı oyunun kâtip üyelerce kaydedilmesi suretiyle olur.”

“Gizli oylama; elektronik oylama sisteminin çalıştırılması veya bunun imkânsızlığı halinde “kabul”, “ret” ve “çekinmez” ibarelerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine çarpı (X) işaretinin konması suretiyle yapılır.”

MADDE 37. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 141 inci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşaret oyuna başvurulması gereken hallerde Başkan oylama yapılacağını bildirerek önce oya sunulan hususu kabul edenlerin, sonra kabul etmeyenlerin el kaldırmasını veya tereddüt halinde elektronik oylama sisteminin kullanılmasını ister.”

“Kâtip üyeler, el kaldırarak yapılan oylamada kendi oylarını Genel Kuruldaki oyların sayımı bittikten sonra Başkana bildirirler.”

“El kaldırarak yapılan oylama sırasında ise oya sunulan hususun lehinde ve aleyhinde el kaldıranları Başkan ile kâtip üyeler beraberce sayarak tespit ederler. Aralarında anlaşamadıkları veya oylarını tespit edemedikleri hallerde, oylama elektronik sistemle yapılır.”

MADDE 38. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 144 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ancak, elektronik oylamada, süresi içinde sisteme giremediğini belirten üyelerle vekaleten oy kullanan bakanların oyları Başkanlıkça tespit edilir ve tutanağına geçirilir.”

“Oyların sayımı ve dökümü kâtip üyelerce yapılır. Elektronik oylama sistemi ile yapılan oylamada ise sonuç ekranlara yansıtılır. Tutanakla tespit edilen sonuç, aynı oturumda Başkan tarafından ilân olunur ve aynı birleşim tutanağına eklenir.”

MADDE 39. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 148 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 148. – Gizli oylama, elektronik oylama sisteminin çalıştırılması veya bunun imkânsızlığı halinde “kabul”, “ret” ve “çekimser” ibarelerinin yazılı olduğu oy pusulasının boş karelerine çarpı (X) işaretinin konması suretiyle yapılır.

Vekâlet yoluyla gizli oy kullanılamaz.

MADDE 40. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 154 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 154. – Bir yasama yılı içinde bir sağlık raporuna dayanmaksızın aralıksız iki ay veya daha fazla izin almış olan milletvekillerinin ödenek ve yolluk hakkı bu süreler için düşer.

MADDE 41. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 156 ncı maddesine aşağıdaki bent, 2 numaralı bent olarak eklenmiş ve bent numaraları teselsül ettirilmiştir.

“2. Konuşma yasağı;”

MADDE 42. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 160 ıncı maddesine aşağıdaki bent, 6 numaralı bent olarak eklenmiştir.

“6. Verilen kesin sürede soruşturma komisyonlarınca sonuca ulaşmamak veya raporu düzenlememiş olmak; raporu düzenleyip Başkanlığa vermemek.”

MADDE 43. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 161 inci maddesine aşağıdaki bent, 7 numaralı bent olarak eklenmiştir.

“7. Verilen yedi günlük süre içinde, soruşturma komisyonlarınca tanzim edilen raporu Başkanlığa vermemiş olmak.”

MADDE 44. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 175 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “hamail” ibaresi metinden çıkarılmış ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu rozetlerin başka kurum ve kişilerce kullanılmasını önleyecek tedbirler, Başkanlığa alınır.”

MADDE 45. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 179 uncu maddesinin kenar başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Eşya ve demirbaşların denetlenmesi ve arşiv”

“Sözli geçen eşya ve demirbaşların defterleri ve bunlara ilişkin önemli belgeler arşive alınır. İlk Meclisten bu yana arşiv malzemeleri ve arşiv düzeni ile ilgili bir yönetmelik, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından düzenlenir.”

MADDE 46. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 180 inci maddesinin birinci fıkrasına “Genel Kurula” ibaresinden sonra gelmek üzere “bilgi için” ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 47. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 181 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “yapılabilir” ibaresi “verilebilir” olarak değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında geçen “Bu rapordaki görüşler Başkanlık Divanınca da benimsenirse,” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 48. – Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 183 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 183. – Anayasa ve İçtüzükte öngörülen süreler, tatil ve ara verme sırasında işlemez. 25 inci madde hükmü saklıdır.

MADDE 49. — Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğüünün;

- a) — 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen “dört” ibaresi “beş”,
- 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “en kısa zamanda” ibaresi “10 gün içinde”; dördüncü fıkrasında geçen “mensup olduğu siyasi parti ile üyelik bağı sona eren” ibareleri “Parti üyeliği sona eren”,
- 17 nci maddesinin son fıkrasında geçen “oturlurlar” ibaresi “bulunurlar”,
- 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonunda geçen “çağrılırlar” ibaresi “çağrılır”,
- 28 inci maddesinin son fıkrasında geçen “en kısa zamanda” ibaresi “on gün içinde”,
- 31 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen “önergeleri” ibaresi “önergesi”,
- 54 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen “15.00’den 19.00’a” ibaresi “14.00’den 19.00’a”,
- 80 inci maddesinin kenar başlığı “Ret raporu”,
- 143 üncü maddesinin son fıkrasında geçen “kullanabilir” ibaresi “kullanır”,
- 147 nci maddesinin birinci fıkrasında geçen “Kanun” ibaresi “İçtüzük”,
- 159 uncu maddesinin kenar başlığı “Konuşma yasağı”, metinde geçen “söz söylemesi” ibaresi “konuşması”,
- 174 üncü maddesinin kenar başlığı “Özgeçmiş”, metinde geçen “hal tercümesi varakası” ibaresi “özgeçmiş belgesi”, “varaka” ibaresi “belge”, 5 inci bendinde geçen “ilmi rütbeleri” ibareleri “akademik unvanları”,

Şeklinde değiştirilmiş,

- b) — 16 nci maddesinin 3 numaralı bendi,
- 21 inci maddesinin dördüncü fıkrasında geçen “ve Dilekçe Komisyonu” ibaresi,
- 50 nci maddesinde geçen “emredici” ibaresi,
- 52 nci maddesinin son fıkrası,
- 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında geçen “ve oyunun rengini belirtmek üzere söz alabilirler” ibareleri,
- 103 üncü maddesi,
- 105 inci maddesinin son fıkrası,
- 132 nci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “gerekirse” ibaresi,
- 139 uncu maddesinin son fıkrası,
- 142 nci maddesinde geçen “milletlerarası anlaşmaların onaylanması, bu anlaşmalara katılma veya bu anlaşmaların belli hükümlerinin yürürlüğe konması hakkındaki katılma bildirimlerinin yapılmasının uygun bulunması hakkındaki kanun tasarılarının tümü” ile “Anayasanın değiştirilmesine dair kanun tekliflerinin her bir maddesi ile tümü” ibareleri,
- 143 üncü maddesinin dördüncü fıkrası,
- 151 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “veya açık oylamalar” ibaresi,
- 184 üncü maddesi,

Yürürlükten kaldırılmış,

c) – 25 inci maddesinin başına “geçici komisyonlar dahil”,

– 43 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “komisyon” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturma ve dokunulmazlık halleri hariç”,

– 45 inci maddesinin birinci fıkrasına “sözcüler” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kâtip”,

– 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının beşinci bendine “Meclis Soruşturması” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yasama dokunulmazlığı”,

– 50 nci maddesine “Danışma Kurulu” ibaresinden sonra gelmek üzere “özellği olan veya”,

– 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesine “konuşmalara” ibaresinden sonra gelmek üzere “on dakikayı geçmemek üzere”,

– 78 inci maddesinde geçen “İçtüzük değişiklikleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “siyasî partiler ve seçim hukukuna ilişkin öneriler”,

– 111 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesine “ilgili olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “savunma hakkını kullananın”,

– 131 inci maddesinin birinci fıkrasına “Başkanlıkça” ibaresinden sonra gelmek üzere “derhal”,

İbareleri eklenmiştir.

MADDE 50. – Bu İçtüzük hükümleri, yayınına takip eden ayın başında yürürlüğe girer.

MADDE 51. – Bu İçtüzük hükümleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.



